

LOKALNA AKCIJSKA GRUPA

Zagorje-Sutla

Lokalna razvojna
strategija Lokalne
akcijske grupe
Zagorje-Sutla
2014. do 2020.
godine

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE
SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND
ZA RURALNI RAZVOJ
PODMJERA 19.1 „PRIPREMNA POMOĆ“

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.
UDIO SUFINANCIRANJA: 90% EU, 10% RH
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND
ZA RURALNI RAZVOJ:
EUROPA ULAŽE U RURALNA PODRUČJA

STRATEGIJA JE IZRAĐENA TEMELJEM POZNATOG REGULATORNOG OKVIRA ZA PROVEDBU MJERE 19 PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE 2014. – 2020. GODINE. TE PODMJERA 19.2., 19.3. I 19.4.. OVA STRATEGIJA PREDSTAVLJA PROJEKTNU APLIKACIJU ZA PROVEDBU MJERE 19, PODMJERA 19.2 I 19.3 TE 19.4, PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE 2014.-2020.

Sadržaj.....	1
POPIS DODATAKA	2
POPIS KORIŠTENIH KRATICA U STRATEGIJI LAG-a ZAGORJE-SUTLA	2
1. Opis područja Lokalne razvojne strategije	1
1.1. Opće zemljopisne značajke područja	1
1.1.1. Kulturno-povijesna i tradicijska baština	2
1.1.2. Prirodna baština	3
1.1.3. Kvaliteta života i stanje infrastrukture	4
1.1.4. Društvena i zdravstvena infrastruktura	7
1.2. Gospodarske značajke područja	8
1.2.1. Stanje gospodarstva i glavne gospodarske djelatnosti	8
1.2.2. Poljoprivredna djelatnost	9
1.2.3. Turizam	11
1.2.4. Tržište rada.....	12
1.3. Demografske i socijalne značajke područja	12
1.3.1. Broj i gustoća stanovnika.....	12
1.3.2. Školstvo i kultura	14
1.3.3. Civilno društvo.....	15
2. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja uključujući SWOT analizu	15
3. Ciljevi i aktivnosti razvoja	17
3.2. Definiranje korisnika i kriterija prihvatljivosti	30
3.3. Opis tema planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje	31
3.4. Strateška usklađenost ciljeva s nadređenim dokumentima.....	32
3.5. Opis odabira projekata na razini LAG-a.....	32
3.6. Inovativni i integrirani karakter Strategije.....	33
4. Opis uključenosti dionika u izradu Strategije.....	35
5. Akcijski plan provedbe.....	39
6. Način praćenja i procjene provedbe Strategije.....	43
6.1. Plan evaluacije Strategije.....	44
7. Opis sposobnosti provedbe Strategije	45
7.1. Povijest LAG-a i iskustvo u provedbi projekata.....	45
7.2. Ustroj LAG-a Zagorje - Sutla	46
7.3. Kapaciteti za provedbu LRS-a	47
7.4. Financijski kapaciteti za provedbu LRS-a	49
8. Financijski plan.....	51

POPIS DODATAKA

- DODATAK 1 – Cjelokupna analiza stanja
- DODATAK 2 – Popis naselja na području LAG-a
- DODATAK 3 – Popis kulturnih dobara na području LAG-a
- DODATAK 4 – Karta zaštićenih i NATURA područja
- DODATAK 5 – Integrirana SWOT analiza s obrazloženjima
- DODATAK 6 – Ciljevi i aktivnosti razvoja, kriteriji odabira projekata
- DODATAK 7 – Pregled pokazatelja
- DODATAK 8 – Detaljan akcijski plan provedbe
- DODATAK 9 – Identificirani rizici provedbe
- DODATAK 10 - Popis članova skupštine, upravnog i nadzornog odbora i stručnih suradnika

POPIS KORIŠTENIH KRATICA U STRATEGIJI LAG-a ZAGORJE-SUTLA

AGRONET	elektronička aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi
ARKOD	Sustav identifikacije zemljišnih parcela
APPRRR	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
CLLD	eng. <i>Community Led Local Development</i> - Lokalni razvoj vođen lokalnom zajednicom
CMEF	eng. <i>Common Monitoring and Evaluation Framework</i> – Okvir za praćenje i vrednovanje
CMES	eng. <i>Common Monitoring and Evaluation System</i> – Sustav za praćenje i vrednovanje
DVD	Dobrovoljno vatrogasno društvo
DZS	Državni zavod za statistiku
DZZP	Državni zavod za zaštitu prirode
EU	Europska unija
ENRD	eng. <i>European Network for Rural Development</i> ; hrv. Europska mreža za ruralni razvoj
ELARD	eng. <i>European LEADER association for Rural Development</i> ; hrv. Europska LEADER asocijacija za ruralni razvoj
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
ESF	Europski socijalni fond
ESI	Europski strukturni i investicijski fondovi
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HGK ŽK KRAPINA	Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Krapina
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HZZ PU KRAPINA	Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina
OKKZZ	Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
IBAN	(eng. <i>International Bank Account Number</i>) međunarodni broj bankovnog računa
JLS	Jedinica lokalne samouprave

kV	kilo Volt
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
LAG	Lokalna akcijska grupa (skupina)
LEADER	fran. <i>Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale</i> - Program Europske unije za razvoj ruralnih područja
LRS	Lokalna razvojna strategija
MB	Matični broj
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
mnv	metara nadmorske visine
NN	Narodne novine
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku (fran. <i>Nomenclature des unités territoriales statistiques</i>) Hijerarhijski sustav za identifikaciju i klasifikaciju prostornih jedinica za potrebe službene statistike u zemljama članicama Europske unije.
NZRCD	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
OIB	Osobni identifikacijski broj
OIE	Obnovljivi izvori energije
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OPRR	Operativni program za ruralni razvoj (Program ruralnog razvoja)
PG	Poljoprivredno gospodarstvo
PP	Park prirode
RH	Republika Hrvatska
RNO	Registar neprofitnih organizacije
TIC	Turističko-informativni centar
TZ	Turistička zajednica
UTMP	Upravljačko tijelo Ministarstva poljoprivrede za upravljanje PRR
ZEF	Zadruga za etično financiranje
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika EU
ŽRS	Županijska razvojna strategija

1. Opis područja Lokalne razvojne strategije

1.1. Opće zemljopisne značajke područja

Lokalna akcijska grupa Zagorje – Sutla (LAG Zagorje – Sutla) nastala je sredinom 2015. godine spajanjem 2 LAG-a, LAG Zagorje i LAG Sutla. LAG Zagorje –Sutla sada obuhvaća ukupno 11 jedinica lokalne samouprave na površini većoj od 439 km² s više od 44 tisuće stanovnika. Uključuje 3 grada, Pregradu, Klanjec i Zabok te 8 općina: Sveti Križ Začretje, Krapinske Toplice, Kraljevec na Sutli, Hum na Sutli, Desinić, Kumrovec, Tuhelj i Zagorska Sela. Područje LAG-a nalazi se u sjevernom dijelu Hrvatske. Jedinice lokalne samouprave (JLS) članice LAG-a administrativno pripadaju Krapinsko-zagorskoj županiji, a područje predstavlja 35,72% teritorija Krapinsko-zagorske županije. **Prostor LAG-a Zagorje – Sutla pripada statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska.**

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine LAG Zagorje - Sutla imao je imao je 48.128 stanovnika kada je na prostoru LAG-a živjelo 1,08% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske odnosno 33,79% stanovnika KZZ-a. Broj stanovnika do posljednjeg popisa u 2011. godini se smanjio za 3.685 osoba čime se nastavio dugoročni trend smanjenja broja stanovnika na području LAG-a. Stanovništvo LAG-a živi čak u 188 naselja (**Dodatak 2**). Mala naselja i disperzna naseljenost karakteristika su cijele Krapinsko-zagorske županije što je otežavajuća okolnost u uređenju prostora (otežana izgradnja infrastrukture, otežana cjelokupna organizacija prostora).

LAG Zagorje - Sutla svojim zemljopisnim položajem ima određene prednosti u odnosu na ostale LAG-ove s obzirom da se nalazi na značajnom teritoriju povezivanja RH s ostatkom zapadnog dijela EU-a. Cestovni i željeznički koridori te autocesta povezuju LAG s drugim socio-ekonomski značajnim akterima. Najznačajnije je svakako to što duž cijele županije prolazi međunarodna trasa Phyrnskog cestovnog pravca te predstavlja sastavni dio sjeverozapadnog ulaza/izlaza Republike Hrvatske prema Europi te budući međunarodni željeznički koridor Xa koji će povezivati Zagreb i Beč. Geoprometni položaj županije unutar Republike Hrvatske, a i jugozapadne Europe, je strateški zbog 2 međunarodna granična cestovna prijelaza II. kategorije i jednog međudržavnog graničnog željezničkog prijelaza II. kategorije.

Na području županije te na dijelu područja LAG-a značajna je aluvijalna ravan rijeke Krapine koja zauzima velike površine. Ravan Krapine ima značenje za razvoj poslovnih zona, urbanizaciju i gradnju infrastrukturnih koridora. Ostale ravni su manjih površina te obuhvaćaju područja slivova rječica Horvatske, Kosteljine, Krapinčice i Reke. Na području LAG-a prevladavaju brežuljci do 300 metara nadmorske visine iako ne u svim JLS-ovima. Nekima od tih brežuljaka pripadaju prigorja Maceljske gore, Strahinjčice i Ivančice (Općina Krapinske toplice, Općina Sveti Križ Začretje) koja su najvećim dijelom prekrivena šumama. Ovi prostrani pojasevi većih visina imaju osunčana, kvalitetna tla te predstavljaju značajne poljoprivredne površine za voćarstvo i vinogradarstvo.

Značajni su i veći kompleksi gospodarskih šuma, uglavnom visokog uzgojnog oblika, izvori pitke vode, kamena za građevinarstvo te mogućnosti turističko-rekreativnog sadržaja. Velike rasjedne linije karakteriziraju masive Strahinjčice i Ivančice te se kao posljedica postvulkanskog djelovanja i postojećih uzdužnih i poprečnih rasjeda te dislokacijskih lomova javljaju termalni izvori od kojih su unutar LAG-a Tuheljske Toplice te Krapinske Toplice.

Od većeg gospodarskog značenja je jedino eksploatacija građevnog kamena kod Cesarske Vesi. Pretežno laporasta podloga i meki sarmatski i litavski vapnenci uvjetovali su u Zagorju prilično ograničen razvitak plodnijeg jače podzoliranog tla, pogodnog za oraničke kulture, stvarajući na strmim padinama i valovitim pristrancima brežuljaka pjeskovita ilovasta tla, vrlo prikladna za uzgoj vinograda i voćnjaka (jabuke i šljive). Na oraničnim površinama zasijanim žitaricama prevladavaju kukuruz i pšenica te u manjoj mjeri krumpir. U najnižim predjelima, naročito u dolini rijeke Krapine, prevladavaju aluvijska tla; pretežno su to livade i sjenokoše. Na višim padinama ogranaka Kostelskog gorja, iznad jezerskih sedimenta, razvila su se eutrična smeđa tla i distrična smeđa glinasta tla. Distrična tla su izrazito šumska tla dok su dublja eutrična smeđa tla pogodna za poljoprivredu.

Od šumskih zajednica zastupljene su zajednice hrasta kitnjaka, hrasta medunca i crnog graba. Tu su još i šume bukve s bekicom na zaštićenim padinama s klokočem, dok su na rubovima šuma primjetni bagrem i četinjače. Ove šume su ugrožene prekomjernim branjem šumskog cvijeća te grančica jele, tise i božikovine koje se prodaju za izradu vijenaca. Tisa i božikovina su zaštićene kao pojedine vrste na temelju Zakona o zaštiti prirode te se iste ne smiju brati na svojim prirodnim staništima. Uzdignutiji i isušeni dijelovi terena koriste se za ratarsku proizvodnju uglavnom jednogodišnjih vrsta.

Najvažnija tekućica na području LAG-a je rijeka Sutla. LAG karakteriziraju potoci i rječice koji su dio sliva Sutle ili Krapine. Tamo gdje je vodeni potencijal po količini oskudan i nedostatan za energetske korištenje, u posljednje vrijeme sve se češće koristi u druge svrhe (izgradnja manjih akumulacija i ribogojilišta).

Zagorsko humlje s pretežito pitomim brjegovima i brežuljcima čine tipični krajobraz Hrvatskog zagorja, po čemu se ono razlikuje i prepoznaje. Geološka građa, razvedeni reljef, klima te drugi čimbenici utjecali su na razvoj različitih tipova tala na razmjerno malom prostoru, što je značajka Hrvatskog zagorja u cjelini.

S obzirom na kvalitetu i pedološke osobine tla za poljodjelske kulture, razlikuju se tri vrste zemljišta - zemljište za ratarske kulture, potom zemljište za vinograde i voćnjake te zemljište za livade.

Karakteristično je da na području LAG-a prevladavaju sitna gospodarstva s ekstenzivnim načinom gospodarenja. Na osunčanim padinama bregova Cesargradske gore i na južnim dijelovima pobrđa nalaze se vinogradi. Na blažim padinama gorja te u dolinama rijeka i potoka nalaze se manje parcele s oranicama na kojima se uzgajaju kukuruz, pšenica, ječam, zob te krmno bilje. Voćnjaci su većinom u sklopu okućnica te su u njima većinom zastupljene domaće sorte voćaka (kruške, jabuke, šljive). Uslijed klimatskih promjena i učestalih kiša posljednjih godina, a kao i posljedica izgradnje ceste Zabok – Začretje i brze ceste Mokrice – Bračak, dolazi do čestog plavljenja dijelova uz navedene rijeke Krapine, Krapinice i Horvatske. Tijekom 2013. i 2014. godine zabilježena su 3 uzastopna izlivanja rijeka što predstavlja problem za stambene objekte i okoliš.

S obzirom na mikroklimatske generalne karakteristike područje LAG-a karakterizira kontinentalno-humidni tip klime s umjereno toplim ljetima, dosta kišovitim i hladnim zimama. Kontinentalni oborinski režim padalina s čestim obilnim kišama u svibnju, lipnju i srpnju karakterističan je za kako za područje Krapinsko-zagorske županije pa tako i za LAG. Na osnovi navedenih podataka vidljivo je da prostor LAG-a u klimatskom pogledu ima obilježja umjerene kontinentalnosti bez jače izraženih ekstremnih stanja i nepovoljnih meteoroloških elemenata pa klima kao takva ne predstavlja ograničenja u organizaciji prostora niti u bilo kojem drugom razvojnom aspektu.

1.1.1. Kulturno-povijesna i tradicijska baština

Na području LAG-a evidentirani su spomenici kulture kategorizirani kao svjetovni spomenici kulture, sakralni spomenici kulture i arheološki lokaliteti (upisani pri Ministarstvu kulture u Zagrebu) te pokretna i nepokretna kulturna dobra. Popis svih dobara nalazi se u **Dodatku 3**.

Vrsta kulturnog dobra	Broj
Nepokretno kulturno dobro	65
Pokretno kulturno dobro	24
Nematerijalno kulturno dobro	2

Tablica 1 - Broj kulturnih dobara na području LAG-a

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara 2015. godina.

Zahvaljujući povijesnim događanjima koji su se odvijali na ovom području, nema velikog uništavanja same baštine niti promjena uslijed utjecaja drugih naroda pa je kulturna i povijesna baština u najvećem dijelu sačuvana i danas predstavljajući uglavnom autentično prošla vremena. Pritom svega nekoliko povijesnih objekata nije sačuvano na zadovoljavajući način te se osjećaju posljedice dugotrajnijeg zanemarivanja tijekom različitih socio-političkih razdoblja (Kostelgrad, Novi dvori, Velika Horvatska, Mali tabor i sl.). Neprepoznatljiviji oblik kulturne baštine na području LAG-a su dvorci i sakralni objekti, a dvor Veliki Tabor, Franjevački samostan i crkva Navještenja Blažene Djevice Marije u Klanjcu te muzej Staro selo u Kumrovcu turistički valorizirani, promovirani i iskorišteni. **Svakako postoji potencijal za ozbiljniji pristup zajedničkoj kulturno-povijesnoj baštini LAG-a, a nepostojanje učinkovitog sustava zaštite na regionalnoj razini, a time i promocije i daljnje valorizacije predstavlja prijetnju.**

Osim materijalne baštine područje LAG-a bogato je i nematerijalnom baštinom kao što su legende, pripovijesti, poezija, narodni izričaji, tradicionalna kuhinja i sl. Pregled najznačajnije kulturno-povijesne baštine može se naći u **Dodatku 3**.

Kulturno-povijesne značajke LAG-a imaju izraženu povijesnu, umjetničku, dokumentarnu, arhitektonsku i etnološku vrijednost, no njihov potencijal, turistički i umjetnički još uvijek nije dovoljno iskorišten.

1.1.2. Prirodna baština

Kao i u samoj Krapinsko-zagorskoj županiji, tako i u području LAG-a Zagorje - Sutla nalazimo višu koncentraciju zaštićenih prirodnih vrijednosti. One su svrstane u sljedeće četiri kategorije: „park prirode“, „spomenik prirode“, „značajni krajobraz“ i „spomenik parkovne arhitekture“.

Važniji prirodni resursi na području županije su termalni izvori i izvori pitke vode. Na području Krapinsko-zagorske županije nalazi se 6 većih izvorišta pitke vode i više od 300 lokalnih vodovoda s izvorištima manjeg kapaciteta koji nisu u sustavu javne vodoopskrbe. Na području LAG-a se nalaze 2 veća izvorišta – Harina Zlaka i Kostel te Tuheljske Toplice kao rekreativni termalni centri.

Prirodna baština označava prirodne odlike koje se sastoje od fizičkih ili bioloških formacija ili grupa takvih formacija, a imaju svjetski izuzetnu vrijednost s estetskog ili znanstvenog gledišta; također i geološke i fizičko geografske formacije i točno određene površine koje predstavljaju staništa ugroženih vrsta životinja i biljaka od svjetski izuzetne vrijednosti s gledišta znanosti i zaštite i očuvanja prirode. Na području LAG-a Zagorje - Sutla više je takvih odlika, dok su samo neke od njih zaštićene sukladno zakonu o zaštiti prirode. Zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije, pa tako i LAG-a, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima KZZ-a od 2006. godine.

Pored gospodarske vrijednosti šuma, potrebno je voditi računa i o rekreacijskoj, lovnjoj i turističkoj vrijednosti koja je značajna, ali nedovoljno iskorištena. Rascjepkanost šuma i vrlo mala površina po vlasniku i parceli te slabije gospodarenje u odnosu na državne šume osnovna je karakteristika privatnih šuma. Problemi takvog gospodarenja šumama očituju se u nedostatku podataka o šumama i lošoj edukaciji vlasnika. Posljedica toga je loše ukupno stanje privatnih šuma, a to se negativno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost (navod preuzet iz dokumenta Lokalna razvojna strategija 2013. - 2015. LAG Zagorje). Veliki potencijal šuma nalazi se u velikom broju ostalih šumskih proizvoda (gljive, šumsko voće i plodovi i njihovi proizvodi, proizvodnja meda, korištenja ostataka drvene mase za proizvodnju energije i sl.), a danas postaje sve veći potencijal za razvoj sve popularnije i traženije ponude aktivne rekreacije i odmora.

Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13) i Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13) udio Nature u površini županije je 10%. Ovim legislativnim okvirom propisana je ekološka mreža koja obuhvaća

ekološki važna područja od međunarodne i nacionalne važnosti. Vrijedna priroda baština na području LAG-a obuhvaćena je ovom mrežom, a nad tim područjima nadzor i upravljanje obavlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Krapinsko-zagorske županije.

Općina/Grad	Natura 2000 područje	Površina NATURA 2000/ha	Udio NATURA 2000	Površina općine/ha
Zagorska Sela	Sutla + Dolina Sutle kod Razvora	102,24	4,15	2466,20
Kumrovec	Sutla + Dolina Sutle kod Razvora	108,76	6,20	1754,27
Kraljevec na Sutli	Sutla	55,79	2,07	2692,45
Đurmanec	Sutla	43,5	0,75	5785,65
Hum na Sutli	Sutla	125,3	3,40	3686,05
Klanjec	Sutla	34,75	1,35	2570,42

Tablica 2 - Ekološka mreža, NATURA 2000 na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Općina/Grad	Zaštićeno područje (NN 80/13)	Natura 2000
Pregrada	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Bežanec	
Klanjec	Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora	Sutla
Sveti Križ Začretje	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Mirkovec	
Krapinske Toplice	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Klokovec	
Desinić	Spomenik parkovne arhitekture – Stoljetna lipa u Desiniću	
Kumrovec	Značajni krajobraz Zelenjak - Risvička i Cesarska gora	Sutla, dolina Sutle kod Razvora
Tuhelj	Značajni krajobraz Zelenjak - Risvička i Cesarska gora	
Zagorska Sela	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Miljana	Sutla, dolina Sutle kod Razvora

Tablica 3 - Zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13) na području LAG-a

Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Najvažniji prirodni resursi županije su termalni izvori te izvori pitke vode za koje je i nadalje potrebno planirati i provoditi mjere zaštite. Termalni izvori se koriste u terapijske i turističko-rekreacijske svrhe. Uz kulturnu i prirodna baština je jedna od značajnih karakteristika prostora županije koja, unatoč svojoj vrijednosti i značenju, nije dovoljno iskorištena, a u velikoj je mjeri zabrinjavajuće zapuštena i nedovoljno zaštićena. **Relativno očuvani prirodni i kultivirani krajolik potrebno je štiti kao izuzetan prostorni potencijal te ga uz prirodnu i kulturnu baštinu bolje koristiti za razvoj turizma.**

1.1.3. Kvaliteta života i stanje infrastrukture

LAG Zagorje - Sutla ima **povoljan geoprometni položaj svojim pristupom Autocesti A2 Nürnberg – Linz – Graz – Macelj – Zagreb - Split** što je najznačajniji cestovni pravac koji prolazi Krapinsko-zagorskom županijom. Državni koridori koji se nadovezuju na ovaj osnovni pravac čine poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Najznačajniji koridori koji se nastavljaju na osnovni cestovni pravac jesu: (“zagrebački prsten”) na trasi Mokrice

(Zabok – Oroslavje) – Zlatar Bistrica (sa spojem na Breznički Hum) – Marija Bistrica – Laz – Popovec – (Zagreb).

Postojeće javne ceste LAG-a razvrstane su na autoceste, državne, županijske i lokalne te nerazvrstane ceste. **Kvalitetna prometna povezanost omogućuje području LAG-a lakši i brži razvoj poduzetništva te poljoprivrednog i turističkog sektora.**

Vrsta ceste	LAG
Nerazvrstane ceste u km	956,7
Lokalne ceste u km	84,3
Županijske ceste u km	156,86
Državne ceste u km	108,52
Autoceste	13,31

Tablica 4 - Stanje cestovne infrastrukture na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Općine i gradovi s područja LAG-a Zagorje – Sutla 2015. godina za nerazvrstane ceste; Godišnje izvješće o radu ŽUC-a za 2015. godinu, od 18.02.2016. za lokalne i županijske ceste; Županijska uprava za ceste, 2013. godina za državne ceste i autoceste

Većina lokalnih cesta, a dijelom i državne ceste, ne udovoljavaju minimalnim uvjetima za dani rang prometnica. Prema analizama rađenim za potrebe lokalnih razvojnih strategija LAG Sutla i Lag Zagorje te analize rađene za Županijsku razvojnu strategiju KKŽ-a utvrđeno je da su željezničko-cestovni prijelazi u razini cesta, a dio prijelaza je neosiguran i slabo obilježen.

Općenito su ceste građene na niskom nasipu u nizinama u boljem stanju od onih na brežuljkastim predjelima koja većinom imaju problema s klizištima.

U 2014. godini na području LAG-a pojavilo se ukupno 189 klizišta, od toga najviše na području Grada Pregrade (44) i Općine Hum na Sutli (31). Ukupna ulaganja u sanacije klizišta na području LAG-a u 2014. godini iznosila su više od milijun kuna (1.700.618,47 KN).

Područjem LAG-a prolazi pruga Zagreb – Zaprešić – Zabok – Varaždin - Čakovec u duljini od 45 km koja izravno povezuje veći dio Hrvatskog zagorja sa Zagrebom, odnosno Varaždinskom i Međimurskom županijom, ali i Mađarskom. Kvaliteta i izgrađenost prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu nisu zadovoljavajući. Stanje mobilnih i stabilnih kapaciteta te mala brzina putovanja ima negativan utjecaj na kvalitetu prijevoza. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te mali broj istih koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Ukupan broj željezničko-cestovnih prijelaza na području LAG-a je 36.

Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost županije prometnom infrastrukturom, ali s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu.

Zračni promet koji pokriva i prostor LAG-a zastupljen je preko međunarodne Zračne luke *Pleso*, koja je smještena u Velikoj Gorici. Prosječna udaljenost svih naselja od Zračne luke je oko 50 kilometara. Prostorno-planskom dokumentacijom jedinice lokalne samouprave LAG-a, planiran je i uređen sportski aerodrom na području Grada Zaboka kao jedinstveni turistički projekt za razvoj novih oblika sportsko-turističke ponude Županije i područja LAG-a. Trenutna kategorija sportskog aerodroma ZABOK - GUBAŠEVO (LDZK) je 1A, a predviđeno je da će kasnije biti B2.

Na području LAG-a broj instaliranih priključaka na 100 stanovnika iznosi 39, a broj uključenih na 100 stanovnika iznosi 31. U funkciji su 494 javne govornice. Područje Županije dobro je pokriveno signalom pokretne mreže T-MOBILE, VIP, TELE2 i NMT, uzevši u obzir nepovoljnu konfiguraciju terena. Područje LAG-a gotovo je potpuno pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom, time je omogućeno i spajanje računala na brzu internetsku mrežu što je važno za razvoj gospodarstva, posebno turizma, ali i kvalitete života stanovnika. **Razvoj širokopojasnog interneta nužan je na području cijelog LAG-a**

Opskrba energijom na području LAG-a je zadovoljavajuća. Energetska opskrba temelji se na električnoj energiji, tekućim gorivima i zemnom plinu. Općine i gradovi LAG-a još uvijek ne koriste dovoljno obnovljive izvore energije. Operator distribucijskog sustava Zagorski metalac d.o.o. za distribuciju plina i opskrbu plinom ima ukupnu duljinu plinovoda u distributivnom sustavu od 424 km te pokriva grad Zabok, općine Sveti Križ Začretje i Krapinske Toplice. Očekuje se daljnje ulaganje u razvoj plinoopskrbe, poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnja magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže županije čime bi se osigurala nesmetana opskrba kućanstava, javnih zgrada i industrijskog sektora. Do sada provedenim istražnim radovima na području Županije nisu otkrivena nalazišta nafte ni prirodnog plina.

U području LAG-a koriste se i obnovljivi izvori energije – biomasa, solarna energija i geotermalni izvori. Najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Krapinsko-zagorske županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava pri čemu se potroši između 1 – 1,25 m³ drva za ogrjev u jednoj godini po stanovniku.

Za sada se geotermalna energija u Krapinsko-zagorskoj županiji iskorištava isključivo u vidu lječilišta i/ili toplica poput: Krapinske toplice na području LAG-a, zatim Stubičke i Tuheljske Toplice. **Gradovi i općine na području LAG-a provode projekte poticanja mjera energetske učinkovitosti iako su ta ulaganja ali i zainteresiranost stanovništva još uvijek mala.**

	Iznos subvencija u 2014. u kunama	Broj projekata	Broj kućanstava koja koriste OIE	Broj industrijskih subjekata koji koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti	Broj javnih zgrada koje koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti
UKUPNO LAG	66.858,92	14	37	3	4

Tablica 5 - Dodijeljene subvencije od strane Grada/Općine za obnovljive izvore energije u 2014. godini te podaci o korištenju OIE na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Na području LAG-a evidentirana su 2 lokalna vodovoda. Potrebno je izgraditi i magistralne cjevovode i preostale vodoopskrbne objekte sukladno Strategiji razvoja vodoopskrbe na području Krapinsko-zagorske županije.

VODOVODNA MREŽA	Ukupna duljina km	Duljina magistralnog vodovoda	Duljina distributivnog vodovoda	Potrošači
UKUPNO LAG	966,83	269,96	696,87	11660

Tablica 6 – Vodovodna mreža na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Većina naselja nema u potpunosti izgrađenu kanalizacijsku mrežu te je ukupno izgrađeno više od 100,66 km kanalizacijske mreže. Na odvodnju je u LAG-u ukupno priključeno 3300 kućanstava, odnosno 8319 stanovnika odnosno 18,72% ukupnog broja stanovnika područja LAG-a.

KANALIZACIJSKA MREŽA	Broj priključenih kućanstava	Broj stanovnika	Duljina kanalizacijske mreže
UKUPNO LAG	3300	8319	100,66

Tablica 7 – Kanalizacijska mreža na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Većina naselja rješava prihvata otpadnih voda individualno, putem septičkih jama. Na području LAG-a postoje i biopročistači i to na području općina Krapinske Toplice, Kumrovec i Tuhelj. Sukladno Zakonu o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13) jedinice lokalne samouprave dužne su u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, prenijeti komunalne vodne građevine u svom vlasništvu u vlasništvo javnog isporučitelja vodne usluge, u obliku temeljnog uloga ili prijenosa bez naknade. Ovakvo legislativno uređenje može predstavljati izazov kod uređenja kanalizacijske mreže gdje JLS-ovi pojedinačno ne mogu utjecati na dinamiku investiranja ni financijski kapacitet već ta dinamika ovisi o Zagorskom vodovodu i njihovom planu investicija. **S obzirom na ulaganja u kanalizacijsku i vodovodnu mrežu gradovi i općine s područja LAG-a u 2014. godini najviše su uložili u modernizaciju i asfaltiranje cesta, zatim u vodovod i najmanje u kanalizacijsku mrežu.**

ULAGANJA GRADOVA I OPĆINA NA PODRUČJU LAG-a	Ukupna ulaganja	Investicije u kanalizacijsku mrežu	Investicije u vodovodnu mrežu	Investicije u modernizaciju i asfaltiranje cesta
UKUPNO LAG	13.332.200,32	179.961,50	825.265,55	4.291.525,78

np = nema podataka

Tablica 8 –Ulaganja Gradova i Općina s području LAG Zagorje - Sutla u 2014.godini

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

U sklopu uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj predviđena je izgradnja regionalnog Centra za gospodarenje otpadom Piškornica, koji se nalazi na području općine Koprivnički Ivanec te izgradnja šest pretovarnih stanica od čega četiri veće na lokacijama Gubaševo (Zabok), Motičnjak (Varaždin), Jerovec (Ivanec) i Totovec (Čakovec).

1.1.4. Društvena i zdravstvena infrastruktura

Društvena i zdravstvena infrastruktura na području LAG-a relativno je dobro razvijena iako postoje značajne potrebe za poboljšanjima u pogledu održavanja, opremljenosti i sadržaja. Ustanove za kulturu i obrazovanje, zdravstvo te opći društveni život zajednice prisutne su gotovo u svim općinama a posebno gradovima LAG-a i predstavljaju neophodnu infrastrukturu za daljnji razvoj zajednica. Na području LAG-a postoji relativno zadovoljavajuća društvena infrastruktura kako je prikazano u tablici niže iako je svakako potrebno ulagati dodatne napore za unaprijeđenje ove infrastrukture, kako u kvaliteti i broju društvenih i vatrogasnih domova tako i kina i kazališta te **pokušati ujediniti po mogućnosti društvene domove s kulturnim sadržajima.** Osim samog broja ustanova/objekata postoje i **problemi zapuštenosti prostora i zastarjelosti opreme kada se radi o ovoj infrastrukturi radi nedovoljnih sredstava za daljnja ulaganja.**

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	LAG
Društveni domovi	21
Vatrogasni domovi	31
Muzeji	6
Kina	1
Kazališta	0
Udruge kulturno-umjetničkog amaterizma	53

Tablica 9 –Društvena infrastruktura na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2015.godini

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

S obzirom na turističko-rekreativnu infrastrukturu na području LAG-a postoje biciklističke staze, šetnice i vinske staze. Već ranije u poglavljima koja pojašnjavaju geomorfološki položaj kao i ono o gospodarstvu napomenuto je da zbog svog brežuljkastog krajobraza i prirodne raznolikosti područje LAG-a ima veliki turistički potencijal. Na području LAG-a imamo 75,7 km biciklističkih staza, 46 km šetnica i 43,71 km vinskih staza. Dodatno na području LAG-a postoje i prirodna kupališta ali i uređena izletišta koja posjećuju kako turisti tako i lokalno stanovništvo.

Na području LAG-a nalazi se jedno od poznatijih zdravstveno-turističkih centara Krapinske Toplice koje nudi nekoliko vodenih kompleksa s mnoštvom bazena te suvremene zdravstvene usluge.

ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA	LAG
Opće bolnice	1
Specijalne bolnice	4
Domovi zdravlja	8
Zdravstvene ustanove	1
Ljekarne	14

Tablica 10 –Zdravstvena infrastruktura na području LAG Zagorje - Sutla u 2015.godini

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

1.2. Gospodarske značajke područja

1.2.1. Stanje gospodarstva i glavne gospodarske djelatnosti

Prema stupnju razvijenosti od **83,75%** područje LAG-a spada u **III. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske.** Dohodak per capita (dohodak po glavi stanovnika) za područje LAG-a iznosi 24.932 što je ispod nacionalnog prosjeka (82,32%). Stopa nezaposlenosti (2013. godina) iznosi 13,9%. Na razini KZZ-a u 2013. godini stopa nezaposlenosti iznosi 21,3%. **Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 - 65 godina za područje LAG-a iznosi 65,8%. Navedeno je ispod nacionalnog prosjeka i u odnosu na njega iznosi 74,2%.** Prema indeksima razvijenosti 2 jedinice lokalne samouprave LAG-a spadaju u potpomognuta područja. **Općine Desinić i Zagorska Sela prema indeksu razvijenosti ocijenjene su kao područja koja zaostaju za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati.** Prema većini promatranih pokazatelja područje LAG-a je ispod nacionalnog prosjeka što ukazuje na potrebu intenzivnog razvoja, no predstavlja i potencijal daljnjeg razvoja područja.

U 2014. godini na području 11 jedinica lokalne samouprave prema podacima Hrvatske gospodarske komore Krapina djelovalo je ukupno 588 gospodarskih subjekata. **Na području LAG-a se prema podacima očituje neravnomjerni gospodarski razvoj prema prostornoj raspodjeli gospodarskih subjekata.** Najveći broj subjekata djeluje na području grada Zaboka (184) i općine Sveti Križ Začretje (73), dok ih je najmanje na području općine Zagorska Sela (13) i općine Kraljevec na Sutli (16). O razvijenosti Grada Zaboka svjedoči i podatak poduzetničke aktivnosti na razini RH u 2013. godini prema kojem se nalazi na 69 mjestu.

Grad / Općina	Broj subjekata
LAG	588

Tablica 11 - Prostorna raspodjela gospodarskih subjekata na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2014. godini

Izvor: HGK ŽK Krapina, srpanj 2015. godine

Promatranjem **djelatnosti gospodarskih subjekata** najveći udio čine poduzeća u području **trgovine, prerađivačke industrije i građevinarstva.** Sektor trgovine na području LAG-a čini 144 gospodarska subjekta s ukupno 1.169 zaposlenih, a najznačajnije tvrtke u toj djelatnosti su Trgocentar d.o.o. iz

Zaboka i Strahinjčica d.o.o. iz Pregrade. 98 poduzeća je registrirano prema NKD-u za djelovanje u području prerađivačke industrije, od čega je 28 gospodarskih subjekata na području grada Zaboka kojeg u novije vrijeme karakterizira jačanje prerađivačke industrije. Građevinarstvo s ukupno 87 gospodarskih subjekata na području LAG-a u najvećoj mjeri je zastupljeno u Gradu Zaboku i općini Sveti Križ Začretje. **Najznačajnije djelatnosti** na području LAG-a su prerađivačka industrija i trgovina koje sa 73% sudjeluju u ukupnim prihodima LAG-a. Prerađivačka industrija je najznačajnija i prema broju zaposlenih s ukupno 3.601 osobom. Po značaju su sljedeće djelatnosti građevinarstvo i prijevoz sa po 5,5% udjela u ukupnim prihodima.

U Republici Hrvatskoj djeluje oko 370 poduzetničkih zona, od kojih je 17 na području Krapinsko-zagorske županije, a 8 na području LAG-a. **Poslovne zone su u različitom stupnju funkcionalnosti, a najznačajnije su gospodarska zona Zabok, zona malog gospodarstva „Lug“ Sveti Križ Začretje i poslovna zona Pregrada.**

Obrti na području LAG-a dominantno su aktivni u zanatskoj djelatnosti i to prvenstveno u uslužnoj a zatim proizvodnoj. Ostale obrtničke djelatnosti su u manjoj mjeri zastupljene a najmanje zastupljena obrtnička djelatnost na području LAG-a je ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo. **Ovo ne znači da kraj nema dominantno poljoprivredno ozračje nego da su gospodarske djelatnosti u poljoprivredi uglavnom organizirane kroz druge gospodarske subjekte, a manje kroz obrte.**

Udruženja obrtnika CEH	Uslužni obrt	Proizvodni obrt	Prijevoz	Trgovina	Ugostiteljstvo	Tradicionalni obrt	Graditeljstvo	Frizeri	Proizvodnja tekstila	UKUPNO aktivni obrti
LAG	366	189	157	140	173	10	236	83	19	1417
OKKŽŽ	665	468	239	289	320	45	280	144	41	2491

Tablica 12 – Broj obrtnika na dan 31.12.2014. godine

Izvor: HOK

1.2.2. Poljoprivredna djelatnost

Područje LAG-a karakterizira značajan utjecaj poljoprivrede te je u 2015. godini registrirano 3.368 poljoprivredna gospodarstva što je 39% u odnosu na čitavu županiju (8.581) te 1,8% u odnosu na RH (178.747). Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava su registrirana prema pravnom obliku kao obiteljska gospodarstva, a vrlo mali broj kao obrt, trgovačko društvo ili zadruga. Tijekom godina broj poljoprivrednih gospodarstava fluktuirao u manjoj mjeri, te je u 2014. godini u odnosu na 2013. zabilježeno smanjenje od 102 poljoprivredna gospodarstva, na u usporedbi s 2015. godinom, broj na području LAG-a raste za razliku od ukupnog broja u RH koji je u padu. Na području grada Pregrade nalazi se 690 obiteljskih gospodarstava, dok se najmanji broj nalazi na području općine Kumrovec. Mali broj zadruga (7 na području LAG-a) ukazuje na potrebu daljnjeg jačanja zadrugarstva u LAG-u kako bi pojedinačni proizvođači putem udruživanja mogli zajedno uspješno poslovati na tržištu. Doduše brojem zadruga LAG ne zaostaje previše u prosjeku u odnosu na županiju ili RH s obzirom da je i regionalno i nacionalno broj aktivnih zadruga vrlo mali. **Na području KKŽ-a ukupno je aktivno 8 zadruga** dok ih na području RH djeluje 425. Od ukupnog broja registriranih poljoprivrednih gospodarstava nositelji njih 301 mlađi su od 40 godina, što iznosi 8,9% i ukazuje na potrebu poticanja razvoja mladih poljoprivrednika i dodatna ulaganja u razvoj poljoprivrednih djelatnosti na području LAG-a kako bi se podigao životni standard, ali i spriječila depopulacija ruralnih područja.

Grafikon 1- Broj PG-a na području LAG-a Zagorje - Sutla u razdoblju 2010. – 2014. godine

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju Republike Hrvatske, 2015. godina

Grad/Općina	Obiteljsko gospodarstvo	Obrt	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Ukupno LAG	3325	20	20	7	3368
UKUPNO KZZ	8426	87	59	8	8581
KUPNO RH	173253	2374	2495	425	178747

Tablica 13 - Broj PG-a prema tipu za 2015. godinu

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju Republike Hrvatske, 2015. godina

Iako poljoprivreda kao djelatnost nema veliki udio u ukupnim prihodima jedinica lokalne samouprave na području LAG-a, stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom za potrebe opskrbljivanja obiteljskih gospodarstava. Na području LAG-a prema podacima iz 2011. godine broj kućanstava s korištenim poljoprivrednim zemljištem je 14.387 što je 34,22% od ukupnog broja u KZZ-u. **Specifičan problem regije je raspoređenost zemljišta koje je preduvjet uspješnog bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom.** Reljef i klima su pogodni za uzgoj vinove loze i proizvodnju vina pri čemu postoji i duga tradicija. Ratarstvo ovog područja je prvenstveno u funkciji proizvodnje stočne hrane pri čemu su prinosi zbog specifičnosti terena niži od državnog prosjeka. Najviše se proizvodi pšenica, kukuruz, lucerna i krumpir.

Kućanstva	UKUPNO LAG Zagorje - Sutla	UKUPNO KZZ	UKUPNO RH
S korištenim poljoprivrednim zemljištem	14.387	42.040	1.519.038
S oranicama	6.458	19.762	263.998
S voćnjacima	2.925	9.278	91.941
S vinogradima	4.629	15.300	104.446
S maslinicima	15	42	47220
S ostalim (poljoprivrednim zemljištem (livade, pašnjaci i dr.))	4.760	12.556	170863

Tablica 14 - Broj poljoprivrednih kućanstava u LAG-u Zagorje - Sutla, KZZ i RH s korištenim poljoprivrednim zemljištem, 2011. godina

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godina

Poljoprivrednici s područja LAG-a, slično ostatku kontinentalne Hrvatske u posljednjih 10-etak godina pokazuju sve veći interes za integriranu i ekološku poljoprivredu. Prema posljednjim dostupnim podacima na području LAG-a poljoprivrednici integrirane i ekološke proizvodnje čine oko ¼ ukupnog proja poljoprivrednika integrirane i ekološke proizvodnje s područja županije.

Ukupno: poljoprivredna gospodarstva, povrćarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, ostalo	Integrirana proizvodnja u 2014. ili prema posljednjim dostupnim podacima	Ekološka proizvodnja u 2014. ili prema posljednjim dostupnim podacima
UKUPNO LAG	5	25
Ukupno KŽŽ	22	71

Tablica 15 - Broj poljoprivrednika koji se bave integriranom i ekološkom proizvodnjom u LAG-u Zagorje - Sutla, 2014. godina ili posljednji dostupni podaci

Izvor: Razvojna strategija KŽŽ-a

Prema strukturi stočarstva, u najvećoj mjeri prevladava uzgoj peradi, goveda i svinja, a glavni prihodi u poljoprivredi ostvaruju se prodajom kravljeg i manje količine kozjeg mlijeka, teladi, svinja i peradi.

Životinja	Goveda	Koze	Ovce	Svinje	Kopitari	Kunići	Perad
Ukupno na području LAG-a	5151	172	1645	2842	754	474	23481

Tablica 16 - Struktura stočarstva na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2014. godini

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, 2015. godina

Ukupno na području LAG-a u 2014. godini je registrirano 211 proizvođača mlijeka koji su isporučili 4.863.643 litara mlijeka u 2014. godini. Broj proizvođača mlijeka tijekom godina fluktuirao pri čemu je vidljiv negativan trend.

Područje LAG-a / Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
	339	287	243	231	211

Tablica 17 - Broj isporučitelja mlijeka u razdoblju 2010. – 2014. na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, 2015. godina

Vino kao tradicionalni proizvod Hrvatskog Zagorja a time i područja LAG-a nezaobilazna je tema novih razvojnih projekata na ovom području. Autohtone sorte koje nalazimo na području LAG-a su: Stare krapinske beline, Beline začretnske, Mirkovače, Smudne beline, Zagorski divjak, Starohrvatska črnina i Sokol. Istraživanja su pokazala da je Stara krapinska belina roditelj više od sedamdeset sorti te je zajedno sa sortom Pinot jedan od roditelja sorte Chardonnay. Također čak postoje naznake da je Belina začretnska bliski srodnik Stare krapinske beline odnosno da je roditelj Krapinskoj belini. Na taj bi način mogli ovu sortu, roditelja svjetski poznatog Chardonnaya smatrati hrvatskom autohtonom sortom, što je vrlo zanimljivo za stručnu, ali i širu svjetsku javnost. **Potrebna su daljnja ulaganja u istraživanja i proizvodnju kako bi se sorte u potpunosti oživjele i brendirale.**

1.2.3. Turizam

Područje LAG-a ima kulturno-povijesne i prirodne ljepote koje stvaraju temelj daljnjeg razvoja topličkog, zdravstvenog, kulturnog i seoskog turizma. **Uz kulturne sadržaje, brojna pokretna i nepokretna kulturna dobra, vinske ceste, planinarske domove područje LAG-a posjeduje turistički potencijal koji je potrebno u budućnosti razvijati.**

Područje LAG-a kao uostalom i cijele KŽŽ karakterizira porast broja dolazaka i noćenja u ukupnom broju iako pojedine općine i gradovi LAG-a bilježe pad koji je vidljiv prema podacima TZ Krapinske Toplice.

	2013. godina		2014. godina	
	Broj dolazaka	Broj noćenja	Broj dolazaka	Broj noćenja
UKUPNO LAG	40.701	107.384	49.030	128.100

UKUPNO KKŽ	68.498	156.950	79.997	183.710
------------	--------	---------	--------	---------

Tablica 18 - Broj turističkih dolazaka i noćenja na području LAG-a 2013. i 2014.

Izvor: DZS, 2015. godina

S obzirom na već opisane geoprometne ali i prirodne karakteristike na području LAG-a razvijaju se posebni oblici turizma. Već tradicionalni turizam (zdravstveni, wellness i spa turizam) dalje se unaprjeđuje dok se rekreativni, gastro i kulturni oblici turizma tek počinju razvijati.

Prema turističkoj kategorizaciji naselja na području LAG-a se nalazi 12 turističkih naselja od kojih su 2 u razredu A.

1.2.4. Tržište rada

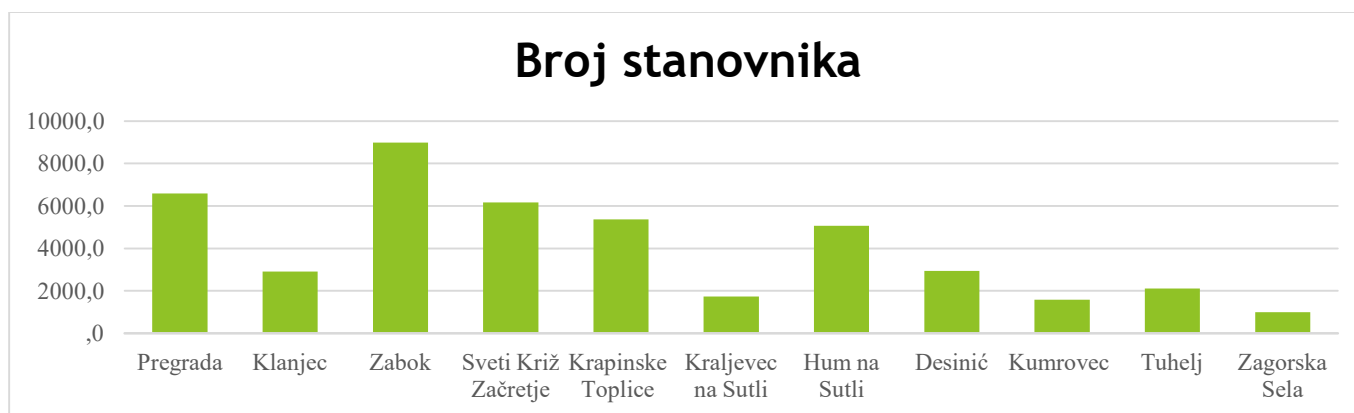
Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje Područni ured Krapina **broj zaposlenih na području LAG-a u 2014. godini je iznosio 14.524** što je 42,73% od ukupnog broja zaposlenih u KKŽ-u (33.992). Prema strukturi zaposlenika najviše zaposlenika je bilo kod pravnih i fizičkih osoba. Kod pravnih osoba je bilo zaposleno 11843 zaposlenika, s kod fizičkih osoba 1656 osoba. Obrtnici su zapošljavali 764 osobe. Značaj određene djelatnosti ogleda se i u broju zaposlenih čime se doprinosi razvoju gospodarstva određene regije. Kada se promatra broj zaposlenih osoba na području LAG-a po djelatnostima najznačajnija je prerađivačka industrija koja ukupno zapošljava 3.601 osobu od kojih je 1.503 zaposleno u Humu na Sutli, 640 u Zaboku i 624 u Pregradi. U djelatnosti trgovine na malo zaposleno je 1.169, a najveći broj od 669 u Zaboku. U djelatnosti građevinarstva zaposleno je 586 osoba na području LAG-a.

U 2014. godini na području LAG-a je ukupno registrirano **2.643 nezaposlenih osoba** što je 33,49% od ukupnog broja u KŽŽ-u (7.893), a 0,8% od ukupnog broja u RH (328.187). Najveći broj nezaposlenih osoba je zabilježen u Zaboku, Pregradi i Svetom križu Začretju, a najmanji u Kraljevcu na Sutli i Zagorskim Selima, što korelira s brojem stanovnika na tim područjima. U strukturi nezaposlenih u većoj mjeri su zastupljeni muškarci s 52,4%. Broj nezaposlenih se tijekom razdoblja mijenjao pa ukoliko promatramo razdoblje od posljednjih 5 godina vidljiv je rast nezaposlenosti do 2013. godine, kada se u 2014. godini smanjio broj nezaposlenih osoba za 267 osoba što ukazuje na povećanje gospodarske aktivnosti.

1.3. Demografske i socijalne značajke područja

1.3.1. Broj i gustoća stanovnika

Na području LAG-a prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine živi 44.443 stanovnika što čini 1,04% stanovnika Republike Hrvatske. **Gustoća naseljenosti područja LAG-a iznosi 113,40** što je veće od prosjeka gustoće naseljenosti u KŽŽ-u koja iznosi 108,13% te Republike Hrvatske 75,1%.

Grafikon 2 - Broj stanovnika na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2011. godinu

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Od sredine prošlog stoljeća, ukoliko se promatra kretanje broja stanovnika na području LAG-a, uočava se kontinuirani negativan trend smanjenja broja stanovnika pri čemu je naglašena koncentracija stanovnika u urbanijim cjelinama administrativnih središta.

Godine 1948. bilo je ukupno 64.234 stanovnika LAG-a, dok se do 2011. broj smanjio za 19.791 stanovnika što je značajno smanjenje od 30%. U **starosnoj strukturi** stanovništva **radno sposobno stanovništvo starosti 15 - 64 godine čini 67%**. Najveći broj radno sposobnog stanovništva je na području grada Zaboka i Pregrade. Na nepovoljnu starosnu strukturu stanovništva upućuje prosječna starost stanovništva, indeks starenja, kao i koeficijent starosti. **Prosječna starost iznosi 42,6** za područje LAG-a što je više od prosječne starosti na razini države (41,7) i na razini županije (41,7). **Indeks starenja iznosi 128,3** za područje LAG-a i veći je od državnog prosjeka koji iznosi 115,0. Najveći indeks starenja je na području Zagorskih Sela i iznosi 156,2. **Koeficijent starosti** za područje LAG-a iznosi **25,1**, što je od koeficijenta na razini države (24,1) i županije (23,5).

Na području LAG-a živi 504 pripadnika **manjina** što je 1,2% ukupnog stanovništva. Najviše je Slovenaca što je i očekivano s obzirom na izravnu granicu područja LAG-a sa Slovenijom. Nakon njih najviše su zastupljeni pripadnici srpske i bošnjačke manjine.

Za **socijalno ugrožene osobe** na području LAG-a skrbe 2 Centra za socijalnu skrb. Centri zajedno skrbe za stanovnike LAG-a koji imaju potrebu za novčanom pomoći, potporama i socijalnim uslugama. Kod Centra za socijalnu skrb Zabok evidentirano je 169 osoba pod skrbništvom (štićenika). Ovaj broj u posljednje tri godine varira +/- 5 no bez većih odstupanja. **Socijalna pomoć za uzdržavanje** (zajamčena minimalna naknada) odobrena je u Centru za socijalnu skrb Zabok uz podružnicu Klanjec u 2015. godini za 150 korisnika. Pri ovom centru za socijalnu skrb postoji trend rasta u posljednje tri promatrane godine, iako je zabilježen pad između 2013. i 2014. Vidljiv je i rast u odnosu na obje godine u 2015. (2013: 144 korisnika, 2014: 138 korisnika). Kod Centra za socijalnu skrb Krapina s podružnicom Pregrada za grad Pregrada te općine Desinić i Hum na Sutli situacija je obrnuta. U tretmanu Centra nalazi se 108 osoba pod skrbništvom i jednak broj osoba koje obavljaju dužnost skrbnika no bilježi se pad broja minimalnih zajamčenih naknada gdje je u 2013. godini na navedenom području 291 korisnik ostvarivao pravo na pomoć za uzdržavanje, u 2014. godini 263 korisnika, a u 2015. godini 169 korisnika. Prema razini obrazovanja stanovnika LAG-a veliki udio ima stanovništvo bez škole, nezavršene škole i osnovnom školom. Bez škole je zabilježeno 355 osoba od čega je 59,12% žena i 40,88% muškaraca. Najveći broj osoba bez škole je u Svetom Križu Začretju i Pregradi, a najmanji broj u Zagorskim Selima, Klanjcu i Kraljevcu na Sutli.

Razina obrazovanja	Broj osoba
Bez škole	355
Osnovna škola	9120
SŠ sa zanimanjima do 3. g. i škola za KV i VKV radnike	10863
SŠ sa zanimanjima u trajanju od 4 i više godina	6714
Gimnazija	1030
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	1577
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	1860

Tablica 19 - Obrazovna struktura stanovništva LAG-a Zagorje - Sutla, 2011. godina

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

U obrazovnoj strukturi najveći broj osoba ima završenu srednju školu sa zanimanjima do 3 godine i školom za KV i VKV radnike, njih ukupno 10.863. Broj visokoobrazovanih osoba na području LAG-a iznosi 1860, od čega je veći udio žena s 52,67%. Najveći broj visokoobrazovanog stanovništva se nalazi na području Grada Zaboka i Krapinskih toplica koji prema gospodarskim pokazateljima spadaju u gospodarski razvijenija područja LAG-a.

Kako bi se gospodarstvo određenog područja razvijalo, potrebno je imati povoljnu obrazovnu strukturu koja čini potencijal daljnjeg razvoja. Preduvjet tome je prepoznavanje važnosti obrazovanja i samog koncepta cjeloživotnog obrazovanja pri čemu je bitno usustavljivati obrazovanje kako bi se potaknulo stanovništvo na učenje u svim fazama života.

1.3.2. Školstvo i kultura

Gradovi i općine LAG-a mogu se pohvaliti bogatim kulturnim životom koji seže daleko u prošlost. U prilog ovoj izjavi govore brojne općinske/gradske knjižnice i čitaonice. Naime, već 38 godina nakon prve čitaonice u Varaždinu, 1876. godine, osnovana je Čitaonica u Svetom Križu Začretju.

Prema podacima upisnika Ministarstva kulture na području LAG-a, kao i na području KKŽ-a zastupljene su 3 vrste knjižnica, narodne, školske i specijalne.

	Ukupni broj knjižnica	Narodna knjižnica	Školska knjižnica	Specijalna knjižnica
LAG	21	5	14	2
KKŽ	54	13	38	3

Tablica 20 – Vrsta i broj knjižnica na području LAG-a 2015.

Izvor: Registar Ministarstva kulture, 2015.

Galerije, kulturni centri i koncertne dvorane upotpunjuju kulturnu infrastrukturu LAG-a. U bogatom kulturno-umjetničkom životu LAG-a sudjeluje niz aktivnih udruga te se održavaju brojne kulturne manifestacije koje su uglavnom vezane za oživljavanje starih zanata, ekstenzivne poljoprivrede te narodnih običaja (Branje grozdja, npr.).

Obrazovna infrastruktura relativno je razvijena sa zastupljenošću većine obrazovnih institucija na području LAG-a. Samo na području Općine Zagorska Sela ne postoji ni jedna obrazovna institucija dok na cjelokupnom području LAG-a nema institucija visokog obrazovanja čiji su osnivači privatne ili pravne osobe tj. jedinice lokalne i regionalne samouprave s područja LAG-a iako postoje brojni studijski programi, o kojima je nešto više rečeno u nastavku teksta.

	Predškolski odgoj	Osnovna škola	Područna osnovna škola	Srednja škola	Više obrazovanje***
LAG	11	12	20	11	0

Jedna je ustanova za predškolski odgoj za djecu s invaliditetom, Jedna od dvije je osnovna glazbena škola. Postoje 3 srednje škole sa 7 programa.

*** Broj visoko-obrazovnih institucija osnovanih od strane JLS-a ili drugih privatnih i pravnih osoba na području LAG-a

Tablica 21 - Obrazovna infrastruktura na području LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Izvor: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, 2015.

U Gradu Zaboku, djeluje nekoliko dislociranih studija, odnosno vanjskih centara. Grad Zabok kao istaknuto obrazovno središte prepoznao je obrazovanje kao dio svojih razvojnih prioriteta koji mogu u velikoj mjeri pridonijeti ekonomskom razvitku regije, osiguranju društvene stabilnosti te kulturne prepoznatljivosti Grada. Osim u Zaboku, studiji postoje u Krapini i Pregradi, a od ukupnog broja studenata na svim ovim studijima, odnosno 1.601, u akademskoj godini 2013/2014., na studijima u Zaboku ih je 1.200, odnosno 75 posto. Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu iz Opatije

Sveučilišta u Rijeci u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem Zabok djeluje na području Grada. S obzirom na profil fakulteta i potrebe cijele regije za razvojem svih oblika turizma, postoji vrlo velika zainteresiranost za ovaj obrazovni program. Trenutačno se nastava odvija prema Bolonjskom procesu na preddiplomskom i diplomskom i sveučilišnom studiju, a u akademskoj godini 2013/2014. ukupno je 845 studenata, od čega 20 posto čine studenti s područja Krapinsko-zagorske županije. Fakultet za organizaciju i informatiku iz Varaždina također je otvorio svoj vanjski centar u Zaboku u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem Zabok zbog potrebe KKŽ-a. Na inicijativu Pučkog otvorenog učilišta Zabok u suradnji s Učiteljskim fakultetom iz Osijeka otvoren je studij za Psihološko-pedagošku i didaktičko-metodičku izobrazbu. Na ovaj studij je upisano 93 studenata, od čega je 43 s područja Krapinsko-zagorske županije. Također, Pučko otvoreno učilište Zabok surađuje kao vanjski logistički centar s Visokom poslovnom školom s pravom javnosti Višnjan, na koju je upisano 67 studenata, među kojima je 34 s područja Krapinsko-zagorske županije.

Vidljivo je da se broj djece u osnovnoškolskoj dobi smanjuje, a jednako se događa i na srednjoškolskoj razini. **Uvjeti rada odgojno-obrazovnih ustanova nisu optimalni te postoji problem neujednačenosti izvođenja nastave što onemogućuje realizaciju jednakih obrazovnih šansi za svu djecu.** S obzirom na to da postoje razlike u prostornim uvjetima, opremljenosti odgojno-obrazovnih ustanova i kadrovskoj ekipiranosti, vrlo je bitno usuglasiti prioritete u suradnji s poslovnim i gospodarskim dionicima regije.

1.3.3. Civilno društvo

U Registru udruga Republike Hrvatske, na području LAG-a Zagorje – Sutla ukupno je registrirano 505 **nevladinih organizacija**, što čini 38% ukupnog broja udruga Krapinsko-zagorske županije. Kao i u drugim LAG-ovima i županijama, udruge civilnog društva iznimno su značajne za razvoj lokalnih zajednica kao i samog LAG-a. Na području su prisutne udruge iz različitih sektora koje su usmjerene ostvarenju ciljeva u području turizma, poljoprivrede, kulture i dr.

	Broj udruga	Turizam	Socijalna djelatnost	Sport	Kultura i umjetnost	Održivi Razvoj	Ljudska prava	Poljoprivreda	Braniteljska pitanja
LAG	505	2	35	87	75	12	26	24	8

Tablica 22 – Djelatnosti udruga na području LAG Zagorje - Sutla, 2015. godina

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske, 2015. godina

2. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja uključujući SWOT analizu

SWOT analiza izrađena je koristeći participativni pristup u radu radne skupine za izradu Strategije. Pri izradi analize, članovi su se vodili **načelima sveobuhvatnosti** (SWOT se odnosi na sva područja obuhvaćena osnovnom analizom kao temeljem za utvrđivanje trenutnog stanja razvijenosti LAG-a Zagorje - Sutla) te **svrsishodnosti** (SWOT je izrađen ciljano kako bi se istaknule sve prednosti i nedostaci, pri čemu, sukladno CLLD pristupu, LAG Zagorje - Sutla cilja maksimizirati svoje prednosti kako bi se postigla viša razina društveno-gospodarskog razvoja). Sve tvrdnje u SWOT analizi temelje se na statističkim podacima, relevantnim pokazateljima koje su prikupile nadležne institucije. U izradi ove analize svi članovi radne skupine vodili su se pristupom „**odozdo prema gore**“ kako bi osigurali da lokalni akteri sudjeluju u donošenju odluka i određivanju prioriteta koji se trebaju primjenjivati na području LAG-a Zagorje - Sutla. Time je aktivno i konkretno primijenjena 2. temeljna značajka CLLD pristupa. SWOT analiza izrađena je na jednom tematskom sastanku Upravnog odbora LAG-a Zagorje - Sutla, kroz dva sastanka radne skupine te koristeći alat spotbe.com na internetu putem kojeg su se razmjenjivale ideje sa širim krugom dionika. SWOT analiza prošla je kroz proces javnih konzultacija putem internet portala LAG-a Zagorje - Sutla te su svi zaprimljeni komentari analizirani i uvršteni u

završnu verziju dokumenta. Integrirana verzija SWOT analize u kojoj je objašnjena svaka tvrdnja nalazi se u **Dodatku 5**. Poštivanjem temeljnih načela, a imajući u vidu nalaze osnovne analize i zaključke pretočene u SWOT analizu, LAG je definirao **glavne razvojne koncepte, odnosno potrebe i potencijale područja LAG-a**:

1. Očuvanje, valorizacija i stavljanje u funkciju prirodne i kulturne baštine kroz razvoj održivog turizma – kvaliteta prirodnih resursa (zrak, voda, okoliš) te postojeća lokalna infrastruktura u službi održivog razvoja;
2. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora stvaranjem dodane vrijednosti proizvoda povezivanjem lokalnih proizvođača, iskorištavanjem potencijala lokalnog tržišta uz veći fokus na zeleno gospodarstvo i nove tehnologije;
3. Umrežavanje i razmjena iskustva stanovnika LAG-a, poticanje na solidarnost i ostvarivanje jednakih mogućnosti svih stanovnika LAG-a, a u funkciji podizanja kvalitete života.

OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA	
SNAGE	SLABOSTI
Povoljan geo-prometni položaj LAG-a	Nedovoljna iskorištenost kulturno-povijesnih značajki
Značajne poljoprivredne površine za voćarstvo i vinogradarstvo	Najveći udio nerazvrstanih cesta po stanovniku u općini Zagorska Sela
Bogatstvo termalnih izvora	Većina lokalnih cesta, a dijelom i državne ceste, ne udovoljavaju minimalnim uvjetima za dani rang prometnica
Pogodna klimatska obilježja	Nerazvijen sustav širokopojasnog interneta
Bogata kulturna baština	Niska priključenost stanovnika LAG-a na sustav odvodnje
NATURA 2000 područje biološke raznolikosti	Nedostatak financijskih sredstava za očuvanje i zaštitu prirodne i kulturno-povijesne baštine
Blizina zračne luke	Izoliranost pojedinih naselja predstavlja problem u uređenju naselja i planiranju prostora
Uređen sportski aerodrom	Prirodna baština je (naročito šume u privatnom vlasništvu) nedovoljno istražena i zaštićena
Planirano koordinirano prikupljanje i gospodarenje otpadom	Nedovoljna iskorištenost OIE
Razvijena mreža društvene / javne infrastrukture	Nedovoljno ulaganja u modernizaciju i dodatno opremanje objekata društvene infrastrukture
PRILIKE	PRIJETNJE
Razvoj posebnih oblika turizma	Smanjenje broja stanovnika LAG-a
Uvođenje obnovljivih izvora energije u kućanstva, javne objekte i gospodarske objekte	Stanovništvo disperzirano po udaljenim naseljima
Fondovi za razvoj infrastrukture, zaštitu okoliša i prirode / Program mreže NATURA 2000	Klimatske promjene uzrokuju poplave i klizišta
Uređenje šuma i šumskih putova kroz Program ruralnog razvoja	Nedostatak zajedničkog pristupa korištenja kulturno-povijesne baštine
Uređenje nerazvrstanih cesta kroz alternativne izvore financiranja	Ugroženost šuma
Koristiti potencijal prekogranične suradnje s Republikom Slovenijom s obzirom na geoprometni položaj LAG-a	Niska kvaliteta i izgrađenost prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu

Unaprijediti prepoznatljivost hrvatskog Zagorja (Donjeg Zagorja kao jedinstvenog <i>brenda</i>)	Ograničenost utjecaja JLS-a na dinamiku izgradnje sustava vodoopskrbe i odvodnje
Izgradnja vodovodne i kanalizacijske mreže kroz korištenje Programa ruralnog razvoja	
Dodatni razvoj društvene infrastrukture u kombinaciji s turističko-rekreativnim sadržajima	
Potencijal ulaganja u OIE s naglaskom na termalne izvore, biomasu i solarnu energiju.	
GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA	
SNAGE	SLABOSTI
Visok stupanj razvijenosti	2 jedinice lokalne samouprave spadaju u potpomognuta područja
Stopa nezaposlenosti ispod županijskog prosjeka	Pad broja isporučitelja mlijeka
Smanjenje broja nezaposlenih	Mali broj zadruga
Velik broj PG-a	Rasparceliranost zemljišta
Postojanje autohtonih sorti vina	Neravnomjeran gospodarski razvoj
PRILIKE	PRIJETNJE
Pogodni uvjeti za razvoj vinarstva i vinogradarstva	Nizak udio prihoda od poljoprivrede u proračunima JLS
Fondovi EU-a na raspolaganju za proizvodnju, marketing i plasman vina, za povrćarstvo, voćarstvo i stočarstvo	Niski prinosi u ratarstvu
Udruživanje u proizvođačke grupe	Pad broja proizvođača mlijeka
Daljnji razvoj voćarstva i vinogradarstva	Smanjenje broja dolazaka i noćenja u pojedinim
Razvoj integrirane i ekološke poljoprivrede	Kašnjenje u objavi natječaja s nacionalne razine za financiranje provedbe projekata u sektoru poljoprivrede i šumarstva
Razvoj turističko-rekreativnih sadržaja	
Daljnji razvoj poslovnih zona	
DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE PODRUČJA	
SNAGE	SLABOSTI
Velik broj udruga	Nizak udio stanovništva s visokim obrazovanjem
Bogat kulturno-umjetnički život LAG-a	Pad broja stanovnika
PRILIKE	PRIJETNJE
Ponuda dodatnih oblika obrazovanja	Koncentracija stanovništva u urbanim sredinama
Stjecanje konkretnih radnih vještina mladih kroz programe osposobljavanja	Starenje stanovništva
Programi za razvoj socijalne infrastrukture	

3. Ciljevi i aktivnosti razvoja

SWOT analiza ukazala je da područje LAG-a obiluje prirodnom i kulturnom baštinom koja nije dovoljno iskorištena u svrhu podizanja kvalitete života lokalnog stanovništva i prepoznatljivosti ruralnog područja. Ekonomija u ruralnom području okarakterizirana je brojnim poljoprivrednim gospodarstvima koji djeluju u sektoru govedarstva, svinjogojstva, ratarstva, povrćarstva, voćarstva i cvjećarstva te je prepoznata znatna koncentracija ponuditelja turističkih usluga. Područje obiluje termalnom vodom koja se iskorištava u lječilišne i turističke svrhe. Lokalna infrastruktura pruža dobre

polazišne osnove za stvaranje kvalitetne mreže lokalnih, javnih prostora za stanovništvo poput mreže biciklističkih i pješačkih staza kao dopunskih sadržaja turističkoj infrastrukturi, dječja igrališta, domovi kulture i slično. Primarni cilj razvoja lokalne infrastrukture u funkciji je podizanja životnog standarda kako bi se dodatnom ponudom sadržaja u ruralnom prostoru zadržalo stanovništvo i spriječio njihov daljnji odlazak te depopulacija. Glavni izazov LAG-a Zagorje - Sutla leži u pronalasku ravnoteže između jakih strana koje LAG ima kao relativno razvijeno područje u cjelini i neujednačenosti u razvoju mikropodručja. Smanjenje razlika među tim mikropodručjima te time dodano jačanje cjelokupne zajednice LAG-a izazov je koji će biti obuhvaćen intervencijama predstavljenima u ovoj strategiji.

U svom razvoju i provođenjem zadanih aktivnosti kroz pojedine prioritete razvoja, LAG Zagorje - Sutla vodi se za **temeljnim načelima razvoja**:

- Participativnost – sustavno djelovanje privatnog, javnog i civilnog sektora za održivi razvoj kroz pristup „odozdo prema gore“ kako bi se ostvarili ciljevi razvoja kojima se želi ojačati kvaliteta života svih stanovnika LAG-a Zagorje - Sutla.
- Inovativnost – snage i prilike razvoja LAG-a žele se maksimizirati provođenjem inovativnih i kreativnih aktivnosti kojima se želi potaknuti i motivirati pojedince i zajednice na proaktivno i usmjereno djelovanje.
- Solidarnost – solidarnost stanovnika LAG-a prema osjetljivim skupinama, poštivanje i uvažavanje različitosti pojedinaca i skupina te poticanje njihovog proaktivnog djelovanja kao temelj zajedništva osnova je očuvanja temeljnih životnih vrednota stanovnika LAG-a.
- Otvorenost – LAG želi njegovati otvorenost prema drugim područjima – međuregionalno i transnacionalno, poticati suradnju u svrhu razmjene iskustva i primjera dobre prakse, a kako bi se inovativni pristupi, aktivnosti i akcije provodile na području LAG-a.

Strategija razvoja LAG-a Zagorje-Sutla **direktno doprinosi ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike** kroz aktivnosti navedene u ciljevima 1., 2. i 4 i to na način da se potiče povećanje poljoprivredne proizvodnje primjenjujući tehnološka dostignuća, poboljšanja proizvodnosti i učinkovitijeg korištenja proizvodnih izvora, posebno radne snage, osiguranje životnog standarda poljoprivrednika, osobito povećanje prihoda pojedinaca angažiranih u poljoprivredi te stabilizacija tržišta i stalna opskrba kupaca zdravstveno ispravnim i kvalitetnim proizvodima po primjerenim cijenama. Razvojna vizija LAG-a predstavlja jasnu definiciju prostora LAG-a Zagorje - Sutla koja će se ostvariti do 2020. godine. Ona proizlazi iz osnovne analize, SWOT analize, definiranih temeljnih načela razvoja i odabira razvojnih koncepata. Radna skupina za izradu LRS-a predložila je nekoliko razvojnih vizija između kojih je odabrana ona koja najbolje ocrtava željeno stanje i pojavnost LAG-a u budućnosti.

VIZIJA RAZVOJA LAG-a ZAGORJE - SUTLA

LAG Zagorje - Sutla prostor je participacije javnog, privatnog i civilnog sektora koji omogućuju kvalitetan život stanovnika uz poticanje kreativnosti, inovativnosti i socijalne pravednosti. Tradicionalni poljoprivredni proizvodi njegovani u zelenim bregima Zagorja, zalijevani očuvanim izvorima vode, obrađivani rukama mladih i iskusnih poljoprivrednika, nastali na višestoljetnoj kulturi i ponuđeni u toplom ambijentu zagorske kleti i urbanim odmorištima koja potiču povezivanje ruralnih i urbanih prostora, obilježja su prijateljske regije Zagorja. Polazeći od razvojnih potreba i prilika, a imajući u vidu ispunjenje vizije, radna skupina za izradu LRS-a predložila je temeljne ciljeve razvoja – 5 ciljeva.

U nastavku je dan pregled ciljeva i aktivnosti razvoja s navedenim tipovima operacija. Detaljan opis Ciljeva, Aktivnosti i Tipova operacija koji uključuje očekivane rezultate, definiranje korisnika, indikatore za praćenje provedbe te kriterije odabira nalazi se u **Dodatku 6**. Detaljan popis indikatora za praćenje provedbe po pojedinom cilju / mjeri / tipu operacija nalazi se u **Dodatku 7**.

CILJ 1 - Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a	Aktivnost 1.1. - Ulaganje u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	Tip operacije 1.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava (PRR Podmjera 4.1.1.)
		Tip operacije 1.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš (PRR Podmjera 4.1.2.)
		Tip operacije 1.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije (PRR Podmjera 4.1.3.)
	Aktivnost 1.2. - Ulaganje u povećanje preradbenih kapaciteta poljoprivrednih operacija	Tip operacije 1.2.1. - Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima (PRR Podmjera 4.2.1.)
	Aktivnost 1.3. - Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava	Tip operacije 1.3.1. - Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima (PRR Podmjera 6.1.)
		Tip operacije 1.3.2. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava (PRR Podmjera 6.3.)
CILJ 2 - Diversifikacija poljoprivrednih aktivnosti uz inkluzivno ruralno područje	Aktivnost 2.1. - Ulaganja u razvoj novih i postojećih nepoljoprivrednih usluga	Tip operacije 2.1.1. - Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (PRR Podmjera 6.2.)
		Tip operacije 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima (PRR Podmjera 6.4.)
CILJ 3 - Podrška održivom razvoju prostora kao temelj života budućih generacija	Aktivnost 3.1. - Potpora za lokalnu društvenu infrastrukturu	Tip operacije 3.1.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu (PRR Podmjera 7.4.)
	Aktivnost 3.2. - Potpora održivom korištenju šuma i razvoj šumske infrastrukture	Tip operacije 3.2.1. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture (PRR Podmjera 8.5.2.)
CILJ 4 - Jačanje lokalnog tržišta i prepoznatljivosti prostora LAG-a	Aktivnost 4.1. - Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga)	Tip operacije 4.1.1. - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija (PRR Podmjera 9.1.)
	Aktivnost 4.2. - Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja	Tip operacije 4.2.1. - Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta (PRR Podmjera 16.4.)
CILJ 5 - Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a	Aktivnost 5.1. - Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS-a	Tip operacije 5.1.1. - Provedba operacija unutar CLLD strategije (PRR Podmjera 19.2.)
		Tip operacije 5.1.2. - Tekući troškovi i animacija (PRR Podmjera 19.4.)
	Aktivnost 5.2. - Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama	Tip operacije 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a (PRR Podmjera 19.3.)

3.1. Opis Ciljeva, Aktivnosti i Tipova operacija koji uključuje očekivane rezultate, te indikatore za praćenje provedbe

Strateški cilj 1	PROMOVIRANJE USPJEŠNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA NA PODRUČJU LAG-a			
Objašnjenje cilja	<p>Osnovna analiza i SWOT analiza pokazale su da je područje LAG-a Zagorje - Sutla bogato značajnim poljoprivrednim površinama koje su pogodne za voćarstvo i vinogradarstvo. Iako su prigorja najvećim dijelom prekrivena šumama, pojasevi većih visina imaju osunčana, kvalitetna tla s mogućnošću daljnjeg razvoja voćarstva. Područje LAG-a karakterizirano je i velikim brojem PG-ova (39% PG-a KZZ), no vidljiv je pad broja proizvođača i isporučitelja mlijeka, ratarstvo je u funkciji proizvodnje stočne hrane sa smanjenim prinosima, stanovništvo se tradicionalno bavim poljoprivredom za potrebe opskrbljivanja obiteljskih gospodarstava što uzrokuje i nizak udio prihoda od poljoprivrede. S druge strane, prisutan je razvoj integrirane i ekološke poljoprivrede. Iako je Krapinsko-zagorska županija u cijelosti uključena u mjere Fonda za energetske učinkovitost putem kojeg se ostvaruju značajna ulaganja u poticanje primjene mjera energetske učinkovitosti u gospodarskim djelatnostima, i dalje je prisutna nedovoljna iskorištenost OIE koja je vidljiva u činjenici da je električna energija i dalje glavni energent. Ovim ciljem želi se poboljšati rezultate poljoprivrednih gospodarstava kroz poticanje restrukturiranja i modernizaciju proizvodnje, a s ciljem poljoprivredne diversifikacije i povećanja tržišnog sudjelovanja. Prelazak na tržišno usmjerenu proizvodnju doprinijet će se održivosti PG-a, poticat će se integracija primarnih proizvođača u poljoprivredno-prehrambeni lanac, poticat će se korištenje otpadaka iz poljoprivrede, a kako bi se potaknulo korištenje obnovljivih izvora energije.</p>			
Financijska alokacija % do 2020. godine	46,27% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH			
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Prošireni proizvodni kapaciteti poljoprivrednih proizvođača • Modernizacija farmi • Poboljšana kvaliteta poljoprivrednih proizvoda • Primjena inovacija u poljoprivrednoj proizvodnji te korištenje moderne tehnologije • Uspostavljena mala, održiva poljoprivredna gospodarstva • Povećan broj mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava 			
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata*	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora za ulaganje u modernizaciju ili restrukturiranje	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	2	19
Doprinosi prioritetima i fokus područjima PRR	P2	P3		P5
	Fokus područje: 2A)	Fokus područje: 3A)		Fokus područje: 5C), 5D)
Naziv aktivnosti 1.1.	Ulaganja u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava			

<p>Obrazloženje aktivnosti</p>	<p>Svrha ove aktivnosti je osuvremenjivanje poljoprivrednih gospodarstava zbog povećanja poljoprivredne proizvodnje, kvalitete poljoprivrednih proizvoda, konkurentnosti gospodarstava te širenja tržišta. Ujedno, operacijama će se poticati adekvatno gospodarenje stajskim gnojem zbog poštivanja Nitratne direktive te zaštite okoliša i voda. Sukladno strategiji EUROPA 2020 i definirana tri općenita cilja ZPP-a za 2014. – 2020. godinu, Aktivnost 1.1. LRS-a LAG-a Zagorje - Sutla doprinosi poticanju konkurentnosti poljoprivrede i osiguravanju održivog upravljanja prirodnim resursima i akcija protiv klimatskih promjena. Tipovi operacija definirani u okviru ove Aktivnosti doprinose fokus području 2A (poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja tržišnog sudjelovanja i usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije), 5C (olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarenja) i 5D (smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka iz poljoprivrede) Programa ruralnog razvoja, odnosno prioritetima 2 (poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama) i 5 (promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika, otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru).</p>						
<p>Odgovorni za provedbu Aktivnosti</p>	<p>Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, provode kontrolu i nadzor projekata. Odgovorni nositelji ove Aktivnosti su i svi konzultanti i potporne institucije koje sudjeluju u pripremi projekata za krajnje korisnike.</p>						
<p>Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata</p>	<p>2014. godina</p>	<p>2015. godina</p>	<p>2016. godina</p>	<p>2017. godina</p>	<p>2018. godina</p>	<p>2019. godina</p>	<p>2020. godina</p>
<p>Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti</p>	<p>TO 1.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava (tip operacije 4.1.1. PRR RH) TO 1.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš (tip operacije 4.1.2. PRR RH) TO 1.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije (tip operacije 4.1.3. PRR RH)</p>						
<p>Naziv aktivnosti 1.2.</p>	<p>Ulaganje u povećanje preradbenih kapaciteta poljoprivrednih operacija</p>						
<p>Obrazloženje aktivnosti</p>	<p>Operacije se odnose na povećanje prerađenih poljoprivrednih proizvoda, povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima, uvođenje novih tehnologija zbog povećanja konkurentnosti gospodarstava te lakšeg opstanka na tržištu. Akcijama će se poticati proizvodnja energije na poljoprivrednim gospodarstvima transformacijom većih količina otpada u iskoristiv izvor energije te povećanje dobiti od poljoprivredne proizvodnje. Aktivnost 1.2. doprinosi ostvarenju cilja ZPP-a koji se odnosi na jačanje konkurentnosti poljoprivrede, a posredno, kroz poticanje mjera energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, stvaranju akcija protiv klimatskih promjena. Tipovi operacija koji su planirani kroz ovu Aktivnost doprinose ostvarenju fokus područja 3A (Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno</p>						

	- prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupinama proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija) Programa ruralnog razvoja RH te fokus području 5C (olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarenja).						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	0	1	2	1	0
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 1.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima						
Naziv aktivnosti 1.3.	Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava						
Obrazloženje aktivnosti	Tipovi operacija koji se potiču odnose se na razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava zbog povećanja poljoprivredne proizvodnje te podizanja njihove konkurentnosti na tržištu poljoprivrednih proizvoda i učinkovitije proizvodnje. Želi se povećati broj mladih poljoprivrednika zbog povećanja poljoprivredne proizvodnje te zadržavanja mladih u ruralnim sredinama i osiguranja dohotka. Uravnotežen razvoj ruralnih gospodarstava te stvaranje i zadržavanje radnih mjesta jedan je od ciljeva Strategije EUROPA 2020. Aktivnostima koje se predviđene kroz ovaj cilj doprinjet će se ostvarenju zadanih rezultata prioriteta 2 (poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama) te prioriteta 6 (promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima). Realizacijom projekata izravno će se utjecati na postizanje ciljeva fokus područja 2A (poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja tržišnog sudjelovanja i usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije) i 2B (olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede i generacijske obnove).						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata. Odgovorni nositelji ove Aktivnosti su i svi konzultanti i potporne institucije koje sudjeluju u pripremi projekata za krajnje korisnike.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	0	2	1	1	0

projekata							
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 1.3.1. - Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima TO 1.3.2. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava						
Strateški cilj 2	DIVERSIFIKACIJA POLJOPRIVREDNIH AKTIVNOSTI UZ INKLUZIVNO RURALNO PODRUČJE						
Obrazloženje cilja	Demografska obnova ruralnih područja jedan je od ciljeva Programa ruralnog razvoja. Kako bi se potaknuo ostanak mladih u ruralnim područjima odnosno njihov povratak iz gradova, nužno je osigurati primjerene životne i radne uvjete. Analiza stanja pokazala je da na području LAG-a Zagorje - Sutla postoji razvijena mreža javne infrastrukture (društvene) koja je glavni preduvjet za uspjeh i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti (oblika turizma) na ruralnom području. Ujedno, izoliranost naselja i disperziranost se može iskoristiti u razvoju ruralnog turizma koji je vezan uz prirodnu baštinu. Na taj način može se unaprijediti prepoznatljivost Hrvatskog zagorja kao jedinstvenog brenda. Bogat kulturno-umjetnički život te brojne kulturne manifestacije prisutne na području LAG-a mogu se iskoristiti za nadopunjavanje turističke ponude. Iako je prisutno smanjenje broja nezaposlenih na području LAG-a, primjetan je konstantan pad broja stanovnika, starenje stanovništva te koncentracija stanovnika u urbanim sredinama, ali i disperzija stanovništva po udaljenim naseljima što zahtijeva dodatne napore u planiranju prostora. Na području LAG-a posluje više od 39% ukupnog broja OPG-ova na području Krapinsko-zagorske županije, a vidljivo je da je i 8.9% nositelja OPG-a mlađe od 40 godina. Stoga je svrha ove mjere omogućiti poljoprivrednicima ulaganja u stvaranje konkurentne i održive poljoprivredne proizvodnje, ali i zapošljavanje i izvan poljoprivrednih zanimanja, odnosno razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na gospodarstvima.						
Financijska alokacija % do 2020. godine	6,68%% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH						
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljene nove nepoljoprivredne aktivnosti na gospodarstvima • Razvijene postojeće nepoljoprivredne aktivnosti na gospodarstvima • Stvorena nova radna mjesta 						
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata*	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)			
	Broj(gospodarstava) koji primaju potporu za ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2			
	Radna mjesta stvorena u projektima za koje je dodijeljena potpora	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2			
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR	P6 Fokus područje: 6A)						

Naziv aktivnosti 2.1.	Ulaganja u razvoj novih i postojećih nepoljoprivrednih usluga						
Objašnjenje aktivnosti	Operacije se odnose na povećanje novih nepoljoprivrednih djelatnosti zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja na poljoprivrednim gospodarstvima te osiguranje povećanog dohotka i opstanka na tržištu te povećanje postojećih nepoljoprivrednih djelatnosti zbog podizanja konkurentnosti postojeće ponude te prepoznatljivosti na tržištu. Aktivnost 2.1. i tipovi operacija unutar Cilja 2 odnose se na potporu razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima. Tipovi aktivnosti su tako osmišljeni da doprinose ostvarenju prioriteta 6 PRR-a RH (primicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima), a konkretno fokus području 6A (olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta).						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, provode kontrolu i nadzor projekata. Odgovorni nositelji ove Aktivnosti su i svi konzultanti i potporne institucije koje sudjeluju u pripremi projekata za krajnje korisnike.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	0	0	0	1	1
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 2.1.1. - Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti TO 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima						
Strateški cilj 3	PODRŠKA ODRŽIVOM RAZVOJU PROSTORA KAO TEMELJ ŽIVOTA BUDUĆIH GENERACIJA						
Objašnjenje cilja	Ruralno područje koje obuhvaća LAG karakterizirano je zaostajanjem u gospodarskom razvoju s niskim dohotkom po glavi stanovnika u odnosu na nacionalni prostor, smanjenim brojem visokoobrazovanog stanovništva u odnosu na nacionalni prosjek te dvije jedinice koje spadaju u 2. skupinu razvijenosti prema Indeksu razvijenosti. Područje LAG-a spada u 3. skupinu po indeksu razvijenosti (83,75% stupanj razvijenosti), no nedovoljna iskorištenost kulturno-povijesnih značajki, iako područje LAG-a obiluje bogatom baštinom, dugogodišnji nedostatak ulaganja u modernizaciju društvene infrastrukture upravo dovodi do neatraktivnosti ruralnog prostora uzrokujući daljnji odljev stanovništva u urbane prostore, daljnje smanjenje broja stanovnika i smanjenu kvalitetu života. Prirodna baština, a naročito šume, nedovoljno je istražena i zaštićena što dovodi do lošeg ukupnog stanja pogotovo privatnih šuma, a to se odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost. Šume su ugrožene i prekomjernim branjem zaštićenih prirodnih vrsta. Iako je razvijena mreža društvene/javne infrastrukture postoje i dodatna izletišta i objekti kulturne baštine, javne infrastrukture (igrališta) koja je potrebno dodatno urediti kroz sustavna ulaganja. Postojeće oblike društvene infrastrukture moguće je dodatno razvijati i kombinirati s turističko-rekreativnim sadržajima pogotovo kroz aktiviranje civilnog društva koje svojim aktivnostima doprinosi ukupnom društvenom razvoju područja. Aktivnostima unutar Cilja 3 doprinijet će se stvaranju životnih preduvjeta za ruralno stanovništvo uz poticanje socio-ekonomskog rasta i zaustavljanje depopulacijskog trenda.						

Financijska alokacija % do 2020. godine	43,04% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH						
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Poboľšani životni uvjeti u ruralnim sredinama • Poboľšana dostupnost javnim uslugama koje doprinose boljoj kvaliteti života • Izgrađena mala lokalna infrastruktura • Povećana okolišna vrijednost šuma 						
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata*	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)		Provjera rezultata (2018.)		Ciljana vrijednost (2023.)	
	Šume/druga šumska područja za koja su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupire bioraznolikost (ha)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)		0		3	
	Postotak ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboľšanih usluga / infrastruktura (TO 3.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)		5%		30%	
Doprinosi prioritetima i fokus područjima PRR	P4			P6			
	Fokus područje: 4A)			Fokus područje: 6B)			
Naziv aktivnosti 3.1.	Potpore za lokalnu društvenu infrastrukturu						
Obrazloženje aktivnosti	Razvoj temeljnih usluga i organizacija slobodnog vremena za stanovništvo potiče se s ciljem zadržavanja mladih na ruralnom području te stvaranja kvalitetne društvene infrastrukture i unapređenja kvalitete života. Dugoročni strateški cilj ZPP-a je poticanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih zajednica, a ovim se aktivnostima izravno doprinosi ostvarenju prioriteta 6 PRR-a RH (promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima). Potpore za razvoj društvene infrastrukture u naseljima želi se poboľšati uvjete života u ruralnim područjima što je u skladu s fokus područjem 6B (poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima).						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, provode kontrolu i nadzor projekata. Odgovorni nositelji ove Aktivnosti su i svi konzultanti i potporne institucije koje sudjeluju u pripremi projekata za krajnje korisnike.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	3	2	3	2	1
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 3.1.1. - Ulaganja u pokretanje, poboľšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu						

Naziv aktivnosti 3.2.	Potporna održivom korištenju šuma i razvoj šumske infrastrukture						
Obrazloženje aktivnosti	Uređenje i promocija šumske infrastrukture s ciljem zaštite i očuvanja šuma kroz stvaranje dodatnih sadržaja za lokalno stanovništvo i ljubitelje prirode ostvarit će se kroz tip operacija predviđenih unutar aktivnosti. Ova aktivnost doprinosi ostvarenju fokus područja 4A te obuhvaća edukaciju, informiranje i podizanje svijesti stanovništva o nužnosti očuvanja šumskih ekosustava. Aktivnosti su u skladu s prioritetom 4 (obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom).						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, provode kontrolu i nadzor projekata. Odgovorni nositelji ove Aktivnosti su i svi konzultanti i potporne institucije koje sudjeluju u pripremi projekata za krajnje korisnike.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	0	0	0	1	2
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 3.2.1. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture						
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)		Provjera rezultata (2018.)		Ciljana vrijednost (2023.)	
	Broj operacija (ulaganja) kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)		0		3	
	Područja obuhvaćena ulaganjima kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)		0		1	
	Ukupni javni rashodi u EUR (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)		0		113.917,11 EUR	
Strateški cilj 4	JAČANJE LOKALNOG TRŽIŠTA I PREPOZNATLJIVOSTI PROSTORA LAG-A						
Obrazloženje cilja	Na području LAG-a postoji mali broj zadruga (6) što ukazuje na potrebu daljnjeg jačanja zadrugarstva kako bi pojedinačni proizvođači putem udruživanja zajedno mogli uspješno poslovati. S druge strane, veliki broj PG-a pri čemu se većina stanovništva bavi poljoprivrednom proizvodnjom za svoje potrebe, ukazuje na snažnu priliku za daljnjim umrežavanjem. Aktivnostima predloženim kroz ovaj Cilj će se utjecati na usklađivanje ponude (poljoprivredne proizvodnje) i potražnje (tržištem), a kako bi se ojačali proizvođački kapaciteti, koncentrirala ponuda te stvorila dodana vrijednost u poljoprivredi i ruralnom prostoru. Kroz stvaranje kratkih lanaca opskrbe promovirat će se lokalni proizvodi, njihova tradicijska vrijednost i						

	prepoznatljivost. Time se izravno prodire do krajnjih kupaca i stvara se baza za daljnji razvoj tržišta poljoprivrednih proizvoda.			
Financijska alokacija % % do 2020. godine	4% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Mjeru 19.2. PRR RH			
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Udružena poljoprivredna gospodarstva s manjom proizvodnjom u proizvođačke grupe • Olakšan izlazak poljoprivrednih gospodarstava na tržište • Konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava • Bolja razmjena informacija, znanja i roba radi proizvodnje/prerade zajedničkih proizvoda u poljoprivredi • Povećano sudjelovanje proizvoda s dodanom vrijednošću na lokalnom tržištu 			
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata*	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2020.)
	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima i kratkim lancima opskrbe te proizvođačkim skupinama/organizacijama	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	10
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR	P3 Fokus područje: 3A)			
Naziv aktivnosti 4.1.	Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga)			
Obrazloženje aktivnosti	Uspostava partnerstva, osnivanje i rad proizvođačkih grupa i organizacija s ciljem zajedničkog plasmana proizvoda na tržište te lakše prodaje proizvoda organizacijom zelenih sajмова, korištenja novih tehnologija i usluga u plasmanu proizvoda na tržište uspostavom web stranice i mobilne aplikacije. Aktivnost 4.1. pridonosi ostvarenju fokus područja 3A (poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija) te konkretno prioritetu 3 (promicanje organizacije lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi). Osnajivanje rada zadruga i osnivanje proizvođačkih organizacija udružiti će male poljoprivrednike te pojačati njihovu konkurentnost na tržištu i ojačati ponudu na lokalnom tržištu poljoprivrednih proizvoda.			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, provode kontrolu i nadzor projekata. Odgovorni nositelji ove Aktivnosti su i svi konzultanti i potporne institucije koje sudjeluju u pripremi projekata za krajnje korisnike.			

Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	0	0	0	1	0
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 4.1.1. – Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija						
Naziv aktivnosti 4.2.	Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja						
Obrazloženje aktivnosti	Razvoj intenzivnije komunikacije između proizvođača i potrošača u pogledu kulturne prepoznatljivosti proizvoda, tradicionalnih načina proizvodnje i podrijetla sastojaka zbog povećanja prodaje proizvoda na lokalnom tržištu i lakšeg plasmana proizvoda do krajnjih potrošača. Ova aktivnost u skladu je s fokus područjem 3A (poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija) te konkretno prioritetu 3 (promicanje organizacije lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi). Cilj je razvijanje kvalitetne komunikacije između proizvođača i potrošača, a kako bi se razvila dodana vrijednost proizvoda te stekla naklonost i lojalnost kupaca.						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, provode kontrolu i nadzor projekata.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	0	0	0	0	1
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 4.2.1. – Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta						
Strateški cilj 5	POTPORA ODRŽIVOM RAZVOJU LOKALNOG PODRUČJA LAG-a						
Obrazloženje cilja	LAG predstavlja partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora koji zajednički rade na poboljšanju uvjeta života na području LAG-a. Stoga je nužno konstantno educirati stanovnike područja LAG-a o novim modelima i mogućnostima rasta i razvoja te jačanja kvalitete života, ali usporedo je nužno ispitivati njihove potrebe i viđenje razvoja kako bi se realno stanje odrazilo kroz kvalitetno strukturiranu strategiju razvoja LAG-a. Članove LAG-a i zaposlenike LAG-a potrebno je dodatno usavršavati kako bi mogli djelovati kao motivatori u zajednici, ali i kako bi na kvalitetan način mogli oslušivati potrebe zajednice i osmišljavati kvalitetne odgovore na potrebe zajednice. Velik broj udruga na području LAG-a omogućava da se potiče daljnji socijalno-gospodarski razvoj područja, a kroz daljnji razvoj poslovnih zona i jačanje gospodarskih subjekata moguće je stvoriti mrežu za						

	jasnu artikulaciju socio-ekonomskih uvjeta razvoja. Prilikom razvoju predstavlja i bogata ponuda dodatnih oblika obrazovanja stanovništva čime se jača demografska slika stanovništva. Strateški položaj LAG-(granično područje s Republikom Slovenijom) omogućava stvaranje kvalitetnih veza za provedbu transnacionalnih projekata u kojima se razmjenjuju stavovi, iskustva i primjeri dobre prakse u razvoju poljoprivrede i nepoljoprivrednih djelatnosti. Bogatstvo kulture, prirodnih vrijednosti i očuvanost krajolika dobra su osnova za stvaranje dodatne turističke ponude ili razvoj drugih nepoljoprivrednih djelatnosti na području LAG-a, a oblikovano i temeljeno na primjerima dobre prakse kroz međuteritorijalne i transnacionalne projekte.						
Financijska alokacija % do 2020. godine	5% sredstava od sredstava ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH za provedbu aktivnosti suradnje – 49.251,51 EUR 25% sredstava od sredstava ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. i 19.3. PRR RH za tekuće troškove i animaciju – 258.570,41 EUR						
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Povećana razina edukacije i informiranosti ruralnog stanovništva • Poboľjšani ruralni životni i radni uvjeti • Stvorena nova radna mjesta • Provedeni projekti suradnje 						
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata*	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)		Provjera rezultata (2018.)		Ciljana vrijednost (2020.)	
	Stvorena/očuvana radna mjesta kroz projekte kojima je dodijeljena potpora (LEADER)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)		0		5	
Doprinosi prioritetima i fokus područjima PRR	P6 Fokus područje: 6B)						
Naziv aktivnosti 5.1.	Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS-a						
Obrazloženje aktivnosti	Aktivnost se odnosi na edukaciju članova, zaposlenika i volontera LAG-a zbog razmjene i povećanja znanja te bolje osposobljenosti za provedbu LRS-a te organizaciju radionica za lokalne dionike o LRS-u zbog prezentacije aktivnosti LAG-a te povećanja iskorištenosti sredstava predviđenih LRS-om. Provođenjem ove aktivnosti izravno se implementira LEADER pristup u zajednici i to kroz pristup razvoju odozdo prema gore. Glavni preduvjet ispunjenja ciljeva 1 – 4 je jačanje kapaciteta LAG-a, pokrivanje troškova za administriranje provedbe LRS-a te provedbu svih postupaka praćenja i provedbe. Provedba LEADER pristupa doprinijet će dostizanju svih 6 zadanih prioriteta Europske unije, a posebno se ovim operacijama izravno doprinosi fokus području 6B (poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima). LEADER pristup omogućava da se lokalna zajednica uključi u oblikovanje razvoja regije u kojoj živi, a temelji se na jačanju svojih konkurentskih prednosti. Ovim aktivnostima najviše se ostvaruju zadani rezultati prioriteta 6 – promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoj u ruralnim područjima.						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a koje provode natječaje u okviru pojedinih tipova operacija, upravljaju svakodnevnim poslovima LAG-a te organiziraju i provode aktivnosti animacije.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina

i procijenjeni broj projekata	0	0	2,00	7,00	5,00	9,00	4,00
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 5.1.1. - Provedba operacija unutar CLLD strategije TO 5.1.2. – Tekući troškovi i animacija						
Naziv aktivnosti 5.2.	Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama						
Obrazloženje aktivnosti	Ova aktivnost obuhvaća sudjelovanje u radu LEADER mreže te sudjelovanje u radionicama/događanjima u organizaciji drugih institucija i organizacija zbog razmjene znanja i iskustava te umrežavanja sa srodnim organizacijama. Sudjelovanje u projektima iz područja djelovanja LAG-a kao partner i/ili nositelj zbog nadogradnje specifičnim znanjima i iskustvima te razvoja područja obuhvaćenog LAG-om doprinjet će provedbi projekata vezanih uz identificirane sektorske teme i fokus područja LAG-a. Ciljevi primjene LEADER pristupa su, između ostalih, stvaranje novih, održivih mogućnosti zarade, diversifikacija gospodarskih aktivnosti, ohrabivanje i razvoj aktivnosti ruralnog stanovništva da zajednički djeluje putem projekata suradnje te prijenos postignuća, iskustava i stručnog znanja te dostupnost informacija i zaključaka. Upravo se kroz Aktivnost 5.2. doprinosi ostvarenju zadanih ciljeva i to kroz stvaranje platforme za suradnju među područja i interesnih skupina. Stoga Aktivnost 5.2. izravno doprinosi fokusu područja 6B (poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima) i prioritetu 6 – promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoj u ruralnim područjima.						
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a koje organiziraju susrete s ciljem poticanja suradnje, pripremaju projekte suradnje. Nositelji aktivnosti su i članovi povjerenstva za ocjenjivanje projektnih prijedloga koji ocjenjuju kvalitetu projekata suradnje.						
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti i procijenjeni broj projekata	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	0	0	Priprema 1 projekta	Priprema 2 projekta	Realizacija 1 projekta suradnje	0	Realizacija 2 projekta suradnje
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a						

*Detaljan prikaz pokazatelja učinaka koji se prati na godišnjoj razini u svojstvu ostvarenja ciljeva nalazi se u **Dodatku 7**.

3.2. Definiranje korisnika i kriterija prihvatljivosti

Korisnici i kriteriji prihvatljivosti definirani su sukladno Programu ruralnog razvoja i pratećim pravilnicima. Za Cilj 1 i Cilj 2 prihvatljivi korisnici su: Fizičke i pravne osobe u svojstvu nositelja ili člana, upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava te proizvođačke grupe/organizacije iz sektora poljoprivrede. Za Cilj 3: Jedinice lokalne samouprave, Trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave, Javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija, Udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo (isključujući lokalne akcijske grupe) i čije su djelatnosti sukladno ciljnim skupinama i klasifikaciji djelatnosti udruga, povezane s prihvatljivim ulaganjem, Lokalne akcijske grupe koje su odabrane unutar Programa te Šumoposjednici, Trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske, Udruženje šumoposjednika, Udruge civilnog društva i druge pravne osobe

aktivne u zaštiti prirode. Za Cilj 4: Proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora poljoprivrede, u rangu malih i srednjih poduzeća, priznate ili u postupku priznavanja od strane ministarstva nadležnog za poljoprivredu, Pravne osobe iz poljoprivrednog i prehrambenog sektora i njihova udruženja te Druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe i drugi relevantni dionici. Za Cilj 5. korisnik je LAG.

Detaljan opis Identifikacija korisnika i kriterija prihvatljivosti, nalazi se u **Dodatku 6**.

3.3. Opis tema planiranih projekta suradnje i način odabira projekata suradnje

LAG Zagorje - Sutla kroz projekte suradnje želi, umrežavanjem i razmjenom primjera dobre prakse, realizirati projekte koji odgovaraju na identificirane potrebe navedene analizi stanja, SWOT analizi te identifikaciji potreba i mogućnosti za daljnji razvoj. Teme koje se žele obrađivati projektima suradnje su:

- jačanje mladih poljoprivrednika na području LAG-a,
- poticanje/ informiranje ranjivih grupa za rad kroz OPG i razvijanje nepoljoprivrednih proizvoda,
- jačanje kapaciteta žena za poduzetništvo kroz razvoj OPG-ova koje za specifičnu proizvodnju i usluge u ruralnom području (npr. proizvodnja kozmetike, suvenira, uzgoj ljekovitog bilja i sl.),
- poticanje osoba u nepovoljnom položaju za uključivanje u društvene i gospodarske aktivnosti na području LAG-a u svrhu suzbijanja socijalne isključenosti i siromaštva,
- financiranje projekata u domeni male infrastrukture kao jačanje kvalitete života stanovnika,
- razmjena dobre prakse u provedbi projekata financiranih kroz LRS,
- razvoj međusektorske suradnje i LEADER principa na području LAG-a.

Odabir projekata suradnje te kriteriji bodovanja opisani su u **Dodatku 6** iz kojeg je vidljivo da upravno (izvršno) tijelo LAG- a mora donijeti odluku o pokretanju pripremnih aktivnosti za provedbu planiranog projekta suradnje. Troškovi moraju nastati najduže 18 mjeseci od dana donošenja odluke o pokretanju pripremnih aktivnosti za provedbu planiranog projekta suradnje. Pripreme aktivnosti provode se na području partnera koji planiraju sudjelovati u projektu, a u planirani projekt suradnje moraju biti uključena najmanje 2 partnera. U projektima suradnje koji se planiraju provoditi s partnerima izvan granica EU, prihvatljive su samo aktivnosti koje se odnose na ruralno područje.

3.4. Strateška usklađenost ciljeva s nadređenim dokumentima

LRS	Cilj 1.	Cilj 2.	Cilj 3.	Cilj 4.	Cilj 5.
Županijska razvojna strategija	SC2. Prioritet 2.1. Mjera 2.1.1. Prioritet 2.2. Mjera 2.2.2., Prioritet 2.3. Mjera 2.3.1.	SC1. Prioritet 2.1. Mjera 2.1.2. razvoj Prioritet 2.2. Mjera 2.2.2. Mjera 2.2.3. Mjera 2.2.4.	SC1. Prioritet 1.1. Mjera 1.1.3. SC4. Prioritet 4.1. Mjera 4.1.1. Mjera 4.1.2. Mjera 4.1.3. Prioritet 4.2. Mjera 4.2.1.	SC2. 2.3. Mjera 2.3.2. Mjera 2.3.3. Mjera 2.3.4.	SC3. Prioritet 3.1. Mjera 3.1.3. Prioritet 3.3. Mjera 3.3.1.
Strategija razvoja ljudskih potencijala KZZ	Cilj 1. Mjera 1.3.	Cilj 3. Mjera 3.1. Mjera 3.3.	Cilj 3. Mjera 3.1. Mjera 3.3.	/	Cilj 3. Mjera 3.1. Mjera 3.3.
PRR RH	P2 P3 P5	P2	P4 P6	P3	P6
Strategija razvoja turizma RH	/	Povećanje atraktivnosti i konkurentnosti hrvatskog turizma Novo zapošljavanje Realizacija novih investicija Razvoj eno i gastro turizma Razvoj ruralnog i planinskog turizma	Povećanje atraktivnosti i konkurentnosti hrvatskog turizma Novo zapošljavanje Realizacija novih investicija Razvoj eno i gastro turizma Razvoj ruralnog i planinskog turizma	/	Povećanje atraktivnosti i konkurentnosti hrvatskog turizma Novo zapošljavanje Razvoj eno i gastro turizma Razvoj ruralnog i planinskog turizma
Strategija razvoja poduzetništva RH	Cilj 1	Cilj 1	/	Cilj 1	/

3.5. Opis odabira projekata na razini LAG-a

Procedura odabira projekata detaljno je opisana u **Dodatku 6**, a u ovom poglavlju daje se kratak opis pojedinih faza odabira projekata. Odabir projekata sastoji se od 5 faza:

1. FAZA – DEFINIRANJE OPĆIH UVJETA PRIHVATLJIVOSTI

Opći uvjeti prihvatljivosti odnose se na definiranje strateških prioriteta i tipova operacija u skladu s LRS-om LAG-a Zagorje - Sutla, identificiranje prihvatljivih prijavitelja sukladno raspisu ciljeva, aktivnosti i tipova operacija u LRS-u. Detaljan opis tipova operacija, prihvatljivih aktivnosti, uvjeta prihvatljivosti, prihvatljivih i neprihvatljivih troškova, prihvatljivih prijavitelja i intenziteta potpore nalazi se u **Dodatku 6**.

2. FAZA – PRIPREMA DOKUMENTACIJE

Priprema dokumentacije za prikupljanje projekata obuhvaća pripremu tehničke dokumentacije za objavu javnog poziva – tekst natječaja, upute za prijavitelje, prijavne obrasce i popratnu dokumentaciju. Pripremljeni obrasci objavit će se na internetskim stranicama LAG-a te svih članova LAG-a (koji imaju internet stranice) kako bi bili dostupni u elektronskoj verziji svim potencijalnim prijaviteljima.

3. FAZA – OBJAVA POZIVA

Poziv se objavljuje sukladno izrađenom Godišnjem akcijskom planu provedbe LRS-a u tekućoj godini. Natječaj za dodjelu sredstava za pojedini Tip operacije raspisuje se samo ukoliko je Agencija za plaćanja na nacionalnoj razini raspisala najmanje jedan natječaj za taj tip operacije.

4. FAZA – ZAPRIMANJE, OCJENJIVANJE I ODABIR PROJEKATA

Projektni prijedlozi zaprimaju se putem službene adrese LAG-a Zagorje - Sutla na način i u vrijeme kako je definirano Uputama za prijavitelje. Ocjenjivanje projekata provodi se prema unaprijed određenim kriterijima opisanim u narednom poglavlju – Kriteriji za odabir projekata. Ocjenjivanje se provodi kroz dva kruga: administrativna sukladnost i ocjena kvalitete projekta. Projekte ocjenjuje Odbor za ocjenjivanje. Odbor za ocjenjivanje predstavlja tijelo LAG-a koje ocjenjuje zaprimljene projekte u sklopu Poziva za dostavu projekata, a u svrhu provedbe projekata u skladu sa strateškim ciljevima razvoja LAG-a Zagorje - Sutla. Rang lista odabranih projekata objavljuje se na Internet stranicama LAG-a sukladno Uredbi 1030/2013. Članak 43 (osiguravanje transparentnosti).

5. FAZA – PODNOŠENJE ODABRANIH PROJEKATA U AGENCIJU ZA PLAĆANJA

Nakon završetka natječaja za pojedini Tip operacije, LAG Zagorje - Sutla u roku od 60 dana dostavlja Agenciji za plaćanja dokumentaciju vezanu za postupak odabira i to:

- Popis osoba koje su sudjelovale u odabiru projekata;
- Zapisnik sa sjednice ocjenjivačkog tijela;
- Tablica s prikazom kriterija odabira i ostvarenog broja bodova po svakom ocjenjivaču;
- Rang lista svih prijava;
- Zapisnik sa sjednice Upravnog odbora na kojoj je projekt odabran za financiranje.

Lista potvrđenih i odobrenih projekata od strane Agencije za plaćanja objavljuje se na internet stranicama LAG-a Zagorje - Sutla. Aktivnosti provedbe projekata mogu započeti nakon donošenja odluke o dodjeli sredstava.

3.6. Inovativni i integrirani karakter Strategije

LRS LAG-a Zagorje - Sutla strukturirana je na način da svaki programirani cilj razvoja doprinosi horizontalnim međusektorskim ciljevima - poticanju inovacija na prostoru LAG-a, zaštiti i očuvanju okoliša te prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena. Ova horizontalna pitanja integrirana su u Aktivnosti i Tipove operacija u Strategiji. U tablici u nastavku dana su pojašnjenja integracije horizontalnih pitanja unutar Strategije.

HORIZONTALNI CILJEVI	OBRAZLOŽENJE INTEGRIRANOSTI HORIZONTALNIH CILJEVA UNUTAR CILJEVA LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
INOVACIJE	Strateški cilj 1 temelji se na nalazima Osnovne analize koji ukazuju na potencijale daljnjeg razvoja voćarstva, vinogradarstva, povrćarstva te stočarstva. Osmišljene aktivnosti u funkciji su proširenja proizvodnih kapaciteta, modernizacije farmi te poboljšanja kvalitete poljoprivrednih proizvoda. Aktivnostima koje su predviđene za

	<p>postizanje cilja potiče se primjena inovacija u poljoprivrednoj proizvodnji kroz nabavu moderne tehnologije. Nabava moderne tehnologije doprinjet će razvoju konkurentnijeg poljoprivrednog sektora i to kroz uvođenje novih postupaka prerade i čuvanja poljoprivrednih proizvoda. Strateškim ciljem 1 razvoj područja LAG-a usmjerava se na stvaranje konkurentne i održive poljoprivredne proizvodnje a potiču se ulaganja čiji su nositelji mladi poljoprivrednici. Generacijska obnova koja se potiče kroz predviđene aktivnosti pridonosi i stvaranju pozitivnog inovativnog okruženja na poljoprivrednim gospodarstvima, poglavito kroz osmišljavanje novih usluga i djelatnosti, odnosno njihov razvoj i implementaciju u poljoprivrednoj proizvodnji. Strateškim ciljem 2 potiče se razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na gospodarstvima. Cilj 3 zasnovan je na stvaranju povoljnih uvjeta života u ruralnim sredinama te povećanju okolišne vrijednosti šuma u kontekstu razvoja dodatnih sadržaja unutar samih šuma. Aktivnostima unutar ovog cilja potaknut će se razvoj dodatnih usluga u ruralnim prostorima i izgradnja manje lokalne infrastrukture koja mora biti temeljena na inovativnim pristupima pružanja usluga za lokalno stanovništvo. Kroz projekte koji se planiraju provoditi vrednovat će se inovativan pristup rješavanju lokalnih problema koji predviđaju dugotrajna rješenja. Strateški cilj 4 predviđa okrupnjivanje, odnosno udruživanje poljoprivrednih proizvođača kako bi se olakšao njihov izlazak na tržište, ali i potaknula razmjena informacija, znanja i roba radi stvaranja proizvoda više dodane vrijednosti. Ovakvo okruženje pogodno je za razvijanje inovativnih pristupa vezanih za ulazak na tržište, stvaranje baze kupaca, ali i dostupnost i korištenje zajedničkih resursa (opreme i procesa) te omogućuje primjenu inovacija. Strateški cilj 5 obuhvaća razradu projekata suradnje sa srodnim organizacijama, a predviđena tematska područja suradnje odnose se na razmjenu primjera dobre prakse vezano za inovativne pristupe u rješavanju problema koji se odnose na pristup ranjivih skupina u sektoru poljoprivredne proizvodnje ili istraživanje inovativnih pristupa za osmišljavanje dodatnih nepoljoprivrednih djelatnosti, posebice za žene. Projekti koji će se poticati kroz ostale mjere Strategije moraju osigurati i dokazati primjenu inovacija u tehnološkim procesima kroz modernizaciju poslovanja i primjenu inovativnih rješenja u poslovanju.</p>
OKOLIŠ	<p>Aktivnostima unutar Cilja 1 žele se poticati ulaganja koja se odnose na stvaranje okolišne održivosti poljoprivrednih gospodarstava što znači da se više vrednuju projekti koji u sebi sadrže akcije koje imaju pozitivan utjecaj na okoliš pri čemu se prvenstveno misli na upravljanje otpadom, zaštitu tla, smanjenje štetnog onečišćenja korištenjem zelene tehnologije. Kroz razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti, potiče se pozitivna svijest o zaštiti okoliša te se usmjerava korisnike da u svom poslovanju uvode procese koji pozitivno utječu na okoliš i njeguju bioraznolikost. Zaštita okoliša u okviru Strateškog cilja 3 ogleda se u poticanju izgradnje manje lokalne infrastrukture koja u svojim zahvatima koristi materijale koji nisu štetni za okoliš, prihvatljivi su za ljude i okolinu. Aktivnostima koje se odnose na uspostavu tematskih puteva i staza kroz šume pozornost će se obratiti na korištenje okolišno prihvatljivih materijala, ali i edukaciju stanovništva o potrebi zaštite okoliša i održivom razvoju kao zalog za bolju kvalitetu života narednih generacija. Strateškim ciljem 4, kroz zajednički nastup i povezivanje poljoprivrednih proizvođača, provodit će se aktivnosti jačanja svijesti o zaštiti okoliša svih uključenih proizvođača. Udružena proizvodnja ima izravan utjecaj na zaštitu okoliša. Aktivnosti Strateškog cilja 5 opisuju postupke i</p>

	kriterije dodjele sredstava projektima koji doprinose smanjenju štetnog utjecaja na okoliš te se osiguravaju preduvjeti da projekti koji se financiraju imaju zelenu komponentu u svojim aktivnostima. Kroz aktivnosti će se poticati i promovirati zelena nabava.
PRILAGODBA I UBLAŽAVANJE KLIMATSKIH PROMJENA	Mjerama energetske učinkovitosti, poticanje korištenja OIE te smanjenje emisija metana u stočarskoj proizvodnji koje se predviđaju unutar Cilja 1 doprinosi se ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena. . Ulaganja u okviru potpore mladim poljoprivrednicima (prvenstveno usmjerenih na restrukturiranje gospodarstva) omogućit će lakšu prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena unutar ruralnog prostora kroz smanjenje emisije štetnih tvari. Poticanje energetske učinkovitosti te uporaba OIE potiče se i kroz aktivnosti Strateškog cilja 2. Kroz razvoj lokalne infrastrukture unutar Cilja 3, prednost se daje opremi i zahvatima koji su otporni na klimatske promjene. Aktivnostima se ne provode zahvati koji bi negativno utjecali na klimatske promjene te je njihov utjecaj neutralan. Zahvati koji se odnose na očuvanje bioraznolikosti šuma imaju pozitivan utjecaj na klimatske promjene budući da se poboljšavaju općekorisne funkcije šuma, a pri tome se koriste i alati za informiranje stanovništva o očuvanju šuma i šumskih zajednica. Stvaranjem proizvođačkih grupa (Strateški cilj 4) potiče se razvoj zajedničke logistike, skladištenja i prijevoza čime se izravno smanjuje emisija ugljičnog dioksida u atmosferu. Strateški cilj 5 osigurava da se kroz razvojne mehanizme potiče provedba projekata koji doprinose smanjenju štetnog utjecaja poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene i dodatno educira stanovništvo o potrebi ublažavanja klimatskih promjena i utjecaju poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene.

Integrirani i višesektorski razvoj područja LAG-a postiže se kroz kombinaciju Tipova operacija koje se planiraju provoditi, a imaju pozitivan međusobni odnos. Konkretno, provedbom pojedinih Aktivnosti pozivno se utječe na provedbu drugih akcija, odnosno prisutan je pozitivan relacijski indeks. Ciljevima razvoja područja LAG-a povezuju se lokalni proizvođači, udružuju se vertikalno i horizontalno kako bi zajednički nastupili na tržištu. Veća zastupljenost proizvoda na tržištu zahtjeva dodatna ulaganja u podizanje kvalitete i konkurentnosti proizvoda, a za postizanje veće konkurentnosti, potrebno je ulagati u modernizaciju i opremanje proizvodnih pogona uz poštivanje odredbi zaštite okoliša i pozitivnog utjecaja na klimatske promjene. Jačanje kvalitete života u ruralnim područjima postiže se izgradnjom lokalne infrastrukture koja je dostupna većem broju stanovnika LAG-a, osmišljavaju se i provode projekti s istim ciljem, a na ovaj način postiže se atraktivnost područja LAG-a, sprečava depopulacija i osiguravaju bolji uvjeti života.

4. Opis uključenosti dionika u izradu Strategije

Proces izrade LRS-a LAG-a Zagorje - Sutla započeo je u studenom 2015. godine i trajao sve do ožujka 2016. godine, a temeljen je na osnovnim načelima CLLD pristupa koji je korišten u izradi:

Razvoj utemeljen na značajkama lokalnog područja – kroz izrađenu osnovnu analizu područja utvrđene su prilike, prijetnje, snage i slabosti područja koje obuhvaća LAG te su odabrani ciljevi razvoja koji se temelje na maksimiziranju snaga i na otklanjanju slabosti koje se pojavljuju uz korištenje prilika vanjskog okruženja.

Pristup odozdo prema gore – metodologija koja je korištena u izradi LRS-a počiva na uključivanju širokog kruga zainteresiranih dionika u proces izrade i to putem javnih savjetovanja, intervjuja, održavanjem info-dana.

Uspostavljanje lokalnih partnerstva (LAG) – LAG je uspostavljen i funkcionalan te u svom radu poštuje načela LEADER/CLLD pristupa, odluke se donose većinom glasova, postoji zastupljenost svih sektora/predstavnik područja LAG-a te se kontinuirano radi na uspostavljanju daljnjih partnerstva – kako unutar LAG-a tako i izvan granica LAG-a.

Inovativan pristup lokalnom razvoju – ciljevi, aktivnosti i tipovi operacija koji su definirani kroz LRS sadrže inovativne pristupe u razvoju ruralnog područja LAG-a. Aktivnosti podrazumijevaju nabavu tehnologija i mehanizacije koja se primjenjuje u inovativnim proizvodnim procesima, potiču se akcije koje na inovativan način rješavaju lokalne potrebe i animiraju lokalno stanovništvo.

Integrirani i multisektorski pristup – ciljevi i aktivnosti međusobno su integrirani te ostvarenje jednog cilja doprinosi boljem i bržem ostvarenju ostalih ciljeva. Posebno se to ogleda u komplementarnosti cilja 1 te ciljeva 3 i 4, dok je cilj 5 definiran kao krovni cilj kroz koji se odvija cjelokupna administracija aktivnosti unutar LRS-a te osigurava učinkovita provedba planiranih akcija.

Umrežavanje i suradnja – strategijom se potiču aktivnosti umrežavanja – kako na horizontalnoj razini, među pojedinim poljoprivrednim proizvođačima, tako i po vertikalnoj osnovi, povezivanje ponude i potražnje – odnosno proizvođača i kupaca kroz kratke lance opskrbe. Suradnja je usmjerena na oblikovanje i provedbu transnacionalnih i međuteritorijalnih projekata unutar definiranih tematskih područja, a s ciljem povezivanja LAG-ova te stanovništva LAG-a.

Decentralizirana administracija (isporuka projekata preko LAG-ova) – LRS predviđa određena sredstva kojima će financirati projekte sa svog područja. Kriteriji za odabir projekata opisani su u LRS-u, jasno su definirani i u skladu s Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Za potrebu izrade Strategije formirane su **tematske radne skupine** koje su aktivno sudjelovale u svim fazama izrade. Tematske skupine formirane su prema područjima koja su se obrađivala u Osnovnoj analizi, ali i na temelju definiranih ciljeva razvoja. Uspostavljene su ukupno 3 tematske skupine s ukupno 19 članova, predstavnika Upravnog odbora, Skupštine, stručnih službi LAG-a, civilnog, privatnog i javnog sektora. Članovi tematskih skupina (TRS) sudjelovali su u izradi LRS-a temeljem radnih podloga koje su prethodno pripremili stručni suradnici na izradi LRS-a, te su bili uključeni i u pripremu statističkih podloga, prikupljanje informacija te oblikovanje zaključaka Strategije kroz identifikaciju razvojnih problema i potreba te SWOT analize. TRS su aktivno radili na artikulaciji razvojnih ciljeva, aktivnosti i tipova operacija, a temeljem razgovora s dionicima s područja LAG-a. U proces izrade Strategije aktivno su uključeni i **članovi Skupštine i Upravnog odbora** kojima je prezentiran proces izrade Strategije, raspravljalo se o ključnim pitanjima oko definiranja ciljeva razvoja, financijske alokacije, mehanizmima provedbe i administracije LRS-a. Upravni odbor i Skupština potvrđivali su izrađene nacрте pojedinih poglavlja te konačni nacrt LRS-a. **Stručne službe LAG-a** sudjelovale su u izradi Strategije kroz održavanje info-dana vezanih uz informiranje o važnosti LRS-a, uključivanja svih zainteresiranih dionika u pripremu i provedbu LRS-a te kroz prikupljanje projektnih ideja na terenu, a kako bi se mogla procijeniti visina potrebnih financijskih sredstava za provedbu LRS-a te identificirati konkretne akcije koje predstavljaju operativni plan provedbe Strategije. **Lokalni dionici, stanovnici LAG-a, predstavnici privatnog, javnog i civilnog sektora** uključeni su u pripremu LRS-a kroz sudjelovanje na info-danima, putem provedenih javnih savjetovanja, specijaliziranih radionica i kroz odrađene intervjuje prilikom prikupljanja projektnih ideja za formiranje Baze projekata.

Sistematizirani prikaz izrade Strategije s obzirom na sastavna poglavlja, sudionike i korištene metode dan je u nastavku.

TEMA	Aktivnosti i korištene metode	SUDIONICI
Određivan je sadržaja strategije i metoda rada	6.11.2015. održan je uvodni sastanak vanjskog stručnjaka s Predsjednikom LAG-a, voditeljicom i stručnom suradnicom na kojem je dogovoren hodogram izrade strategije, osnovna poglavlja koja će se obrađivati te su određene metode rada. Određeno je da se u izradi Strategije treba animirati čim više sudionika kako bi se postigla ravnomjerna zastupljenost ključnih dionika razvoja LAG-a te LRS izradio kao provedbeni dokument. 16.11.2015. godine održan je sastanak Upravnog odbora na kojem je vanjski stručnjak prezentirao prijedlog hodograma i istaknule su se glavne teme koje moraju biti jasno navedene u Strategiji – jasna povezanost osnovne analize, SWOT analize i ciljeva razvoja. Ciljevi moraju odražavati inovativne metode kojima se želi podupirati razvoj područja LAG-a.	17 sudionika
Osnovna analiza i SWOT	U razdoblju od 6.11. do prosinca 2015. godine prikupljali su se ulazni podaci za Osnovnu analizu te se izrađivao prvi nacrt analize. Metode koje su korištene u prikupljanju podataka bili su anketni upitnici za gradove/općine/institucije s područja LAG-a, provedeni su intervjui s predstavnicima privatnog, javnog i civilnog sektora kako bi se utvrdilo stvarno stanje i pripremili zaključci i ulazni podaci za SWOT analizu. Prvi nacrt osnovne analize prezentiran je Upravnom odboru 7.12.2015. godine . Svi članovi Upravnog odbora analizu su primili unaprijed za pripremu komentara. Temeljem nalaza SWOT analize na sastanku su se pripremili prijedlozi ciljeva razvoja, a temeljem mjera Programa ruralnog razvoja koje najbolje zadovoljavaju identificirane potrebe LAG-a. Na sjednici Skupštine LAG-a 28.12.2016. godine prezentirane su Osnovna analiza i SWOT analiza . Članovi su iznijeli svoje komentare koji su ugrađeni u analize. Članovi tematskih radnih skupina sudjelovali su izradi analiza kroz prikupljanje dokumentacije i statističkih podloga i intervjua. Nakon izrađene analize, davali su svoje komentare i prijedloge za poboljšanje. Osnovna analiza prošla je javne konzultacije putem internet portala LAG-a Zagorje - Sutla u razdoblju od 25.1. do 15.2.2016. godine. Zaprimljen je jedan komentar koji je ugrađen u Osnovnu analizu. Dodatna radionica za lokalne dionike na temu Što donose lokalne razvojne strategije? održana je 22.01.2016. godine .	60 sudionika
Definiranje vizije razvoja	Vizija razvoja definirana je temeljem dobivenih ulaznih podataka na sastanku Upravnog odbora 7.12.2015. godine . Članice i članovi Upravnog odbora popunili su anketne upitnike u kojima su davali prijedloge temeljenih razvojnih koncepata, načela razvoja LAG-a te prijedloge vizije. Temeljem dobivenih povratnih informacija izrađena su 3 prijedloga vizije koja je dana na glasanje putem online ankete . Izabran je jedan prijedlog koji je uvršten u Strategiju.	25 sudionika
Razrada ciljeva	Sastanci tematskih radnih skupina povezanih s raspisivanjem tematskih ciljeva razvoja održani u 21.12.2015. i 22.1.2016. godine . Članovi tematskih radnih skupina, prema zadanom obrascu, definirali su aktivnosti i tipove operacija za provođenje Strategije razvoja LAG-a. Prema dobivenim povratnim informacijama, vanjski stručnjaci izradili su nacrt ciljeva koji je poslan svim članovima TRS-a na komentare i daljnje prijedloge. Ciljevi, aktivnosti i tipovi operacija predstavljani su na Upravnom odboru i Skupštini održanoj 25.2.2016. godine kada su i službeno usvojeni.	20 sudionika
Izrada Baze	Baza projekata uspostavljena je kako bi se provela analiza spremnosti lokalnih dionika za provedbu Strategije. Stručne službe LAG-a pripremile su interni akt	167 sudionika

projekata	kojim se uređuje uspostava baza, kriteriji za odabir projekata, način prijave projekata u bazu, upute za prijavitelje i popratne procedure. Poziv za dostavu prijedloga u Bazu projekata otvoren je 16.12.2015. godine i bio je otvoren do 01.02.2016. godine. U sklopu Baze projekata održani su i info dani vezani za prezentaciju LRS-a, ciljeva koji se žele postići, način financiranja projekata te predstavljanje Baze projekata. Održano je ukupno 11 radionica - Kraljevec na Sutli 5.1.2016., Zabok 7.1.2016., Klanjec 8.1.2016., Pregrada 8.1.2016., Hum na Sutli 11.1.2016., Krapinske Toplice 12.1.2016., Kumrovec 12.1.2016., Sv. Križ Začretje 13.1.2016., Desinić 14.1.2016., Zagorska Sela 14.1.2016., Tuhelj 15.1.2016. godine. Ukupno su pristigla 174 projektna prijedloga od čega su fazu evaluacije uspješno zadovoljila 134 projektna prijedloga koja su uvrštena u Bazu projekata.	
Izrada akcijskog plana	Akcijski plan izrađen je u koordinaciji s tematskim radnim skupinama i stručnim službama LAG-a , a temeljen je na podacima Baze projekata i povratnim informacijama o spremnosti pojedinih projektnih prijedloga.	20 sudionika
Način praćenja i provedbe LRS-a	Stručne službe LAG-a sudjelovale su u pripremi načina praćenja provedbe LRS-a. Način praćenja definiran je sukladno postavljenim indikatorima provedbe te je osmišljen učinkovit i kvalitetan način provedbe LRS-a, a povezano s obveznim izvještavanjem.	5 sudionika
Financijski okvir provedbe LRS-a	Temeljem izrađenom Akcijskog plana izrađen je Financijski okvir provedbe Strategije kojim se određuju alokacije potrebne za provedbu definiranih ciljeva. Financijski okvir izradile su tematske skupine i stručne službe LAG-a , a pod mentorstvom vanjskog stručnjaka. Komunikacija oko izrade financijskog okvira tekla je elektronskim putem.	20 sudionika

5. Akcijski plan provedbe

Akcijski plan provedbe Strategije s opisom nositelja aktivnosti, ciljane skupine, financijske alokacije i brojem projekata po godinama prikazan je u **Dodatku 8**, a u nastavku je dan pregled planiranog broja projekata i provedbe kroz strukturirani, sažeti prikaz u gantogramu za razdoblje 2014. – 2020. godina.

CILJ / AKTIVNOST / TIP OPERACIJA	UKUPNO kroz LRS	GODIŠNJA ALOKACIJA U % ZA PRIPREMU I PROVEDBU						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
CILJ 1 Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a								
Broj planiranih projekata	19			2	6	5	4	2
Planirana alokacija u %	46,27%			5,07%	13,69%	8,11%	15,21%	4,14%
Planirana alokacija u EUR	455.792,54			50.000,00	135.000,00	80.000,00	150.000,00	40.792,54
Aktivnost 1.1. Ulaganja u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava								
Broj planiranih projekata	11			2	3	2	2	2
Planirana alokacija u %	26,96%			5,07%	7,61%	5,07%	5,07%	4,14%
Planirana alokacija u EUR	265.792,54			50.000,00	75.000,00	50.000,00	50.000,00	40.792,54
Tip operacije 1.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava								
Broj planiranih projekata	5			1	1	1	1	1
Planirana alokacija u %	12,68%			2,54%	2,54%	2,54%	2,54%	2,54%
Planirana alokacija u EUR	125.000,00			25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
Tip operacije 1.1.2. Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš								
Broj planiranih projekata	4			1	1		1	1
Planirana alokacija u %	9,21%			2,54%	2,54%		2,54%	1,60%
Planirana alokacija u EUR	90.792,54			25.000,00	25.000,00		25.000,00	15.792,54
Tip operacije 1.1.3. Korištenje obnovljivih izvora energije								
Broj planiranih projekata	2				1	1		
Planirana alokacija u %	5,07%				2,54%	2,54%		
Planirana alokacija u EUR	50.000,00				25.000,00	25.000,00		
Aktivnost 1.2. Ulaganje u povećanje preradbenih kapaciteta poljoprivrednih operacija								
Broj planiranih projekata	4				1	2	1	

Planirana alokacija u %	9,63%				3,04%	1,52%	5,07%	
Planirana alokacija u EUR	95.000,00				30.000,00	15.000,00	50.000,00	
Tip operacije 1.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima								
Broj planiranih projekata	4				1	2	1	
Planirana alokacija u %	9,63%				3,04%	1,52%	5,07%	
Planirana alokacija u EUR	95.000,00				30.000,00	15.000,00	50.000,00	
Aktivnost 1.3. Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava								
Broj planiranih projekata	4				2	1	1	
Planirana alokacija u %	9,63%				3,04%	1,52%	5,07%	
Planirana alokacija u EUR	95.000,00				30.000,00	15.000,00	50.000,00	
Tip operacije 1.3.1. Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima								
Broj planiranih projekata	1						1	
Planirana alokacija u %	5,07%						5,07%	
Planirana alokacija u EUR	50.000,00						50.000,00	
Tip operacije 1.3.2. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava								
Broj planiranih projekata	3				2	1		
Planirana alokacija u %	4,56%				3,04%	1,52%		
Planirana alokacija u EUR	45.000,00				30.000,00	15.000,00		
CILJ 2 Diversifikacija poljoprivrednih aktivnosti uz inkluzivno ruralno područje								
Broj planiranih projekata	2						1	1
Planirana alokacija u %	6,68%						5,07%	1,6%
Planirana alokacija u EUR	65.817,60						50.000,00	15.817,60
Aktivnost 2.1. Ulaganja u razvoj novih i postojećih nepoljoprivrednih usluga								
Broj planiranih projekata	2						1	1
Planirana alokacija u %	6,68%						5,07%	1,6%
Planirana alokacija u EUR	65.817,60						50.000,00	15.817,60
Tip operacije 2.1.1. Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti								
Broj planiranih projekata	1						1	
Planirana alokacija u %	5,07%						5,07%	

Planirana alokacija u EUR	50.00,00						50.000,00	
Tip operacije 2.1.2. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima								
Broj planiranih projekata	1							1
Planirana alokacija u %	1,6%							1,6%
Planirana alokacija u EUR	15.817,60							15.817,60
CILJ 3 Podrška održivom razvoju prostora kao temelj života budućih generacija								
Broj planiranih projekata	14		3	2	3	3	3	3
Planirana alokacija u %	43,04%		5,24%	10,48%	7,86%	10,48%	10,48%	8,93%
Planirana alokacija u EUR	423.980,00		51.677,15	103.354,30	77.515,72	103.354,30	103.354,30	88.078,53
Aktivnost 3.1. Potpora za lokalnu društvenu infrastrukturu								
Broj planiranih projekata	11		3	2	3	2	2	1
Planirana alokacija u %	31,45%		5,24%	10,48%	7,86%	5,24%	5,24%	2,62%
Planirana alokacija u EUR	310.062,89		51.677,15	103.354,30	77.515,72	51.677,15	51.677,15	25.838,57
Tip operacije 3.1.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu								
Broj planiranih projekata	11		3	2	3	2	2	1
Planirana alokacija u %	31,45%		5,24%	10,48%	7,86%	5,24%	5,24%	2,62%
Planirana alokacija u EUR	310.062,89		51.677,15	103.354,30	77.515,72	51.677,15	51.677,15	25.838,57
Aktivnost 3.2. Potpora održivom korištenju šuma i razvoj šumske infrastrukture								
Broj planiranih projekata	3						1	2
Planirana alokacija u %	11,55%						5,24%	6,31%
Planirana alokacija u EUR	113.917,11						51.677,15	62.239,96
Tip operacije 3.2.1. Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture								
Broj planiranih projekata	3						1	2
Planirana alokacija u %	11,55%						5,24%	6,31%
Planirana alokacija u EUR	113.917,11						51.677,15	62.239,96
CILJ 4 Jačanje lokalnog tržišta i prepoznatljivosti prostora LAG-a								
Broj planiranih projekata	2						1	1
Planirana alokacija u %	4,00%						2,64%	1,36%

Planirana alokacija u EUR	39.440,00						26.003,94	13.436,06
Aktivnost 4.1. Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga)								
Broj planiranih projekata	1						1	0
Planirana alokacija u %	2,64%						2,64%	0,00%
Planirana alokacija u EUR	26.003,94						26.003,94	0
Tip operacije 4.1.1. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija								
Broj planiranih projekata	1						1	
Planirana alokacija u %	2,64%						2,64%	
Planirana alokacija u EUR	26.003,94						26.003,94	
Aktivnost 4.2. Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja								
Broj planiranih projekata	1							1
Planirana alokacija u %	1,36%							1,36%
Planirana alokacija u EUR	13.436,06							13.436,06
Tip operacije 4.2.1. Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta								
Broj planiranih projekata	1							1
Planirana alokacija u %	1,36%							1,36%
Planirana alokacija u EUR	13.436,06							13.436,06
CILJ 5 - Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a								
Aktivnost 5.1. - Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS								
Tip operacije 5.1.2. - Tekući troškovi i animacija								
Planirana alokacija u %	100,00%				25,00%	25,00%	25,00%	25,00%
Planirana alokacija u EUR	258.570,41				64.642,60	64.642,60	64.642,60	64.642,60
Aktivnost 5.2. - Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama								
Tip operacije 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a								
Broj planiranih projekata	3			1	2			
Planirana alokacija u %	5% od 19.2.			20,00%	80,00%			
Planirana alokacija u EUR	49.251,51			9.850,30	39.401,21			

6. Način praćenja i procjene provedbe Strategije

Provedba Strategije temelji se na implementaciji predloženih aktivnosti odnosno tipova operacija unutar zadanih ciljeva razvoja. Kako bi se uspješno mogao pratiti tijek provedbe Strategije, za svaku godinu provedbe izrađuje se Akcijski plan provedbe kojim se usklađuju tipovi operacija i aktivnosti s programskim ciljevima. Osim operativnog sustava provedbe i osmišljavanja alata kojima se funkcionalno i koordinirano provodi Strategija, potrebno je uspostaviti sustav praćenja i izvještavanja koji se temelji na bazi u kojoj se nalaze podaci o ostvarenim rezultatima te na izvještajima koji na sažet i jasan način pružaju informacije o ostvarenim rezultatima. Svrha sustava praćenja i izvještavanja je osigurati dovoljno informacija nositeljima provedbe Strategije kako bi se donijele ocjena o sljedećim ključnim elementima:

- uspješnosti dostizanja postavljenih ciljeva za tekuće razdoblje,
- razlozima za eventualno nedostizanje postavljenih ciljeva te mogućim rješenjima,
- adekvatnosti planiranih resursa (materijalnih, ljudskih, financijskih) za dostizanje planiranih ciljeva, odnosno prijedlozima za eventualnim prenamjenama resursa,
- relevantnosti planiranih prioriteta i mjera s obzirom na eventualne promijenjene okolnosti odnosno temeljem iskustava iz provedbe,
- financijskoj učinkovitosti provedbe mjera.

Iskustvo i istraživanja pokazuju da mnogi strateški planovi nisu implementirani upravo zbog toga što nisu uloženi kvalitetni naponi da bi se oni operacionalizirali. Stoga, kako bi se maksimalno umanjila pojavnost ovog rizika, Strategija propisuje načine provedbe i praćenja. Svake godine izrađuje se akcijski plan koji se odnosi na narednu godinu, a sadrži u sebi prikaz aktivnosti i tipova operacija koje se planiraju provesti, odgovorne osobe i ciljnu skupinu na koju su aktivnosti usmjerene, predviđeni broj projekata te predviđena financijska sredstva za provedbu. Akcijski plan usklađuje se s planom rada LAG-a i s ostalim relevantnim planovima pojedinih dionika. Jednom godišnje izrađuje se Izvješće o provedbi LRS-a koje sadrži:

- **Kvalitativni/opisni dio provedbe LRS-a** – opis aktivnosti koje su se provele, opis dionika koji su bili uključeni, opis provedenih aktivnosti animacije lokalnog stanovništva, opis pripreme projekata suradnje i implementiranih projekata suradnje, opis procesa objave i provedbe natječaja te evaluacije zaprimljenih projekata, opis problema koji su se pojavili prilikom provedbe i implementirana rješenja, preporuke za naredno razdoblje te doprinos zadanim indikatorima. (zadani indikatori praćenja prikazani su u **Dodatku 7**).
- **Kvantitativni/financijski dio provedbe LRS-a** – izvještaj o planiranim i utrošenim sredstvima prema izvorima (vlastita sredstva i javna ulaganja) po aktivnostima i tipovima ulaganja.

Praćenje Strategije provode i organiziraju stručne službe LAG-a, a pregled aktivnosti, dionika i odgovornosti te vremenski okvir za predaju izvješća dan je u sljedećoj tablici.

Aktivnost	Nositelji	Odgovornost	Vremenski tijek	Oblik
Izrada Akcijskog plana	Stručne službe LAG-a	Stručne službe LAG-a, a potvrđuju Upravni odbor i Skupština	U tekućoj godini za narednu godinu, a najkasnije do 31. prosinca tekuće godine	Prema zadanoj formi Akcijskog plana i u skladu s akcijskim planom predstavljenim u Strategiji.
Izrada izvješća o provedbi Strategije	Stručne službe LAG-a	Stručne službe LAG-a, a potvrđuju Upravni odbor i Skupština	Najkasnije do 30. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu	Prema zadanom sadržaju izvješća koje sadrži: Opis aktivnosti koje su se provele te usporedba s planiranim aktivnostima

				Opis uključenih dionika u provedbu Opis provedenih aktivnosti animacije Opis provedenih natječaja za dodjelu sredstava Broj zaprimljenih projekata i rezultati evaluacije Opis problema koji su se pojavili u godini za koju se priprema izvješće, a odnose se na provedbu LRS-a te primijenjena rješenja Preporuke za provedbu za naredno razdoblje Doprinos zadanim indikatorima Financijsko izvješće
--	--	--	--	--

6.1. Plan evaluacije Strategije

Evaluacija Strategije podrazumijeva primjenu mehanizama unutarnje i vanjske kontrole i procjene provedbe te upravljanja Strategijom LAG-a, a kako bi se utvrdila razina njezine uspješnosti, odnosno sukladnosti provedbe s iznesenim planom provedbe u samoj Strategiji. Sam proces evaluacije podrazumijeva provjeru zadanih prijelomnih točki definiranih u ovom poglavlju s ciljem izrade izvješća o kvaliteti Strategije, njezinom planiranom izvršavanju ili izradi prijedloga i argumenata za njezinu reviziju.

Ciljevi evaluacije Strategije su:

- Unapređenje sustava upravljanja Strategijom;
- Identifikacija novih mogućnosti financiranja kroz LRS;
- Usklađivanje s nacionalnom politikom i Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske.
- Procjena učinka i utjecaja Strategije na razvoj područja u zadanim vremenskim okvirima (definirano pokazateljima na svim razinama)

Evaluacija provedbe Strategije provodi se na dvije razine:

Unutarnja evaluacija provodi se na godišnjoj razini kroz pripremu Akcijskog plana i sastavljanje izvješća o radu. Ovom vrstom postupka na provedbenoj razini se prati uspješnost realizacije Strategije kroz identificirane indikatore te se daje osvrt na sam proces provedbe s aspekta LAG-a kao upravljačkog tijela.

Vanjska evaluacija predstavlja vanjsko vrednovanje koje provodi neovisni stručnjak, a koristeći metode:

Analiza dokumenta – analiza dokumenta provodi se kako bi se utvrdila njegova usklađenost s nacionalnim programima i nacionalnom politikom ruralnog razvoja. Prilikom analize potrebno je izraditi i analizu stanja područja LAG-a kojom se utvrđuju promjene u odnosu na originalni dokument, a što dovodi do zaključka o potrebi redefiniranja postavljenih ciljeva.

Analiza godišnjih izvješća o provedbi LRS-a – potrebno je analizirati godišnja izvješća kako bi se utvrdio doprinos zadanim indikatorima na razini ciljeva, aktivnosti i tipova operacija, razmotrili izneseni stavovi i zapažanja o postupcima provedbe te identificirani izazovi u provedbi.

Intervjui – nužno je provesti intervjuje sa stručnim službama LAG-a da se ispituju njihovi stavovi o uspostavljenim procedurama upravljanja LRS-om te dobiju povratne informacije o provedbi strategije na razini svake godine. Intervjue je potrebno provesti i s lokalnim dionicima – na ciljanom skupu predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora kako bi se prikupile informacije s terena o dojmu koji ostavlja LRS, aktivnostima LAG-a te njihovom mišljenju o poboljšanju Strategije. Upravni odbor i

Skupština također predstavlja ciljnu skupinu od koje je potrebno prikupiti informacije o njihovom viđenju LRS-a i uspješnosti istog.

Anketni upitnici – potrebno je provesti istraživanje (intervjui i fokus grupe s dionicima te posjete samim projektima i ulaganjima) među lokalnim dionicima kako bi se utvrdila potreba za daljnjim financiranjem, područjima financiranja te osjećajem doprinosa kvaliteti života na području koje obuhvaća LAG.

Izrada preporuka – na temelju prikupljenih ulaznih podataka, vanjski stručnjak mora izraditi evaluacijsko izvješće koje će sadržavati prikaz korištene metodologije, obuhvat ciljne skupine, prikupljene podatke, izvješće o postignuću zadanih indikatora na razini godine i za razdoblje evaluacije, preporuke o potrebi revizije strategije i daljnjeg rada na provedbi LRS-a te osvrt na ljudske kapacitete koji upravljaju provedbom Strategije.

Godišnja izvješća o radu i nalazi eksterne evaluacije objavljuju se javno na stranicama LAG-a Zagorje - Sutla te stranicama uključenih partnera. Potrebno je predvidjeti tematsku sjednicu Upravnog odbora i Skupštine na kojoj će se prezentirati nalazi evaluacije. Nužno je organizirati info-dane za stanovnike LAG-a te ciljne skupine navedene u okviru LRS-a kako bi se prezentirali nalazi provedenog procesa.

Za potrebe provedbe evaluacije potrebno je planirati određena sredstva kako je prikazano u nastavku.

Evalucija	Unutarnja	Vanjska
Nositelj	Stručne službe LAG-a pripremaju Akcijski plan i godišnje izvješće te prezentiraju Upravnom odboru i Skupštini koja oba dokumenta potvrđuje i usvaja	Vanjski stručnjak
Vremenski tijek	Jednom godišnje	Svake 3 godine
Vrsta troška	Postotak rada stručnih službi na pripremi Akcijskog plana i izvješća o provedbi Organizacija i troškovi Upravnog odbora i Skupštine (osigurati prostor i osvježenje) Administrativni troškovi	Trošak vanjskog stručnjaka – honorar Organizacija info-dana – osiguranje prostora i osvježenja za sudionike Organizacija tematske sjednice Skupštine – prostor i osvježenje za sudionike
Procijenjeni iznos troška	20.000,00 kuna	60.000,00 kuna

U evaluaciji provedbe Strategije potrebno je voditi se identificiranim rizicima u provedbi Strategije koji su navedeni u **Dodatku 9**.

7. Opis sposobnosti provedbe Strategije

7.1. Povijest LAG-a i iskustvo u provedbi projekata

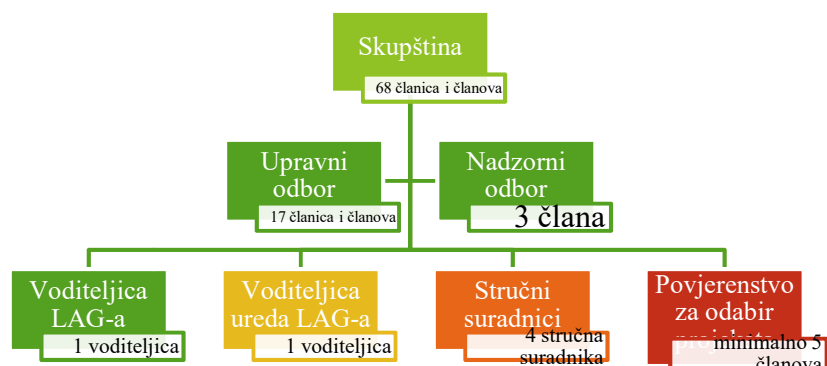
Lokalna akcijska grupa Zagorje - Sutla nastala je spajanjem dva LAG-a na području Krapinsko-zagorske županije – LAG-a Zagorje i LAG-a Sutla. Temeljem članka 13. Zakona o udrugama („Narodne novine“ broj 74/14), Skupština udruge Lokalna akcijska grupa Zagorje na izvanrednoj izbornoj sjednici Skupštine dana 15. srpnja 2015. godine donijela je Statut Lokalne akcijske grupe Zagorje - Sutla, kojim se uređuju pitanja naziva, sjedišta, zastupanja ciljeva i djelatnosti, članstva te prava i obveza članova, tijela udruge, sastav, izbor i opoziv istih te sva važna pitanja za djelatnost i rad Udruge. Cilj osnivanja LAG-a je donošenje i provođenje Lokalne razvojne strategije, djelovanjem u skladu s načelima LEADER programa i CLLD smjernica za integrirani lokalni razvoj u ruralnom području koje obuhvaća LAG. Područja djelovanja sukladno postavljenim ciljevima su: demokratska politička kultura (Obrazovanje za demokratsko građanstvo, volonterstvo (promicanje i razvoj volonterstva, djelatnosti volonterskih centara), promicanje društvene solidarnosti, promicanje dobrog upravljanja, poticanje

participativne demokracije, praćenje javnih politika i javno zagovaranje, razvoj civilnog društva, razvoj lokalne zajednice, javno informiranje i mediji), gospodarstvo - socijalno poduzetništvo, promicanje razvoja socijalnog poduzetništva te ostale djelatnosti socijalnog poduzetništva, međunarodna suradnja - razvojna suradnja, obrazovanje, znanost i istraživanje - odgoj i obrazovanje, održivi razvoj - razvoj ruralnih područja, održivi gospodarski razvoj, kultura i umjetnost - kulturna baština. Ciljane skupine na koje su usmjerene aktivnosti LAG-a su: djeca, opća populacija, građani, opća populacija – lokalna i regionalna samouprava, mali i srednji poduzetnici i obrtnici, mladi, opća populacija, odgojno–obrazovne ustanove, osobe starije životne dobi, osobe u riziku od siromaštva i siromašne osobe, poljoprivrednici i ribari, poslodavci, poslovne organizacije, potrošači, regionalna i lokalna samouprava, ruralno stanovništvo, udruge i građanske inicijative, volonteri, žene, žene poduzetnice, žene ruralnih područja. U svrhu ostvarivanja ciljeva definirane su i djelatnosti LAG-a: provedba LEADER programa i smjernica CLLD; izrada i provedba Lokalne razvojne/CLLD strategije temeljene na načelima održivog razvoja prema LEADER pristupu „odozdo prema gore“; nadzor i vrednovanje provedbe LRS-a; provođenje procjena razvojnih potreba i mogućnosti područja; poticanje uključivanja građana i ostalih zainteresiranih dionika; uspostava i razvoj mreže višestrukih partnerstva na području jedinica lokalne samouprave koje su članice; određivanje prioriteta za razvoj gospodarstva, poljoprivrede, turizma, zaštite prirode i okoliša te drugih djelatnosti u ruralnom prostoru; provođenje posebnih programa za ciljane skupine; briga o jačanju kapaciteta članova; osnivanje i vođenje lokalnih volonterskih centara; savjetodavna i tehnička potpora u pripremi i izradi projektne dokumentacije dionika; praćenje zakonske regulative i obavještavanje javnosti u vezi natječaja vezanih uz razvojne mogućnosti; suradnja s obrazovnim institucijama i nadležnim tijelima radi stručnog obrazovanja svojih članova.

LAG Zagorje – Sutla nema iskustva u provedbi projekata izvan mjera LEADER, a razlog je što je LAG Zagorje – Sutla novoosnovan (nastali pripojenjem LAG-ova u srpnju 2015.). Ni jedan LAG koji je postao sastavni dio LAG-a Zagorje – Sutla (LAG Zagorje, LAG Sutla) nije bio certificiran u prošlom programskom razdoblju (2007. – 2013.) te nije provodio projekte kroz mjeru 202 IPARD programa. Iz istog razloga LAG Zagorje - Sutla nema iskustva u provedbi projekata izvan mjere LEADER, a LAG-ovi koji su se spojili bili su aktivni u lokalnoj zajednici te su animirali stanovništvo vezano za otvorene natječaje i mogućnosti realizacije projekata. Konkretnih projekata koji su se provodili nije bilo niti je LAG sudjelovao u provođenju projekata izvan mjere LEADER.

7.2. Ustroj LAG-a Zagorje - Sutla

Lokalna akcijska grupa – LAG ZAGORJE - SUTLA održala je 15. srpnja 2015. godine svoju Izbornu Skupštinu u Svetom Križu Začretju. Članovi skupštine koju čine predstavnici javnog, civilnog i gospodarskog sektora izabrali su novo vodstvo LAG-a – predsjednika, zamjenicu i tajnicu. Izabrani su članovi Upravnog odbora te Skupštine. Organigram LAG-a Zagorje - Sutla prikazan je u nastavku.

Popis članova i članica organizacijskih tijela LAG-a prema njihovoj pripadnosti različitim sektorima nalazi se u prilogu Strategije – **Dodatak 8**.

Opis poslova za zaposlene:

Opis posla voditeljice LAG-a Zagorje – Sutla

- Koordinacija i provedba organizacijskih poslova udruge (godišnji izvještaj, strateška i operativna planiranja, evidencija edukacija zaposlenica)
- Realizacija programskih i strateških ciljeva
- Izrada projektnih prijedloga te implementacija projekata i programa LAG-a
- Praćenje natječaja te prikupljanje financijskih sredstava za redovito funkcioniranje LAG-a
- Koordinacija zaposlenih, volontera/ki i vanjskih suradnika/ca
- Koordinacija i unaprjeđenje suradnje članica LAG-a
- Komunikacija s medijima, partnerima i suradnicima te kreiranje novih partnerskih odnosa
- Osmišljavanje komunikacije s javnošću te promocija LAG-a i javni nastupi
- Praćenje javnih politika na nacionalnoj i europskoj razini vezano uz djelatnost LAG-a

Opis posla za voditeljicu ureda LAG-a Zagorje – Sutla

- Administracija, organizacijski poslovi i drugi uredski poslovi udruge
- Provođenje projekata i programa udruge
- Pisanje i implementacija projekata i programa udruge
- Pomoć pri pisanju projekata i programa članicama LAG-a
- Komunikacija s medijima, partnerima i suradnicima
- Promocija LAG-a i javni nastupi LAG-a Zagorje - Sutla
- Prikupljanje, vođenje i administracija podataka i članstva
- Mentoriranje volontera/ki
- Dnevni poslovi ažuriranja internetske stranice, društvenih mreža i sl.
- Drugi poslovi u skladu sa Statutom i odlukama upravnih i izvršnih tijela LAG-a

Opis posla za stručne suradnike/ce LAG-a Zagorje – Sutla

- Zadužen/a je sukladno svojim specijalističkim znanjima za aktivnosti u okviru programa ili organizacije u cjelini; priprema, koordinira i implementira projekte
- Suraduje s članicama LAG-a na detektiranju potreba i osmišljavanju projekata
- Odgovoran/na je za operativno funkcioniranje podružnice
- Sudjeluje u operativnom i strateškom planiranju te provedbi zadanih ciljeva

7.3. Kapaciteti za provedbu LRS-a

Provedba LRS-a može se pratiti kroz nekoliko međusobno ovisnih radnih paketa u kojem svako tijelo LAG-a ima svoju ulogu. Radni paketi su:

- **Prikupljanje i priprema projekata** – obuhvaća aktivnosti pripreme natječaja i poziva za dostavu projektnih prijedloga, a prema dinamici danoj u Akcijskom planu za svaku godinu i u skladu s dinamikom raspisivanja natječaja na nacionalnoj razini u sklopu Programa ruralnog razvoja, u okviru pripreme projekata podrazumijevaju se radionice za potencijalne prijavitelje koje za cilj imaju upoznati korisnike s uvjetima natječaja te procedurama odabira, ugovaranja i odabira projekata;
- **Odabir projekata** – podrazumijeva administrativnu i kvalitativnu kontrolu pristiglih projektnih prijedloga, ustrojavanje Povjerenstva za odabir te ocjenjivanje projekata od strane Povjerenstva; izradu rang liste ocijenjenih projekata prema ostvarenim bodovima; odabir projekata od strane

Upravnog odbora i potvrđivanje od strane Skupštine, upućivanje projekta prema nacionalnoj Agenciji za plaćanja te konačni odabir projekata te izdavanje Odluke o odabiru projekata;

- **Provedba projekata** – pretpostavlja kontrolu provedbe projekata na terenu te sukladnost s nacionalnim propisima vezanim za provedbu projekata koji su financirani kroz Program ruralnog razvoja i LRS-a LAG-a Zagorje - Sutla, suradnja s korisnicima kako bi im se olakšala provedba i objasnile provedbene procedure, upravljanje projektima na razini LAG-a kao pružatelja potpore;
- **Animacijske aktivnosti** – odnose se na motiviranje i animiranje lokalne zajednice za uključivanje u aktivnosti LAG-a, ispitivanje stavova o razvojnim prioritetima LAG-a te prikupljanje ideja i prijedloga za daljnje funkcioniranje LAG-a, poticanje na suradnju u radu LAG-a;
- **Aktivnosti suradnje** – uključuju pripremu i provedbu projekata međuteritorijalne i transnacionalne suradnje u tematskim područjima definiranim u ciljevima razvoja LAG-a.

Horizontalni elementi koji su ključni za uspješnu provedbu svakog radnog paketa su administracija i praćenje i evaluacija. Administracija se odnosi na osiguravanje dovoljnog ljudskog kapaciteta za (1) provedbu strategije sukladno definiranim provedbenim okvirom i procedurama te (2) upravljanje projektnim ciklusom projekata koji su predviđeni za financiranje kroz LRS. Određeni ljudski kapaciteti nužni su i za provođenje interne i eskterne evaluacije provedbe LRS-a sukladno postavljenim procedurama u cilju praćenja učinkovitosti i svrsishodnosti LRS-a.

Trenutna organizacijska struktura postavljena je na način da osigurava potrebne kapacitete za provedbu navedenih radnih paketa. Kapaciteti stručnih suradnika i suradnica koje su zaposlene u LAG-u odgovaraju traženom profilu za navedena radna mjesta te su dovoljne za osiguravanje funkcionalnosti i kvalitete provedbe LRS-a. Odgovornosti i zadatci pojedinog tijela LAG-a sukladno definiranim radnim paketima za provedbu LRS-a dani su u nastavku.

RADNI PAKET	ZADUŽENO TIJELO	ODGOVORNOSTI
Prikupljanje i priprema projekata	Stručne službe LAG-a	Priprema dokumentacije za objavu natječaja, organizacija i održavanje info-dana, administriranje Baze projekata sukladno internim pravilnicima
	Upravni odbor	Odobrenje objave natječaja
	Skupština	Odobrenje objave natječaja prema Akcijskom planu provedbe
Odabir projekata	Stručne službe LAG-a	Zaprimanje projekata, provedba administrativne kontrole, priprema projektnih dosjea za ocjenjivanje za Povjerenstvo, administrativna podrška Povjerenstvu za odabir, priprema rang liste projekata, upućivanje prema Upravnom odboru, priprema dokumentacije o odabranim projektima i slanje prema Agenciji za plaćanja
	Upravni odbor	Imenovanje Povjerenstva za odabir projekata, razmatranje i odobravanje projekata prema izrađenoj Rang listi projekata od strane Povjerenstva za odabir
	Povjerenstvo za odabir projekata	Ocjenjivanje pristiglih projekata prema zadanim kriterijima u natječajnoj dokumentaciji, priprema Rang liste projekata
	Skupština	Potvrđivanje Povjerenstva za odabir projekata, potvrđivanje projekata prema izrađenoj Rang listi projekata od strane Povjerenstva za odabir
	Nacionalna Agencija za plaćanja	Provjera pristiglih projekata LAG-a, izdavanje Odluke o odabiru te odobravanje zahtjeva za plaćanje
Provedba projekata	Stručne službe LAG-a	Organizacija i provedba radionice za korisnike, provođenje kontrole na terenu, stručna pomoć u provedbi projekata u svojstvu voditelja projekta ispred upravljačkog tijela

Animacijske aktivnosti	Stručne službe LAG-a	Organizacija tematskih radionica i info dana LAG-a, intervjui s lokalnim stanovništvom, organizacija konferencija, specijalizirane edukacije za djelatnike LAG-a kako bi podigli svoje kapacitete i prenijeli znanja i iskustva na lokalnu zajednicu, promoviranje suradnje
Aktivnosti suradnje	Stručne službe LAG-a	Priprema projekata suradnje, upućivanje na odobrenje Povjerenstvu za odabir projekata, provedba projekata suradnje, umrežavanje LAG-a sa strukovnim organizacijama, lokalnim i regionalnim tijelima, drugim LAG-ovima radi prijenosa dobre prakse i primjenu načela razvoja „odozdo prema gore“
	Upravni odbor	Odobranje projekata suradnje
	Skupština	Potvrđivanje projekata suradnje
Administracija	Stručne službe LAG-a	Priprema godišnjeg Akcijskog plana provedbe Strategije, priprema izvješća o radu LAG-a, priprema plana rada LAG-a za naredno razdoblje, komunikacija s nacionalnom Agencijom za plaćanja, koordinacija članstva LAG-a u strukovnim udruženjima (LEADER mreža)
	Upravni odbor	Odobranje Akcijskog plana provedbe LRS-a, godišnjeg izvješća o radu i plana rada
	Skupština	Potvrđivanje Akcijskog plana provedbe LRS-a, godišnjeg izvješća o radu i plana rada
	Nacionalna Agencija za plaćanja	Ocjena i prihvaćanje godišnjeg Akcijskog plana provedbe LRS-a, isplata potrebnih sredstava, monitoring rada LAG-a sukladno nacionalnoj regulativi
Evaluacija i praćenje	Stručne službe LAG-a	Izrada godišnjeg izvješća o provedbi LRS-a prema zadanim parametrima (godišnje)
	Upravni odbor	Odobranje godišnjeg izvješća o provedbi LRS-a
	Skupština	Potvrđivanje godišnjeg izvješća o provedbi LRS-a
	Vanjski stručnjak	Provedba vanjskog vrednovanja provedbe LRS-a temeljem zadanih parametara vrednovanja te izrada preporuka za daljnju provedbu (svake tri godine)

7.4. Financijski kapaciteti za provedbu LRS-a

Financijski kapaciteti za provedbu LRS-a temelje se na iskorištavanju sredstava koji su na raspolaganju LAG-u kroz provedbu Podmjere 19.2. Programa ruralnog razvoja – *Provedba operacija unutar CLLD strategije*, Podmjere 19.3. – *Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a*, Podmjere 19.4. – *Tekući troškovi i animacija unutar mjere 19 - Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD – Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice*. Dio tekućih troškova planira se podmiriti i kroz redovne prihode (članarine) LAG-a koja se procjenjuje na razini od 140.000,00 kuna godišnje. Ovakva struktura financiranja provedbe LRS-a zadana je s obzirom da se ova Strategija temelji na pristupu jednom fondu kojeg je Republika Hrvatska odabrala kroz Program ruralnog razvoja, a za provedbu projekata pod mjerom LEADER. Troškovi su planirani za provedbu same Strategije, za suradnju te tekuće troškove i animaciju. S obzirom da je ciljana vrijednost bespovratnih potpora koje se žele pružiti kroz LRS procijenjena na **985.030,14 EUR** (ciljani iznos u okviru Podmjere 19.2.), sukladno odredbama Programa ruralnog razvoja, procijenjena vrijednost troškova za projekte suradnje iznosi 5% sredstava osiguranih kroz Podmjeru 19.2. te iznosi **49.251,51 EUR**, a troškovi animacije i promocije te redovni rad LAG-a procjenjuju se na 25% sredstava osiguranih kroz Podmjeru 19.2. i 19.3. te iznose **258.570,41 EUR**. Proračun troškova izrađen je temeljem identifikacije lokalnih potreba sukladno analizi stanja i SWOT analizi te iskazom zainteresiranosti samih korisnika kroz formiranje Baze projekata. U izradi proračuna i

potrebnih finansijskih kapaciteta vodilo se računa o načelu učinkovitosti dodijeljenih sredstava, svrsishodnosti sredstava te načelu multiplikatora uloženi sredstava. Kod izrade proračuna u obzir su uzeti i identificirani rizici u SWOT analizi (analiza prijetnji) pri čemu je posebna pozornost usmjerena na one Aktivnosti i Tipove operacija za koje nacionalna Agencija za plaćanja u trenutku pripreme LRS-a nije izradila pravilnike za provedbu pojedine mjere, podmjere i tipova aktivnosti. Za takve identificirane Aktivnosti u LRS-u, pri izradi proračuna primijenjeno je pravilo da su ove Aktivnosti za provedbu planirane u kasnijem razdoblju provedbe LRS-a u smanjenom finansijskom obujmu u odnosu na ostale Aktivnosti. Ovo pravilo utemeljeno je i na nalazima projekata prijavljenih u okviru Baze projekata koja se formirala kroz postupak izrade LRS-a, a koja je pokazala da za te Aktivnosti postoji ograničeni interes te su sukladno tome alocirana sredstva. LAG Zagorje - Sutla planira dio svojih troškova pokriti i kroz iskorištavanje drugih, alternativnih izvora financiranja putem prijave na otvorene natječaje Zaklade za razvoj civilnog društva, sudjelovanjem u nacionalnim i međunarodnim natjecanjima i provedbom projekata kroz te fondove, a za što se planira izraditi poseban Akcijski plan provedbe i identifikacije područja djelovanja, a sukladno izrađenoj Osnovnoj analizi u ovoj Strategiji. Ovi izvori financiranja stoga nisu uključeni u finansijski okvir provedbe LRS-a koji je prikazan u sljedećem poglavlju.

8. Financijski plan

U prethodnom poglavlju opisani su stručni kapaciteti potrebni za provedbu LRS-a te je dan okvir potrebnih financijskih sredstava koje je nužno uložiti u ostvarenje zadanih ciljeva i prioriteta razvoja. U narednoj tablici prikazuju se sažeto potrebna sredstva za provedbu pojedinog Cilja, Aktivnosti i Tipa operacija u % od ukupnih sredstava koji se očekuju kroz provedbu Podmjere 19.2. – Provedba operacija unutar CLLD strategije te sredstava za provedbu Cilja 5 koji su proračunati na temelju intenziteta potpore za ove aktivnosti navedene u Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine.

Tip operacije PRR 2014.-2020.	Tip operacije LRS	Aktivnost LRS	Cilj LRS	% od ukupne alokacije	Ukupna javna potpora (EUR)			
					T.O. (EUR)	Aktivnosti (EUR)	Cilj (EUR)	UKUPNO LRS "Zagorje-Sutla" (EUR)
PRR Podmjera 4.1.1.	Tip operacije 1.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	Aktivnost 1.1. - Ulaganje u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	CILJ 1 - Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a	46,27%	125.000,00	265.792,54	455.792,54	1.280.539,18
PRR Podmjera 4.1.2.	Tip operacije 1.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš				90.792,54			
PRR Podmjera 4.1.3.	Tip operacije 1.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije				50.000,00			
PRR Podmjera 4.2.1.	Tip operacije 1.2.1. - Povećanje dodane vrijednosti				Aktivnost 1.2. - Ulaganje u povećanje	95.000,00		

	poljoprivrednim proizvodima	preradbenih kapaciteta poljoprivrednih operacija					
PRR Podmjera 6.1.	Tip operacije 1.3.1. - Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima	Aktivnost 1.3. - Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava			50.000,00	95.000,00	
PRR Podmjera 6.3.	Tip operacije 1.3.2. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava				45.000,00		
PRR Podmjera 6.2.	Tip operacije 2.1.1. - Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti	Aktivnost 2.1. - Ulaganja u razvoj novih i postojećih nepoljoprivrednih usluga	CILJ 2 - Diversifikacija poljoprivrednih aktivnosti uz inkluzivno ruralno područje	6,68%	50.000,00	65.817,60	65.817,60
PRR Podmjera 6.4.	Tip operacije 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima				15.817,60		
PRR Podmjera 7.4.	Tip operacije 3.1.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući	Aktivnost 3.1. - Potpora za lokalnu društvenu infrastrukturu	CILJ 3 - Podrška održivom razvoju prostora kao temelj života budućih generacija	43,04%	310.062,89	423.980,00	423.980,00

	slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu						
PRR Podmjera 8.5.2.	Tip operacije 3.2.1. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	Aktivnost 3.2. - Potpora održivom korištenju šuma i razvoj šumske infrastrukture			113.917,11		
PRR Podmjera 9.1.	Tip operacije 4.1.1. - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	Aktivnost 4.1. - Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga)	CILJ 4 - Jačanje lokalnog tržišta i prepoznatljivosti prostora LAG-a	4,00%	26.003,94	39.440,00	39.440,00
PRR Podmjera 16.4.	Tip operacije 4.2.1. - Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta	Aktivnost 4.2. - Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja			13.436,06		
PRR Podmjera 19.2.	Tip operacije 5.1.1. - Provedba operacija unutar CLLD strategije	Aktivnost 5.1. - Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS-a	CILJ 5 - Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a		985.030,14		
PRR Podmjera 19.4.	Tip operacije 5.1.2. - Tekući troškovi i animacija			25% od 19.2.+19.3.	258.570,41		

PRR Podmjera 19.3.	Tip operacije 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	Aktivnost 5.2. - Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama		5% od 19.2.	49.251,51
-----------------------------------	--	--	--	----------------	------------------

U narednoj tablici je prikazan i financijski plan očekivane realizacije projekata do 2023. godine.

CILJ / AKTIVNOST / TIP OPERACIJA	UKUPNO kroz LRS	GODIŠNJA ALOKACIJA U % ZA PRIPREMU I PROVEDBU									
		20 14	20 15	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
CILJ 1											
Broj planiranih projekata	19			2	6	5	4	2			
Planirana alokacija u %	46,27%			5,07%	13,69%	8,11%	15,21%	4,14%			
Planirana alokacija u EUR	455.792,54			50.000,00	135.000,00	80.000,00	150.000,00	40.792,54			
Broj realiziranih projekta						2	4	6	4	3	
Realizirani projekti u %						5,07%	10,65%	9,63%	11,66%	9,21%	
Realizirani projekti u EUR						50.000,00	105.000,00	95.000,00	115.000,00	90.792,54	
Aktivnost 1.1.											
Broj planiranih projekata	11			2	3	2	2	2			
Planirana alokacija u %	26,96%			5,07%	7,61%	5,07%	5,07%	4,14%			
Planirana alokacija u EUR	265.792,54			50.000,00	75.000,00	50.000,00	50.000,00	40.792,54			
Broj realiziranih projekta						2	3	2	2	2	
Realizirani projekti u %						5,07%	7,61%	5,07%	5,07%	4,14%	
Realizirani projekti u EUR						50.000,00	75.000,00	50.000,00	50.000,00	40.792,54	
Tip operacije 1.1.1.											
Broj planiranih projekata	5			1	1	1	1	1			
Planirana alokacija u %	12,68%			2,54%	2,54%	2,54%	2,54%	2,54%			
Planirana alokacija u EUR	125.000,00			25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00			
Broj realiziranih projekta						1	1	1	1	1	
Realizirani projekti u %						2,54%	2,54%	2,54%	2,54%	2,54%	

Realizirani projekti u EUR						25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	
Tip operacije 1.1.2.											
Broj planiranih projekata	4			1	1		1	1			
Planirana alokacija u %	9,21%			2,54%	2,54%		2,54%	1,60%			
Planirana alokacija u EUR	90.792,54			25.000,00	25.000,00		25.000,00	15.792,54			
Broj realiziranih projekta						1	1		1	1	
Realizirani projekti u %						2,54%	2,54%		2,54%	1,60%	
Realizirani projekti u EUR						25.000,00	25.000,00		25.000,00	15.792,54	
Tip operacije 1.1.3.											
Broj planiranih projekata	2				1	1					
Planirana alokacija u %	5,07%				2,54%	2,54%					
Planirana alokacija u EUR	50.000,00				25.000,00	25.000,00					
Broj realiziranih projekta							1	1			
Realizirani projekti u %							2,54%	2,54%			
Realizirani projekti u EUR							25.000,00	25.000,00			
Aktivnost 1.2.											
Broj planiranih projekata	4				1	2	1				
Planirana alokacija u %	9,63%				3,04%	1,52%	5,07%				
Planirana alokacija u EUR	95.000,00				30.000,00	15.000,00	50.000,00				
Broj realiziranih projekta							1	2	1		
Realizirani projekti u %							3,04%	1,52%	5,07%		
Realizirani projekti u EUR							30.000,00	15.000,00	50.000,00		
Tip operacije 1.2.1.											
Broj planiranih projekata	4				1	2	1				
Planirana alokacija u %	9,63%				3,04%	1,52%	5,07%				
Planirana alokacija u EUR	95.000,00				30.000,00	15.000,00	50.000,00				
Broj realiziranih projekta							1	2	1		
Realizirani projekti u %							3,04%	1,52%	5,07%		
Realizirani projekti u EUR							30.000,00	15.000,00	50.000,00		
Aktivnost 1.3.											
Broj planiranih projekata	4				2	1	1				

Planirana alokacija u %	9,63%				3,04%	1,52%	5,07%				
Planirana alokacija u EUR	95.000,00				30.000,00	15.000,00	50.000,00				
Broj realiziranih projekta								2	1	1	
Realizirani projekti u %								3,04%	1,52%	5,07%	
Realizirani projekti u EUR								30.000,00	15.000,00	50.000,00	
Tip operacije 1.3.1.											
Broj planiranih projekata	1						1				
Planirana alokacija u %	5,07%						5,07%				
Planirana alokacija u EUR	50.000,00						50.000,00				
Broj realiziranih projekta										1	
Realizirani projekti u %										5,07%	
Realizirani projekti u EUR										50.000,00	
Tip operacije 1.3.2.											
Broj planiranih projekata	3				2	1					
Planirana alokacija u %	4,56%				3,04%	1,52%					
Planirana alokacija u EUR	45.000,00				30.000,00	15.000,00					
Broj realiziranih projekta								2	1		
Realizirani projekti u %								3,04%	1,52%		
Realizirani projekti u EUR								30.000,00	15.000,00		
CILJ 2											
Broj planiranih projekata	2						1	1			
Broj planiranih projekata	6,68%						5,07%	1,6%			
Planirana alokacija u %	65.817,60						50.000,00	15.817,60			
Planirana alokacija u EUR									1	1	
Broj realiziranih projekta									5,07%	1,6%	
Realizirani projekti u %									50.000,00	15.817,60	
Aktivnost 2.1.											
Broj planiranih projekata	2						1	1			
Planirana alokacija u %	6,68%						5,07%	1,6%			
Planirana alokacija u EUR	65.817,60						50.000,00	15.817,60			
Broj realiziranih projekta									1	1	

Realizirani projekti u %									5,07%	1,6%	
Realizirani projekti u EUR									50.000,00	15.817,60	
Tip operacije 2.1.1.											
Broj planiranih projekata	1							1			
Planirana alokacija u %	5,07%							5,07%			
Planirana alokacija u EUR	50.000,00							50.000,00			
Broj realiziranih projekta									1		
Realizirani projekti u %									5,07%		
Realizirani projekti u EUR									50.000,00		
Tip operacije 2.1.2.											
Broj planiranih projekata	1							1			
Planirana alokacija u %	1,6%							1,6%			
Planirana alokacija u EUR	15.817,60							15.817,60			
Broj realiziranih projekta										1	
Realizirani projekti u %										1,6%	
Realizirani projekti u EUR										15.817,60	
CILJ 3											
Broj planiranih projekata	14		3	2	3	3	3	3			
Planirana alokacija u %	43,04%		5,24%	10,48%	7,86%	10,48%	8,93%				
Planirana alokacija u EUR	423.980,00		51.677,15	103.354,30	77.515,72	103.354,30	88.078,53				
Broj realiziranih projekta						3	2	4	2	3	
Realizirani projekti u %						5,24%	10,48%	13,10%	5,24%	8,93%	
Realizirani projekti u EUR						51.677,15	103.354,30	129.192,87	51.677,15	88.078,53	
Aktivnost 3.1.											
Broj planiranih projekata	11		3	2	3	2	1				
Planirana alokacija u %	31,45%		5,24%	10,48%	7,86%	5,24%	2,62%				
Planirana alokacija u EUR	310.062,89		51.677,15	103.354,30	77.515,72	51.677,15	25.838,57				
Broj realiziranih projekta						3	2	3	2	1	
Realizirani projekti u %						5,24%	10,48%	7,86%	5,24%	2,62%	
Realizirani projekti u EUR						51.677,15	103.354,30	77.515,72	51.677,15	25.838,57	
Tip operacije 3.1.1.	31,45%		5,24%	10,48%	7,86%	5,24%	2,62%				
Broj planiranih projekata	11		3	2	3	2	1				

Planirana alokacija u %	31,45%			5,24%	10,48%	7,86%	5,24%	2,62%			
Planirana alokacija u EUR	310.062,89			51.677,15	103.354,30	77.515,72	51.677,15	25.838,57			
Broj realiziranih projekta							3	2	3	2	1
Realizirani projekti u %							5,24%	10,48%	7,86%	5,24%	2,62%
Realizirani projekti u EUR							51.677,15	103.354,30	77.515,72	51.677,15	25.838,57
Aktivnost 3.2.											
Broj planiranih projekata	3						1	2			
Planirana alokacija u %	11,55%						5,24%	6,31%			
Planirana alokacija u EUR	113.917,11						51.677,15	62.239,96			
Broj realiziranih projekta									1		2
Realizirani projekti u %									5,24%		6,31%
Realizirani projekti u EUR									51.677,15		62.239,96
Tip operacije 3.2.1.	11,55%						5,24%	6,31%			
Broj planiranih projekata	3						1	2			
Planirana alokacija u %	11,55%						5,24%	6,31%			
Planirana alokacija u EUR	113.917,11						51.677,15	62.239,96			
Broj realiziranih projekta									1		2
Realizirani projekti u %									5,24%		6,31%
Realizirani projekti u EUR									51.677,15		62.239,96
CILJ 4											
Broj planiranih projekata	2						1	1			
Planirana alokacija u %	4,00%						2,64%	1,36%			
Planirana alokacija u EUR	39.440,00						26.003,94	13.436,06			
Broj realiziranih projekta									1		1
Realizirani projekti u %									2,64%		1,36%
Realizirani projekti u EUR									26.003,94		13.436,06
Aktivnost 4.1.											
Broj planiranih projekata	1						1				
Planirana alokacija u %	2,64%						2,64%				
Planirana alokacija u EUR	26.003,94						26.003,94				
Broj realiziranih projekta									1		

Realizirani projekti u %									2,64%		
Realizirani projekti u EUR									26.003,94		
Tip operacije 4.1.1.											
Broj planiranih projekata	1							1			
Planirana alokacija u %	2,64%							2,64%			
Planirana alokacija u EUR	26.003,94							26.003,94			
Broj realiziranih projekta									1		
Realizirani projekti u %									2,64%		
Realizirani projekti u EUR									26.003,94		
Aktivnost 4.2.											
Broj planiranih projekata	1							1			
Planirana alokacija u %	1,36%							1,36%			
Planirana alokacija u EUR	13.436,06							13.436,06			
Broj realiziranih projekta											1
Realizirani projekti u %											1,36%
Realizirani projekti u EUR											13.436,06
Tip operacije 4.2.1.											
Broj planiranih projekata	1							1			
Planirana alokacija u %	1,36%							1,36%			
Planirana alokacija u EUR	13.436,06							13.436,06			
Broj realiziranih projekta											1
Realizirani projekti u %											1,36%
Realizirani projekti u EUR											13.436,06

*S obzirom da za 2014. i 2015. godinu nisu ostvarena sredstva kroz Podmjeru 19.2. Programa ruralnog razvoja RH, a LAG nije imao dovoljno vlastitih sredstava kroz redovne prihode, alokacija za ove godine iznosi 0%.

Za tekuće troškove i animaciju predviđa se ukupna alokacija od 25% sredstava ostvarenih kroz javne izdatke za provedbu LRS-a u promatranim godinama što iznosi ukupno 258.570,41EUR za razdoblje 2014. – 2020. godina. Raspodjela po godinama za Tip operacija 5.1.2. prikazana je u nastavku. Kod tekućih troškova u kalkulaciju je potrebno uračunati primjenu pravila n + 3 za projekte koji se financiraju sredstvima EU fondova te je potrebno računati na pokriće troškov a za animaciju i tekuće troškove za 2021., 2022. i 2023. godinu što će se regulirati godišnjim akcijskim planom.

CILJ 5 - Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a**Aktivnost 5.1. - Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS****Tip operacije 5.1.2. - Tekući troškovi i animacija****

	UKUPNO LRS	2014	2015	2016	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Planirana alokacija u %	25% od 19.2. + 19.3.				25,00%	25,00%	25,00%	25,00%			
Planirana alokacija u EUR	258.570,41				64.642,60	64.642,60	64.642,60	64.642,60			
Realizirani projekti u %								25,00%	25,00%	25,00%	25,00%
Realizirani projekti u EUR								64.642,60	64.642,60	64.642,60	64.642,60

** S obzirom da za 2014. i 2015. godinu nisu ostvarena sredstva kroz Podmjeru 19.2. Programa ruralnog razvoja RH, a LAG nije imao dovoljno vlastitih sredstava kroz redovne prihode, alokacija za ove godine iznosi 0%.

Za pripremu i provedbu projekata suradnje predviđa se alokacija od 5% sredstava ostvarenih kroz javne izdatke za provedbu LRS-a u razdoblju 2014. – 2020. godine što iznosi ukupno 49.251,51 EUR. Alokacija po godinama za Tip operacije 5.2.1. prikazana je u nastavku.

Aktivnost 5.2. - Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama**Tip operacije 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a**

	UKUPNO LRS	2014	2015	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021	2022	2023
Broj planiranih projekata	3,00			1,00	2,00						
Planirana alokacija u %	5% od 19.2.			20,00%	80,00%						
Planirana alokacija u EUR	49.251,51			9.850,30	39.401,21						
Broj realiziranih projekta						1,00		2,00			
Realizirani projekti u %						20,00%		80,00%			
Realizirani projekti u EUR						9.850,30	39.401,21	9.850,30			

** S obzirom da za 2014. i 2015. godinu nisu ostvarena sredstva kroz Podmjeru 19.2. Programa ruralnog razvoja RH, a LAG nije imao dovoljno vlastitih sredstava kroz redovne prihode, alokacija za ove godine iznosi 0%.

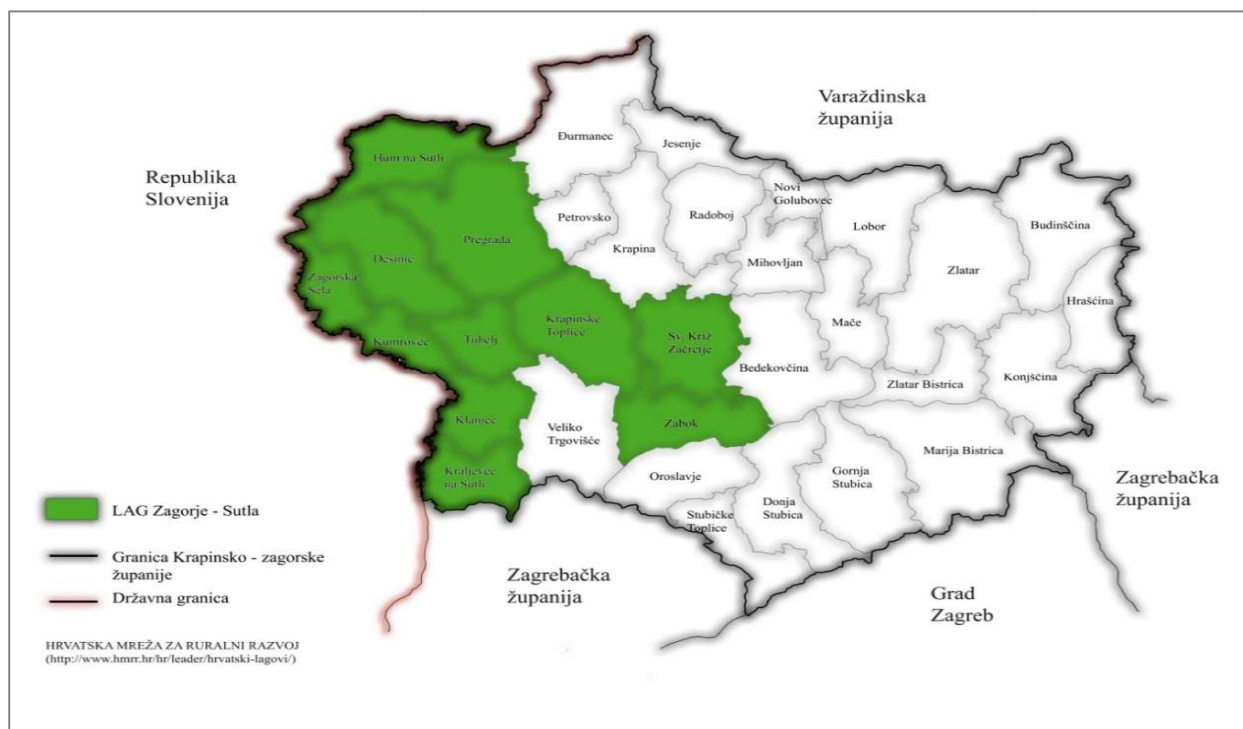
DODATAK 1 – CJELOKUPNA ANALIZA STANJA

1. Opće zemljopisne značajke područja

Lokalna akcijska grupa Zagorje – Sutla (LAG Zagorje – Sutla) nastala je sredinom 2015. godine spajanjem 2 LAG-a, LAG Zagorje i LAG Sutla. Od općina i gradova koje su činili sastav ova dva LAG-a, sve općine i gradovi, osim općine Veliko Trgovišće, postali su sastavnice novog zajedničkog LAG-a dok se općina Veliko Trgovišće priključila drugom aktivnom/postojećem LAG-u Krapinsko-zagorskoj županiji, LAG-u Zagorski bregi.

Uslijed potrebe za jačanjem kapaciteta, podjelom resursa i većom učinkovitosti, općine i gradovi koji su nekada činili 2 LAG-a sada su se spojili u jedan kako bi okrupnjeni imali značajniji utjecaj na socio-ekonomski razvoj Krapinsko-zagorske županije (KKŽ).

LAG Zagorje – Sutla sada **obuhvaća ukupno 11 jedinica lokalne samouprave na površini većoj od 439 km² s više od 44 tisuće stanovnika**. Uključuje 3 grada Pregradu, Klanjec i Zabok te 8 općina: Sveti Križ Začretje, Krapinske Toplice, Kraljevec na Sutli, Hum na Sutli, Desinić, Kumrovec, Tuhelj i Zagorska Sela.

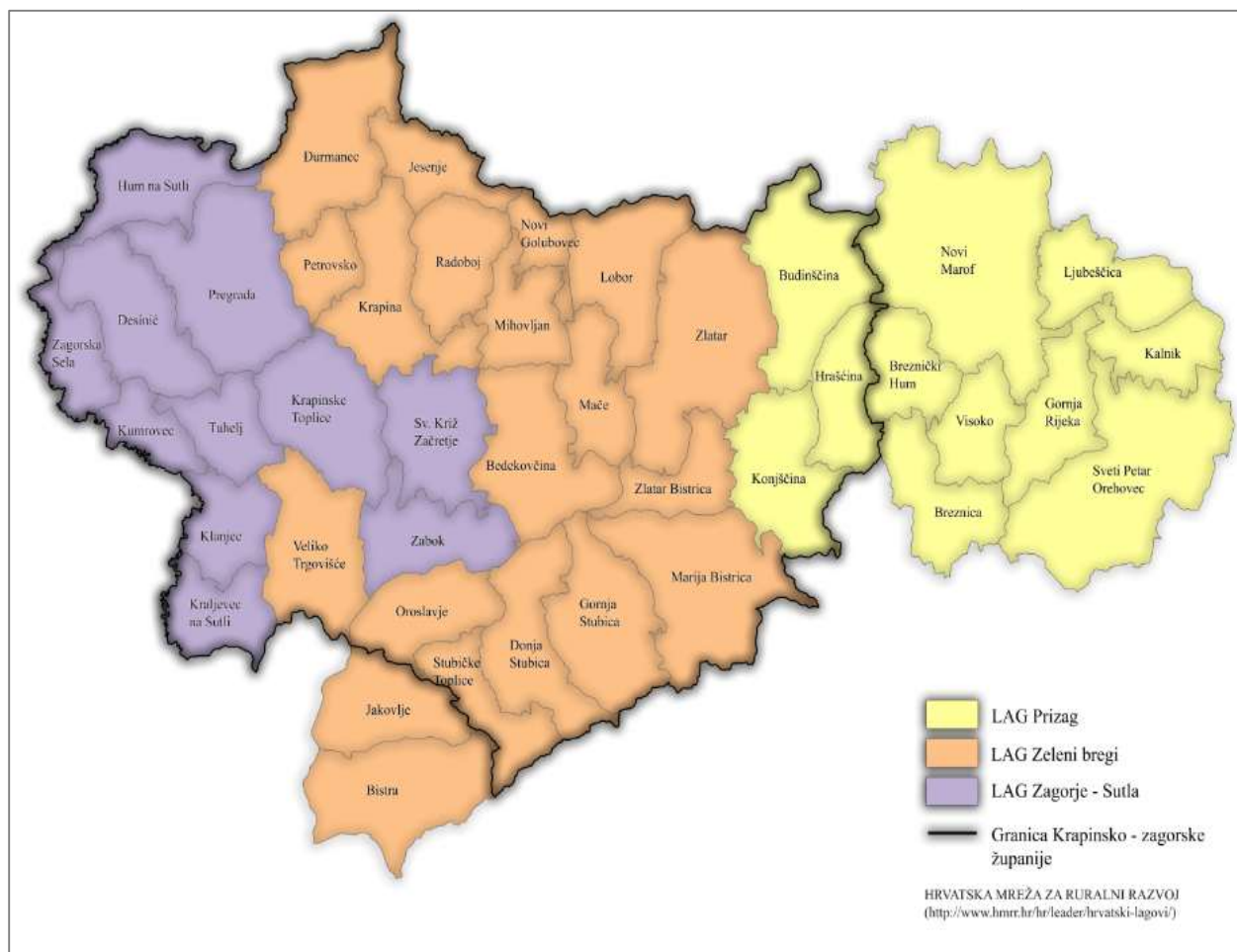

Karta 1 - Gradovi i općine LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Zavod za prostorno planiranje Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Područje LAG-a nalazi se u sjevernom dijelu Hrvatske. Jedinice lokalne samouprave (JLS) članice LAG-a administrativno pripadaju Krapinsko-zagorskoj županiji, a **područje predstavlja 35,72% teritorija Krapinsko-zagorske županije**. Prostor LAG-a Zagorje – Sutla pripada statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska.

LAG Zagorje - Sutla, u okviru Krapinsko-zagorske županije, zajedno s većim dijelom LAG-a Zagorski bregi te manjim dijelom LAG-a Prizag pripada području zasebne geografske cjeline koja se pruža od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica, ujedno i državna s Republikom Slovenijom, jest rijeka Sutla, a istočna granica je vododijelnica porječja Krapine i Lonje. Tako razgraničen prostor županije podudara se s prirodnom regijom Donje zagorje.

Karta 2 - Tri aktivna LAG-a u Krapinsko zagorskoj županiji, 2015. godina
Izvor: Zavod za prostorno planiranje Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine LAG Zagorje - Sutla imao je imao je 48.128 stanovnika kada je na prostoru LAG-a živjelo 1,08% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske odnosno 33,79% stanovnika KZZŽ-a. **Broj stanovnika do posljednjeg popisa u 2011. godini se smanjio za 3.685 osoba čime se nastavio dugoročni trend smanjenja broja stanovnika na području LAG-a.**

Stanovništvo LAG-a živi čak u 188 naselja (Dodatak 2). **Mala naselja i disperzna naseljenost karakteristika su cijele Krapinsko-zagorske županije što je otežavajuća okolnost u uređenju prostora (otežana izgradnja infrastrukture, otežana cjelokupna organizacija prostora).**

Neka naselja su više izolirana od drugih, ali upravo ta izoliranost im može dati prednost u razvoju ruralnog turizma i posebnih oblika rekreativnog turizma vezanog uz prirodnu baštinu.

Gradovi i općine sa svojim naseljima dijele zajednički kulturološko-povijesni kontekst, nalaze se u istoj županiji te pripadaju prirodnoj regiji Donje zagorje odnosno Hrvatsko zagorje kao jedinstvenoj povijesno geografskoj cjelini.

Zemljopisnu specifičnost područja karakteriziraju brežuljkasti predjeli s nekoliko vrhova ne viših od 600 m, rijekom Sutlom i velikim brojem potoka, izvorišta, šuma i ostalih prirodnih fenomena. Cjelokupno područje LAG-a nalazi se u granicama Krapinsko-zagorske županije čime je Krapina kao glavno županijsko administrativno središte ujedno i mjesto kojem gravitira stanovništvo LAG-a aktivnih/osnovanih na području županije, dok Zabok predstavlja središte LAG-a Zagorje Sutla, kao drugi najveći grad u županiji.

LAG Zagorje - Sutla svojim zemljopisnim položajem ima određene prednosti u odnosu na ostale LAG-ove s obzirom da se nalazi na značajnom teritoriju povezivanja RH s ostatkom zapadnog dijela EU. Cestovni i željeznički koridori te autocesta povezuju LAG s drugim socio-ekonomski značajnim akterima. Najznačajnije je svakako to što duž cijele županije prolazi međunarodna trasa Phyrnskog cestovnog pravca te predstavlja sastavni dio sjeverozapadnog ulaza/izlaza Republike Hrvatske prema Europi te budući međunarodni željeznički koridor Xa koji će povezivati Zagreb i Beč.

Geoprometni položaj županije unutar Republike Hrvatske, a i jugozapadne Europe, je strateški zbog 2 međunarodna granična cestovna prijelaza II. kategorije i jednog međudržavnog graničnog željezničkog prijelaza II. kategorije.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Mala naseljenost uz stalnu depopulaciju - Prometna, a time i socio-ekonomska izoliranost pojedinih naselja 	<ul style="list-style-type: none"> - Razvoj prateće infrastrukture uz glavne koridore koji prolaze kroz LAG područje - Korištenje potencijala prekogranične suradnje s Republikom Slovenijom s obzirom na geoprometni položaj LAG-a - Unapređenje prepoznatljivosti Hrvatskog zagorja (Donjeg Zagorja kao jedinstvenog <i>brenda</i>)

1.1. Geomorfološke karakteristike

LAG Zagorje - Sutla karakteriziraju reljefna obilježja Krapinsko-zagorske županije odnosno prirodne regije Donje zagorje gdje razlikujemo tri osnovne vrste reljefa: naplavne ravni odnosno doline uz tokove rječica i potoka prekrivene livadama, brežuljkaste krajeve – pobrđa i gorske masive.

Na području županije te na dijelu područja LAG-a naplavne ravni predstavlja aluvijalna ravan rijeke Krapine koja zauzima velike površine. Najniži aluvijalni dio doline nalazi se na visini od 120 metara. **Ravan Krapine ima značenje za razvoj poslovnih zona, urbanizaciju i gradnju infrastrukturnih koridora.** Ostale ravni su manjih površina te obuhvaćaju područja slivova rječica Horvatske, Kosteljine, Krapinčice i Reke.

Na području LAG-a prevladavaju brežuljci do 300 metara nadmorske visine iako ne u svim JLS-ovima. Nekima od tih brežuljaka pripadaju prigorja Maceljske gore, Strahinjčice i Ivančice (Općina Krapinske toplice, Općina Sveti Križ Začretje) **koja su najvećim dijelom prekrivena šumama. Ovi prostrani pojasevi većih visina imaju osunčana, kvalitetna tla te predstavljaju značajne poljoprivredne površine za voćarstvo i vinogradarstvo.**

Na vrhovima pojedinih brežuljaka nalaze se tragovi nekadašnjih dvoraca i kurija, zatim zaseoci i sakralne građevine.

Značajni su i veći kompleksi gospodarskih šuma, uglavnom visokog uzgojnog oblika, izvori pitke vode, kamena za građevinarstvo te mogućnosti turističko rekreativnog sadržaja.

Najviši su vrhovi gorskih masiva Kunagore (520 m), Desiničke gore (505 m), Kostel-gore i Cesargradske gore (509 m). Glavnu gorsku masu ovih gora tvore vapnenci gornjeg i donjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci). Područjem dominira Cesargradska gora s najvišim vrhom Japicom na 509 metara nadmorske visine. Ta relativno niska i lako pristupačna gora nalazi se između Klanjca, Kumrovca i Tuhelja i pruža se u smjeru istok – zapad u dužini od 3 kilometra. Okružena je gusto naseljenim krajem, vinogradima i poljima koja sa sjeverne strane dopiru sve do planinskog bila. S južne strane, na njezinu podnožju, gora je strmija, a u gornjim dijelovima šumovita. Planinsko bilo je široko i ravno te se na njemu izmjenjuju livade i šumarci. Na svome zapadnom rubu gora je oštro odsječena od Kunšperške gore u Sloveniji dubokim prodorom rijeke Sutle. Ova sutjeska se zove Zelenjak, a njezin najljepši dio poznat je pod nazivom Mihanovičev dol.

Dio područja LAG-a prema geotektonskoj podjeli, pripada zapadnom dijelu Panonskog bazena raznovrsnog geološkog sastava i razvojnih procesa. Samim time prisutni su elementi alpske građe i reljefa i manjim dijelom elementi panonske građe. Granica Alpa proteže se dolinom rijeke Krapine po dužoj osi konjšćinske sinklinale. Ivančica sa Strugačom, Cesargradskom i Desiničkom gorom pripada posljednjim alpskim ograncima. Velike rasjedne linije karakteriziraju masive Strahinjčice i Ivančice te se kao posljedica postvulkanskog djelovanja i postojećih uzdužnih i poprečnih rasjeda te dislokacijskih lomova **javljuju termalni izvori od kojih su unutar LAG-a Tuheljske Toplice te Krapinske Toplice.**

Na području LAG-a ima nekoliko kamenoloma: Kuna Gora (Pregrada) i Cesargore (Sveti Križ Začretje) koji su aktivni i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu ovih gora tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomiti vapnenci). Slično kao i područje cijele Krapinsko-zagorske županije, područje grada Klanjca ne posjeduje značajnije mineralne sirovine. **Od većeg gospodarskog značenja je jedino eksploatacija građevnog kamena kod Cesarske Vesi.**

Zagorska tla nisu osobite kakvoće. Pretežno laporasta podloga i meki sarmatski i litavski vapnenci uvjetovali su u Zagorju prilično ograničen razvitak plodnijeg jače podzoliranog tla,

pogodnog za oraničke kulture, stvarajući **na strmim padinama i valovitim pristrancima brežuljaka pjeskovita ilovasta tla, vrlo prikladna za uzgoj vinograda i voćnjaka (jabuke i šljive).** Na oraničnim površinama zasijanim žitaricama prevladavaju kukuruz i pšenica te u manjoj mjeri krumpir. U najnižim predjelima, naročito u dolini rijeke Krapine, prevladavaju aluvijska tla; pretežno su to livade i sjenokoše.

Na višim padinama ogranaka Kostelskog gorja, iznad jezerskih sedimenta, razvila su se eutrična smeđa tla i distrična smeđa glinasta tla. Distrična tla su izrazito šumska tla dok su dublja eutrična smeđa tla pogodna za poljoprivredu. U dolinama su razvijena aluvijalna tla. Na mjestima gdje je usporen protok vodotoka i gdje se voda dulje zadržava javlja se i tip močvarnog oglejenog tla.

Vegetacija je šumska, brdska i dolinska (livadska), uz očuvane prirodne tokove gorskih i djelomično dolinskih vodotoka. Šumske površine pružaju se na sjevernim ekspozicijama na strmijim i blažim padinama brjegova i brežuljaka i u dubokim jarcima. **Od šumskih zajednica zastupljene su zajednice hrasta kitnjaka, hrasta medunca i crnog graba.** Tu su još i šume bukve s bekicom na zaštićenim padinama s klokočem, dok su na rubovima šuma primjetni bagrem i četinjače. **Ove šume su ugrožene prekomjernim branjem šumskog cvijeća te grančica jele, tise i božikovine koje se prodaju za izradu vijenaca. Tisa i božikovina su zaštićene kao pojedine vrste na temelju Zakona o zaštiti prirode te se iste ne smiju brati na svojim prirodnim staništima.** Na dubljem distrično smeđem tlu zastupljena je šumska zajednica bukve s mrtvom koprivom. Vegetaciju dolinskog područja uz rijeku Sutlu većinom čine šume hrasta lužnjaka. Na dijelovima korita gdje stagnira površinska voda razvijeni su fragmenti šume bijele vrbe i crne johe, a mjestimično se nalaze veće grupacije koje s hrastom lužnjakom i crnom topolom formiraju vrbike. **Uzdignutiji i isušeni dijelovi terena koriste se za ratarsku proizvodnju uglavnom jednogodišnjih vrsta.**

Osim spomenutih, na brdskom području još su prisutni **pitomi kesten, divlja trešnja, klen, gorski javor, velelisna lipa i poljski brijest.** Od grmolikih vrsta na brdskom području rastu **lijeska, bijeli glog, crveni glog, obična kurika, obični likovac, kalina i svib.** Upravo su se šume na brdskim područjima tijekom povijesti često krčile i pretvarale u naselja i poljoprivredno zemljište. U nizinama rijeka i potoka poput Sutle, Lučelnice i Breznice rasprostranjene su šume johe i hrasta lužnjaka. Na povišenim dijelovima ravnica rastu hrast lužnjak, obični grab, klen, malolisna lipa, srebrnolisna lipa, divlja kruška i poljski jasen.

Najvažnija tekućica na području LAG-a je rijeka Sutla. Rijeka Sutla izvire na južnim obroncima Maceljske gore na 718 metara nadmorske visine. Njezina ukupna duljina iznosi 91 kilometar i u čitavom svom toku je granična rijeka između Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Dolina rijeke Sutle sastoji se od dvaju proširenja i sutjeske Zelenjak, koja se nalazi između Kumrovca i Klanjca. Njezin prometni značaj se očituje time što je duž nje nekoć prolazila stara rimska cesta, dok danas njezinom dolinom prolazi željeznička pruga Savski Marof – Klanjec – Kumrovec – Celje (Slovenija) te asfaltirana cesta do Miljane. Ušće rijeke Sutle u rijeku Savu nalazi se u selu Drenje Brdovečko kod Harmice. LAG karakteriziraju potoci i rječice koji su dio sliva Sutle ili Krapine. **Tamo gdje je vođeni potencijal po količini oskudan i nedostatan za energetska korištenje, u posljednje vrijeme sve se češće koristi u druge svrhe (izgradnja manjih akumulacija i ribogojilišta).**

Zagorsko humlje s pretežitom pitomim brjegovima i brežuljcima čine tipični krajobraz Hrvatskog zagorja po kojem se ono razlikuje i prepoznaje. Geološka građa, razvedeni reljef, klima te drugi čimbenici utjecali su na razvoj različitih tipova tala na razmjerno malom prostoru, što je značajka Hrvatskog zagorja u cjelini.

S obzirom na kvalitetu i pedološke osobine tla za poljodjelske kulture, razlikuju se tri vrste zemljišta - zemljište za ratarske kulture, potom zemljište za vinograde i voćnjake te zemljište za livade. Karakteristično je da na području LAG-a prevladavaju sitna gospodarstva s ekstenzivnim načinom gospodarenja. Na osunčanim padinama bregova Cesargradske gore i na južnim dijelovima pobrđa nalaze se vinogradi. Na blažim padinama gorja te u dolinama rijeka i potoka nalaze se manje parcele s oranicama na kojima se uzgajaju kukuruz, pšenica, ječam, zob te krmno bilje. Voćnjaci su većinom u sklopu okućnica te su u njima većinom zastupljene domaće sorte voćaka (kruške, jabuke, šljive). Uslijed klimatskih promjena i učestalih kiša posljednjih godina, a kao i posljedica izgradnje ceste Zabok – Začretje i brze ceste Mokrice – Bračak, dolazi do čestog plavljenja dijelova uz navedene rijeke Krapine, Krapinice i Horvatske. Tijekom 2013. i 2014. godine zabilježena su 3 uzastopna izlivanja rijeka što predstavlja problem za stambene objekte i okoliš.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Ugroženost šuma prekomjernim branjem šumskog cvijeća te grančica jele, tise i božikovine za izradu vijenaca (tisa i božikovina zaštićene su kao pojedine vrste na temelju <i>Zakona o zaštiti prirode</i> te se iste ne smiju brati na svojim prirodnim staništima) - Uslijed klimatskih promjena i učestalih kiša posljednjih godina, a kao i posljedica izgradnje ceste Zabok – Začretje i brze ceste Mokrice – Bračak, dolazi do čestog plavljenja dijelova uz navedene rijeke Krapine, Krapinice i Horvatske. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poljoprivredne površine na prostranim osunčanim pojasevima većih visina s kvalitetnim tlom važan su resurs za daljnji razvoj voćarstva i vinogradarstva - Daljnje održivo gospodarenje velikim kompleksima gospodarskih šuma - Zaštita izvora pitke vode - Održiva eksploatacija kamena za građevinarstvo - Nastavak razvoja turističko-rekreativnih sadržaja vezanih uz geomorfološke karakteristike (brežuljci, šume, izvorišta, potoci i rijeke, termalni izvori/toplice) - Nastavak razvoja vodnog potencijala rijeke Sutle

1.2. Klimatske karakteristike područja

Područje LAG-a zauzima relativno mali dio RH i integralni dio je Krapinsko-zagorske županije odnosno Zagorja kako zemljopisne cjeline. Samim tim klimatske karakteristike ovog dijela Hrvatske, odnosno županije, ujedno su i klimatske karakteristike LAG-a. Prema geografskom položaju te horizontalnoj i visinskoj izraženosti reljefa, ovo područje **karakterizira kontinentalna klima s nekoliko specifičnih tipova.**

Na području prevladava **umjereno topla kišna klima**. S obzirom na mikroklimatske generalne karakteristike, područje LAG-a karakterizira kontinentalno-humidni tip klime s **umjereno toplim ljetima, dosta kišovitim i hladnim zimama**. U mjesecu lipnju, srpnju i kolovozu zabilježene su najviše temperature koje prelaze 30 °C, maksimalne, dok su u siječnju i veljači zabilježene najniže, minimalne temperature, niže od 10 °C (u siječnju -20,5 °C, u veljači -22 °C, u ožujku -15,5°C i u prosincu -17,2 °C.). Samo tri mjeseca (lipanj, srpanj, kolovoz) nemaju negativnih temperatura. Ledenih dana u godini ima pretežno u mjesecu siječnju, veljači i prosincu.

Kontinentalni oborinski režim padalina s čestim obilnim kišama u svibnju, lipnju i srpnju karakterističan je za kako za područje Krapinsko-zagorske županije tako i za LAG. Drugi oborinski maksimum je u studenom dok je najmanje oborina u veljači i ožujku. Maksimum oborina je u ljetnome dijelu godine s težištem na mjesecu srpnju. Karakter tih ljetnih oborina također povećava maksimalno otjecanje zbog koncentracije vode u vodotocima.

Tijekom cijele godine postoji mogućnost pojave magle i to isključivo u jutarnjim i večernjim razdobljima dana (ljetna sezona godine) odnosno tijekom cijelog dana u zimskom razdoblju. Najveći broj dana s maglom imaju rujan, listopad, studeni i prosinac. Ukupno je godišnje 56 dana s maglom što predstavlja 15,3% godine sa smanjenom vidljivošću.

Strujanje vjetrova se u Krapinsko-zagorskoj županiji modificira pod utjecajem reljefa. Najučestaliji su zapadni vjetrovi s 45% trajanja tijekom godine. Na drugom mjestu su istočni vjetrovi s 29% trajanja, dok je pak vremensko razdoblje bez vjetra oko 6% godišnjeg vremena. Najjači vjetrovi javljaju se od kasne jeseni do početka proljeća. Maksimalne jačine vjetra iznose od šest do devet bofora, a najjači vjetrovi javljaju se od kasne jeseni do početka proljeća.

Na osnovi navedenih podataka vidljivo je da prostor LAG-a u klimatskome pogledu ima obilježja umjerene kontinentalnosti bez jače izraženih ekstremnih stanja i nepovoljnih meteoroloških elemenata pa klima kao takva ne predstavlja ograničenja u organizaciji prostora ni u bilo kojem drugom razvojnom aspektu.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- /	<ul style="list-style-type: none"> - Iskoristiti povoljne klimatske uvjete za daljnji socio-ekonomski razvoj - Jasno izražena godišnja doba sa svojim prirodnim i društvenim karakteristikama te pratećim vremenskim uvjetima veliki su potencijal za daljnji razvoj turizma (zimskog, ljetnog, gastro, i ostalih posebnih oblika turizma).

1.3. Kulturno-povijesna i tradicijska baština

LAG Zagorje - Sutla područje je bogate kulturno-povijesne i tradicijske baštine. Na području LAG-a evidentirani su **spomenici kulture kategorizirani kao svjetovni spomenici kulture, sakralni spomenici kulture i arheološki lokaliteti (upisani pri Ministarstvu kulture u Zagrebu) te pokretna i nepokretna kulturna dobra**. Popis svih dobara nalazi se u Dodatku 2.

Vrsta kulturnog dobra	Broj
Nepokretno kulturno dobro	65
Pokretno kulturno dobro	24
Nematerijalno kulturno dobro	2

Tablica 1 - Broj kulturnih dobara na području LAG-a

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara 2015. godina

Postojanju ovakvog bogatstva pridonijele su i neke povijesne činjenice kao što je blizina glavnog grada, prvo Varaždina, a potom i Zagreba te geografska povezanost sa srednjom i zapadnom Europom. Zahvaljujući povijesnim događanjima koja su se odvijala na ovom području, nema velikog uništavanja same baštine niti promjena uslijed utjecaja drugih naroda pa je kulturna i povijesna baština u najvećem dijelu sačuvana i danas predstavljajući uglavnom autentično prošla vremena. Pritom svega **nekoliko povijesnih objekata nije sačuvano na zadovoljavajući način te se osjećaju posljedice dugotrajnijeg zanemarivanja tijekom različitih socio-političkih razdoblja (Kostelgrad, Novi dvori, Velika Horvatska, Mali tabor i sl.)**.

Neprepoznatljiviji oblik kulturne baštine na području LAG-a **su dvorci i sakralni objekti**, a dvor Veliki Tabor, Franjevački samostan i crkva Navještenja Blažene Djevice Marije u Klanjcu te muzej Staro selo u Kumrovcu turistički valorizirani, promovirani i iskorišteni. Potencijal svakako postoji za ozbiljniji pristup zajedničkoj kulturno-povijesnoj baštini LAG-a, a **nepostojanje učinkovitog sustava zaštite na regionalnoj razini, a time i promocije i daljnje valorizacije predstavlja prijetnju**.

Razni predmeti iz različitih povijesnih razdoblja predstavljaju značajne artefakte od kojih neki osim svoje estetske vrijednosti i dalje imaju uporabnu vrijednost kao što su orgulje, sakralni inventar velikog broja crkava, sarkofazi, zavjese i sl.

Osim materijalne baštine područje LAG-a bogato je i nematerijalnom baštinom kao što su legende, pripovijesti, poezija, narodni izričaji, tradicionalna kuhinja i sl.

Kulturno-povijesna baština pokazuje da su na području LAG-a bile zastupljene razne vrste obrta poput zidara, mesara, krojača, bravara, postolara, lončara, bačvara, krznara i draguljara a stanovništvo se okupljalo u različite društvene i kulturne organizacije (Kulturno vijeće, Matica hrvatska, Dobrovoljna vatrogasna društva, itd.).

S obzirom na tragove života prvih stanovnika ovog područja značajno je napomenuti da su tijekom stručnog arheološkog nadzora nad zemljanim radovima uređenja okoliša kapele sv. Marije Magdalene na brijegu Zašat iznad Krapinskih Toplica, pronađeni fragmenti keramičkog posuđa, dio keramičkog utega ili podmetača za posuđe, dijelovi kućnog lijepa (maza) te kamena alatka-motika. Arheološki nalazi ukazuju na postojanje visinskog naselja, a preliminarno se datiraju u prapovijest, odnosno u razdoblje kasnog brončanog doba (1200. - 800. g. pr. Kr).

Također arheološki nalazi iz prapovijesti i antičkog razdoblja govore o tisućljetnom kontinuitetu života na području doline Sutle. U antičko vrijeme dolinom rijeke Sutle prolazila je cesta koja je svoj značaj zadržala sve do srednjeg vijeka. Najstariji toponimi s područja Općine su Grača i Radakovo.

Veliki broj današnjih gradova i općina na području LAG-a nastali su kao podgrađe utvrda nastalih u razdoblju od 12. – 14. st. U arhitekturi nalazimo tragove gotovo svih povijesnih razdoblja a najviše srednjeg vijeka, klasicizma, kasnog baroka i secesije.

Područje LAG-a čuva značajnu duhovnu i memorijalnu baštinu vezanu uz život i djelovanje povijesnih osoba. Brojne su ličnosti porijeklom iz ovog područja dale doprinos hrvatskoj kulturi, umjetnosti i znanosti. Njihova baština je očuvana, a u rodnim mjestima postoje obilježeni spomenici koji interpretiraju i promoviraju njihovo naslijeđe. Neki od njih su Janko Leskovar, književnik, Ivan Broz (jezikoslovac i tvorac prvog hrvatskog rječnika s F. Ivekovićem), Franjo Iveković (filolog, zagrebački kanonik), Oton Iveković (slikar), Ćiril Metod Iveković (arhitekt i arheolog), Josip Canić (muzikolog i glazbenik), Antun Augustinčić (kipar), Kvirin Broz (pčelar), Josip Broz Tito (državnik), Antun Mihanović (književnik) i mnogi drugi. Pregled najznačajnije kulturno-povijesne baštine može se naći u Dodatku 3.

Kulturno-povijesne značajke LAG-a imaju izraženu povijesnu, umjetničku, dokumentarnu, arhitektonsku i etnološku vrijednost, no njihov potencijal, turistički i umjetnički, još uvijek nije dovoljno iskorišten.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nekoliko povijesnih objekata nije sačuvano na zadovoljavajući način te se osjećaju posljedice dugotrajnijeg zanemarivanja tijekom različitih socio-političkih razdoblja (Kostelgrad, Novi dvori, Velika Horvatska, Mali tabor i sl.). - Nepostojanje učinkovitog sustava zaštite na regionalnoj razini, a time i promocije i daljnje valorizacije kulturne baštine. 	<ul style="list-style-type: none"> - Postoji potencijal za ozbiljniji razvojni pristup zajedničkoj kulturno-povijesnoj baštini LAG-a s obzirom na broj zaštićenih kulturnih dobara i općenito bogatstvo kulturne baštine na području LAG-a.

1.4. Prirodna baština

Kao i u samoj Krapinsko-zagorskoj županiji, tako i u području LAG-a Zagorje - Sutla nalazimo višu koncentraciju zaštićenih prirodnih vrijednosti. One su svrstane u sljedeće četiri kategorije: „park prirode“, „spomenik prirode“, „značajni krajobraz“ i „spomenik parkovne arhitekture“.

Važniji **prirodni resursi na području županije su termalni izvori i izvori pitke vode**. Na području Krapinsko-zagorske županije nalazi se 6 većih izvorišta pitke vode i više od 300 lokalnih vodovoda s izvorištima manjeg kapaciteta koji nisu u sustavu javne vodoopskrbe. Na području LAG-a se nalaze 2 veća izvorišta – Harina Zlaka i Kostel te Tuheljske Toplice kao rekreativni termalni centri.

Prirodna baština označava prirodne odlike koje se sastoje od fizičkih ili bioloških formacija ili grupa takvih formacija, a imaju svjetski izuzetnu vrijednost s estetskog ili znanstvenog gledišta; također i geološke i fizičko geografske formacije i točno određene površine koje predstavljaju staništa ugroženih vrsta životinja i biljaka od svjetski su izuzetne vrijednosti s gledišta znanosti i zaštite i očuvanja prirode. Na području LAG-a Zagorje - Sutla više je takvih odlika, dok su samo neke od njih zaštićene sukladno zakonu o zaštiti prirode. Zaštićenim prirodnim vrijednostima na

području županije, pa tako i LAG-a, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima KZZ-a od 2006. godine.

Šume i šumska zemljišta su specifično prirodno bogatstvo od velikog značaja za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline. Taj značaj se očituje općekorisnom funkcijom šuma, a njih najviše pružaju šume kojima se dobro gospodari. **Pored gospodarske vrijednosti šuma, potrebno je voditi računa i o rekreacijskoj, lovnjoj i turističkoj vrijednosti koja je značajna, ali nedovoljno iskorištena.** Rascjepkanost šuma i vrlo mala površina po vlasniku i parceli te slabije gospodarenje u odnosu na državne šume osnovna je karakteristika privatnih šuma. Problemi takvog gospodarenja šumama očituju se u nedostatku podataka o šumama i lošoj edukaciji vlasnika. Posljedica toga je loše ukupno stanje privatnih šuma, a to se negativno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost (navod preuzet iz dokumenta Lokalna razvojna strategija 2013. - 2015. LAG Zagorje). **Veliki potencijal šuma nalazi se u velikom broju ostalih šumskih proizvoda (gljive, šumsko voće i plodovi i njihovi proizvodi, proizvodnja meda, korištenja ostataka drvne mase za proizvodnju energije i sl.), a danas postaje sve veći potencijal za razvoj sve popularnije i traženije ponude aktivne rekreacije i odmora.**

Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13) i Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13) **udio Nature u površini županije je 10%.** Ovim legislativnim okvirom propisana je ekološka mreža koja obuhvaća ekološki važna područja od međunarodne i nacionalne važnosti. Vrijedna priroda baština na području LAG-a obuhvaćena je ovom mrežom, a nad tim područjima nadzor i upravljanje obavlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Krapinsko-zagorske županije.

Općina/Grad	Natura 2000 područje	Površina NATURA 2000/ha	Udio NATURA 2000	Površina općine/ha
Zagorska Sela	Sutla + Dolina Sutle kod Razvora	102,24	4,15	2466,20
Kumrovec	Sutla + Dolina Sutle kod Razvora	108,76	6,20	1754,27
Kraljevec na Sutli	Sutla	55,79	2,07	2692,45
Đurmanec	Sutla	43,5	0,75	5785,65
Hum na Sutli	Sutla	125,3	3,40	3686,05
Klanjec	Sutla	34,75	1,35	2570,42

Tablica 2 - Ekološka mreža, NATURA 2000 na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Općina/Grad	Zaštićeno područje (NN 80/13)	Natura 2000
Pregrada	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Bežanec	
Klanjec	Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora	Sutla
Sveti Križ Začretje	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Mirkovec	
Krapinske Toplice	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Klokovec	
Desinić	Spomenik parkovne arhitekture – Stoljetna lipa u Desiniću	
Kumrovec	Značajni krajobraz Zelenjak - Risvička i Cesarska gora	Sutla, dolina Sutle kod Razvora
Tuhelj	Značajni krajobraz Zelenjak - Risvička i Cesarska gora	

Zagorska sela	Spomenik parkovne arhitekture – Park oko dvorca Miljana	Sutla, dolina Sutle kod Razvora
---------------	---	---------------------------------

Tablica 3 - Zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13) na području LAG-a

Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije, 2015. godina

Pored istraženih, inventariziranih i priznatih biljnih i životinjskih vrsta i staništa na području LAG-a, postoje još mnoge vrijednosti koje tek treba istražiti. Jedna od njih se nalazi i na močvarnom području uz potok Horvatsku, u polju Beter, stanište kockavice - *Fritillaria meleagris*, ali to područje još nije inventarizirano.

Najvažniji prirodni resursi županije su termalni izvori te izvori pitke vode za koje je i nadalje potrebno planirati i provoditi mjere zaštite. Termalni izvori se koriste u terapijske i turističko-rekreacijske svrhe. Uz kulturnu, i prirodna baština je jedna od značajnih karakteristika prostora županije koja, unatoč svojoj vrijednosti i značenju, nije dovoljno iskorištena, a u velikoj je mjeri zabrinjavajuće zapuštena i nedovoljno zaštićena. Relativno očuvani prirodni i kultivirani krajolik potrebno je štititi kao izuzetan prostorni potencijal te ga uz prirodnu i kulturnu baštinu bolje koristiti za razvoj turizma.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> – Prirodna baština je (naročito šume u privatnom vlasništvu) nedovoljno istražena i zaštićena. 	<ul style="list-style-type: none"> – Bogatstvo vodnim resursima kao što su termalni izvori i izvori pitke vode otvaraju nove mogućnosti za daljnji socio-ekonomski razvoj osobito turizma i poljoprivrede, ali i podizanja kvalitete života općenito. – Relativno očuvani prirodni i kultivirani krajolik potrebno je štititi kao izuzetan prostorni potencijal te ga uz prirodnu i kulturnu baštinu bolje koristiti za razvoj turizma.

1.5. Kvaliteta života i stanje infrastrukture

1.5.1. Cestovni promet

LAG Zagorje - Sutla ima povoljan geoprometni položaj svojim pristupom **Autocesti A2 Nürnberg-Linz-Graz-Macelj-Zagreb-Split** što je najznačajniji cestovni pravac koji prolazi Krapinsko-zagorskom županijom. Državni koridori koji se nadovezuju na ovaj osnovni pravac čine poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Najznačajniji koridori koji se nastavljaju na osnovni cestovni pravac jesu: (“zagrebački prsten”) na trasi Mokrice (Zabok – Oroslavje) – Zlatar Bistrica (sa spojem na Breznički Hum) – Marija Bistrica – Laz – Popovec – (Zagreb).

Iako većina od 11 JLS-a s područja LAG-a ima dobru geoprometnu povezanost, valja izdvojiti **nešto nepovoljniji položaj sa stajališta prometne povezanosti grada Klanjca i Općine Kraljevec na Sutli**. Klanjec je prometno izoliran i isključen iz sustava prometnih koridora koji prolaze područjem Krapinsko-zagorske županije u smjeru sjever-jug. Povezanost Klanjca s

autocestom Zagreb – Goričan riješena je lateralnim spojem državnom cestom (D205) koja vodi do Kumrovcu. Općina Kraljevec na Sutli pogranično je područje, no njezin prometni potencijal nije u potpunosti iskorišten. Udaljenost općine od glavnih prometnih koridora Krapinsko-zagorske županije nadomeštena je dobrom povezanošću sa Zagrebom.

Hum na Sutli je jedna od općina LAG-a s najvažnijim geoprometnim položajem u odnosu na granični režim, naime na području općine postoje četiri granična prijelaza. Poseban značaj ima međunarodni granični prijelaz u Lupinjaku i međudržavni u Humu na Sutli, a za odvijanje lokalnoga prometa bitni su i malogranični prijelazi u Malom Taboru i Klenovcu Humskom.

Postojeće javne ceste LAG-a razvrstane su na autoceste, državne, županijske i lokalne te nerazvrstane ceste. Kvalitetna prometna povezanost omogućuje području LAG-a lakši i brži razvoj poduzetništva te poljoprivrednog i turističkog sektora.

	Pregrada	Klanjec	Zabok	Sveti Križ Začretje	Krapinske Toplice	Kraljevec na Sutli	Hum na Sutli	Desinić	Kumrovec	Tuhelj	Zagorska Sela
Nerazvrstane ceste u km	260	68,65	102,03	117	16,7	62	0	120	48,82	88	73,5
Lokalne ceste u km	6,89	9,35	4,99	2,26	19,45	7,13	6,91	8,45	5,66	7,01	6,20
Županijske ceste u km	31,10	10,22	16,45	20,96	14,69	14,94	8,60	20,46	6,61	10,36	2,47
Državne ceste u km	14,42	4,10	16,46	10,64	10,53	0	26,73	0	7,9	3,86	13,88
Autoceste	0	0	4,94	8,37	0	0	0	0	0	0	0

Tablica 4 - Stanje cestovne infrastrukture na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Općine i gradovi s područja LAG-a Zagorje – Sutla 2015. godina za nerazvrstane ceste; Godišnje izvješće o radu ŽUC-a za 2015. godinu, od 18.02.2016. za lokalne i županijske ceste; Županijska uprava za ceste, 2013. godina za državne ceste i autoceste

Glavni cestovni pravci na području LAG-a su:

- A2 G. P. Macelj (granica Republike Slovenije) – Trakošćan – Krapina – Zagreb (čvorište Jankomir (A3))
- DC 24 Zabok (D1) – Zlatar Bistrica – D. Konjšćina – Budinščina – N. Marof – Varaždinske Toplice – Ludbreg (D2)
- DC 205 G. P. Razvor (gr. R. Slovenije) – Kumrovec – Klanjec – Gubaševo (D1)
- DC 206 G. P. Hum na Sutli (gr. R. Slovenije) – Pregrada – Krapina (D1)
- DC 507 Valentinovo (D206) – Krapinske Toplice – Gubaševo (D205)
- ŽC D229 – Desinić – Sopot – Pregrada (D206)
- ŽC Đurmanec (D207) – Podbrezovica – D. Plemenščina – Pregrada (D206)

Većina lokalnih cesta, a dijelom i državne ceste, ne udovoljavaju minimalnim uvjetima za dani rang prometnica. Prema analizama rađenim za potrebe lokalnih razvojnih strategija LAG Sutla i LAG Zagorje te analize rađene za Županijsku razvojnu strategiju KKŽ-a utvrđeno je da su željezničko–cestovni prijelazi u razini cesta, a dio prijelaza je neosiguran i slabo obilježen.

Nadalje, dijelovi državnih i županijskih cesta prolaze kroz gradska naselja te su ujedno gradske i prigradске ulice s križanjima bez signalizacije za mješoviti promet. Također u naseljenim područjima nalaze se ujedno i ulice duž kojih se gradi, sa ili bez pločnika za pješake i bicikliste, a područja lokalnih cesta i ostalih putova su u razini ceste, često improvizirana i nesigurna.

Na kraju ograničena brzina i znakovi upozorenja nisu dovoljno jamstvo sigurnosti prometa za rang prometnica, a same prometnice ne udovoljavaju traženim elementima za uspone, horizontalna i vertikalna zakrivljenija, zaštitne pojaseve uz ceste te osiguranja na težim dionicama.

Općenito su ceste građene na niskom nasipu u nizinama u boljem stanju od onih na brežuljkastim predjelima koja većinom imaju problema s klizištima.

U 2014. godini na području LAG-a pojavilo se ukupno 189 klizišta, od toga najviše na području Grada Pregrade (44) i Općine Hum na Sutli (31). Ukupna ulaganja u sanacije klizišta na području LAG-a u 2014. godini iznosila su više od milijun kuna (1.700.618,47 KN)

Prema Uredbi o graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj (N. N. br. 97/96 i 7/98), prema Republici Sloveniji, utvrđeni su sljedeći cestovni granični prijelazi i njihove kategorije na području LAG-a:

- stalni međunarodni granični cestovni prijelaz II. kategorije:
 - Razvor – Bistrica ob Sutli
 - Lupinjak – Dobovec
- stalni međudržavni granični cestovni prijelaz II. kategorije:
 - Mihanović Dol – Orešje
 - Miljana – Imeno
 - Hum na Sutli – Rogatec
- stalni međudržavni granični željeznički prijelaz II. kategorije:
 - Kumrovec – Imeno
- granični prijelaz za pogranični promet:
 - Gornji Čemehovec – Stara Vas (L22074)
 - Draše – Nova Vas (nerazvrstana cesta)
 - Plavić – Sedlarjevo (nerazvrstana cesta)
 - Mali Tabor – Rajnkovec (L22002)
 - Harina Zlaka (nerazvrstana cesta) - nije registrirana u RH, ali se koristi.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Većina lokalnih cesta, a dijelom i državne ceste, ne udovoljavaju minimalnim uvjetima za dani rang prometnica. - Općenito su ceste građene na niskom 	<ul style="list-style-type: none"> - S obzirom na geostrateški položaj koji je karakteriziran brojem značajnih prometnica i graničnih prijelaza, potrebna su ulaganja u unaprjeđenje prometne

nasipu u nizinama u boljem stanju od onih na brežuljkastim predjelima, koja većinom imaju problema s klizištima. U 2014. godini na području LAG-a pojavilo se ukupno 189 klizišta.	infrastrukture radi daljnjeg socio-ekonomskog razvoja područja.
--	---

1.5.2. Željeznički promet

Područjem LAG-a prolazi pruga Zagreb – Zaprešić – Zabok – Varaždin - Čakovec u duljini od 45 km, koja izravno povezuje veći dio Hrvatskog zagorja sa Zagrebom, odnosno Varaždinskom i Međimurskom županijom, ali i Mađarskom. Najznačajnije željezničko čvorište je na području grada Zabok od kojeg se odvajaju priključne pruge Zabok - Đurmanec (koje su povezane s dijelom željezničke mreže Slovenije) te pruga lokalnog značenja Zabok - Gornja Stubica. Ponovnim uspostavljanjem željezničkog prometa (krajem 2014. godine) na relaciji Đurmanec (HR) – Rogatec (SLO), Republika Hrvatska je povezana s Republikom Slovenijom, odnosno Rogatcem, Rogaškom Slatinom i Celjem. Željeznička pruga prolazi i kroz općinu Hum na Sutli.

Kvaliteta i izgrađenost prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu nisu zadovoljavajući. Stanje mobilnih i stabilnih kapaciteta te mala brzina putovanja ima negativan utjecaj na kvalitetu prijevoza. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te mali broj istih koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Ukupan broj željezničko-cestovnih prijelaza na području LAG-a je 36.

Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost županije prometnom infrastrukturom, ali s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Kvaliteta i izgrađenost prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu nisu zadovoljavajući. - Veliki broj željezničko-cestovnih prijelaza te mali broj onih koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. 	<ul style="list-style-type: none"> - Daljnje unaprjeđenje željezničke infrastrukture u skladu s nacionalnim razvojnim planovima.

1.5.3. Zračni promet

Zračni promet koji pokriva i prostor LAG-a zastupljen je preko međunarodne Zračne luke *Pleso*, koja je smještena u Velikoj Gorici. Prosječna udaljenost svih naselja od Zračne luke je oko 50 kilometara. Prostorno-planskom dokumentacijom jedinice lokalne samouprave LAG-a, planiran je i uređen sportski aerodrom na području Grada Zaboka, kao jedinstveni turistički projekt za razvoj novih oblika sportsko-turističke ponude Županije i područja LAG-a. Trenutna kategorija sportskog aerodroma ZABOK - GUBAŠEVO (LDZK) je 1A, a predviđeno je da će kasnije biti B2.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
-------------------	------------------

- Slab razvoj sportskog aerodroma.	- Dovršetak aerodroma kao resursa za podizanje kvalitete turističke usluge te iskorištavanje u komercijalnim letovima.
------------------------------------	--

1.5.4. Telekomunikacije

Na prostoru Krapinsko-zagorske županije telekomunikacijske usluge obavljaju Hrvatske telekomunikacije (HT) – Telekomunikacijski centar Krapina (TKC). Glavni objekti infrastrukture za odvijanje telekomunikacijskog prometa su telefonske centrale (ATC) s uređajima i građevinskim objektima, telekomunikacijski spojni kabeli i telekomunikacijska mreža.

Broj instaliranih priključaka na 100 stanovnika iznosi 39, a broj uključenih na 100 stanovnika iznosi 31. U funkciji su 494 javne govornice.

Područje županije dobro je pokriveno signalom pokretne mreže T-MOBILE, VIP, TELE2 i NMT, uzevši u obzir nepovoljnu konfiguraciju terena.

Područje LAG-a gotovo je potpuno pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom, time je omogućeno i spajanje računala na brzu internetsku mrežu, što je važno za razvoj gospodarstva, posebno turizma, ali i kvalitete života stanovnika. **Razvoj širokopojasnog interneta nužan je na području cijelog LAG-a.**

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nema dovoljno podataka o širokopojasnom internetu te analiza koje ukazuju na potrebe kako u domaćinstvima/životni standard tako i za gospodarski razvoj.	- Razvoj širokopojasnog interneta nužan je na području cijelog LAG-a.

1.5.5. Opskrba energijom

Opskrba energijom na području LAG-a je zadovoljavajuća. Energetska opskrba temelji se na električnoj energiji, tekućim gorivima i zemnom plinu. Općine i gradovi LAG-a još uvijek ne koriste dovoljno obnovljive izvore energije.

Područje Krapinsko-zagorske županije prirodnim plinom opskrbljuje INA d.d. Zagreb, a distribuciju plina na području Krapinsko-zagorske županije obavlja šest distributera od čega ukupno 3 distributera zadovoljavaju potrebe LAG-a.

Operator distribucijskog sustava Zagorski metalac d.o.o. za distribuciju plina i opskrbu plinom **ima ukupnu duljinu plinovoda u distributivnom sustavu od 424 km** te pokriva grad Zabok, općine Sveti Križ Začretje i Krapinske Toplice dok operator distribucijskog sustava Zelenjak plin d.o.o. iz Klanjca obavlja distribuciju i opskrbu prirodnim plinom za Klanjec te općine Tuhelj, Kumrovec, Zagorska Sela, Kraljevec na Sutli. Na području grada Pregrade i Huma na Sutli

distribuciju prirodnog plina obavlja Humkom d.o.o., dok na području Općine Desinić plin do potrošača doprema poduzeće „Plinacro d.o.o.“

Očekuje se daljnje ulaganje u razvoj plinoopskrbe, poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnja magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže županije čime bi se osigurala nesmetana opskrba kućanstava, javnih zgrada i industrijskog sektora. Dosada provedenim istražnim radovima na području Županije nisu otkrivena nalazišta nafte ni prirodnog plina.

Krapinsko-zagorska županija pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području Krapinsko-zagorske županije je KTE Jertovec (kombinirana plinsko-parna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. Predviđa se da će oba bloka elektrane iz pogona izaći 2018. godine.

U pogledu proizvodnje i opskrbe električnom energijom od državnih strateških objekata planira se izgradnja KTE *Jertovec* snage oko 240 MW s pripadajućim dalekovodom 2 x 110 kV Žerjavinec – Jertovec koji će koristiti koridor uz postojeći 110 kV vod. Od prijenosnih postrojenja od državnog interesa planira se izgradnja 2 x 400 kV dalekovoda od rasklopišta Žerjavinec do transformatorskog postrojenja TS 400/110 kV *Zlodi* kod Samobora.

U području LAG-a koriste se i obnovljivi izvori energije – **biomasa, solarna energija i geotermalni izvori.** Najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Krapinsko-zagorske županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava pri čemu se potroši između 1 – 1,25 m³ drva za ogrjev u jednoj godini po stanovniku.

Za sada se geotermalna energija u Krapinsko-zagorskoj županiji iskorištava isključivo u vidu lječilišta i/ili toplica poput: Krapinske toplice na području LAG-a, zatim Stubičke i Tuheljske Toplice. Brojne studije do sada izrađene, ukazuju na opravdanost ulaganja u projekte stupnjevite uporabe geotermalne energije na lokaciji koja posjeduje geotermalne vode, jednom od osnovnih vidova obnovljivih izvora energije jer je ekološki najsigurniji, a u uporabi je od 0 do 24 sata na dan, na što ne utječu ni politički ni vremenski faktori.

Primjena Sunčeve energije na području LAG-a ograničena je na proizvodnju tople vode u relativno skromnom broju obiteljskih sustava.

Gradovi i općine na području LAG-a provode projekte poticanja mjera energetske učinkovitosti iako su ta ulaganja ali i zainteresiranost stanovništva još uvijek mala. U 2014. godini iznos subvencija na području LAG-a je iznosio 66.858,92 HRK.

	Iznos subvencija u 2014.	Broj projekata	Broj kućanstava koja koriste OIE	Broj industrijskih subjekata koji koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti	Broj javnih zgrada koje koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti
Pregrada	2.575	np	1	np	np
Klanjec	12.492	np	4	0	0

Zabok	7.600	np	24	1	0
Sveti Križ Začretje	24.185,67	9	np	np	np
Krapinske Toplice	0	0	4	1	3
Kraljevec na Sutli	0	0	0	0	0
Hum na Sutli	7.500	2	1	1	0
Desinić	0	0	0	0	0
Kumrovec	0	0	0	0	0
Tuhelj	10.100	2	2	0	0
Zagorska Sela	4.981,25	1	1	np	1
UKUPNO LAG	66.858,92	14	37	3	4

np = nema podataka

Tablica 5 - Dodijeljene subvencije od strane Grada/Općine za obnovljive izvore energije u 2014. godini te podaci o korištenju OIE na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Krapinsko-zagorska županija provodi projekt „Poticanja mjera energetske učinkovitosti na stambenim objektima fizičkih osoba u Krapinsko zagorskoj županiji“. Njime se subvencionira ugradnja/promjena vanjske stolarije te izgradnja/sanacija toplinske izolacije vanjske ovojnice u kućanstvima na području županije. Pored toga, Krapinsko-zagorska županija također sufinancira korištenje obnovljivih izvora energije (solarni kolektorski sustavi, fotonaponski otočni sustavi, kotlovi na pelete, pirolitički kotlovi, dizalica topline) kod fizičkih osoba.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> – Energetska opskrba temelji se na električnoj energiji, tekućim gorivima i zemnom plinu dok se nedovoljno koriste obnovljivi izvori energije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ulaganja u OIE osobito termalne izvore, biomasu i solarnu energiju. – Podizanje svijesti stanovništva o važnosti OIE i jačanje kapaciteta svih dionika za razradu projekata i planiranje investicija u OIE.

1.5.6. Vodoopskrba i odvodnja

Na području LAG-a evidentirana su 2 lokalna vodovoda. Potrebno je izgraditi i magistralne cjevovode i preostale vodoopskrbne objekte sukladno Strategiji razvoja vodoopskrbe na području Krapinsko-zagorske županije.

Sustav odvodnje djelomično je uređen na području LAG-a te o njemu vodi brigu Komunalno poduzeće iz grada Zaboka Zagorski vodovod d.o.o.

VODOVODNA MREŽA	Ukupna duljina km	Duljina magistralnog vodovoda	Duljina distributivnog vodovoda	Potrošači	% Nije pokriveno mrežom
Pregrada	185	65	120	2439	10%
Klanjec	75	22	53	1057	5%
Zabok	167,69	40,1	127,59	3322	11%
Sveti Križ Začretje	89,87%	32,17	57,7	np	np
Krapinske Toplice	90,85	16,16	74,69	1766	np
Kraljevec na Sutli	54,92	6	48,92	661	11,50
Hum na Sutli	215	65	115	1515	13%
Desinić	np	np	np	613	np
Kumrovec	45,92	11,24	34,68	np	10%
Tuhelj	np	np	np	np	30%
Zagorska Sela	42,58	12,29	30,29	287	20%
UKUPNO LAG	966,83	269,96	696,87	11660	

np = nema podataka

Tablica 6 – Vodovodna mreža na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Većina naselja nema u potpunosti izgrađenu kanalizacijsku mrežu te je ukupno izgrađeno više od 100,66 km kanalizacijske mreže. Na odvodnju je u LAG-u ukupno priključeno 3300 kućanstava, odnosno 8319 stanovnika odnosno 18,72% ukupno broja stanovnika područja LAG-a.

KANALIZACIJSKA MREŽA	Broj priključenih kućanstava	Broj stanovnika	Duljina kanalizacijske mreže	%
Pregrada	600	1655	14,5	40%
Klanjec	213	535	4	20%
Zabok	1860	3677	48	40,90%
Sveti Križ Začretje	182	582	11	10%
Krapinske Toplice	353	1130	9,46	19%

Kraljevec na Sutli	0	0	0	0
Hum na Sutli	32	500	3,7	np
Desinić	0	0	0	0
Kumrovec	60	240	10	np
Tuhelj	0	0	0	0
Zagorska Sela	0	0	0	0
UKUPNO LAG	3300	8319	100,66	

np = nema podataka

Tablica 7 – Kanalizacijska mreža na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Većina naselja rješava prihvata otpadnih voda individualno, putem septičkih jama. Na području LAG-a postoje i biopročistači i to na području općina Krapinske Toplice, Kumrovec i Tuhelj. Sukladno Zakonu o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13) jedinice lokalne samouprave dužne su u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, prenijeti komunalne vodne građevine u svom vlasništvu u vlasništvo javnog isporučitelja vodne usluge, u obliku temeljnog uloga ili prijenosa bez naknade. **Ovakvo legislativno uređenje može predstavljati izazov kod uređenja kanalizacijske mreže gdje JLS pojedinačno ne mogu utjecati na dinamiku investiranja ni financijski kapacitet već ta dinamika ovisi o Zagorskom vodovodu i njihovom planu investicija.**

S obzirom na ulaganja u kanalizacijsku i vodovodnu mrežu gradovi i općine s područja LAG-a u 2014. godini najviše su uložili u modernizaciju i asfaltiranje cesta, zatim u vodovod i najmanje u kanalizacijsku mrežu.

ULAGANJA GRADOVA I OPĆINA NA PODRUČJU LAG-a	Ukupna ulaganja	Investicije u kanalizacijsku mrežu	Investicije u vodovodnu mrežu	Investicije u modernizaciju i asfaltiranje cesta
Pregrada	2.281.178,18	0	695.057,55	1.586.120,63
Klanjec	250.019	0	36.557	213.462
Zabok	9.709.455,14	0	0	1.494.045,90
Sveti Križ Začretje	1.091.548	0	93.651	997.897,25
Krapinske Toplice	np	0	0	440.000,00
Kraljevec na Sutli	278.919	0	35.400	243.519

Hum na Sutli	3.367.235,00	87.680,00	131.805,00	1.398.750,00
Desinić	708.863,07	92.281,50	181.756,69	0
Kumrovec	np	0	0	503.000,00
Tuhelj	np	0	0	255.860,16
Zagorska Sela	700.000,00	0	25.733,50	116.711,46
UKUPNO LAG	13.332.200,32	179.961,5	825.265,55	4.291.525,78

np = nema podataka

Tablica 8 –Ulaganja Gradova i Općina s području LAG Zagorje - Sutla u 2014.godini

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Slaba izgrađenost kanalizacijske mreže/slaba pokrivenost. - JLS pojedinačno ne mogu utjecati na dinamiku investiranja ni financijski kapacitet već ta dinamika ovisi o Zagorskom vodovodu i njihovom planu investicija. 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrebna su veća ulaganja u vodovodnu i kanalizacijsku mrežu kako bi se postigao viši životni standard stanovništva

1.5.7. Gospodarenje otpadom

U sklopu uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj predviđena je izgradnja regionalnog Centra za gospodarenje otpadom Piškornica, koji se nalazi na području općine Koprivnički Ivanec te izgradnja šest pretovarnih stanica od čega četiri veće na lokacijama Gubaševo (Zabok), Motičnjak (Varaždin), Jerovec (Ivanec) i Totovec (Čakovec). Na lokacijama pretovarnih stanica nalaziti će se reciklažna dvorišta odakle će se sakupljeni sortirani otpad specijalnim kamionima prevoziti u Piškornicu na daljnju mehaničko-biološku obradu. Predviđeno je da se projekt aplicira na strukturne fondove EU-a u svrhu dobivanja sredstava za sufinanciranje izgradnje centra i sanacije postojećih centara.

U svijetu potrošnje i tehnološkog napretka, potrebno je osigurati uvjete i aktivnosti prema potrebama tržišta u gospodarenju opasnim i neopasnim otpadom. Tvrtka C.I.A.K. kao društveni i ekološki partner zdravom okolišu, otvorila je u gradu Zaboku Centar za gospodarenjem opasnim i neopasnim otpadom 2010. godine, a na tom prostoru raspolaže ujedno i jedinom namjenski izgrađenom građevinom za privremeno skladištenje neopasnog i opasnog otpada na području RH.

Ova tvrtka za cijelo područje LAG-a kao i za šire područje Krapinsko-zagorske županije vrši zbrinjavanje opasnog i neopasnog otpada, privremeno skladištenje otpada, obradu, prijevoz otpada, pražnjenje i čišćenje separatora i spremnika za naftne derivate te operativne provedbe sanacije onečišćenih područja.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> Nedovoljno razvijen sustav gospodarenja otpadom. 	<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljanje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom: selektiranja otpada, izgradnje reciklažnih dvorišta, i zelenih otoka i sl. Edukacija stanovništva o odvajanju otpada, reciklaži i ponovnoj upotrebi.

1.5.8. Društvena i zdravstvena infrastruktura

Društvena i zdravstvena infrastruktura na području LAG-a relativno je dobro razvijena iako postoje potrebe za poboljšanjima. Ustanove za kulturu i obrazovanje, zdravstvo te opći društveni život zajednice prisutne su gotovo u svim općinama a posebno gradovima LAG-a i predstavljaju neophodnu infrastrukturu za daljnji razvoj zajednica.

Na području LAG-a postoji relativno zadovoljavajuća društvena infrastruktura kako je prikazano u tablici niže iako je svakako potrebno ulagati dodatne napore za unaprijeđenje ove infrastrukture, kako broja društvenih i vatrogasnih domova tako i kina i kazališta te pokušati ujediniti po mogućnosti društvene domove s kulturnim sadržajima. Osim samog broja ustanova/objekata postoje i problemi zapuštenosti prostora i zastarjelosti opreme u ovoj infrastrukturi radi nedovoljno sredstava za daljnja ulaganja.

	Pregrada	Klanjec	Zabok	Sveti Križ Začretje	Krapinske Toplice	Kraljevec na Sutli	Hum na Sutli	Desinić	Kumrovec	Tuhelj	Zagorska Sela	LAG
Društveni domovi	1	0	5	3	3	8	0	0	0	0	1	21
Vatrogasni domovi	4	4	4	2	4	6	4	0	0	1	2	31
Muzeji	1	2	0	1	0	0	0	1	1	0	0	6
Kina	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Kazališta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udruge kulturno-umjetničkog	6	1	18	12	5	1	2	3	2	2	1	

amaterizma												53
------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

Tablica 9 –Društvena infrastruktura na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2015. godini

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

S obzirom na turističko-rekreativnu infrastrukturu na području LAG-a postoje biciklističke staze, šetnice i vinske staza. Već ranije u poglavljima koja pojašnjavaju geomorfološki položaj kao i ono o gospodarstvu napomenuto je da zbog svog brežuljkastog krajobraza i prirodne raznolikosti područje LAG-a ima veliki turistički potencijal. Na području LAG-a imamo 75,7 km biciklističkih staza, 46 km šetnica i 43,71 km vinskih staza. Dodatno na području LAG-a postoje i prirodna kupališta ali i uređena izletišta koje posjećuju kako turisti tako i lokalno stanovništvo.

Na području LAG-a nalazi se jedno od poznatijih zdravstveno-turističkih centara Krapinske Toplice koje nudi nekoliko vodenih kompleksa s mnoštvom bazena te zdravstvene usluge.

	Pregrada	Klanjec	Zabok	Sveti Križ Začretje	Krapinske Toplice	Kraljevec na Sutli	Hum na Sutli	Desinić	Kumrovec	Tuhelj	Zagorska Sela	LAG
Opće bolnice	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Specijalne bolnice	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	4
Domovi zdravlja	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	8
Zdravstvene ustanove	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Ljekarne	2	1	4	1	2	0	1	1	1	1	0	14

Tablica 10 – Zdravstvena infrastruktura na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2015. godini

Izvor: Gradovi i općine u sustavu LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> – Nedovoljno ulaganje u modernizaciju i dodatno opremanje objekata društvene infrastrukture. 	<ul style="list-style-type: none"> – Dodatni razvoj društvene infrastrukture u kombinaciji s turističko-rekreativnim sadržajima. – Korištenje potencijala kojeg zdravstveni turizam ima na području LAG-a osobito u Krapinskim Toplicama.

2. Gospodarske značajke područja

2.1. Stanje gospodarstva i glavne gospodarske djelatnosti

Prema **stupnju razvijenosti od 83,75%** područje LAG-a spada u III. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske. **Dohodak per capita** (dohodak po glavi stanovnika) za područje LAG-a iznosi 24.932 što je **ispod nacionalnog prosjeka** (82,32%). Promatrajući pojedinačno najveći dohodak ima Zabok koji je 21,9% iznad nacionalnog dohotka per capita. **Stopa nezaposlenosti (2013. godina) iznosi 13,9%** pri čemu se izdvaja Zabok s najnižom stopom od 10,2%, a Kumrovec s najvišom stopom od 18,1%. Na razini KZZŽ-a u 2013. godini stopa nezaposlenosti iznosi 21,3%. **Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 - 65 godina za područje LAG-a iznosi 65,8%**. Navedeno je ispod nacionalnog prosjeka i u odnosu na njega iznosi 74,2%. Prema indeksima razvijenosti **2 jedinice lokalne samouprave LAG-a spadaju u potpomognuta područja**. Općine Desinić i Zagorska Sela prema indeksu razvijenosti ocijenjene su kao područja koja zaostaju za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati.

Prema većini promatranih pokazatelja područje LAG-a je ispod nacionalnog prosjeka što ukazuje na potrebu, no predstavlja i potencijal daljnjeg razvoja područja.

	Pregrada	Klanjec	Zabok	Sveti Križ Začretje	Krapinske Toplice	Kraljevec na Sutli	Hum na Sutli	Desinić	Kumrovec	Tuhelj	Zagorska Sela
dohodak per capita 2010. – 2012.	23290	27899	33508	24154	29819	22301	27949	17501	24002	25419	18410
u odnosu na nacionalni prosjek	74,7%	96,0%	121,9%	78,7%	104,9%	70,2%	96,3%	48,0%	78,0%	84,6%	52,2%
Prosječni izvorni prihodi per capita 2010. – 2012.	1132	1478	2455	1358	2071	919	1816	862	1321	1639	1136
u odnosu na nacionalni prosjek	33,1%	45,7%	81,3%	41,3%	67,3%	25,3%	58,0%	23,3%	40,0%	51,6%	33,2%
Prosječna stopa nezaposlenosti 2010. – 2012.	15,2%	14,3%	10,2%	13,5%	9,6%	14,0%	11,1%	16,6%	18,1%	16,0%	14,3%
u odnosu na nacionalni prosjek	102,0%	104,5%	115,1%	106,5%	116,5%	105,3%	112,8%	98,7%	94,8%	100,0%	104,3%
Kretanje stanovništva 2010. – 2001.	93,3	92,6	98,1	96,7	95,9	96,6	95,1	82,8	89,8	97,2	94,2

u odnosu na nacionalni prosjek	89,5%	88,3%	97,8%	95,3%	93,9%	95,2%	92,5%	71,4%	83,5%	96,2%	91,1%
Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 - 65 godina 2011.	59,9%	64,5%	78,9%	67,5%	70,8%	61,7%	69,6%	54,6%	70,4%	65,3%	61,9%
u odnosu na nacionalni prosjek	61,3%	71,3%	101,0%	77,9%	84,9%	65,3%	82,4%	49,7%	84,1%	73,0%	65,7%
Indeks razvijenosti	76,9%	86,2%	107,0%	83,8%	98,1%	77,0%	92,8%	63,3%	79,1%	84,3%	72,9%
Skupine	75-100% III.	75-100% III.	100-125% IV.	75-100% III.	75-100% III.	75-100% III.	75-100% III.	50-75% II.	75-100% III.	75-100% III.	50-75% II.

Tablica 11 - Indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave iz 2013. godine

Izvor: MRRFEU, <https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-1939/regionalni-razvoj/indeks-razvijenosti/vrijednosti-indeksa-razvijenosti-i-pokazatelja-za-izracun-indeksa-razvijenosti-2013/3214>

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Općine Desinić i Zagorska Sela prema indeksu razvijenosti ocijenjene su kao područja koja zaostaju za nacionalnim prosjekom čiji je razvoj potrebno dodatno poticati.	- Prema većini promatranih pokazatelja područje LAG-a je ispod nacionalnog prosjeka što ukazuje na potrebu, no predstavlja i potencijal daljnjeg razvoja područja.

2.1.1. Poduzetništvo i obrtništvo

U 2014. godini na području 11 jedinica lokalne samouprave prema podacima Hrvatske gospodarske komore Krapina djelovalo je **ukupno 588 gospodarskih subjekata**. Na području LAG-a se prema **podacima očituje neravnomjerni gospodarski razvoj prema prostornoj raspodjeli gospodarskih subjekata**. Najveći broj subjekata djeluje na području grada Zaboka (184) i općine Sveti Križ Začretje (73), dok ih je najmanje na području općine Zagorska Sela (13) i općine Kraljevec na Sutli (16). O razvijenosti Grada Zaboka svjedoči i podatak poduzetničke aktivnosti na razini RH u 2013. godini prema kojem se nalazi na 69 mjestu.

Grad / Općina	Broj subjekata
Pregrada	62
Klanjec	55
Zabok	184
Sveti Križ Začretje	73
Krapinske Toplice	62
Kraljevec na Sutli	16
Hum na Sutli	63
Desinić	18
Kumrovec	18

Tuhelj	24
Zagorska Sela	13
LAG	588

Tablica 12 - Prostorna raspodjela gospodarskih subjekata na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2014. godini
Izvor: HGK ŽK Krapina, srpanj 2015. godine

Promatranjem **djelatnosti gospodarskih subjekata** najveći udio čine poduzeća u području **trgovine, prerađivačke industrije i građevinarstva**. Sektor trgovine na području LAG-a čini 144 gospodarska subjekta s ukupno 1.169 zaposlenih, a najznačajnije tvrtke u toj djelatnosti su Trgocentar d.o.o. iz Zaboka i Strahinjčica d.o.o. iz Pregrade. 98 poduzeća je registrirano prema NKD-u za djelovanje u području prerađivačke industrije, od čega je 28 gospodarskih subjekata na području grada Zaboka kojeg u novije vrijeme karakterizira jačanje prerađivačke industrije. Građevinarstvo s ukupno 87 gospodarskih subjekata na području LAG-a u najvećoj mjeri je zastupljeno u Gradu Zaboku i općini Sveti Križ Začretje.

Promatrajući **ukupne prihode gospodarskih subjekata** daje se pregled doprinosa gospodarskih subjekata razvoju jedinica lokalne samouprave s područja LAG-a po djelatnostima. Utjecaj djelatnosti se tijekom vremenskog razdoblja mijenja čime i njihov značaj jača ili slabi u razvoju jedinica lokalne samouprave. Najznačajnije djelatnosti na području LAG-a su prerađivačka industrija i trgovina koje sa 73% sudjeluju u ukupnim prihodima LAG-a. Prerađivačka industrija je najznačajnija i prema broju zaposlenih s ukupno 3.601 osobom. Po značaju su sljedeće djelatnosti građevinarstvo i prijevoz sa po 5,5% udjela u ukupnim prihodima.

Grafikon 1 - Broj gospodarskih subjekata prema NKD djelatnostima u LAG-u u 2014. godini
Izvor: HGK ŽK Krapina, srpanj 2015. godine

Kako bi se povećao gospodarski rast i privukli potencijalni investitori u što većem broju u **poduzetničkim zonama** im se omogućava obavljanje djelatnosti s pogodnostima koje im olakšavaju poslovanje, poput oslobođenja plaćanja komunalnog doprinosa prilikom izgradnje, plaćanja naknada za priključenje na komunalnu infrastrukturu (vodu i kanalizaciju), oslobođenje plaćanja poreza na tvrtku u prvim godinama poslovanja i slično. **U Republici Hrvatskoj djeluje oko 370 poduzetničkih zona, od kojih je 17 na području Krapinsko-zagorske županije, a 8 na području LAG-a.** Poslovne zone su u različitim stupnju funkcionalnosti, a najznačajnije su gospodarska zona Zabok, zona malog gospodarstva „Lug“ Sveti Križ Začretje i poslovna zona Pregrada.

Obrti na području LAG-a dominantno su aktivni u zanatskoj djelatnosti i to prvenstveno u uslužnoj a zatim proizvodnoj. Ostale obrtničke djelatnosti su u manjoj mjeri zastupljene, a najmanje zastupljena obrtnička djelatnost na području LAG-a je ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo. Ovo ne znači da kraj nema dominantno poljoprivredno ozračje nego da su gospodarske djelatnosti u poljoprivredi uglavnom organizirane kroz druge gospodarske aktivnosti a manje kroz obrte.

Udruženj a obrnika CEH	Usluž ni obrt	Proizvod ni obrt	Prijevo z	Trgovin a	Ugostiteljst vo	Tradicional ni obrt	Graditeljst vo	Frize ri	Proizvodn ja tekstila	UKUPN O aktivni obrti
Klanjec	43	56	25	20	20	1	31	5	2	203
Krapina I Krapinske Toplice	160	75	46	50	63	5	82	38	0	532
Pregrada	52	21	68	16	23	2	60	17	0	266
Sveti Križ Začretje	36	21	7	9	15	1	11	6	3	111
Zabok	75	37	11	45	52	1	52	17	14	305
LAG	366	189	157	140	173	10	236	83	19	1417
Obrtnička komora KZŽ	665	468	239	289	320	45	280	144	41	2491

Tablica 13 – Broj obrtnika na dan 31.12.2014. godine

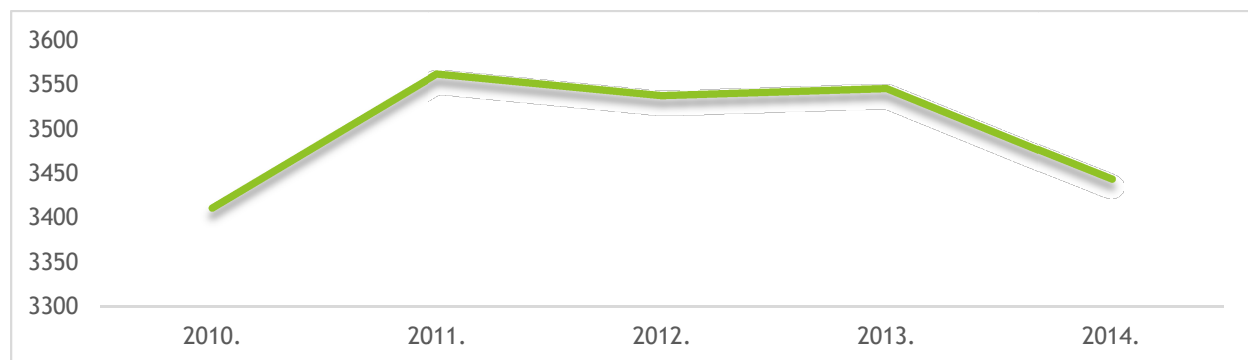
Izvor: HOK

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> Na području LAG-a se prema podacima očituje neravnomjerni gospodarski razvoj prema prostornoj raspodjeli gospodarskih subjekata. Najveći broj subjekata djeluje na području grada Zaboka (184) i općine Sveti Križ Začretje (73), dok ih je najmanje na području općine Zagorska sela (13) i općine Kraljevec na Sutli (16). 	<ul style="list-style-type: none"> Iskoristiti potencijal 8 poslovnih zona koje postoje na području LAG-a te dodatno unaprijediti njihove kapacitete.

2.2. Poljoprivredna djelatnost

Područje LAG-a karakterizira značajan utjecaj poljoprivrede te je u **2015. godini registrirano 3.368 poljoprivredna gospodarstva što je 39% u odnosu na čitavu županiju (8.581) te 1,8% u odnosu na RH (178.747)**. Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava su registrirana prema pravnom obliku kao obiteljska gospodarstva, a vrlo mali broj kao obrt, trgovačko društvo ili zadruga. Tijekom godina broj poljoprivrednih gospodarstava fluktuirao u manjoj mjeri, te je u 2014. godini u odnosu na 2013. zabilježeno **smanjenje od 102 poljoprivredna gospodarstva**, na u usporedbi s 2015. godinom, broj na području LAG-a raste za razliku od ukupnog broja u RH koji je u padu. Na području grada Pregrada nalazi se 690 obiteljskih gospodarstava, dok se najmanji broj nalazi na području općine Kumrovec. **Mali broj zadruga (7 na području LAG-a) ukazuje na potrebu daljnjeg jačanja zadrugarstva u LAG-u kako bi pojedinačni proizvođači putem udruživanja mogli zajedno uspješno poslovati na tržištu. Doduše brojem zadruga LAG ne zaostaje previše u prosjeku u odnosu na županiju ili RH s obzirom da je i regionalno i nacionalno broj aktivnih zadruga vrlo mali. Na području KKŽ-a ukupno je aktivno 8 zadruga dok ih na području RH djeluje 425.**

Od ukupnog broja registriranih poljoprivrednih gospodarstava nositelji njih 301 mladi su od 40 godina, što iznosi 8,9% i ukazuje na potrebu poticanja razvoja mladih poljoprivrednika i dodatna ulaganja u razvoj poljoprivrednih djelatnosti na području LAG-a kako bi se podigao životni standard, ali i spriječila depopulacija ruralnih područja.

Grafikon 2- Broj PG-a na području LAG-a Zagorje - Sutla u razdoblju 2010. – 2014. godine
Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju Republike Hrvatske, 2015. godina

Grad/Općina	Obiteljsko gospodarstvo	Obrt	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Desinić	348	2	2	0	352
Hum na Sutli	308	2	3	1	314
Klanjec	239	4	4	3	246
Kraljevec na Sutli	238	0	3	0	241
Krapinske Toplice	395	2	3	0	400
Kumrovec	139	0	0	0	139
Pregrada	690	3	2	0	695
Sveti Križ Začretje	390	5	1	1	397

Tuhelj	215	0	0	0	215
Zabok	218	1	1	1	221
Zagorska Sela	145	1	1	1	148
Ukupno LAG	3325	20	20	7	3368
UKUPNO KZŽ	8426	87	59	8	8581
KUPNO RH	173253	2374	2495	425	178747

Tablica 14 - Broj PG-a prema tipu za 2015. godinu

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju Republike Hrvatske, 2015. godina

Iako poljoprivreda kao djelatnost nema veliki udio u ukupnim prihodima jedinica lokalne samouprave na području LAG-a, stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom za potrebe opskrbljivanja obiteljskih gospodarstava. Na području LAG-a prema podacima iz 2011. godine broj kućanstava s korištenim poljoprivrednim zemljištem je 14.387 što je 34,22% od ukupnog broja u KZŽ-u. Specifičan problem regije je rasparceliranost zemljišta koje je preduvjet uspješnog bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom. Reljef i klima su pogodni za uzgoj vinove loze i proizvodnju vina pri čemu postoji i duga tradicija. Ratarstvo ovog područja je prvenstveno u funkciji proizvodnje stočne hrane pri čemu su prinosi zbog specifičnosti terena niži od državnog prosjeka. Najviše se proizvodi pšenica, kukuruz, lucerna i krumpir.

Kućanstva	UKUPNO LAG Zagorje - Sutla	UKUPNO KZŽ	UKUPNO RH
S korištenim poljoprivrednim zemljištem	14.387	42.040	1.519.038
S oranicama	6.458	19.762	263.998
S voćnjacima	2.925	9.278	91.941
S vinogradima	4.629	15.300	104.446
S maslinicima	15	42	47220
S ostalim (poljoprivrednim zemljištem (livade, pašnjaci i dr.)	4.760	12.556	170863

Tablica 15 - Broj poljoprivrednih kućanstava u LAG-u Zagorje - Sutla, KZŽ i RH s korištenim poljoprivrednim zemljištem, 2011. godina

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. Godina

Poljoprivrednici s područja LAG-a, slično ostatku kontinentalne Hrvatske u posljednjih 10-etak godina pokazuju sve veći interes za integriranu i ekološku poljoprivredu. Prema posljednjim dostupnim podacima na području LAG-a poljoprivrednici integrirane i ekološke proizvodnje čine oko ¼ ukupnog proja poljoprivrednika integrirane i ekološke proizvodnje s područja županije.

Područje LAG-a / Godina	Integrirana proizvodnja u 2014. ili prema posljednjim dostupnim podacima	Ekološka proizvodnja u 2014. ili prema posljednjim dostupnim podacima
Ukupno: poljoprivredna gospodarstva, povrćarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, ostalo		
Desinić	0	2
Hum na Sutli	0	4
Klanjec	0	5

Kraljevec na Sutli	0	0
Krapinske Toplice	0	6
Kumrovec	0	1
Pregrada	0	4
Sveti Križ Začretje	5	0
Tuhelj	0	0
Zabok	0	2
Zagorska Sela	0	1
UKUPNO LAG	5	25
Ukupno KŽŽ	22	71

Tablica 16 - Broj poljoprivrednika koji se bave integriranom i ekološkom proizvodnjom u LAG-u Zagorje - Sutla, 2014. godina ili posljednji dostupni podaci
Izvor: Razvojna strategija KŽŽ-a

Prema strukturi stočarstva, u najvećoj mjeri prevladava uzgoj peradi, goveda i svinja, a glavnina prihoda u poljoprivredi ostvaruje se prodajom kravljeg i manje količine kozjeg mlijeka, teladi, svinja i peradi.

Životinja	Goveda	Koze	Ovce	Svinje	Kopitari	Kunići	Perad
Ukupno na području LAG-a	5151	172	1645	2842	754	474	23481

Tablica 17 - Struktura stočarstva na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2014. godini
Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, 2015. godina

Ukupno na području LAG-a u 2014. godini je registrirano 211 proizvođača mlijeka koji su isporučili 4.863.643 litara mlijeka u 2014. godini. Broj proizvođača mlijeka tijekom godina fluktuiraju pri čemu je vidljiv negativan trend.

Područje LAG-a / Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Desinić	45	43	37	36	34
Hum na Sutli	27	24	20	19	18
Klanjec	9	8	7	8	7
Kraljevec na Sutli	58	52	41	38	35
Krapinske Toplice	28	19	18	16	11
Kumrovec	13	12	11	10	9
Pregrada	64	46	37	36	32
Sveti Križ Začretje	16	13	11	10	9
Tuhelj	25	18	15	13	12
Zabok	3	3	1	1	1
Zagorska Sela	51	49	45	44	43
Ukupno	339	287	243	231	211

Tablica 18 - Broj isporučitelja mlijeka u razdoblju 2010. – 2014. na području LAG-a Zagorje – Sutla
Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, 2015. godina

Vino kao tradicionalni proizvod Hrvatskog Zagorja a time i područja LAG nezaobilazna je tema novih razvojnih projekata na ovom području. Autohtone sorte koje nalazimo na području LAG-a su: Stare krapinske beline, Beline začretnske, Mirkovače, Smudne beline, Zagorski divjak, Starohrvatska črnina i Sokol. Istraživanja su pokazala da je Stara krapinska belina roditelj više od sedamdeset sorti te je zajedno sa sortom Pinot jedan od roditelja sorte Chardonnay. Također čak postoje naznake da je Belina začretnska bliski srodnik Stare krapinske beline odnosno da je roditelj Krapinskoj belini. Na taj bi način mogli ovu sortu, roditelja svjetski poznatog Chardonnaya smatrati hrvatskom autohtonom sortom, što je vrlo zanimljivo za stručnu, ali i širu svjetsku javnost. **Potrebna su daljnja ulaganja u istraživanja i proizvodnju kako bi se sorte u potpunosti oživjele i brendirale.**

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Specifičan problem regije je rasparceliranost zemljišta koje je preduvjet uspješnog bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom. - Broj proizvođača mlijeka tijekom godina fluktuiraju pri čemu je vidljiv negativan trend. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jačati poljoprivredu kao djelatnost kako bi se povećao udio od poljoprivrede u ukupnim prihodima jedinica lokalne samouprave na području LAG-a. - Mali broj zadruga (7 na području LAG-a) ukazuje na potrebu daljnjeg jačanja zadrugarstva u LAG-u kako bi pojedinačni proizvođači putem udruživanja mogli zajedno uspješno poslovati na tržištu. - Potrebna su daljnja ulaganja u istraživanja i proizvodnju kako bi se vinske sorte u potpunosti oživjele i brendirale. - 8,9% nositelja poljoprivrednih gospodarstava s područja LAG-a mlađi su od 40 godina što predstavlja dobru podlogu za daljnji razvoj shema poticaja za mlade poljoprivrednike.

2.3. Turizam

Područje LAG-a ima **kulturno-povijesne i prirodne ljepote koje stvaraju temelj daljnjeg razvoja topličkog, zdravstvenog, kulturnog i seoskog turizma.** Uz kulturne sadržaje, brojna pokretna i nepokretna kulturna dobra, vinske ceste, planinarske domove, područje LAG-a posjeduje turistički potencijal koji je potrebno u budućnosti razvijati.

Područje LAG-a kao uostalom i cijele KZZ karakterizira porast broja dolazaka i noćenja u ukupnom broju iako pojedine općine i gradovi LAG-a bilježe pad koji je vidljiv prema podacima TZ Krapinske Toplice.

	2013. godina		2014. godina	
Turistička zajednica	Broj dolazaka	Broj noćenja	Broj dolazaka	Broj noćenja
TZ Krapinske Toplice	8.791	36.903	8.617	33.782
TZ Klanjec	294	343	0	0

TZ Pregrada	0	0	4	4
TZ Tuhelj	31.009	69.178	39.603	93.059
TZ Kumrovec, Desinić, Zagorska Sela	607	960	806	1.255
UKUPNO LAG	40.701	107.384	49.030	128.100
UKUPNO KKŽ	68.498	156.950	79.997	183.710

Tablica 19 - Broj turističkih dolazaka i noćenja na području LAG-a 2013. i 2014.
Izvor: DZS, 2015. godina

S obzirom na već opisane geoprometne ali i prirodne karakteristike na području LAG-a razvijaju se posebni oblici turizma. Već tradicionalni turizam (zdravstveni, wellness i spa turizam) dalje se unaprjeđuje dok se rekreativni, gastro i kulturni oblici turizma tek počinju razvijati.

Prema turističkoj kategorizaciji naselja na području LAG-a se nalazi 12 turističkih naselja od kojih su 2 u razredu A.

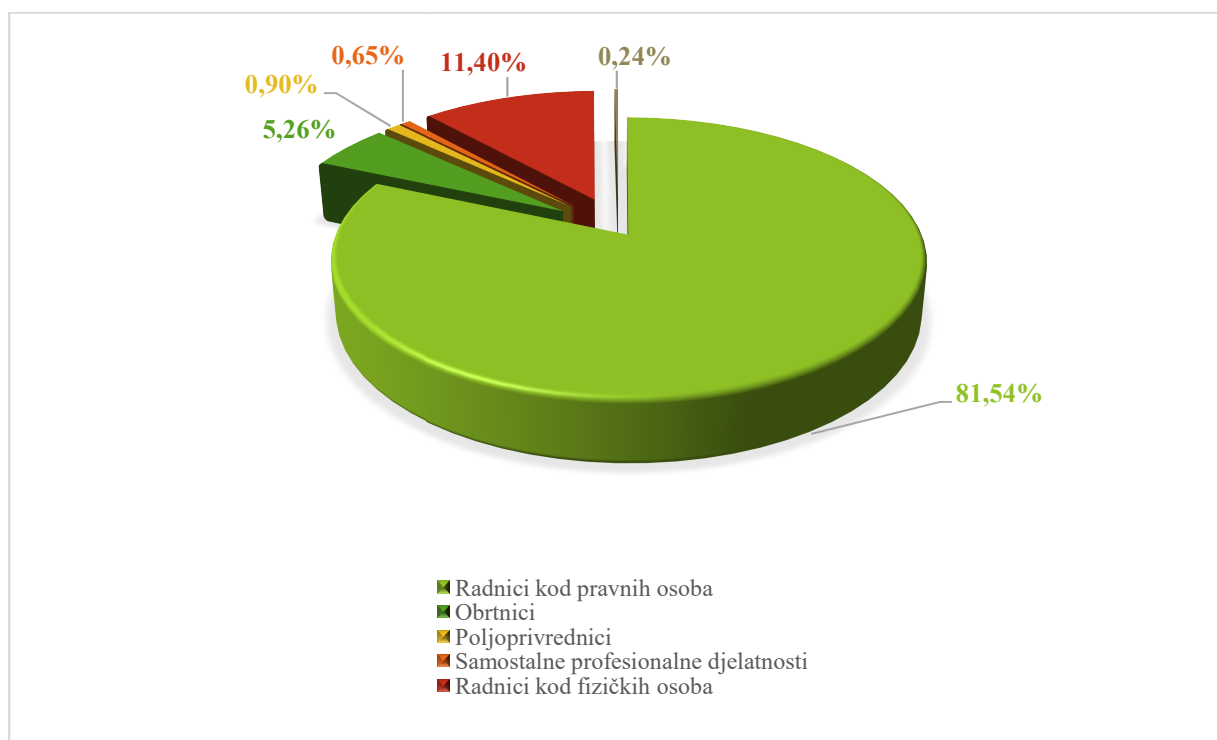
	Ukupan broj naselja	Turistički razred po naseljima				
		A	B	C	D	Bez kategorije
Pregrada	26	-	-	3	-	23
Klanjec	19	-	-	1	-	18
Zabok	17	-	1	-	-	16
Sveti Križ Začretje	19	-	-	1	-	18
Krapinske Toplice	17	1	-	-	-	16
Kraljevec na Sutli	10					10
Hum na Sutli	18					18
Desinić	28					28
Kumrovec	10	-	-	2	-	8
Tuhelj	11	1	-	1	-	9
Zagorska Sela	13	-	-	1	-	12

Tablica 20 - Turistička kategorizacija naselja u LAG-u Zagorje - Sutla
Izvor: NN 122/09, DZS

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Pad broja dolazaka i noćenja u pojedinim mjestima. - Premali broj turističkih naselja koji su visoko kategorizirani. 	<ul style="list-style-type: none"> - Područje LAG-a ima kulturno-povijesne i prirodne ljepote koje stvaraju temelj daljnjeg razvoja topličkog, zdravstvenog, kulturnog i seoskog turizma.

2.4. Tržište rada

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje Područni ured Krapina **broj zaposlenih na području LAG-a u 2014. godini je iznosio 14.524** što je 42,73% od ukupnog broja zaposlenih u KKŽ-u (33.992). Prema strukturi zaposlenika najviše zaposlenika je bilo kod pravnih i fizičkih osoba. Kod pravnih osoba je bilo zaposleno 11843 zaposlenika, s kod fizičkih osoba 1656 osoba. Obrtnici su zapošljavali 764 osobe. Značaj određene djelatnosti ogleda se i u broju zaposlenih čime se doprinosi razvoju gospodarstva određene regije. Kada se promatra broj zaposlenih osoba na području LAG-a **po djelatnostima najznačajnija je prerađivačka industrija koja ukupno zapošljava 3.601 osobu od kojih je 1.503 zaposleno u Humu na Sutli, 640 u Zaboku i 624 u Pregradi. U djelatnosti trgovine na malo zaposleno je 1.169, a najveći broj od 669 u Zaboku. U djelatnosti građevinarstva zaposleno je 586 osoba na području LAG-a.**

Grafikon 3- Broj zaposlenih u LAG-u Zagorje - Sutla u 2014. godini

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, obrada HZZ Područni ured Krapina

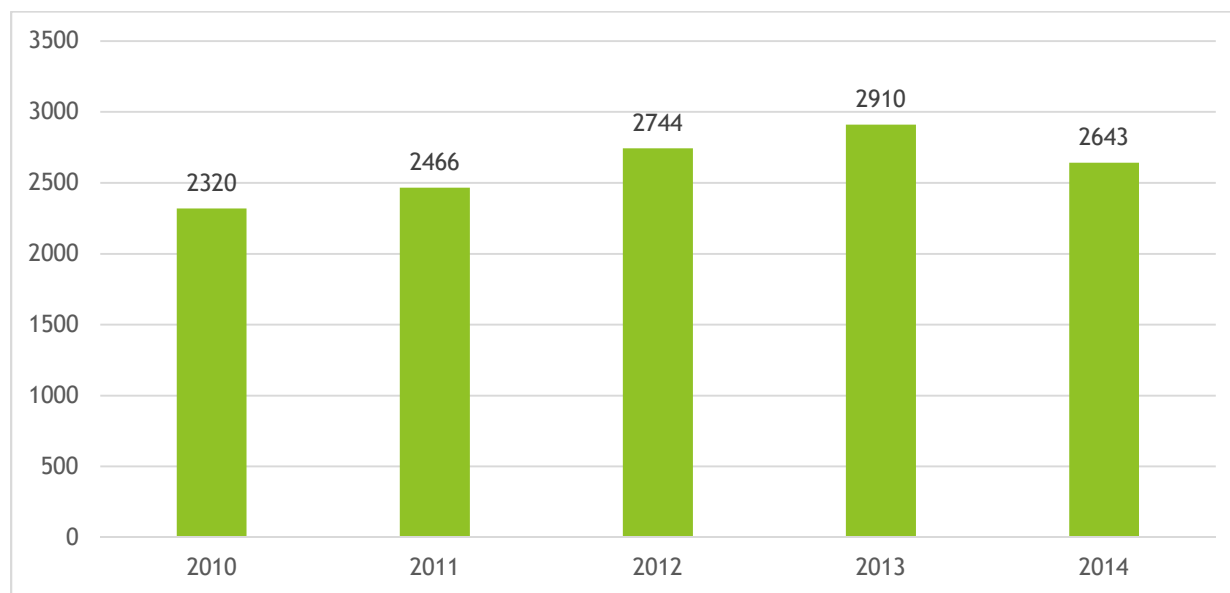
Grad/Općina	C Prerađivačka industrija	F Građevinarstvo	G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala
Pregrada	624	67	71
Klanjec	203	126	78
Zabok	640	175	669
Sveti Križ Začretje	314	117	170
Krapinske Toplice	67	19	35
Kraljevec na Sutli	37	25	17

Hum na Sutli	1.503	18	26
Desinić	147	3	74
Kumrovec	62	0	13
Tuhelj	4	12	8
Zagorska Sela	0	24	8

Tablica 21 - Broj zaposlenih prema glavnim poduzetničkim djelatnostima u 2014. godini na području LAG-a Zagorje - Sutla

Izvor: HGK ŽK Krapina, srpanj 2015. godine

U 2014. godini na području LAG-a je ukupno registrirano **2.643 nezaposlenih osoba** što je 33,49% od ukupnog broja u KŽŽ-u (7.893), a 0,8% od ukupnog broja u RH (328.187). Najveći broj nezaposlenih osoba je zabilježen u Zaboku, Pregradi i Svetom križu Začretju, a najmanji u Kraljevcu na Sutli i Zagorskim Selima, što korelira s brojem stanovnika na tim područjima. U strukturi nezaposlenih u većoj mjeri su zastupljeni muškarci s 52,4%. Broj nezaposlenih se tijekom razdoblja mijenjao pa ukoliko promatramo razdoblje od posljednjih 5 godina vidljiv je rast nezaposlenosti do 2013. godine, **kada se u 2014. godini smanjio broj nezaposlenih osoba za 267 osoba što ukazuje na povećanje gospodarske aktivnosti.**

Grafikon 4 - Registrirana nezaposlenost na području LAG-a Zagorje - Sutla u razdoblju 2010. – 2014. godina

Izvor: HZZ, Statistika on-line

	Pregrada	Klanjec	Zabok	Sveti Križ Začretje	Krapinske Toplice	Kraljevec na Sutli	Hum na Sutli	Desinić	Kumrovec	Tuhelj	Zagorska Sela
Ukupno	432	226	499	393	266	119	185	168	132	158	67
Muškarci	210	134	244	198	151	68	79	93	73	92	43
Žene	222	92	255	195	114	51	106	75	59	66	24

Tablica 22 - Registrirana nezaposlenost na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2014. godini

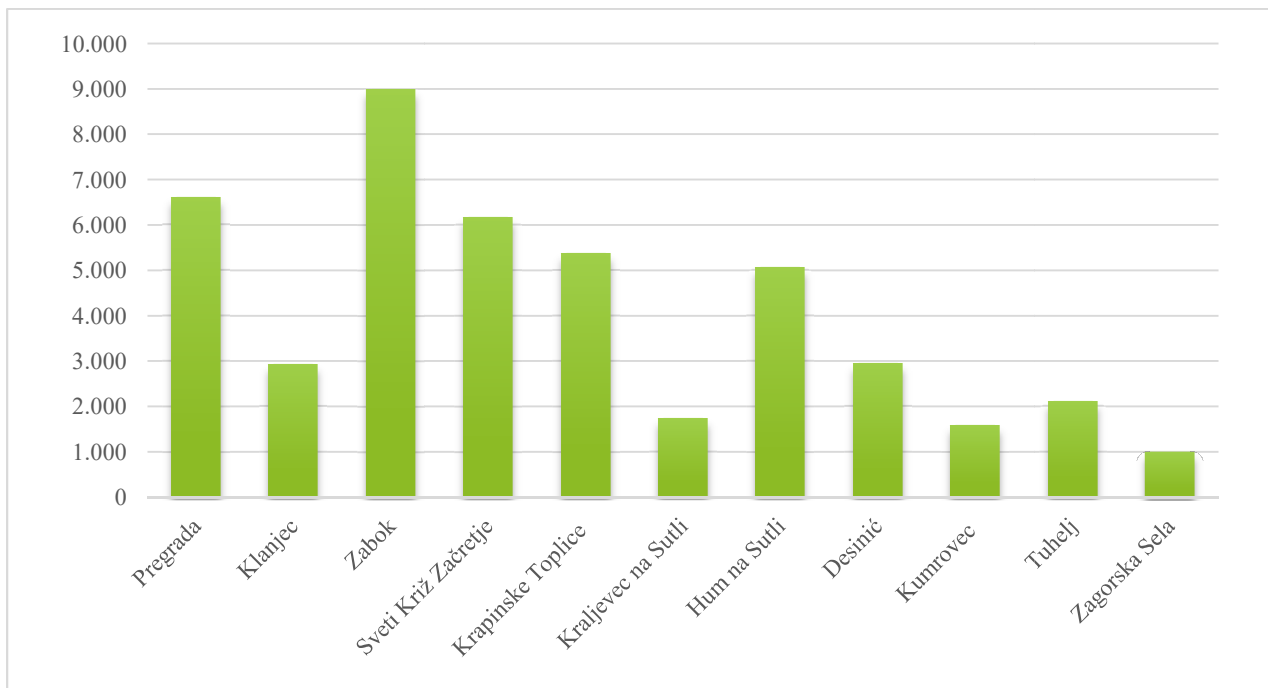
Izvor: HZZ, Statistika on-line

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - I dalje visok postotak/broj nezaposlenih npr. u 2014. godini na području LAG-a je ukupno registrirano 2.643 nezaposlenih osoba što je 33,49% od ukupnog broja u KZŽ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iako se bilježi porast zaposlenosti, i dalje je potrebno raditi na otvaranju novih radnih mjesta.

3. Demografske i socijalne značajke područja

3.1. Broj i gustoća stanovnika

Na području LAG-a prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine živi 44.443 stanovnika što čini 1,04% stanovnika Republike Hrvatske. Grad Zabok ima najveći broj stanovnika (8.994), dok najmanji broj ima općina Zagorska sela (996). Gustoća naseljenosti područja LAG-a iznosi 113,40 što je veće od prosjeka gustoće naseljenosti u KKŽ koja iznosi 108,13% te Republike Hrvatske 75,1%.

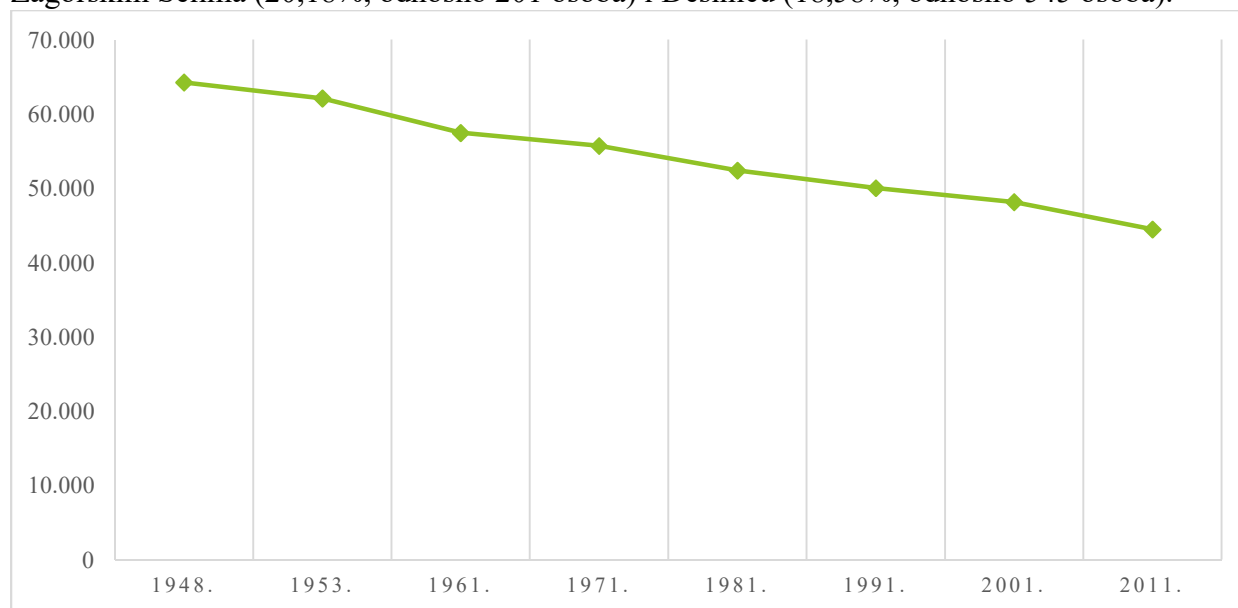
Grafikon 5 - Broj stanovnika na području LAG-a Zagorje - Sutla u 2011. godinu

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

3.1.1. Demografska kretanja i socijalne značajke

Od sredine prošlog stoljeća, ukoliko se promatra kretanje broja stanovnika na području LAG-a, uočava se kontinuirani negativan trend smanjenja broja stanovnika pri čemu je naglašena koncentracija stanovnika u urbanijim cjelinama administrativnih središta.

Godine 1948. bilo je ukupno 64.234 stanovnika LAG-a, dok se do 2011. broj smanjio za 19.791 stanovnika što je značajno smanjenje od 30%. U razdoblju 2001. - 2011. sve jedinice lokalne samouprave unutar LAG-a bilježe smanjenje broja stanovnika, a najveći pad je zabilježen u Zagorskim Selima (20,18%, odnosno 201 osoba) i Desiniću (18,58%, odnosno 545 osoba).

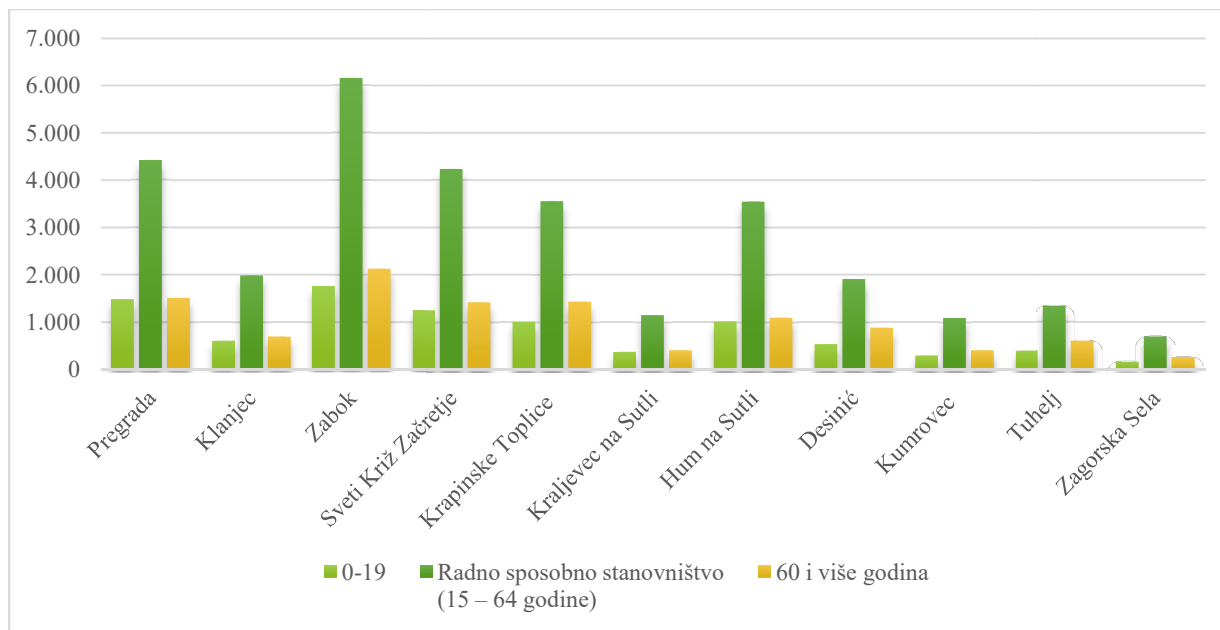

Grafikon 6 - Kretanje broja stanovnika na području LAG-a Zagorje - Sutla u razdoblju 1948. – 2011.

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

U starosnoj strukturi stanovništva radno sposobno stanovništvo starosti 15 - 64 godine čini 67%. Najveći broj radno sposobnog stanovništva je na području grada Zaboka i Pregrade. Na nepovoljnu starosnu strukturu stanovništva upućuje prosječna starost stanovništva, indeks starenja, kao i koeficijent starosti.

Prosječna starost, koja označava srednje godine života stanovništva u trenutku popisa, **iznosi 42,6** za područje LAG-a što je više od prosječne starosti na razini države (41,7) i na razini županije (41,7). **Indeks starenja** koji pokazuje omjer broja osoba starijih od 60 i više godina i mladih u dobi do 19 godina iznosi **128,3** za područje LAG-a i veći je od državnog prosjeka koji iznosi 115,0. Najveći indeks starenja je na području Zagorskih Sela i iznosi 156,2. **Koeficijent starosti** označava udio (%) osoba starijih od 60 i više godina prema ukupnom broju stanovnika i za područje LAG-a iznosi **25,1**, što je nešto malo veće od koeficijenta na razini države (24,1) i županije (23,5).

Grafikon 7 - Dobna struktura stanovništva LAG-a Zagorje Sutla, 2011. godina

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Na području LAG-a živi 504 pripadnika **manjina** što je 1,2% ukupnog stanovništva. Najviše je Slovenaca što je i očekivano s obzirom na izravnu granicu područja LAG-a sa Slovenijom. Nakon njih najviše su zastupljeni pripadnici srpske i bošnjačke manjine.

Za **socijalno ugrožene osobe** na području LAG-a skrbe 2 Centra za socijalnu skrb – Centar za socijalnu skrb Zabok s podružnicom Klanjec i Centar za socijalnu skrb Krapina s podružnicom Pregrada. Centri zajedno skrbe za stanovnike LAG-a koji imaju potrebu za novčanom pomoći, potporama i socijalnim uslugama. Kod Centra za socijalnu skrb Zabok evidentirano je 169 osoba pod skrbništvom (štićenika). Ovaj broj u posljednje tri godine varira +/- 5 no bez većih odstupanja.

Socijalna pomoć za uzdržavanje (zajamčena minimalna naknada) odobrena je u Centru za socijalnu skrb Zabok uz podružnicu Klanjec u 2015. godini za 150 korisnika. **Pri ovom centru za socijalnu skrb postoji trend rasta u posljednje tri promatrane godine**, iako je zabilježen pad između 2013. i 2014. **Vidljiv je i rast u odnosu na obje godine** u 2015. (2013: 144 korisnika, 2014: 138 korisnika). Kod Centra za socijalnu skrb Krapina s podružnicom Pregrada za grad Pregrada te općine Desinić i Hum na Sutli **situacija je obrnuta**. U obradi Centra nalazi se 108 osoba pod skrbništvom i jednak broj osoba koje obavljaju dužnost skrbnika no **bilježi se pad broja minimalnih zajamčenih naknada** gdje je u 2013. godini na navedenom području 291 korisnik ostvarivao pravo na pomoć za uzdržavanje, u 2014. godini 263 korisnika, a u 2015. godini 169 korisnika.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Od sredine prošlog stoljeća, ukoliko se promatra kretanje broja stanovnika na području LAG-a, uočava se kontinuirani negativan trend smanjenja broja stanovnika pri čemu je naglašena koncentracija stanovnika u urbanijim cjelinama administrativnih središta. - Indeks starenja koji pokazuje omjer broja osoba starih 60 i više godina i mladih u dobi do 19 godina iznosi 128,3 za područje LAG-a i veći je od državnog prosjeka koji iznosi 115,0. Najveći indeks starenja je na području Zagorskih Sela i iznosi 156,2 	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti sustav za socijalno ugrožene osobe s obzirom na porast brojki u većem dijelu područja LAG-a i prilagoditi ga potrebama stanovništva diversifikacijom socijalnih usluga.

3.1.2. Obrazovna struktura stanovništva

Prema razini obrazovanja stanovnika LAG-a veliki udio ima stanovništvo bez škole, nezavršene škole i osnovnom školom. Bez škole je zabilježeno 355 osoba od čega je 59,12% žena i 40,88% muškaraca. Najveći broj osoba bez škole je u Svetom Križu Začretju i Pregradi, a najmanji broj u Zagorskim Selima, Klanjcu i Kraljevcu na Sutli.

Razina obrazovanja	Broj osoba
Bez škole	355
Osnovna škola	9120
SŠ sa zanimanjima do 3. g. i škola za KV i VKV radnike	10863
SŠ sa zanimanjima u trajanju od 4 i više godina	6714
Gimnazija	1030
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	1577
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	1860

Tablica 23 - Obrazovna struktura stanovništva LAG-a Zagorje Sutla, 2011. godina
Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

U **obrazovnoj strukturi** najveći broj osoba ima završenu srednju školu sa zanimanjima do 3 godine i školom za KV i VKV radnike, njih ukupno 10.863. Broj visokoobrazovanih osoba na području LAG-a iznosi 1860, od čega je veći udio žena s 52,67%. Najveći broj visokoobrazovanog stanovništva se nalazi na području Grada Zaboka i Krapinskih toplica koji prema gospodarskim pokazateljima spadaju u gospodarski razvijenija područja LAG-a.

Kako bi se gospodarstvo određenog područja razvijalo, potrebno je imati povoljnu obrazovnu strukturu koja čini potencijal daljnjeg razvoja. Preduvjet tome je prepoznavanje važnosti obrazovanja i samog koncepta cjeloživotnog obrazovanja pri čemu je bitno usustavljivati obrazovanje kako bi se potaknulo stanovništvo na učenje u svim fazama života.

Grad/općina		Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SS sa zanimanja do 3. g. i škola za KV i VKV radnike	Gimnazija	Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
Pregrada	Sv.	50	1456	1505	164	188	174
	M	46%	49%	68%	32%	45%	42%
	Ž	54%	51%	32%	68%	55%	58%
Klanjec	Sv.	6	810	690	49	109	89
	M	50%	43%	67%	35%	45%	43%
	Ž	50%	57%	33%	65%	55%	57%
Zabok	Sv.	41	1346	2023	318	455	716
	M	29%	40%	64%	38%	46%	47%
	Ž	71%	60%	36%	62%	54%	53%
Sveti Križ Začretje	Sv.	64	1255	1563	124	176	223
	M	45%	45%	66%	27%	47%	48%
	Ž	55%	55%	34%	73%	53%	52%
Krapinske Toplice	Sv.	47	934	1294	118	252	281
	M	34%	42%	68%	44%	46%	47%
	Ž	66%	58%	32%	56%	54%	53%
Kraljevec na Sutli	Sv.	6	617	443	18	42	25
	M	67%	44%	65%	6%	36%	56%
	Ž	33%	56%	35%	94%	64%	44%
Hum na Sutli	Sv.	31	889	1452	113	170	176
	M	42%	46%	66%	41%	42%	44%
	Ž	58%	54%	34%	59%	58%	56%
Desinić	Sv.	73	750	657	41	63	45
	M	48%	45%	70%	63%	48%	51%
	Ž	52%	55%	30%	37%	52%	49%
Kumrovec	Sv.	13	340	455	21	47	51
	M	38%	49%	63%	48%	51%	39%
	Ž	62%	51%	37%	52%	49%	61%
Tuhelj	Sv.	18	477	527	52	49	58
	M	33%	46%	64%	33%	39%	53%
	Ž	67%	54%	36%	67%	61%	47%
Zagorska Sela	Sv.	6	246	254	12	26	22
	M	17%	46%	64%	42%	35%	50%

	Ž	83%	54%	36%	58%	65%	50%
--	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Tablica 24 - Obrazovna struktura stanovništva LAG-a Zagorje - Sutla po spolu i naseljima, 2011. godina
Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
-	- Kako bi se gospodarstvo određenog područja razvijalo, potrebno je imati povoljnu obrazovnu strukturu koja čini potencijal daljnjeg razvoja. Preduvjet tome je prepoznavanje važnosti obrazovanja i samog koncepta cjeloživotnog obrazovanja pri čemu je bitno usustavljivati obrazovanje kako bi se potaknulo stanovništvo na učenje u svim fazama života.

3.2. Školstvo i kultura

Gradovi i općine LAG-a mogu se pohvaliti bogatim kulturnim životom koji seže daleko u prošlost. U prilog ovoj izjavi govore brojne općinske/gradske knjižnice i čitaonice. Naime, već 38 godina nakon prve čitaonice u Varaždinu, 1876. godine, osnovana je Čitaonica u Svetom Križu Začretju.

Prema podacima upisnika Ministarstva kulture na području LAG-a, kao i na području KKŽ-a zastupljene su 3 vrste knjižnica, narodne, školske i specijalne.

	Ukupni broj knjižnica	Narodna knjižnica	Školska knjižnica	Specijalna knjižnica
Pregrada	2	0	2	0
Klanjec	3	1	1	1
Zabok	5	1	4	0
Sveti Križ Začretje	2	1	1	0
Krapinske Toplice	3	1	1	1
Kraljevec na Sutli	1	0	1	0
Hum na Sutli	2	1	1	0
Desinić	1	0	1	0
Kumrovec	1	0	1	0
Tuhelj	1	0	1	0
Zagorska Sela	0	0	0	0
LAG	21	5	14	2
KKŽ	54	13	38	3

Tablica 25 – Vrsta i broj knjižnica na području LAG-a 2015.
Izvor: Registar Ministarstva kulture, 2015.

Brojne galerije, kulturni centri i koncertne dvorane upotpunjuju kulturnu infrastrukturu LAG-a. Grad Zabok predstavlja urbano kulturno središte LAG-a. Kulturne događaje prvenstveno organiziraju Pučko otvoreno učilište, Gradska knjižnica, odgojno obrazovne ustanove i brojne udruge. Rekonstrukcijom gradske kino dvorane 2009. godine ovaj je prostor uređen kao Multimedijски centar s dvoranom koja ima 234 sjedećih mjesta i pozornicu. Time je grad je dobio prostor za predstavljanje rezultata rada mnogobrojnih udruga, kao i za održavanje kino i kazališnih predstava. Dvorana je opremljena klasičnom i digitalnom kino-opremom, uključujući 3D projektorom i jedino je kino u Krapinsko-zagorskoj županiji. Pučko otvoreno učilište upravlja Multimedijским centrom kao i Velikom galerijom Grada Zaboka u kojoj se organiziraju izložbe renomiranih umjetnika, predavanja, susreti, glazbeni i drugi programi.

U bogatom kulturno-umjetničkom životu LAG-a sudjeluje niz aktivnih udruga te se održavaju brojne kulturne manifestacije koje su uglavnom vezane za oživljavanje starih zanata, ekstenzivne poljoprivrede te narodnih običaja (Branje grojzdja, Fašnik, Pregradske pisanice, Lepe rože pregradske itd.).

Potencijali kulture na području općine, strateški usmjereni, mogu biti ključni resurs u razvoju turizma.

Višestoljetno kulturno nasljeđe vidljivo je u različitim gradovima i općinama LAG-a tako primjerice imamo školsku spomenicu u Klanjcu koja navodi postojanje privatne škole oko 1830. u kući Janka Pavunca, a koju je polazio i Antun pl. Rubido, a u istom gradu je 1841. godine u Franjevačkom samostanu otvorena prva javna škola.

Obrazovna infrastruktura relativno je razvijena sa zastupljenošću većine obrazovnih institucija na području LAG-a. Samo na području Općine Zagorska sela ne postoji ni jedna obrazovna institucija dok na cjelokupnom području LAG-a nema institucija visokog obrazovanja čiji su osnivači privatne ili pravne osobe tj. jedinice lokalne i regionalne samouprave s područja LAG-a iako postoje brojni studijski programi, o kojima je nešto više rečeno u nastavku teksta.

	Predškolski odgoj	Osnovna škola	Područna osnovna škola	Srednja škola	Više obrazovanje***
Pregrada	1	2**	6	4	
Klanjec	1	1	1	0	
Zabok	1	1	2	7****	
Sveti Križ Začretje	1	1	2	0	
Krapinske Toplice	2*	2	2	0	
Kraljevec na Sutli	1	1	1	0	
Hum na Sutli	1	1	5	0	
Desinić	1	1	1	0	
Kumrovec	1	1	0	0	
Tuhelj	1	1	0	0	
Zagorska Sela	0	0	0	0	
LAG	11	12	20	11	0

* Jedna je ustanova za predškolski odgoj za djecu s invaliditetom

** Jedna od dvije je osnovna glazbena škola

*** Broj visoko-obrazovnih institucija osnovanih od strane JLS ili drugih privatnih i pravnih osoba na području LAG

**** Postoje 3 srednje škole sa 7 programa

Tablica 26 - Obrazovna infrastruktura na području LAG-a Zagorje - Sutla, 2015. godina

Grad Zabok je istaknuto obrazovno središte – u njemu su osim osnovnoškolskih ustanova, smještene i institucije za srednjoškolsko obrazovanje (7 srednjih škole) te studiji iz područja ekonomije, turizma, informatike i pedagogije. U Gradu djeluje i Gradska knjižnica s čitaonicom te Pučko otvoreno učilište s raznim programima obrazovanja odraslih.

U Gradu Zaboku, kako je navedeno, djeluje nekoliko dislociranih studija, odnosno vanjskih centara. Osim u Zaboku, studiji postoje u Krapini i Pregradi, a od ukupnog broja studenata na svim ovim studijima, odnosno 1.601, u akademskoj godini 2013/2014., na studijima u Zaboku ih je 1.200, odnosno 75 posto. **Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu iz Opatije Sveučilišta u Rijeci u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem Zabok djeluje na području Grada. S obzirom na profil fakulteta i potrebe cijele regije za razvojem svih oblika turizma, postoji vrlo velika zainteresiranost za ovaj obrazovni program.** Trenutačno se nastava odvija prema Bolonjskom procesu na preddiplomskom i diplomskom i sveučilišnom studiju, a u akademskoj godini 2013/2014. ukupno je 845 studenata, od čega 20 posto čine studenti s područja Krapinsko-zagorske županije.

Fakultet za organizaciju i informatiku iz Varaždina također je otvorio svoj vanjski centar u Zaboku u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem Zabok zbog potrebe KKŽ-a. **Grad Zabok kao istaknuto obrazovno središte prepoznao je obrazovanje kao dio svojih razvojnih prioriteta koji mogu u velikoj mjeri pridonijeti ekonomskom razvitku regije, osiguranju društvene stabilnosti te kulturne prepoznatljivosti Grada.** Vidljivo je da se broj djece u osnovnoškolskoj dobi smanjuje, a jednako se događa i na srednjoškolskoj razini. Uvjeti rada odgojno-obrazovnih ustanova nisu optimalni te postoji problem neujednačenosti izvođenja nastave što onemogućuje realizaciju jednakih obrazovnih šansi za svu djecu. S obzirom na to da postoje razlike u prostornim uvjetima, opremljenosti odgojno-obrazovnih ustanova i kadrovskoj ekipiranosti, vrlo je bitno usuglasiti prioritete u suradnji s poslovnim i gospodarskim dionicima regije.

Na inicijativu Pučkog otvorenog učilišta Zabok u suradnji s Učiteljskim fakultetom iz Osijeka otvoren je studij za Psihološko-pedagošku i didaktičko-metodičku izobrazbu. Na ovaj studij je upisano 93 studenata, od čega je 43 s područja Krapinsko-zagorske županije. Također, Pučko otvoreno učilište Zabok surađuje kao vanjski logistički centar s Visokom poslovnom školom s pravom javnosti Višnjan, na koju je upisano 67 studenata, među kojima je 34 s područja Krapinsko-zagorske županije.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
– Visok udio osoba sa završenom osnovnom školom.	– Potreba za daljnjim unaprjeđenjem osnovne obrazovne infrastrukture. – Uvođenje poticajnih mjera za stipendiranje srednjoškolaca. – Daljnji razvoj studijskih programa u suradnji s drugim visokoobrazovnim institucijama iz RH koji su u skladu s potrebama tržišta rada na području LAG-a.

3.3. Civilno društvo

U Registru udruga Republike Hrvatske, na području LAG-a Zagorje–Sutla ukupno je registrirano 505 **nevladinih organizacija**, što čini 38% ukupnog broja udruga Krapinsko-zagorske županije. Kao i u drugim LAG-ovima i županijama, udruge civilnog društva iznimno su značajne za razvoj samog LAG-a.

Na području su prisutne udruge iz različitih sektora koje su usmjerene ostvarenju ciljeva u području turizma, poljoprivrede, kulture i dr.

	Broj udruga	Turizam	Socijalna djelatnost	Sport	Kultura i umjetnost	Održivi Razvoj	Ljudska prava	Poljoprivreda	Braniteljska pitanja
Pregrada	71	1	3	11	12	3	3	3	1
Klanjec	40	-	3	8	3	-	1	4	-
Zabok	167	-	16	34	21	4	14	3	5
Sveti Križ Začretje	46	-	1	9	6	-	1	3	1
Krapinske Toplice	47	-	5	3	5	1	1	1	-
Kraljevec na Sutli	22	-	3	4	4	2	3	2	-
Hum na Sutli	45	-	1	10	8	-	1	2	-
Desinić	15	-	-	1	5	-	-	2	-
Kumrovec	18	-	1	2	3	-	1	1	1
Tuhelj	19	-	2	2	5	1	1	1	-
Zagorska Sela	15	1	-	3	3	1	-	2	-
LAG	505	2	35	87	75	12	26	24	8

Tablica 27 – Djelatnosti udruga na području LAG-a Zagorje Sutla, 2015. godina

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske, 2015. godina

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
-	- Na području LAG-a djeluje 38% udruga od ukupnog broja udruga KZZ-a što predstavlja veliki potencijal za daljnji razvoj.

DODATAK 2 – POPIS NASELJA LAG-A S BROJEM STANOVNIKA, POPIS STANOVNIŠTVA 2011. GODINE

Ime grada/općine	Ime naselja	Broj stanovnika
Klanjec	UKUPNO	2.915
	Bobovec Tomaševečki	21
	Bratovski Vrh	67
	Cesarska Ves	14
	Dol Klanječki	91
	Florijan	7
	Goljak Klanječki	71
	Gorkovec	16
	Gredice	319
	Klanjec	567
	Ledine Klanječke	164
	Lepoglavec	139
	Letovčan Novodvorski	75
	Letovčan Tomaševečki	69
	Lučelnica Tomaševečka	212
	Mihanovićevo Dol	319
	Novi Dvori Klanječki	241
	Police	235
	Rakovec Tomaševečki	130
	Tomaševec	158
Pregrada	UKUPNO	6.594
	Benkovo	326
	Bregi Kostelski	269
	Bušin	139
	Cigrovec	414
	Donja Plemenščina	138
	Gabrovec	59
	Gorjakovo	344
	Gornja Plemenščina	273
	Klenice	80
	Kostel	137
	Kostelsko	244
	Mala Gora	169
	Marinec	118
	Martiša Ves	19
	Pavlovec Pregradski	229
	Pregrada	1.828
	Sopot	330
	Stipernica	172
	Svetojurski Vrh	166
	Valentinovo	163
	Velika Gora	86
	Vinagora	41
	Višnjevec	174
Vojsak	157	

	Vrhi Pregradski	395	
	Vrhi Vinagorski	124	
Zabok	UKUPNO	8.994	
	Bračak	21	
	Bregi Zabočki	257	
	Dubrava Zabočka	591	
	Grabrovec	607	
	Grdenci	459	
	Gubaševo	262	
	Hum Zabočki	457	
	Jakuševac Zabočki	364	
	Lug Zabočki	585	
	Martinišće	338	
	Pavlovec Zabočki	605	
	Prosenik Gubaševski	155	
	Prosenik Začretski	158	
	Repovec	312	
	Špičkovina	764	
	Tisanić Jarek	345	
	Zabok	2.714	
	Desinić	UKUPNO	2.933
		Desinić	367
Desinić Gora		123	
Donji Jalšovec		70	
Donji Zbilj		132	
Dubravica Desinićka		41	
Gaber		115	
Gora Košnička		100	
Gornji Jalšovec		64	
Gornji Zbilj		59	
Gostenje		87	
Grohot		21	
Hum Košnički		75	
Ivanić Desinićki		439	
Ivanić Košnički		23	
Jazbina		36	
Jelenjak		102	
Klanječno		42	
Košnica		98	
Nebojse		79	
Osredek Desinićki		40	
Ravnice Desinićke		161	
Stara Ves Košnička		16	
Šimunci		95	
Škalić Zagorski		22	
Trnovec Desinićki		114	
Turnišće Desinićko		114	
Turnovo		27	
Velika Horvatska		271	
Hum na Sutli		UKUPNO	5.060
	Brezno Gora	75	
	Donje Brezno	104	

	Druškovec Gora	86	
	Druškovec Humski	395	
	Gornje Brezno	289	
	Grletinec	204	
	Hum na Sutli	1.096	
	Klenovec Humski	389	
	Lastine	151	
	Lupinjak	366	
	Mali Tabor	348	
	Orešje Humsko	184	
	Poredje	220	
	Prišlin	430	
	Rusnica	191	
	Strmec Humski	183	
	Vrbišnica	240	
	Zalug	109	
Kraljevec na Sutli	UKUPNO	1.727	
	Draše	123	
	Gornji Čemehovec	125	
	Kačkovec	153	
	Kapelski Vrh	103	
	Kraljevec na Sutli	383	
	Lukavec Klanječki	63	
	Movrač	135	
	Pušava	28	
	Radakovo	504	
	Strmec Sutlanski	110	
	Krapinske Toplice	UKUPNO	5.367
Čret		571	
Donje Vino		123	
Gregurovec		131	
Hršak Breg		150	
Jasenovac Zagorski		72	
Jurjevec		154	
Klokovec		755	
Klupci		119	
Krapinske Toplice		1.295	
Lovreća Sela		209	
Mala Erpenja		606	
Maturovec		84	
Oratje		170	
Selno		395	
Slivonja Jarek		96	
Viča Sela		189	
Vrtnjakovec		248	
Kumrovec		UKUPNO	1.588
		Donji Škrnik	169
	Dugnjevec	67	
	Kladnik	155	
	Kumrovec	267	
	Podgora	45	
	Ravno Brezje	216	

	Razdrto Tuheljsko	97
	Razvor	191
	Risvica	277
	Velinci	104
Sveti Križ Začretje	UKUPNO	6.165
	Brezova	287
	Ciglenica Zagorska	620
	Donja Pačetina	729
	Dukovec	258
	Galovec Začretnski	290
	Klupci Začretnski	107
	Komor Začretnski	157
	Kotarice	122
	Kozjak Začretnski	234
	Mirkovec	476
	Pustodol Začretnski	231
	Sekirišće	392
	Sveti Križ Začretje	897
	Štrucljevo	365
	Švaljkovec	338
	Temovec	233
	Vrankovec	239
	Završje Začretnsko	40
	Zleć	150
Tuhelj	UKUPNO	2.104
	Banska Gorica	29
	Črešnjevec	224
	Glogovec Zagorski	86
	Lenišće	128
	Lipnica Zagorska	76
	Pristava	239
	Prosenik	194
	Sveti Križ	474
	Trsteno	140
	Tuhelj	205
	Tuheljske Toplice	309

DODATAK 3 – POPIS SVIH KULTURNIH DOBARA

PREGRADA					16
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	
1	Z-2634	Bregi Kostelski	Kapela sv. Stjepana Kralja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
2	Z-2359	Gornja Plemenščina	Crkva sv. Ane	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
3	Z-2084	Kostel	Kompleks crkve sv. Mirka (Emerika), stari župni dvor i kapela Trpećeg Isusa	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
4	P-4448	Kostel	Srednjovjekovna utvrda Kostelgrad	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
5	Z-2082	Pavlovec Pregradski	Crkva sv. Donata	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
6	Z-2364	Pregrada	Crkva sv. Leonarda	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
7	Z-2235	Pregrada	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i župni dvor	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
8	Z-2228	Pregrada	Dvorac Bežanec, Valentinovo 55	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
9	Z-5268	Pregrada	Dvorac Dubrava	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
10	Z-1907	Pregrada	Dvorac Gorica, Gorička 15	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
11	Z-4663	Pregrada	Kapela Kristovog raspeća	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
12	Z-4803	Pregrada	Kulturno-povijesna cjelina grada Pregrada	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina	
13	Z-3509	Pregrada	Zgrada stare gradske ljekarne, Stjepana Radića 19	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
14	Z-2092	Sopot	Crkva sv. Mihaela	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
15	Z-4664	Valentinovo	Rodna kuća Janka Leskovara	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
16	Z-3521	Vinagora	Crkva Pohođenja Blažene Djevice Marije	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
.					4
Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra		
1	Z-3150	Kostel	Orgulje u crkvi sv. Emerika	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	
2	Z-1394	Pregrada	Orgulje u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	
3	Z-1396	Sopot	Orgulje u crkvi sv. Mihovila	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	
4	Z-6378	Vinagora	Sakralni inventar crkve Pohođenja Blažene Djevice Marije	Pokretno kulturno dobro - zbirka	
.					1
Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra		
1	Z-5854	Kostel	Običaj uskrasnog pucanja streljanja iz pištola u Kostelu	Nematerijalno kulturno dobro	

KLANJEC				
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
1	Z-4802	Klanjec	"Brozova zgrada", Trg Antuna Mihanovića 2	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
2	Z-2095	Klanjec	Crkva sv. Florijana	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3	Z-4326	Klanjec	Kompleks franjevačkog samostana s crkvom Navještenja Blažene Djevice Marije	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
4	Z-4905	Klanjec	Kulturno-povijesna cjelina grada Klanjca	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
5	Z-4596	Klanjec	Spomen-groblje	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
6	Z-3519	Klanjec	Utvrda Cesargrad	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
7	Z-4105	Letovčan Novodvorski	Kapela sv. Filipa i Jakova	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
8	Z-4595	Novi Dvori Klanječki	Kompleks dvorca "Novi Dvori Klanječki"	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

8

KLANJEC				
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
1	Z-3610	Klanjec	Galerija Antuna Augustinčića - muzejska građa	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa
2	Z-2977	Klanjec	Inventar predmeta u crkvi Navještenja Blažene Djevice Marije i u Franjevačkom samostanu	Pokretno kulturno dobro - zbirka
3	P-4684	Klanjec	Knjižni fond franjevačkoga samostana	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
4	Z-6314	Klanjec	Oltar sv. Florijana	Pokretno kulturno dobro - zbirka
5	Z-6166	Klanjec	Zbirka inkunabula iz knjižnice franjevačkoga samostana	Pokretno kulturno dobro - zbirka
6	Z-6164	Klanjec	Zbirka stranih knjiga 16. st. iz knjižnice franjevačkoga samostana	Pokretno kulturno dobro - zbirka

6

ZABOK				
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
1	Z-2100	Grabrovec	Crkva sv. Antuna	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
2	Z-2498	Zabok	Crkva sv. Jelene Križarice	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3	Z-4109	Zabok	Dvorac Bračak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
4	Z-2229	Zabok	Dvorac Gredice, Gredice Zabočke 7	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

4

SVETI KRIŽ ŽAČRETJE				
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
1	Z-2098	Komor Začretski	Crkva sv. Vida	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
2	Z-1906	Mirkovec	Dvorac Mirkovec	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3	Z-2097	Sveti Križ Začretje	Crkva sv. Križa	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
4	Z-1730	Sveti Križ Začretje	Dvorac, Trg hrvatske kraljice Jelene	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
5	P-4512	Sveti Križ Začretje	Kulturno povijesna cjelina	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
6	Z-2219	Završje Začretsko	Crkva sv. Ane	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

6

Krapinske Toplice					6
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	
1	Z-2636	Hršak Breg	Crkva sv. Antuna	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
2	RZG-0113-1969.	Klokovec	Kurija Klokovec	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
3	Z-2233	Klupci-dio	Crkva Blažene Djevice Marije	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
4	Z-2090	Krapinske Toplice	Crkva Presvetog Trojstva i župni dvor	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
5	Z-2091	Krapinske Toplice	Kapela sv. Marije Magdalene	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
6	Z-2839	Lovreća Sela	Crkva sv. Jurja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	2
1	Z-3985	Klupci-dio	Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	
2	Z-1127	Krapinske Toplice	Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	

KRALJEVEC NA SUTLI					2
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	
1	Z-2635	Kapelski Vrh	Crkva sv. Josipa	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
2	Z-4107	Kraljevec na Sutli	Crkva Presvetog Trojstva i župni dvor	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	1
1	Z-2868	Kraljevec na Sutli	Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	

HUM NA SUTLI					
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	
1	Z-3416	Hum na Sutli	Zgrada, Hum na Sutli 6	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	1
Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra		
1	Z-5888	Hum na Sutli	Inventar crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije	Pokretno kulturno dobro - zbirka	2
2	Z-5448	Prišlin	Orgulje u crkvi sv. Petra i Pavla	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	
Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra		
1	Z-3323	Hum na Sutli	Govor Huma na Sutli	Nematerijalno kulturno dobro	1

DESINIĆ					
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	
1	Z-2081	Desinić	Crkva sv. Ane i župni dvor	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	6
2	Z-2080	Desinić	Crkva sv. Jurja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
3	P-5077	Desinić	Rodna kuća Đure Prejca	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
4	Z-3072	Hum Košnički	Dvor Veliki Tabor	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina	
5	Z-2633	Hum Košnički	Kapela sv. Marije Magdalene	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
6	Z-2231	Velika Horvatska	Dvorac Palfy-Erdödy	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra		
1	Z-5628	Desinić	Orgulje u župnoj crkvi sv. Jurja	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	5
2	Z-4060	Hum Košnički	Dvor Veliki Tabor - muzejska građa	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa	
3	Z-6486	Hum Košnički	Klavir iz Velikog Tabora	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	
4	Z-2870	Hum Košnički	Orgulje u crkvi sv. Marije Magdalene	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno	
5	Z-6390	Hum Košnički	Sakralni inventar kapele sv. Marije Magdalene	Pokretno kulturno dobro - zbirka	

KUMROVEC					
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	
1	Z-5301	Kumrovec	Muzej "Staro selo"	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina	
2	Z-4717	Kumrovec	Rodna kuća Josipa Broza Tita	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
3	P-4461	Ravno Brezje	Prapovijesni arheološki lokalitet	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
4	Z-3113	Ravno Brezje	Spomenik "Lijepoj našoj"	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
5	Z-2305	Razvor	Dvorac Razvor	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
6	Z-2442	Risvica	Crkva Majke Božje Snježne	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	
Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra		
1	Z-4434	Kumrovec	Muzej "Staro selo" Kumrovec - muzejska građa	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa	1

TUHELJ				
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
1	Z-2221	Lenišće	Crkva sv. Margarete	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
2	Z-2236	Sveti Križ	Crkva sv. Križa	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3	Z-2225	Tuhelj	Crkva sv. Josipa	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
4	Z-2226	Tuhelj	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i župni dvor	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
5	Z-5008	Tuheljske Toplice	Dvorac Mihanović	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

ZAGORSKA SELA				
Br.	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
1	P-3835	Bojačno	Arheološko nalazište Špičak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
2	Z-2357	Bojačno	Crkva sv. Martina	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3	Z-2237	Ivanić Miljanski	Crkva sv. Ivana Evanđeliste	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
4	Z-2842	Poljana Sutlanska	Crkva sv. Ane	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
5	Z-2238	Poljana Sutlanska	Dvorac Miljana	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
6	Z-2239	Zagorska Sela	Crkva sv. Katarine	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
7	Z-3512	Zagorska Sela	Kurija Poklek	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
8	Z-2765	Zagorska Sela	Zgrada stare škole	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	
1	P-4655	Ivanić Miljanski	Sakralni inventar u kapeli sv. Ivana	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
2	P-5085	Zagorska Sela	Knjižna zbirka župe sv. Katarine	Pokretno kulturno dobro - zbirka
3	Z-5558	Zagorska Sela	Orgulje u crkvi sv. Katarine	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno

	Nepokretno kulturno dobro	65
	Pokretno kulturno dobro	24
	Nematerijalno kulturno dobro	2

Najznačajnija kulturno povijesna i tradicijska baština

a) Arheološka nalazišta

Arheološko nalazište Špičak, Bojačno - Zagorska Sela

Nalazi se na gradini Špičak u Bojačnom u općini Zagorska Sela, na kojem je utvrđeno postojanje kasnobrončanodobnog naselja. Materijalni ostaci prikupljeni su iz naseobinskog sloja. Prapovijesno naselje amfiteatralno je smješteno na izniveliranim terasama na obroncima Koštrunovog brijega na položajima Gradina II, na kojima su podizani nadzemni stambeni objekti od kojih su sačuvani samo djelomični tragovi naselja. Uz nalaze vanjskog i unutarnjeg ognjišta, pronađeno je mnoštvo keramičkih ulomaka naseobinske keramike, pršljenova od tkalačkog stana, žrvnjeva, životinjskih kostiju i kameni klin vrlo fine izrade. Lokalitet je do sada pokazao kontinuitet naseljavanja od kasnog brončanog i starijeg željeznog doba, odnosno od Ha B do Ha D stupnja i od posebne je važnosti za istraživanje prapovijesnih naseobinskih lokaliteta u Hrvatskom Zagorju. Nalazište je vrlo poznato po nađenoj keramici koji ima osnovna obilježja koja joj daju oblici i ukrasi, kako na gruboj, tako i na polugruboj i finoj keramici.

Arheološko nalazište Veliki Gradiš, Hum na Sutli

Arheološko nalazište Veliki Gradiš, neposredno kraj sela Klenovec Humski, u općini Hum na Sutli, poznato je u arheološkim krugovima već odavna. Ruševine burga, tj. pretpostavljenoga plemićkog grada Vrbovca, poznatog isprva samo na temelju skromnih povijesnih vrela koja pratimo od 1267. do 1497. godine, skrenule su zarana, tijekom 19. stoljeća zanimanje irskog baruna Jakova Kawanagha, vlasnika dvorca Mali Tabor, prema strmom brijegu koničnog izgleda i otesana vrha, kojega je pučanstvo okolnog sela Klenovca Humskog trajno obilježilo toponimima Veliki Gradiš ili Veliko Gradišće. O tim, prvim arheološkim istraživanjima nisu sačuvani nikakvi detaljniji podaci. Susjednom, južnijem i manjem brijegu, presječenom današnjom prometnicom Hum na Sutli - Klenovec Humski - Kostel - Pregrada, u povijesnom sjećanju puka očuvan je znakovit mjestopis Mali Gradiš ili Malo Gradišće. U istinu, ta dva brijega, pogodna za obranu, a smještena uz važnu prometnicu Celje - Krapina, koja je djelomično prolazila dolinom rijeke Sutle, najvjerojatnije su nekoć oblikovala složeni obrambeni sklop, poznatiji u srednjem vijeku pod nazivom plemićki grad Vrbovec. Povijesna vrela potvrđuju vrlo rano spominjanje plemićkoga grada Vrbovca još 1267. godine. Tijekom godine 1987, odnosno potom 1994., stručna ekipa Instituta za arheološka istraživanja organizirala je manja pokusna arheološka istraživanja položaja plemićkog grada, koja su za cilj imala, prije svega potvrđivanje stručne sumnje o postojanju srednjovjekovne utvrde i provjeru stanja nalazišta, pa potom detaljno upoznavanje opsega, karakteristika i slijeda graditeljskih, odnosno stilskih mijena na spomeničkom sklopu.

Arheološko nalazište Velika Horvatska

Arheološka istraživanja odvijala su se sredinom 80.-ih godina 20. stoljeća na lokalitetu Vinkovićev Breg u Velikoj Horvatskoj. Pritom su pronađeni ostaci ljudskih kostiju i dijelova ratničke opreme karakteristične za osmanske akindžije iz 16. i 17. stoljeća, kao prethodnicu vojske. Navedeni dijelovi osmanske vojske prolazili su na svome pohodu prema slovenskoj i austrijskoj pokrajini Štajerskoj, dolinama zagorskih rijeka kao najprikladnijim putovima, pa tako i dolinskim prostorom rijeke Horvatske, gdje su ih mladići iz Velike Horvatske pobijedili i

onemogućili im daljnji pohod prema sjeveru. Prema legendi, zahvaljujući ovom povijesnom događaju, Velika Hrvatska dobila je i svoje današnje ime. Navedeni lokalitet ocijenjen je kao kulturno - povijesna vrijednost i u Prostornom planu općine Desinić, te je jedna od atrakcija koja se nalazi uz turističku stazu koja će prolaziti središnjim dijelom općine.

b) Dvorci

Kaštela Cesargrad

Prema predaji, utvrdu Cesargrad sagradili su templari, viteški red koji je 1119. osnovan kako bi štitio hodočasnike na putu prema Isusovom grobu u Svetoj Zemlji. Na suprotnoj strani, s druge strane Sutle, na gotovo istoj visini Bizeljske gore, nalazi se ostatak utvrde Konigsberg ili kako ga Klanjčani nazivaju, Kunšperg, koji se pripisuje istim graditeljima . Red templara

ukinut je 1312., a njihova dobra dodijeljena su drugim redovima ili postala vlasništvo Krune.

Kaštela Kostelgrad

Kostel se prvi put spominje 1330.godine. Godine 1398. godine dobivaju ga grofovi Celjski. Posljednji su mu gospodari Keglevići. Krajem 18. stoljeća postaje ruševina. Ime mu je latinskog podrijetla (castellum, tvr ava).

Veliki Tabor

Veliki Tabor spada me u najljepše i najočuvanije spomenike srednjovjekovne fortifikacije stambene arhitekture Hrvatske, a i ovog dijela Europe. Dandanas se ne zna kad je grad prvotno sagrađen i tko su bili njegovi graditelji. Analizom se može sa sigurnošću tvrditi da je grad sagrađen u drugoj polovici XV. stoljeća u doba prvih turskih provala na hrvatski teritorij. U to vrijeme, vlastelini uz potporu europskih vladara, naglo su gradili utvrde na području Hrv. zagorja zbog obrane od Turaka. Inače riječ "tabor" znači ratni logor. Prvi spomen naziva Tabor "Thaboraliter Wrbowicz" je zabilježen godine 1497. Od godine 1511. na dalje isprave razlikuju dva tabora: Veliki kraj Borovca i Mali kraj Klenovca, dok je Veliki Tabor "Naghthabor" prvi put izričito spomenut u jednoj ispravi iz 1513. Za Veliki Tabor je nekoć upotrebljavan i još stariji naziv Vingrad koji u narodu toga kraja ni danas nije zaboravljen. Od kraja XIX. do sredine XV.stoljeća, vlastelinstvo nad Velikim Taborom bilo je u vlasništvu grofova Celjskih koji su se prije zvali "gospoda od Sounecka", dobivši ga od kralja Žigmunda, a izgubivši Veliki Tabor pogibeljom Ulrika Celjskog u sukobu s Ladislavom Hundayem. Pogibeljom Ulrika Celjskog izumrla je obitelj Celjski, koji su tada držali knežiju Zagorje i županiju Varaždinsku i Zagrebačku. Uz grofove Celjske i Veliki Tabor vezana je legenda o Veronici Desinićkoj. Ratkayi Velikotaborski, 1502.g. postaju vlasnici Velikog Tabora, nakon obitelji Celjski darovnicom od kralja Massimilijana II. Petru barunu Ratkayu za vojne zasluge. Ti su vlasnici dogradili Veliki Tabor, koji je poprimio današnji izgled. Na ulazu u Veliki Tabor još postoji grb grofovije Ratkay: zidani bunar s kolutarom i vedricom.

Peterokutna kula je nedvojbeno najstariji dio grada, središnja i najveća građevina velikotaborskog sklopa (XV.st). Kasnije je oko kule građen prsten (XVI. i XVII. st). Dvor ima još i danas svoj bunar, kapelicu i zvono. Danas je Veliki Tabor turističko i kulturno središte sjeverozapadne Hrvatske. Dvor Veliki tabor u fazi je konzervatorsko-restauratorskih radova od

2008. godine, a od studenog 2011. godine završena je druga faza te je dvor ponovno otvoren za posjetitelje.

Dvorac Miljana

Smješten je u općini Zagorska Sela u naselju Miljana. Dvorac se gradio tri stoljeća a gradnja je započela u 17. stoljeću. Posjeduje zatvoreni tlocrt s četiri krila i unutrašnjim dvorištem. Zbog oslikanih pročelja (crno plave boje) spada u najslikovitije dvorce zagorja. Bogata je i unutrašnjost dvorca slikama iz doba rokoka i osobito vrijednim kalijevim pećima iz doba rokoka. Perivoj oko dvorca zaštićen je kao spomenik hortikulture. Dvorac je u privatnom vlasništvu i posljednjih godina u potpunosti je obnovljen.

Novi dvori

Nalazi se u općini Klanjec. Dvorac obitelji Erdody iz doba renesanse. Izgradio ga je grof Toma Erdody koji je dva puta bio hrvatski ban, poznat po tome da je 1593. g. pobijedio Turke kod Siska. Obitelj Erdody je bila jedna od najmoćnijih vlastelinskih obitelji u Zagorju. Novi dvori imaju ranobarokno pročelje, pod hodnika dvorca pokriven mozaikom od raznobojnog šljunka s imenom i grbom Erdodyja, te motivima iz lova.

Dvorac Bežanec

Smješten je u selu Valentinovo u Pregradi a barokni je dvorac iz 18. st.. U 19. st. obnovljen je u duhu klasicizma, a najdulje se zadržao u vlasništvu plemićke obitelji Otenffels iz Koruške. Sastoji se od 4 krila i unutrašnjeg dvorišta, ure enog vrta i perivoja. U privatnom je vlasništvu te je preuređen u hotel sa 3*.

Dvorac Mihanović

Dvorac Mihanović sagradili su u 18. stoljeću grofovi Erdody ali je zalogom prešao u ruke bana Josipa Brigljevića, muža sestre pjesnika Antuna Mihanovića. Sam pjesnik, tvorac "Lijepe naše domovine" često je boravio u tom dvorcu i po njemu je dobio današnje ime. Dvorac je rekonstruiran i obnovljen 1983. godine a danas je poznati ugostiteljski objekt za održavanje raznih svečanosti - od poslovnih kongresa do vjenčanja iz snova.

Dvorac Gorica

Sagradili su ga Keglevići na prijelazu iz 16. u 17. st., u vrijeme napuštanja srednjovjekovnih burgova, na blagoj uzvisini nedaleko Pregrade. Jednokatna građevina, tlocrtnog oblika krnjeg slova „U“, s jednom ugaonom cilindričnom kulom, a s dvorišne strane rastvoren arkadama. Unutarnji prostor presvođen je bačvastim i križnim svodovima, opremljen namještajem iz doba historicizma i secesije. Katu se pristupa dvokrakim stubištem, prigradenim s dvorišne strane kao samostalna prostorna jedinica. Za razliku od većine zagorskih dvoraca koji su barokizacijom bitno izmijenjeni, ovaj je sačuvao oblike prijelaznog ranobaroknog stila koji najčešće razrađuje formu renesansnog kaštela s ugaonim kulama.

Dvorac Dubrava

Od nekadašnjega četverokrillnoga dvorca očuvana su dva krila. Pročelja nose historicistička obilježja. Vlasnici dvorca su Keglevići, od 1767. Limburg, potom Petazzi, Oršić Slavetički i Jakov Badl, osnivač kupališta u Krapinskim Toplicama. Poslije je posjed rasprodan seljacima.

Mali Tabor

Prvotno je Mali Tabor bio kaštel koji je kasnije pregrađen u barokni dvorac. Povijesni dokumenti spominju ga 1511. kao Kys Thabor. Bio je u posjedu Ivaniša Korvina (1490. - 1504.), Jurja Brandenburškog (1509.-1524) koji ga prodaje obitelji Rattkay u čijem je vlasništvu sve do 1793. kada ga nasljeđuje njihov nećak, barun Josip Wintershoffen. Kasnijim ženidbenim vezama Mali Tabor dolazi u vlasništvo obitelji Jelačić, a zatim baruna Kawanagha, čiji su potomci držali dvorac do kraja Drugog sv. rata. Barun Kawanagha bavio se arheologijom, te je u Breznoj gori proveo i arheološka istraživanja gdje je otkrio ostatke antičke utvrde s nađenim rimskim novcem i fibulama. Mali Tabor je u 18 st. bio jednokatni dvorac sa tri cilindrične kule čiji je dvorišni dio u prizemlju bio otvoren arkadnim lukovima, danas djelomično zazidanima. Istočno je krilo dvorca nadograđeno u 19. st. Danas je „mali brat“ dvorca Veliki Tabor u zapuštenom stanju, ali još uvijek svojim vanjskim izgledom plijeni pažnju svakog prolaznika.

Velika Horvatska

Velika Horvatska posjed je obitelji Ratkay od 16. st., a pripadala je velikotaborskom vlastelinstvu na kojem su Ratkayi bili vlasnici Miljane te Velikog i Malog Tabora. Prije dvorca u Horvatskoj je postojala kurija koja se prvi put spominje 1571. g. u darovnici cara Maksimilijana Petru Ratkayu kao "curiafelseo Horwaczka". Velika Horvatska pripada Ratkayima do 1793. godine kada taj plemićki rod izumire. Sljedećih par desetljeća izmjenjuju se vlasnici me u kojima su bili Antun Janković Bribirski, grof Franjo Thugut i kraljevska uprava, a neko se vrijeme dvorac upotrebljava i kao samostan. Uz dvorac u Velikoj Horvatskoj sredinom 19. st. postojao je veliki perivoj romantičarskih obilježja. Ne zna se kad je perivoj nastao. Dvorci obitelji Ratkay nikad nisu imali velike perivoje, već uvijek male vrtove neposredno uz dvorac kao u Miljani, Velikom i Malom Taboru. Perivoj koji je 1861. g. zauzimao površinu oko pet hektara, bio je neposredno vezan uz dvorac. Dvorac je bio sa tri strane okružen perivojem, a sjeverno je pročelje bilo orijentirano na gospodarsko dvorište. Kada je posjed prodan seljacima 1914. godine, perivoj je rasparceliran i pretvoren u oranice. Od biljnog materijala nekad lijepog perivoja, danas je ostalo samo nekoliko pojedinačnih stabala od kojih se ističe velika platana. Od velikog četverokrlnog ranobaroknog dvorca ostalo je samo istočno krilo, u kojem se od 1914. g. pa do prije nekoliko godina nalazila osnovna škola.

Dvorac Razvor

Dvorac Razvor, smješten je na kosini brijega u naselju Razvor, uz cestu prema Zagorskim Selima. Jednokrlna nevelika katnica jasnog tlocrta predstavlja značajan primjer u nizu baroknih dvoraca Hrvatskog zagorja. Glavno pročelje bogato je profilacijama dok je unutrašnjost dvorca ukrašena štuko-dekoracijama, oslicima geometrijskih motiva i iluzionističkim slikanim prizorima, što se može pripisati štajerskim majstorima. Neposredno uz dvorac nalazi se katnica gospodarske-stambene namjene. Dvorac u kojem je rođena i operna pjevačica Sidonija Rubido-Erdödy, pripadao je obiteljima Erdödy, Ožegović i Daubachy.

c) Galerije, muzeji, spomenici

Galerija Antuna Augustinčića

Galerija Antuna Augustinčića je zasnovana 1970. godine, kada je Antun Augustinčić (1900. - 1979.) - zagrebački i pariški đak, jedan od naših najznačajnijih kipara i nezaobilaznih predstavnika hrvatske moderne umjetnosti - darovao svom rodnom Klanjcu vlastiti kiparski opus, nastao tijekom 50 godina njegova stvaranja, od 1920-ih do 1970-ih, koji mu je priskrbio ugled u domovini i inozemstvu. Zgrada Galerije, autora arh. A. Lozice, otvorena je za javnost u proljeće 1976. godine izložbom reprezentativnih radova koje je odabrao sam autor i donator. U jesen iste godine, stekavši sve uvjete, Galerija je osnovana kao muzej. Današnja se ekspozicija temelji na stalnom postavu iz 1990. godine, koji je nastao nakon dva pročišćenja prvoga, Augustinčićeva postava, a predstavlja opredjeljenje za tematsko-komparativni pristup. njegovu djelu. Obuhvaća dvije međusobno ovisne cjeline: unutarnji postav - tematski podijeljen na intimnu plastiku, portrete i javne spomenike - te park skulpture uokolo Galerije. Time se Antun Augustinčić, široj javnosti poznat po monumentalnim javnim spomenicima - kao što su "Mir" uz zgradu UN-a u New Yorku i "Spomenik Seljačkoj buni i Matiji Gupcu" u Gornjoj Stubici - predstavlja i kao vrstan majstor intimne plastike, posebno ženskih i dječjih aktova i torza te snažnih, psihološki dorečenih i skulptorski izražajnih portreta. Za posjetitelje stalnog postava tiskani su primjereni vodiči za osnovce, srednjoškolce i odrasle, na hrvatskom, engleskom i slovenskom jeziku. Prema dogovoru se organiziraju stručna vodstva na hrvatskom i engleskom jeziku te atraktivne muzejske radionice za sve uzraste.

Muzej grada Pregrade „dr. Zlatko Dragutin Tudjina“

Muzej grada Pregrade "dr. Zlatko Dragutin Tudjina" nalazi se u središtu Pregrade te svojim posjetiteljima nudi stalni postav otvoren 2007. godine. Zbirke otvorene za javnost su: Numizmatička zbirka, Rudarska zbirka i Ljekarnička zbirka Thierry. Numizmatička zbirka sadrži medalje koje je dao iskovati dr. Tudjina tijekom svog života. Medalje su posvećene hrvatskim velikanima. Uz medalje iz opusa dr. Tudjine, tu su i medalje svjetovnog i votivnog karaktera te kalupi za izradu medalja. Rudarska zbirka predstavlja rudarenje u Pregradi. Pregradski ugljenokopi djelovali su tijekom 100 godina, a eksploatirao se sme i ugljen. Zbirka pokazuje presjek djelovanja rudnika tijekom posljednjih 60 godina. Ljekarnička zbirka Thierry prikazuje djelovanje farmaceutske poduzeća Thierry i ljekarne "K Angjelu čuvaru" čije djelovanje je od izuzetne važnosti za Hrvatsku jer su svojim zaokruženim procesom proizvodnje lijekova bili prethodnica današnjih velikih farmaceutskih poduzeća.

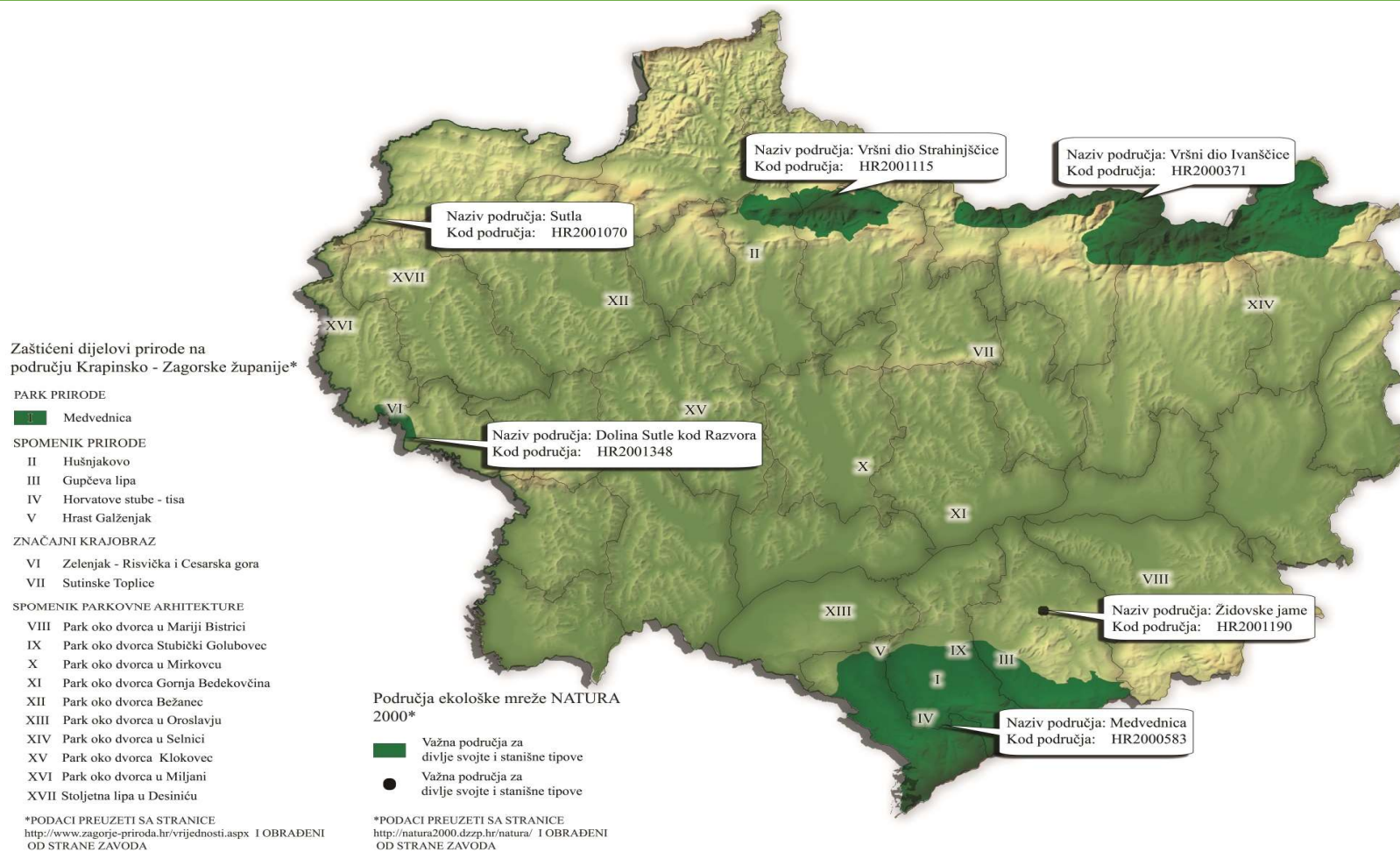
Muzej Staro selo

Smješten je u Kumrovcu u dolini rijeke Sutle izme u Cesargradske i Kunšperk gore te predstavlja jedinstveni muzej na otvorenom s očuvanim izvornim zagorskim seoskim kućama s prijelaza 19. u 20. stoljeće. U sklopu muzeja nalazi se imanje sa rodnom kućom Josipa Broza, u njoj se nalazi etnografski i povijesni postav. Do sada je ure eno oko 40 objekata u sklopu sela, a radi se na obnovi drugih. Moguće je razgledati zbirke tradicionalnog načina života s kraja 19.st. s temama „Zagorska svadba“, „Život mladog bračnog para“, „Od konoplje do platna“, „Kovački zanat“, „Kolarski obrt“, „Lončarstvo“, „Od zrna do pogače“, itd. U sklopu sela nalazi se restoran Stara Vura koji posluje izvan muzeja i nudi zagorske specijalitete.

Spomenik Lijepa naša

Spomenik "Lijepoj našoj", podignut 1935. g. u čast stogodišnjice hrvatske himne koju je napisao hrvatski književnik Antun Mihanović, smješten je u Zelenjaku, uz cestu koja spaja Klanjec i Kumrovec. Sastoji se od niskog postolja kvadratnog tlocrta, popločanog lomljenim kamenom, ogradom od kamenih blokova povezanih lancima te središnje pozicioniranog obeliska kvadratnog presjeka. Vanjske plohe obeliska izvedene su u domaćem kamenu dok je jezgra od armiranog betona. Na sredini glavne strane je brončana ploča s reljefima A. Mihanovića i tri seljaka, a ispod je granitna ploča s tekstom. Djelo je graditelja O. Mundera, klesara J. Streha i kipara Rudolfa Ivankovića.

DODATAK 4 – KARTA ZAŠTIĆENIH I NATURA PODRUČJA

DODATAK 5 – INTEGRIRANA SWOT ANALIZA S POPRATNIM OBRAZLOŽENJIMA

OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA			
SNAGE	Obrazloženje	SLABOSTI	Obrazloženje
Povoljan geo-prometni položaj LAG-a	Pristup autocesti A2 Nürnberg – Linz – Graz – Macelj – Zagreb - Split. Najznačajniji koridori koji se nastavljaju na osnovni cestovni pravac jesu: (“zagrebački prsten”) na trasi Mokrice (Zabok – Oroslavje) – Zlatar Bistrica (sa spojem na Breznički Hum) – Marija Bistrica – Laz – Popovec – (Zagreb). Područjem LAG-a prolazi pruga Zagreb – Zaprešić – Zabok – Varaždin - Čakovec koja izravno povezuje veći dio Hrvatskog zagorja sa Zagrebom, odnosno Varaždinskom i Međimurskom županijom, ali i Mađarskom. Pruga Đurmanec (HR) – Rogatec (SLO), povezuje LAG s Rogatcem, Rogaškom Slatinom i Celjem.	Nedovoljna iskorištenost kulturno-povijesnih značajki	Kulturno-povijesne značajke LAG-a imaju izraženu povijesnu, umjetničku, dokumentarnu, arhitektonsku i etnološku vrijednost te se njihov potencijal može maksimalno iskoristiti turistički i umjetnički.
Značajne poljoprivredne površine za voćarstvo i vinogradarstvo	Prigorja Maceljske gore, Strahinjčice i Ivančice (Općina Krapinske toplice, Općina Sveti Križ Začretje) najvećim su dijelom prekrivena šumama, no pojasevi većih visina imaju osunčana, kvalitetna tla. Na višim padinama ogranaka Kostelskog gorja razvila su se distrična smeđa glinasta tla pogodna za poljoprivredu. Geološka građa, razvedeni	Najveći udio nerazvrstanih cesta po stanovniku u općini Zagorska sela	Općina Zagorska Sela ima najviše nerazvrstanih (općinskih) cesta po broju stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji (73,50 km).

	<p>reljef, klima te drugi čimbenici utjecali su na razvoj različitih tipova tala na razmjerno malom prostoru, što je značajka Hrvatskog zagorja u cjelini.</p>		
<p>Bogatstvo termalnih izvora</p>	<p>Velike rasjedne linije karakteriziraju masive Strahinjčice i Ivančice te se kao posljedica postvulkanskog djelovanja i postojećih uzdužnih i poprečnih rasjeda te dislokacijskih lomova javljaju termalni izvori od kojih su unutar LAG-a Tuheljske Toplice te Krapinske Toplice. Bogatstvo vodnim resursima kao što su termalni izvori i izvori pitke vode otvaraju nove mogućnosti za daljnji socio-ekonomski razvoj osobito turizma i poljoprivrede, ali i podizanja kvalitete života općenito.</p>	<p>Većina lokalnih cesta, a dijelom i državne ceste, ne udovoljavaju minimalnim uvjetima za dati rang prometnica</p>	<p>Križanja sa željezničkim prugama su u razini, a dio prijelaza je neosiguran i slabo obilježen; dijelovi državnih i županijskih cesta prolaze kroz gradska naselja te su ujedno gradske i prigradske ulice s križanjima bez signalizacije za mješoviti promet; u naseljenim područjima su ujedno i ulice duž kojih se gradi, sa ili bez pločnika za pješake i bicikliste; područja lokalnih cesta i ostalih putova su u razini, često improvizirana i nesigurna; ograničena brzina i znakovi upozorenja nisu dovoljno jamstvo sigurnosti prometa za rang prometnica; ne udovoljavaju traženim elementima za uspone, horizontalna i vertikalna zakrivljenija, zaštitne pojaseve uz ceste te osiguranja na težim dionicama.</p>
<p>Pogodna klimatska obilježja</p>	<p>Prostor LAG-a u klimatskome pogledu ima obilježja umjerene kontinentalnosti bez jače izraženih ekstremnih stanja i nepovoljnih meteoroloških elemenata pa klima kao takva ne predstavlja ograničenja u organizaciji prostora ni u bilo kojem drugom razvojnom aspektu.</p>	<p>Nerazvijen sustav širokopojasnog Interneta</p>	<p>Područje LAG-a gotovo je potpuno pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom, time je omogućeno i spajanje računala na brzu internetsku mrežu, što je važno za razvoj gospodarstva, posebno turizma, ali i kvalitete života stanovnika. Razvoj širokopojasnog interneta nužan je na području cijelog LAG-a.</p>

Bogata kulturna baština	Na području LAG-a postoje 93 zaštićena kulturna dobra (nepokretno i pokretno kulturno dobro te nematerijalno kulturno dobro). Osim materijalne baštine područje LAG-a bogato je i nematerijalnom baštinom kao što su legende, pripovijesti, poezija, narodni izričaji, tradicionalna kuhinja i sl.	Niska priključenost stanovnika LAG-a na sustav odvodnje	Na odvodnju je u LAG-u ukupno priključeno 3300 kućanstava, odnosno 8319 stanovnika odnosno 18,72 % ukupnog broja stanovnika područja LAG-a.
NATURA 2000 područje biološke raznolikosti	Ukupno je 426,84 ha površine pod NATURA 2000 zaštitom.	Nedostatak financijskih sredstava za očuvanje i zaštitu prirodne i kulturno-povijesne baštine	Slabi financijski kapaciteti JLS-a te udruga i javnih dionika doprinose daljnjem propadanju kulturne i prirodne baštine
Blizina zračne luke	Prosječna udaljenost svih naselja od Zračne luke je oko 50 kilometara.	Izoliranost pojedinih naselja predstavlja problem u uređenju naselja i planiranju prostora	Mala naselja i disperzna naseljenost karakteristika su cijele Krapinsko-zagorska županija što je otežavajuća okolnost u uređenju prostora (otežana izgradnja infrastrukture, otežana cjelokupna organizacija prostora).
Uređen sportski aerodrom	Sportski aerodrom na području Grada Zaboka jedinstveni je turistički projekt za razvoj novih oblika sportsko-turističke ponude Županije i područja LAG-a. Trenutna kategorija sportskog aerodroma ZABOK-GUBAŠEVO (LDZK) je 1A, a predviđeno je da će kasnije	Prirodna baština je (naročito šume u privatnom vlasništvu) nedovoljno istražena i	Rascjepkanost šuma i vrlo mala površina po vlasniku i parceli te slabije gospodarenje u odnosu na državne šume osnovna je karakteristika privatnih šuma. Problemi takvog gospodarenja šumama očituju se u nedostatku podataka o šumama i lošoj edukaciji vlasnika. Posljedica toga je loše ukupno stanje privatnih

	biti B2.	zaštićena	šuma, a to se negativno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost.
Planirano koordinirano prikupljanje i gospodarenje otpadom	Za područje Krapinsko-zagorske županije izrađen je plan gospodarenja otpadom te je izrađena prostorno-planska dokumentacija za Regionalni centar Piškornica uz pretovarnu stanicu u Zaboku.	Nedovoljna iskorištenost OIE	Energetska opskrba temelji se na električnoj energiji, tekućim gorivima i zemnom plinu dok se nedovoljno koriste obnovljivi izvori energije.
Razvijena mreža društvene / javne infrastrukture	Na području LAG-a imamo 75,7 km biciklističkih staza, 46 km šetnica i 43,71 km vinskih staza. Dodatno na području LAG-a postoje i prirodna kupališta ali i uređena izletišta koje posjećuju kako turisti tako i lokalno stanovništvo.	Nedovoljno ulaganja u modernizaciju i dodatno opremanje objekata društvene infrastrukture	Iako postoje objekti društvene infrastrukture (21 društveni dom, 31 vatrogasni dom, 6 muzeja, 1 kino te 53 udruge kulturno-umjetničkog amaterizma), no zbog ograničenih financijskih sredstava, u objekte se nije ulagalo. Postoje i problemi zapuštenosti prostora i zastarjelosti opreme u ovoj infrastrukturi radi nedovoljno sredstava za daljnja ulaganja.
PRILIKE	Obrazloženje	PRIJETNJE	Obrazloženje
Razvoj posebnih oblika turizma	Izoliranost naselja i disperziranost se može iskoristiti u razvoju ruralnog turizma, posebnih oblika rekreativnog turizma vezanog uz prirodnu baštinu. Jasno izražena godišnja doba sa svojim prirodnim i društvenim karakteristikama te pratećim vremenskim uvjetima veliki su potencijal za daljnji razvoj turizma (zimskog, ljetnog, gastro i ostalih posebnih oblika turizma).	Smanjenje broja stanovnika LAG-a	Broj stanovnika LAG-a u 10 godina pao je za 3.685 osoba, daljnja demografska depopulacija te demografsko starenje može dovesti do smanjenja radno aktivnog stanovništva.
Uvođenje obnovljivih	Krapinsko-zagorska županija uključena je u	Stanovništvo	Stanovništvo živi u 189 naselja na području

izvora energije u kućanstva, javne objekte i gospodarske objekte	program Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost putem kojih je moguće dobiti subvencije za uvođenje alternativnih oblika energije.	disperzirano po udaljenim naseljima	LAG-a, veće udaljenosti iziskuju više troškova za izgradnju infrastrukture, otežava organizaciju i uređenje prostora.
Fondovi za razvoj infrastrukture, zaštitu okoliša i prirode / Program mreže NATURA 2000	Program prekogranične suradnje Slovenija-Hrvatska kojeg mogu koristiti dionici s cijelog područja KZŽ fokusira se na turističku valorizaciju i iskorištavanje prirodne i kulturne baštine.	Klimatske promjene uzrokuju poplave i klizišta	Uslijed klimatskih promjena i učestalih kiša posljednjih godina, a kao i posljedica izgradnje ceste Zabok – Začretje i brze ceste Mokrice – Bračak, dolazi do čestog plavljenja dijelova uz rijeke Krapine, Krapinice i Horvatske. Tijekom 2013. i 2014. godine zabilježena su 3 uzastopna izlivanja rijeka što predstavlja problem za stambene objekte i okoliš. Ceste građene na niskom nasipu u nizinama u boljem su stanju od onih na brežuljkastim predjelima, koje većinom imaju problema s klizištima. U 2014. godini na području LAG-a pojavilo je ukupno 189 klizišta.
Uređenje šuma i šumskih putova kroz Program ruralnog razvoja	Privatni šumoposjednici i udruge šumoposjednika te javni sektor može koristiti sredstva Programa ruralnog razvoja za uređenje šumskih zajednica.	Nedostatak zajedničkog pristupa korištenja kulturno-povijesne baštine	Nekoliko povijesnih objekata nije sačuvano na zadovoljavajući način te se osjećaju posljedice dugotrajnijeg zanemarivanja tijekom različitih socio-političkih razdoblja (Kostelgrad, Novi dvori, Velika Horvatska, Mali tabor i sl.). Nepostojanje učinkovitog sustava zaštite na regionalnoj razini, a time i promocije i daljnje valorizacije kulturno-povijesne baštine predstavlja prijetnju.
Uređenje	Uređenje (modernizacija i izgradnja)	Ugroženost šuma	Ugroženost šuma prekomjernim branjem

<p>nerazvrstanih cesta kroz alternativne izvore financiranja</p>	<p>nerazvrstanih cesta kroz Program ruralnog razvoja.</p>		<p>šumskog cvijeća te grančica jele, tise i božikovine za izradu vijenaca (tisa i božikovina zaštićene su kao pojedine vrste na temelju <i>Zakona o zaštiti prirode</i> te se iste ne smiju brati na svojim prirodnim staništima).</p>
<p>Koristiti potencijal prekogranične suradnje s Republikom Slovenijom s obzirom na geoprometni položaj LAG-a</p>	<p>LAG Zagorje-Sutla svojim zemljopisnim položajem ima određene prednosti u odnosu na ostale LAG-ove s obzirom da se nalazi na značajnom teritoriju povezivanja RH s ostatkom zapadnog dijela EU, izravna granica s Republikom Slovenijom. Postoji potencijal za ozbiljniji razvojni pristup zajedničkoj kulturno-povijesnoj baštini LAG-a obzirom na broj zaštićenih kulturnih dobara i općenito bogatstvo kulturne baštine na području LAG-a.</p>	<p>Niska kvaliteta i izgrađenost prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu</p>	<p>Stanje mobilnih i stabilnih kapaciteta te mala brzina putovanja ima negativan utjecaj na kvalitetu prijevoza. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te mali broj istih koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Ukupan broj željezničko-cestovnih prijelaza na području LAG-a je 36.</p>
<p>Unaprijediti prepoznatljivost hrvatskog Zagorja (Donjeg Zagorja kao jedinstvenog brenda)</p>	<p>Gradovi i općine sa svojim naseljima dijele zajednički kulturološko-povijesni kontekst, nalaze se u istoj županiji te pripadaju prirodnoj regiji Donje zagorje odnosno Hrvatsko zagorje kao jedinstvenoj povijesno geografskoj cjelini.</p>	<p>Ograničenost utjecaja JLS-a na dinamiku izgradnje sustava vodoopskrbe i odvodnje</p>	<p>JLS pojedinačno ne mogu utjecati na dinamiku investiranja ni financijski kapacitet već ta dinamika ovisi o Zagorskom vodovodu i njihovom planu investicija.</p>
<p>Izgradnja vodovodne i kanalizacijske mreže kroz korištenje Programa ruralnog razvoja</p>	<p>Potrebna su veća ulaganja u vodovodnu i kanalizacijsku mrežu kako bi se postigao viši životni standard stanovništva. Ova ulaganja moguće je financirati vanjskim izvorima kroz Mjeru 7 Programa ruralnog razvoja.</p>		

Dodatni razvoj društvene infrastrukture u kombinaciji s turističko rekreativnim sadržajima	Postojeće objekte društvene infrastrukture te šetnice, biciklističke staze i ostalu popratnu infrastrukturu moguće je staviti u punu funkciju za lokalno stanovništvo kroz korištenje Programa ruralnog razvoja.		
Potencijal ulaganja u OIE s naglaskom na termalne izvore, biomasu i solarnu energiju.	Bogatstvo područja termalnim izvorima ali i šumom te samim time biomasom i relativno dugim proljetno-ljetnim sunčanim razdobljima, uz brežuljkasta područja i osunčane pojaseve, čine ovo područje potencijalno izdašnim za korištenje OIE.		
GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA			
SNAGE	Obrazloženje	SLABOSTI	Obrazloženje
Visok stupanj razvijenosti	Prema stupnju razvijenosti od 83,75% područje LAG-a spada u III. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske.	2 jedinice lokalne samouprave spadaju u potpomognuta područja	Općine Desinić i Zagorska Sela prema indeksu razvijenosti ocijenjene su kao područja koja zaostaju za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati.
Stopa nezaposlenosti ispod županijskog prosjeka	Stopa nezaposlenosti (2013. godina) iznosi 13,9% pri čemu se izdvaja Zabok s najnižom stopom od 10,2%, a Kumrovec s najvišom stopom od 18,1%. Stopa nezaposlenosti na razini KZZ-a 2013. godine iznosi 21,3%.	Pad broja isporučitelja mlijeka	Ukupno na području LAG-a u 2014. godini je registrirano 211 proizvođača mlijeka koji su isporučili 4.863.643 litara mlijeka u 2014. godini. Broj proizvođača mlijeka tijekom godina fluktuiraju pri čemu je vidljiv negativan

			trend (2010. godina = 339).
Smanjenje broja nezaposlenih	Broj nezaposlenih se tijekom razdoblja mijenjao pa ukoliko promatramo razdoblje posljednjih 5 godina vidljiv je rast nezaposlenosti do 2013. godine, kada se u 2014. godini smanjio broj nezaposlenih osoba za 267 osoba što ukazuje na povećanje gospodarske aktivnosti.	Mali broj zadruga	Mali broj zadruga (6 na području LAG-a) ukazuje na potrebu daljnjeg jačanja zadrugarstva u LAG-u kako bi pojedinačni proizvođači putem udruživanja mogli zajedno uspješno poslovati na tržištu.
Velik broj PG-a	Područje LAG-a karakterizira značajan utjecaj poljoprivrede te je u 2014. godini registrirano 3.444 poljoprivredna gospodarstva što je 39% u odnosu na čitavu županiju (8792) te 1,8% u odnosu na RH (191102).	Rasparceliranost zemljišta	Rasparceliranost zemljišta onemogućuje intenzivno bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom te smanjuje njenu isplativost.
Postojanje autohtonih sorti vina	Autohtone sorte koje nalazimo na području LAG-a su: Stare krapinske beline, Beline začretnske, Mirkovače, Smudne beline, Zagorski divjak, Starohrvatska črnina i Sokol.	Neravnomjeran gospodarski razvoj	Na području LAG-a se prema podacima očituje neravnomjerni gospodarski razvoj prema prostornoj raspodjeli gospodarskih subjekata. Najveći broj subjekata djeluje na području grada Zaboka (184) i općine Sveti Križ Začretje (73), dok ih je najmanje na području općine Zagorska sela (13) i općine Kraljevec na Sutli (16).
PRILIKE	Obrazloženje	PRIJETNJE	Obrazloženje
Pogodni uvjeti za razvoj vinarstva i vinogradarstva	Reljef i klima su pogodni za uzgoj vinove loze i proizvodnju vina pri čemu postoji i duga tradicija.	Nizak udio prihoda od poljoprivrede u proračunima JLS-	Iako poljoprivreda kao djelatnost nema veliki udio u ukupnim приходima jedinica lokalne samouprave na području LAG-a, stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom za potrebe

		a	opskrbljivanja obiteljskih gospodarstava.
Fondovi EU na raspolaganju za proizvodnju, marketing i plasman vina	Korištenje mehanizama kroz Vinsku omotnicu te Program ruralnog razvoja za jačanje kapaciteta proizvođača u sektoru vina.	Niski prinosi u ratarstvu	Ratarstvo ovog područja je prvenstveno u funkciji proizvodnje stočne hrane pri čemu su prinosi zbog specifičnosti terena niži od državnog prosjeka.
Udruživanje u proizvođačke grupe	Poticanje zadrugarstva i udruživanja u proizvođačke grupe kroz Program ruralnog razvoja i druge nacionalne programe.	Pad broja proizvođača mlijeka	Broj proizvođača mlijeka tijekom godina fluktuirao pri čemu je vidljiv negativan trend. Ukupno na području LAG-a u 2014. godini je registrirano 211 proizvođača mlijeka koji su isporučili 4.863.643 litara mlijeka u 2014. godini.
Daljnji razvoj voćarstva i vinogradarstva	Poljoprivredne površine na prostranim osunčanim pojasevima većih visina s kvalitetnim tлом važan su resurs za daljnji razvoj voćarstva i vinogradarstva.	Smanjenje broja dolazaka i noćenja u pojedinim dijelovima LAG-a	Prema podacima TZ Klanjec, u 2014. godini nije bilo registriranih dolazaka i noćenja.
Razvoj integrirane i ekološke poljoprivrede	Prema posljednjim dostupnim podacima na području LAG-a, poljoprivrednici integrirane i ekološke proizvodnje čine oko ¼ ukupnog broja poljoprivrednika integrirane i ekološke proizvodnje s područja županije.		
Razvoj turističko-rekreativnih sadržaja	Nastavak razvoja turističko-rekreativnih sadržaja vezanih uz geomorfološke karakteristike (brežuljci, šume, izvorišta,		

	potoci i rijeke, termalni izvori/toplice).		
Daljnji razvoj poslovnih zona	Iskoristiti potencijal 8 poslovnih zona koje postoje na području LAG-a te dodatno unaprijediti njihove kapacitete kroz fondove EU.		
DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE PODRUČJA			
SNAGE	Obrazloženje	SLABOSTI	Obrazloženje
Velik broj udruga	33% udruga u KZZŽ-u je registrirano na području LAG-a.	Nizak udio stanovništva sa visokim obrazovanjem	4,18% (1860 stanovnika od 44.443 stanovnika LAG-a) ima visoko obrazovanje
Bogat kulturno umjetnički život LAG-a	U kulturno-umjetničkom životu sudjeluje niz aktivnih udruga te se održavaju brojne kulturne manifestacije koje su uglavnom vezane za oživljavanje starih zanata, ekstenzivne poljoprivrede te narodnih običaja (Branje grozdja, Fašnik, Pregradske pisanice, Lepe rože pregradske itd.).	Pad broja stanovnika	Od sredine prošlog stoljeća, ukoliko se promatra kretanje broja stanovnika na području LAG-a, uočava se kontinuirani negativan trend smanjenja broja stanovnika pri čemu je naglašena koncentracija stanovnika u urbanijim cjelinama administrativnih središta.
PRILIKE	Obrazloženje	PRIJETNJE	Obrazloženje
Ponuda dodatnih oblika obrazovanja	Mogućnost dodatnog obrazovanja stanovništva kroz programe pučkih učilišta, strukovne programe u srednjim školama te na visokim učilištima.	Koncentracija stanovništva u urbanim sredinama	U posljednjih 70 godina (1948. – 2011.) dolazi do pada broja stanovnika LAG-a (za 30%) pri čemu je naglašena koncentracija stanovnika u urbanijim cjelinama administrativnih središta što može dovesti do napuštanja sela i propadanja ruralnih područja.

<p>Stjecanje konkretnih radnih vještina mladih kroz programe osposobljavanja</p>	<p>Ponuda programa osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa čime se mladima omogućuje stjecanje korektnih kompetencija.</p>	<p>Starenje stanovništva</p>	<p>Prosječna starost, koja označava srednje godine života stanovništva u trenutku popisa, iznosi 42,6 za područje LAG-a što je više od prosječne starosti na razini države (41,7) i na razini županije (41,7). Prema indeksu starenja, 28% je više starijih od 60 godina nego djece u dobi od 0 do 19 godina. Koeficijent starosti pokazuje da je 25% osoba starijih od 60 godina u ukupnom broju stanovnika LAG-a.</p>
<p>Programi za razvoj socijalne infrastrukture</p>	<p>Kroz Europski socijalni fond i programe transnacionalne i međuregionalne suradnje moguće je razvijati dodatne oblike socijalnih usluga u lokalnoj zajednici uz jači naglasak i ulogu organizacija civilnog društva.</p>		

DODATAK 6 - CILJEVI I AKTIVNOSTI RAZVOJA, KRITERIJI ODABIRA PROJEKATA

Strateški cilj 1	PROMOVIRANJE USPJEŠNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA NA PODRUČJU LAG-a
Obrazloženje cilja	<p>Osnovna analiza i SWOT analiza pokazale su da je područje LAG-a Zagorje - Sutla bogato značajnim poljoprivrednim površinama koje su pogodne za voćarstvo i vinogradarstvo. Iako su prigorja najvećim dijelom prekrivena šumama, pojasevi većih visina imaju osunčana, kvalitetna tla s mogućnošću daljnjeg razvoja voćarstva. Područje LAG-a karakterizirano je i velikim brojem PG-ova (39% PG-a KZŽ), no vidljiv je pad broja proizvođača i isporučitelja mlijeka, ratarstvo je u funkciji proizvodnje stočne hrane sa smanjenim prinosisima, stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom za potrebe opskrbljivanja obiteljskih gospodarstava što uzrokuje i nizak udio prihoda od poljoprivrede. S druge strane, prisutan je razvoj integrirane i ekološke poljoprivrede. Iako je Krapinsko-zagorska županija u cijelosti uključena u mjere Fonda za energetska učinkovitost putem kojeg se ostvaruju značajna ulaganja u poticanje primjene mjera energetske učinkovitosti u gospodarskim djelatnostima, i dalje je prisutna nedovoljna iskorištenost OIE koja je vidljiva u činjenici da je električna energija i dalje glavni energent. Ovim ciljem želi se poboljšati rezultate poljoprivrednih gospodarstava kroz poticanje restrukturiranja i modernizaciju proizvodnje, a s ciljem poljoprivredne diversifikacije i povećanja tržišnog sudjelovanja. Prelazak na tržišno usmjerenu proizvodnju doprinijet će se održivosti PG-a, poticati će se integracija primarnih proizvođača u poljoprivredno-prehrambeni lanac, poticati će se korištenje otpadaka iz poljoprivrede, a kako bi se potaknulo korištenje obnovljivih izvora energije.</p>
Financijska alokacija % do 2020. godine	<p>46,27% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH</p>
Očekivani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prošireni proizvodni kapaciteti poljoprivrednih proizvođača 2. Modernizacija farmi 3. Poboľšana kvalitete poljoprivrednih proizvoda 4. Primjena inovacija u poljoprivrednoj proizvodnji te korištenje obnovljivih izvora energije 5. Uspostavljena mala, održiva poljoprivredna gospodarstva 6. Povećan broj mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava

	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata	Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora za ulaganje u modernizaciju ili restrukturiranje	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	2	19
Popis aktivnosti	Aktivnost 1.1. - Ulaganja u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava Aktivnost 1.2. - Ulaganje u povećanje preradbenih kapaciteta poljoprivrednih proizvoda Aktivnost 1.3 - Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava u popisu aktivnosti			
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR	<p>P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama Fokus područje: 2A) <i>Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije</i></p> <p>P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi Fokus područje: 3A) <i>Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija</i></p> <p>P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru Fokus područje: 5C) <i>Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva</i> 5D) <i>Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost</i></p>			

Naziv aktivnosti 1.1.	Ulaganja u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava			
Obrazloženje aktivnosti	<p>Svrha ove aktivnosti je osuvremenjivanje poljoprivrednih gospodarstava zbog povećanja poljoprivredne proizvodnje, kvalitete poljoprivrednih proizvoda, konkurentnosti gospodarstava te širenja tržišta. Ujedno, operacijama će se poticati adekvatno gospodarenje stajskim gnojem zbog poštivanja Nitratne direktive te zaštite okoliša i voda. Sukladno strategiji EUROPA 2020 i definirana tri općenita cilja ZPP-a za 2014. – 2020. godinu, Aktivnost 1.1. LRS-a LAG-a Zagorje - Sutla doprinosi poticanju konkurentnosti poljoprivrede i osiguravanju održivog upravljanja prirodnim resursima i akcija protiv klimatskih promjena. Tipovi operacija definirani u okviru ove Aktivnosti doprinose fokus području 2A (poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja tržišnog sudjelovanja i usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije), 5.C (olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarenja) i 5.D (smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka iz poljoprivrede) Programa ruralnog razvoja, odnosno prioritetima 2 (poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama) i 5 (promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika, otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru).</p>			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, provode kontrolu i nadzor projekata.			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	<p>TO 1.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava (tip operacije 4.1.1. PRR RH)</p> <p>TO 1.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš (tip operacije 4.1.2. PRR RH)</p> <p>TO 1.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije (tip operacije 4.1.3. PRR RH)</p>			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Ukupna realizirana ulaganja (javna i privatna sredstva, TO 1.1.1., TO 1.1.2., TO 1.1.3.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	175.000,00 EUR	265.792,54 EUR

	1.1.3.)			
	Broj aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja (npr. u restrukturiranje i modernizaciju TO 1.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirane aktivnosti ovog tipa)	2	11

Naziv tipa operacije	TO 1.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava (tip operacije 4.1.1. PRR RH)
Korisnici	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika veće od 6.000 € za ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća i veća od 8.000 € za ostala ulaganja 2. Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika 3. Pravne i fizičke osobe koje udovoljavaju kriteriju 1 ili 2, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla
Aktivnosti unutar tipa operacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gradnja i/ili opremanje objekata za držanje životinja 2. Gradnja i/ili opremanje zatvorenih prostora i objekata za uzgoj bilja, sjemena, sadnog materijala te gljiva 3. Gradnja i/ili opremanje objekata za skladištenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje i pakiranje proizvoda 4. Nabava nove poljoprivredne mehanizacije i opreme 5. Podizanje novih višegodišnjih nasada
Uvjeti prihvatljivosti	<p>Ulaganja se moraju odnositi na poljoprivredne proizvode iz POPISA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA OBUHVACEN DODATKOM I. UGOVORA O EU osim proizvoda ribarstva.</p> <p>Korisnici potpore jesu poljoprivredna gospodarstva čija se ulaganja odvijaju na području Republike Hrvatske.</p> <p>Kod podnošenja Zahtjeva za potporu korisnik je dužan dostaviti dokument iz kojeg je vidljiva ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva (isključujući zadruge, proizvođačke grupe/organizacije) iskazana u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva. Dokument izdaje Savjetodavna služba.</p> <p>Fizičke i pravne osobe moraju biti upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi, a proizvođačke grupe/organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim uz tržište poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000 kuna te za sve</p>

integrirane i zajedničke projekte.

Korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.

Ako projekt zahtijeva provedbu postupka ocjene o potrebi procjene i/ili procjene utjecaja zahvata na okoliš u skladu s odredbama posebnog propisa kojim se uređuje procjena utjecaja zahvata na okoliš, ista se mora provesti prije ulaganja.

(Ukoliko zakonodavstvo Europske unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti Zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 12 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo.)

Mladi poljoprivrednik koji po prvi put uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo kao nositelj gospodarstva/odgovorna osoba može podnijeti Zahtjev za potporu za ulaganja namijenjena dostizanju standarda Europske unije, koja se odnose na poljoprivrednu proizvodnju, uključujući sigurnost na radu unutar najviše 24 mjeseca od datuma uspostavljanja gospodarstva.

Korisnici u teškoćama u smislu smjernica Europske unije o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama nisu prihvatljivi kao korisnici.

Korisnik prilikom podnošenja Zahtjeva za isplatu, mora dokazati stručnu osposobljenost za bavljenje poljoprivrednom djelatnošću sukladno sljedećim kriterijima:

a) za obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i obrt:

– nositelj ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno vlasnik obrta ili jedan od stalno zaposlenih u obrtu ima završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u trajanju od najmanje 3 godine.

b) za pravne osobe:

– najmanje jedan stalno zaposleni ima završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u trajanju od najmanje 3 godine.

c) za mlade poljoprivrednike:

– završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili ima radno iskustvo iz tog područja u trajanju od najmanje 3 godine.

Kao odgovarajuće područje, ovisno o ulaganju, podrazumijeva se poljoprivreda, veterina, prerada hrane.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu bez obzira na broj aktivnosti iz pojedinih operacija ne može iznositi više od 50.000 EUR u kunsjoj protuvrijednosti.

Cijelo područje na kojem će se ulagati u navodnjavanje, kao i sva druga područja čiji okoliš može biti zahvaćen tim ulaganjem moraju biti uključena u plan upravljanja vodnim područjima u skladu s uvjetima iz Okvirne direktive o vodama (OJL 327, 22. 12. 2000).

Mjerenje zahvaćenih količina vode mora biti uspostavljeno ili se mora uspostaviti na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora. Za ulaganja u zamjenu ili poboljšanje postojeće instalacije sustava navodnjavanja korisnik mora dostaviti potvrdu proizvođača da će novi sustav navodnjavanja osigurati uštedu vode od najmanje 25 posto u odnosu na tehničke parametre postojeće instalacije ili infrastrukture.

(Ulaganje u zamjenu ili poboljšanje postojeće instalacije sustava navodnjavanja, ako ulaganje zahvaća površinske ili podzemne vode čiji je status manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima, zbog razloga vezanih uz količinu vode, mora osigurati učinkovito smanjenje potrošnje vode na razini ulaganja za barem 50 posto od potencijalne uštede vode.)

Ulaganja u građenje novih sustava navodnjavanja koja rezultiraju neto povećanjem navodnjavane površine te koja utječu na podzemne ili površinske vode prihvatljiva su samo ako status vode nije manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima zbog razloga vezanih uz količinu vode.

Za ulaganja u sustave navodnjavanja potrebno je ishoditi prethodno odobrenje projekta od Ministarstva, uprave nadležne za vodno gospodarstvo. Prethodno odobrenje projekta obuhvaća ispunjenje uvjeta korištenja i zaštite voda sukladno nacionalnom zakonodavstvu te ciljeva zaštite okoliša iz Okvirne direktive o vodama.

Tlo mora biti prikladno za navodnjavanje na cijeloj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom.

Postrojenje za proizvodnju električne energije priključuje se na infrastrukturu poljoprivrednog gospodarstva, iza obračunskog mjernog mjesta poljoprivrednog gospodarstva kao korisnika elektroenergetske mreže te se proizvedena električna i toplinska energija prvenstveno koristi za podmirenje potrošnje električne i toplinske energije toga gospodarstva.

Korisnicima se dopušta prodaja (viškova) električne i toplinske energije u elektroenergetsku i toplinsku mrežu uz uvjet iz stavka 12. ovoga članka te uz način priključenja određen stavkom 8. ovoga članka.

Prije izgradnje postrojenja, korisnik sredstava je dužan osigurati odgovarajuće uvjete korištenja priključenja, odnosno budućeg korištenja mreže.

Postrojenje za proizvodnju toplinske i električne energije koje koristi obnovljive izvore energije na poljoprivrednom gospodarstvu mora:

- imati instaliranu snagu manju ili jednaku priključnoj snazi poljoprivrednog gospodarstva,
- imati planiranu godišnju proizvodnju toplinske i/ili električne energije manju ili jednaku godišnjoj potrošnji poljoprivrednog gospodarstva i koristiti minimalno 50 posto toplinske energije.

Godišnja potrošnja poljoprivrednog gospodarstva je najveća godišnja potrošnja u posljednjih pet godina ili planirana potrošnja nakon gradnje ili rekonstrukcije poljoprivrednog gospodarstva koja su planirana u sklopu ulaganja, ako je ta planirana potrošnja veća. U slučaju električne energije, godišnja potrošnja se odnosi na potrošnju na obračunskom mjestu iza koje se gradi postrojenje.

Za proizvodnju električne energije iz biomase prihvatljivo je korištenje silažnog kukuruza, žitarica, usjeva bogatih škrobom i šećerom dobivenih iz poljoprivredne proizvodnje, i to maksimalno do 20 posto od ukupno potrebne količine za biomasom na poljoprivrednom

gospodarstvu na godišnjoj razini.

Ulaganja u postrojenja za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe iz biomase su isključena iz potpore, ako ista ne koriste minimalni postotak ukupne godišnje učinkovitosti postrojenja.

Za dokazivanje ukupne godišnje energetske učinkovitosti na proizvodnom postrojenju moraju biti osigurana mjerenja, odnosno na proizvodnom postrojenju mora biti ugrađena mjerna oprema.

Integriranim projektom smatra se onaj projekt koji objedinjuje Operacije iz Podmjere 4.1. i Podmjere 4.2. pod uvjetom da:

- a) korisnik koji prijavljuje integrirani projekt mora zadovoljiti propisane uvjete odabranih operacija/podmjera,
- b) minimalan postotak iznosa prihvatljivog ulaganja bez općih troškova Podmjere 4.1. mora biti viši od 51 posto, odnosno minimalan postotak iznosa prihvatljivog ulaganja bez općih troškova Podmjere 4.2. mora biti viši od 10 posto u ukupnom iznosu prihvatljivih ulaganja bez općih troškova,
- c) ulaganja koja su predmet integriranog projekta, moraju biti proizvodno povezana,
- d) uvećani intenzitet potpore od 20 i više postotnih bodova odnosi se na vrijednost ukupno prihvatljivih troškova cjelokupnog integriranog projekta,
- e) korisnik je dužan izraditi jedan zajednički poslovni plan (Podmjera 4.1., Podmjera 4.2.) u kojem će biti prikazana dva projekta kao jedan integrirani projekt kod kojeg ekonomski i/ili okolišni i/ili energetske rezultate mora biti bolji nego da su rađeni kao pojedinačni projekti,
- f) ukoliko korisnik podnosi zahtjev za integrirani projekt, isti ne može prijaviti ulaganja koja nisu u okviru prijavljenog integriranog projekta.

(17) Ukoliko korisnik ne udovoljava uvjetima iz stavka 16. ovoga članka, isti se neće smatrati integriranim projektom te korisnik neće moći ostvariti pravo na uvećanje intenziteta potpore od dodatnih 20 postotnih bodova niti će se dodijeliti potpora za troškove iz operacije 4.2.1. ili 4.2.2.

(18) Ukoliko korisnik podnosi Zahtjev za potporu za integrirani projekt, a ostvari dodatne postotne bodove za ostale slučajeve unutar pojedine operacije u Podmjeri 4.1., ostvareni intenzitet potpore primjenjuje se na cijeli integrirani projekt.

(19) Ukoliko korisnik podnosi Zahtjev za potporu za integrirani projekt uz Zahtjev za potporu mora priložiti troškovnik radova/ponudu iz kojih je jasno vidljivo koji se troškovi odnose na Podmjeru 4.1., a koji na Podmjeru 4.2. Ova odredba se odnosi na sva prihvatljiva ulaganja iz Podmjere 4.1. i Podmjere 4.2.

Zajedničkim projektom smatraju se ulaganja provedena od strane 2 ili više korisnika u Podmjeri 4.1. te predmet ulaganja koriste svi korisnici zajedničkog projekta. Jedan korisnik ne može koristiti više od 70 posto predmeta zajedničkog projekta. Korisnici sklapaju Ugovor o poslovnoj suradnji kojim definiraju jednog korisnika koji će biti podnositelj Zahtjeva za potporu u ime njih u kojem će biti definiran način korištenja predmeta ulaganja zajedničkog projekta od strane svih korisnika zajedničkog projekta. Ugovor mora biti sklopljen na rok od najmanje 10 godina računajući od trenutka podnošenja Zahtjeva za potporu te isti mora sadržavati podatke od

	<p>korisnika o postotku korištenja predmeta zajedničkog projekta.</p> <p>Ukoliko u projektu ulaganje obuhvaća kupnju zemljišta i/ili objekata radi realizacije projekta i opće troškove, opći troškovi i troškovi kupnje zemljišta i/ili objekata mogu iznositi najviše 15 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova s tim da opći troškovi ne smiju prelaziti 5 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova bez općih troškova.</p> <p>Za ulaganje u nabavu traktora, korisnik na kraju ulaganja mora zadovoljiti i specifične kriterije iz Priloga V. ovoga Pravilnika.</p> <p>Korisnik je dužan uz Zahtjev za potporu dostaviti Izjavu da mu nisu dodijeljena sredstva za iste prihvatljive troškove u okviru ove Podmjere za koju je podnio Zahtjev za potporu od strane središnjih tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te svake pravne osobe koja dodjeljuje državne potpore.</p> <p>(Ulaganje u sektor pčelarstva u okviru ove Podmjere nije prihvatljivo.)</p> <p>Nakon konačne isplate, korisnik je dužan najmanje narednih pet godina baviti se poljoprivrednom proizvodnjom za koju je ostvario potporu.</p> <p>Trajanje projekta nakon izdavanja Odluke o dodjeli sredstava do podnošenja posljednjeg Zahtjeva za isplatu može trajati najduže:</p> <p>a) do 24 mjeseca za građenje i podizanje nasada, b) do 12 mjeseci za opremanje.</p>
<p>Iznosi potpore</p>	<p>Najniži iznos potpore: 5.000,00 EUR Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
<p>Intenzitet potpore 1. i 2.</p>	<p>1. Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50 posto od ukupnih prihvatljivih troškova.</p> <p>2. Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima, i to za:</p> <p>a) mlade poljoprivrednike koji su unutar pet godina prije datuma podnošenja Zahtjeva za potporu postavljeni kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva, b) zajedničke projekte, c) integrirane projekte, d) ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima (članak 31. i 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013), a sukladno posebnim propisima koji uređuju isto područje, e) ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost, f) ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima (članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013) i ekološkom poljoprivredom (članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013), a sukladno posebnim propisima koji uređuju isto područje.</p>
<p>Prihvatljivi troškovi</p>	<p>Prihvatljivi materijalni troškovi za sufinanciranje:</p> <p>a) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za životinje, uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva, b) ulaganje u građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata za uzgoj jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i</p>

	<p>sadnog materijala i gljiva s pripadajućom opremom i infrastrukturom u sklopu poljoprivrednog gospodarstva,</p> <p>c) ulaganje u građenje i/ili opremanje ostalih gospodarskih objekata, upravnih prostorija s pripadajućim sadržajima, opremom i infrastrukturom, koji su u funkciji osnovne djelatnosti,</p> <p>d) ulaganje u opremu za berbu, sortiranje i pakiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda,</p> <p>e) ulaganje u kupnju nove poljoprivredne mehanizacije i opreme za vlastitu primarnu poljoprivrednu proizvodnju i gospodarskih vozila uključujući sektor vinogradarstva,</p> <p>f) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za skladištenje, hlađenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje i pakiranje proizvoda iz vlastite primarne poljoprivredne proizvodnje s pripadajućom opremom i infrastrukturom,</p> <p>g) ulaganje u podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada isključujući restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino,</p> <p>h) ulaganje u izgradnju i/ili opremanje novih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu te poboljšanje postojećih sustava/opreme za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu,</p> <p>i) ulaganje u izgradnju i/ili opremanje sustava za navodnjavanje izvan poljoprivrednog gospodarstva za potrebe primarne proizvodnje poljoprivrednog gospodarstva,</p> <p>j) ulaganje u uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje,</p> <p>k) ulaganje u kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta, do 10 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih ulaganja (bez općih troškova) uz mogućnost kupnje prije podnošenja Zahtjeva za potporu,</p> <p>l) ulaganja u prilagodbu novouvedenim standardima sukladno članku 17. Uredbe (EU) br. 1305/2013,</p> <p>m) ulaganja radi povećanja energetske učinkovitosti sukladno propisima koji reguliraju područje energetske učinkovitosti.</p> <p>Prihvatljiv trošak za sufinanciranje je i stjecanje objekata, strojeva i opreme kroz financijski leasing do iznosa tržišne vrijednosti imovine.</p> <p>Prihvatljivi nematerijalni troškovi:</p> <p>a) kupnja ili razvoj računalnih programa,</p> <p>b) kupnja prava na patente i licence,</p> <p>c) autorska prava,</p> <p>d) registracija i održavanje žigova i</p> <p>e) ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.</p> <p>Prihvatljivi opći troškovi su usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti do 10 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, a sukladno članku 18. stavku Pravilnika za provedbu Podmjere 4.1.</p>
<p>Neprihvatljivi troškovi</p>	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje:</p> <p>a) porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te</p>

	<p>ima pravo na odbitak PDV-a, b) drugi porezi, naknade, doprinosi, c) kamate, d) rabljena: poljoprivredna mehanizacija i oprema, gospodarska vozila te radni strojevi, e) svi troškovi održavanja i amortizacije, f) troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja, g) troškovi vlastitog rada, h) operativni troškovi, i) kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja, kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja, j) troškovi nastali prije podnošenja Zahtjeva za potporu, osim općih troškova i troškova kupnje zemljišta/objekata, ali ne prije 1. siječnja 2014. godine, k) nepredviđeni troškovi i l) plaćanje u gotovini.</p>
<p>Kriterij odabira za tip operacije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • veličina gospodarstva • broj korisnika uključenih u ulaganje (prednost - zajednički projekti i projekti koje provode proizvođačke grupe i organizacije) • obrazovanje i iskustvo korisnika/nositelja projekta (prednost - viši stupanj obrazovanja i iskustvo u poljoprivredi) • ulaganja u prioritetne sektore sukladno SWOT analizi i definiranim potrebama • tip ulaganja (prioritet - složenija ulaganja) • ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces • ulaganje doprinosi obnovi, očuvanju i poboljšanju ekosustava • ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene • ulaganje u područjima s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima • ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti
<p>Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.</p>	<p>12,68% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Mjeru 19.2. PRR RH</p>
<p>Doprinosu prioritetu/ima EPFRR</p>	<p>P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama Fokus područje: 2A) <i>Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i</i></p>

	<p><i>modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije</i></p> <p>Ovaj tip operacije za cilj ima povećati konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava omogućavanjem proširenja proizvodnih kapaciteta kako bi se poboljšala kvaliteta proizvoda. Stoga je TO 1.1.1. u potpunosti u skladu s fokus područjem 2A.</p>
--	---

Naziv tipa operacije	TO 1.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš (tip operacije 4.1.2. PRR)
Korisnici	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika veće od 6.000 € za ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća i veća od 8.000 € za ostala ulaganja 2. Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika 3. Pravne i fizičke osobe koje udovoljavaju kriteriju 1 ili 2, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla
Aktivnosti unutar tipa operacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gradnja skladišnih kapaciteta i nabava opreme za rukovanje stajskim gnojem 2. Nabava nove poljoprivredne mehanizacije i opreme za rukovanje stajskim gnojem
Uvjeti prihvatljivosti	<p>Ulaganja se moraju odnositi na poljoprivredne proizvode iz POPISA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA OBUHVACENOG DODATKOM I. UGOVORA O EU osim proizvoda ribarstva.</p> <p>Korisnici potpore jesu poljoprivredna gospodarstva čija se ulaganja odvijaju na području Republike Hrvatske.</p> <p>Kod podnošenja Zahtjeva za potporu korisnik je dužan dostaviti dokument iz kojeg je vidljiva ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva (isključujući zadruge, proizvođačke grupe/organizacije) iskazana u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva. Dokument izdaje Savjetodavna služba.</p> <p>Fizičke i pravne osobe moraju biti upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi, a proizvođačke grupe/organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim uz tržište poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000 kuna te za sve integrirane i zajedničke projekte.</p> <p>Korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.</p> <p>Ako projekt zahtijeva provedbu postupka ocjene o potrebi procjene i/ili procjene utjecaja zahvata na okoliš u skladu s odredbama posebnog propisa kojim se uređuje procjena utjecaja zahvata na okoliš, ista se mora provesti prije ulaganja.</p> <p>(Ukoliko zakonodavstvo Europske unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti Zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 12 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo.)</p> <p>Mladi poljoprivrednik koji po prvi put uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo kao nositelj gospodarstva/odgovorna osoba može podnijeti Zahtjev za potporu za ulaganja namijenjena dostizanju standarda Europske unije koja se odnose na poljoprivrednu</p>

proizvodnju, uključujući sigurnost na radu unutar najviše 24 mjeseca od datuma uspostavljanja gospodarstva. Korisnici u teškoćama u smislu smjernica Europske unije o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama nisu prihvatljivi kao korisnici.

Korisnik prilikom podnošenja Zahtjeva za isplatu, mora dokazati stručnu osposobljenost za bavljenje poljoprivrednom djelatnošću sukladno sljedećim kriterijima:

a) za obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i obrt:

– nositelj ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno vlasnik obrta ili jedan od stalno zaposlenih u obrtu ima završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u trajanju od najmanje 3 godine.

b) za pravne osobe:

– najmanje jedan stalno zaposleni ima završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u trajanju od najmanje 3 godine.

c) za mlade poljoprivrednike:

– završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili ima radno iskustvo iz tog područja u trajanju od najmanje 3 godine.

Kao odgovarajuće područje, ovisno o ulaganju, podrazumijeva se poljoprivreda, veterina, prerada hrane.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu bez obzira na broj aktivnosti iz pojedinih operacija ne može iznositi više od 50.000,00 EUR u kunskoj protuvrijednosti.

Cijelo područje na kojem će se ulagati u navodnjavanje, kao i sva druga područja čiji okoliš može biti zahvaćen tim ulaganjem moraju biti uključena u plan upravljanja vodnim područjima u skladu s uvjetima iz Okvirne direktive o vodama (OJL 327, 22. 12. 2000).

Mjerenje zahvaćenih količina vode mora biti uspostavljeno ili se mora uspostaviti na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora.

Za ulaganja u zamjenu ili poboljšanje postojeće instalacije sustava navodnjavanja korisnik mora dostaviti potvrdu proizvođača da će novi sustav navodnjavanja osigurati uštedu vode od najmanje 25 posto u odnosu na tehničke parametre postojeće instalacije ili infrastrukture.

(Ulaganje u zamjenu ili poboljšanje postojeće instalacije sustava navodnjavanja, ako ulaganje zahvaća površinske ili podzemne vode čiji je status manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima, zbog razloga vezanih uz količinu vode, mora osigurati učinkovito smanjenje potrošnje vode na razini ulaganja za barem 50 posto od potencijalne uštede vode.)

Ulaganja u građenje novih sustava navodnjavanja koja rezultiraju neto povećanjem navodnjavane površine te koja utječu na podzemne

ili površinske vode prihvatljiva su samo ako status vode nije manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima zbog razloga vezanih uz količinu vode.

Za ulaganja u sustave navodnjavanja potrebno je ishoditi prethodno odobrenje projekta od Ministarstva, uprave nadležne za vodno gospodarstvo. Prethodno odobrenje projekta obuhvaća ispunjenje uvjeta korištenja i zaštite voda sukladno nacionalnom zakonodavstvu te ciljeva zaštite okoliša iz Okvirne direktive o vodama.

Tlo mora biti prikladno za navodnjavanje na cijeloj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom.

Postrojenje za proizvodnju električne energije priključuje se na infrastrukturu poljoprivrednog gospodarstva, iza obračunskog mjernog mjesta poljoprivrednog gospodarstva kao korisnika elektroenergetske mreže te se proizvedena električna i toplinska energija prvenstveno koristi za podmirenje potrošnje električne i toplinske energije toga gospodarstva.

Korisnicima se dopušta prodaja (viškova) električne i toplinske energije u elektroenergetsku i toplinsku mrežu uz uvjet iz stavka 12. ovoga članka te uz način priključenja određen stavkom 8. ovoga članka.

Prije izgradnje postrojenja, korisnik sredstava je dužan osigurati odgovarajuće uvjete korištenja priključenja, odnosno budućeg korištenja mreže.

Postrojenje za proizvodnju toplinske i električne energije koje koristi obnovljive izvore energije na poljoprivrednom gospodarstvu mora:

- imati instaliranu snagu manju ili jednaku priključnoj snazi poljoprivrednog gospodarstva,
- imati planiranu godišnju proizvodnju toplinske i/ili električne energije manju ili jednaku godišnjoj potrošnji poljoprivrednog gospodarstva i koristiti minimalno 50 posto toplinske energije.

Godišnja potrošnja poljoprivrednog gospodarstva je najveća godišnja potrošnja u posljednjih pet godina ili planirana potrošnja nakon gradnje ili rekonstrukcije poljoprivrednog gospodarstva koja su planirana u sklopu ulaganja, ako je ta planirana potrošnja veća. U slučaju električne energije, godišnja potrošnja se odnosi na potrošnju na obračunskom mjestu iza koje se gradi postrojenje.

Za proizvodnju električne energije iz biomase prihvatljivo je korištenje silažnog kukuruza, žitarica, usjeva bogatih škrobom i šećerom dobivenih iz poljoprivredne proizvodnje, i to maksimalno do 20 posto od ukupno potrebne količine za biomasom na poljoprivrednom gospodarstvu na godišnjoj razini.

Ulaganja u postrojenja za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe iz biomase su isključena iz potpore, ako ista ne koriste minimalni postotak ukupne godišnje učinkovitosti postrojenja.

Za dokazivanje ukupne godišnje energetske učinkovitosti na proizvodnom postrojenju moraju biti osigurana mjerenja, odnosno na proizvodnom postrojenju mora biti ugrađena mjerna oprema.

Integriranim projektom smatra se onaj projekt koji objedinjuje Operacije iz Podmjere 4.1. i Podmjere 4.2. pod uvjetom da:

- a) korisnik koji prijavljuje integrirani projekt mora zadovoljiti propisane uvjete odabranih operacija/podmjera,
- b) minimalan postotak iznosa prihvatljivog ulaganja bez općih troškova Podmjere 4.1. mora biti viši od 51 posto, odnosno minimalan

postotak iznosa prihvatljivog ulaganja bez općih troškova Podmjere 4.2. mora biti viši od 10 posto u ukupnom iznosu prihvatljivih ulaganja bez općih troškova,

c) ulaganja koja su predmet integriranog projekta, moraju biti proizvodno povezana,

d) uvećani intenzitet potpore od 20 i više postotnih bodova odnosi se na vrijednost ukupno prihvatljivih troškova cjelokupnog integriranog projekta,

e) korisnik je dužan izraditi jedan zajednički poslovni plan (Podmjera 4.1., Podmjera 4.2.) u kojem će biti prikazana dva projekta kao jedan integrirani projekt kod kojeg ekonomski i/ili okolišni i/ili energetske rezultate mora biti bolji nego da su rađeni kao pojedinačni projekti,

f) ukoliko korisnik podnosi zahtjev za integrirani projekt, isti ne može prijaviti ulaganja koja nisu u okviru prijavljenog integriranog projekta.

(17) Ukoliko korisnik ne udovoljava uvjetima iz stavka 16. ovoga članka, isti se neće smatrati integriranim projektom te korisnik neće moći ostvariti pravo na uvećanje intenziteta potpore od dodatnih 20 postotnih bodova niti će se dodijeliti potpora za troškove iz operacije 4.2.1. ili 4.2.2.

(18) Ukoliko korisnik podnosi Zahtjev za potporu za integrirani projekt, a ostvari dodatne postotne bodove za ostale slučajeve unutar pojedine operacije u Podmjeri 4.1., ostvareni intenzitet potpore primjenjuje se na cijeli integrirani projekt.

(19) Ukoliko korisnik podnosi Zahtjev za potporu za integrirani projekt uz Zahtjev za potporu mora priložiti troškovnik radova/ponudu iz kojih je jasno vidljivo koji se troškovi odnose na Podmjeru 4.1., a koji na Podmjeru 4.2. Ova odredba se odnosi na sva prihvatljiva ulaganja iz Podmjere 4.1. i Podmjere 4.2.

Zajedničkim projektom smatraju se ulaganja provedena od strane 2 ili više korisnika u Podmjeri 4.1. te predmet ulaganja koriste svi korisnici zajedničkog projekta. Jedan korisnik ne može koristiti više od 70 posto predmeta zajedničkog projekta. Korisnici sklapaju Ugovor o poslovnoj suradnji kojim definiraju jednog korisnika koji će biti podnositelj Zahtjeva za potporu u ime njih u kojem će biti definiran način korištenja predmeta ulaganja zajedničkog projekta od strane svih korisnika zajedničkog projekta. Ugovor mora biti sklopljen na rok od najmanje 10 godina računajući od trenutka podnošenja Zahtjeva za potporu te isti mora sadržavati podatke od korisnika o postotku korištenja predmeta zajedničkog projekta.

Ukoliko u projektu ulaganje obuhvaća kupnju zemljišta i/ili objekata radi realizacije projekta i opće troškove, opći troškovi i troškovi kupnje zemljišta i/ili objekata mogu iznositi najviše 15 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova s tim da opći troškovi ne smiju prelaziti 5 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova bez općih troškova.

Za ulaganje u nabavu traktora, korisnik na kraju ulaganja mora zadovoljiti i specifične kriterije iz Priloga V. ovoga Pravilnika.

Korisnik je dužan uz Zahtjev za potporu dostaviti Izjavu da mu nisu dodijeljena sredstva za iste prihvatljive troškove u okviru ove Podmjere za koju je podnio Zahtjev za potporu od strane središnjih tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te svake pravne osobe koja dodjeljuje državne potpore.

	<p>(Ulaganje u sektor pčelarstva u okviru ove Podmjere nije prihvatljivo.)</p> <p>Nakon konačne isplate, korisnik je dužan najmanje narednih pet godina baviti se poljoprivrednom proizvodnjom za koju je ostvario potporu.</p> <p>Trajanje projekta nakon izdavanja Odluke o dodjeli sredstava do podnošenja posljednjeg Zahtjeva za isplatu može trajati najduže:</p> <p>a) do 24 mjeseca za građenje i podizanje nasada, b) do 12 mjeseci za opremanje.</p>
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: 5.000,00 EUR</p> <p>Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intenzitet potpore za ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (SL L 375, 30. 12. 1991.) iznosi do 75 posto iznosa prihvatljivih troškova za sve Zahtjeve za potporu odobrene do 1. srpnja 2017. godine. Nakon 1. srpnja 2017. godine intenzitet potpore za ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ iznosi do 50 posto od ukupno prihvatljivih troškova. 2. Intenziteti javne potpore mogu se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima: <ol style="list-style-type: none"> a) mlade poljoprivrednike koji su unutar pet godina prije datuma podnošenja Zahtjeva za potporu postavljeni kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva, b) zajedničke projekte, c) integrirane projekte, d) ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima (članak 31. i 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013), a sukladno posebnim propisima koji uređuju isto područje, f) ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima (članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013) i ekološkom poljoprivredom (članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013), a sukladno posebnim propisima koji uređuju isto područje.
Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljivi materijalni troškovi za sufinanciranje jesu:</p> <p>a) ulaganje u građenje skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata, za vlastite potrebe od minimalno 70 posto,</p> <p>b) ulaganje u poboljšanje učinkovitosti korištenja gnojiva (strojevi i oprema za utovar, transport i primjenu gnojiva – mineralnog i organskog gnojiva), za vlastite potrebe od minimalno 70 posto.</p> <p>Prihvatljiv trošak za sufinanciranje je i stjecanje objekata, strojeva i opreme kroz financijski leasing do iznosa tržišne vrijednosti imovine.</p> <p>Prihvatljivi nematerijalni troškovi:</p> <p>a) kupnja ili razvoj računalnih programa, b) kupnja prava na patente i licence,</p>

	<p>c) autorska prava, d) registracija i održavanje žigova i e) ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem. Prihvatljivi opći troškovi su usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti do 10 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, a sukladno članku 18. stavku Pravilnika za provedbu Podmjere 4.1.</p>
<p>Neprihvatljivi troškovi</p>	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje: a) porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te ima pravo na odbitak PDV-a, b) drugi porezi, naknade, doprinosi, c) kamate, d) rabljena: poljoprivredna mehanizacija i oprema, gospodarska vozila te radni strojevi, e) svi troškovi održavanja i amortizacije, f) troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja, g) troškovi vlastitog rada, h) operativni troškovi, i) kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja, kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja, j) troškovi nastali prije podnošenja Zahtjeva za potporu, osim općih troškova i troškova kupnje zemljišta/objekata, ali ne prije 1. siječnja 2014. godine, k) nepredviđeni troškovi i l) plaćanje u gotovini.</p>
<p>Kriterij odabira za tip operacije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • veličina gospodarstva broj korisnika uključenih u ulaganje (prednost - zajednički projekti i projekti koje provode proizvođačke grupe i organizacije) • obrazovanje i iskustvo korisnika/nositelja projekta (prednost - viši stupanj obrazovanja i iskustvo u poljoprivredi) • ulaganja u prioritetne sektore sukladno SWOT analizi i definiranim potrebama • tip ulaganja (prioritet - složenija ulaganja) • ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces • ulaganje doprinosi obnovi, očuvanju i poboljšanju ekosustava • ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene • ulaganje u područjima s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima

	<ul style="list-style-type: none"> • ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	9,21% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH
Doprinosu prioritetu/ima EPFRR	<p>P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru</p> <p>Fokus područje: 5D) <i>Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost</i></p> <p>TO 1.1.2. usmjerena je na poticanje izgradnje skladišnih kapaciteta za stajski gnoj te podupiranje tehnološke modernizacije farmi, a kako bi se, kroz izgradnju kompostišta i korištenjem strojeva za učinkovito korištenje dušika, smanjila emisija pliva i amonijaka koji se stvara kroz poljoprivrednu djelatnost.</p>

Naziv tipa operacije	TO 1.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije (tip operacije 4.1.3. PRR RH)
Korisnici	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika veće od 6.000 € za ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća i veća od 8.000 € za ostala ulaganja 2. Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika 3. Pravne i fizičke osobe koje udovoljavaju kriteriju 1 ili 2, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla
Aktivnosti unutar tipa operacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. gradnja i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije pripadajućom opremom i infrastrukturom, 2. gradnja i/ili opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina za proizvodnju energije s pripadajućom opremom i infrastrukturom, gradnja i/ili opremanje objekata za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu na poljoprivrednim površinama s pripadajućom opremom i infrastrukturom
Uvjeti prihvatljivosti	<p>Ulaganja se moraju odnositi na poljoprivredne proizvode iz POPISA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA OBUHVAĆEN DODATKOM I. UGOVORA O EU osim proizvoda ribarstva.</p> <p>Korisnici potpore jesu poljoprivredna gospodarstva čija se ulaganja odvijaju na području Republike Hrvatske.</p> <p>Kod podnošenja Zahtjeva za potporu korisnik je dužan dostaviti dokument iz kojeg je vidljiva ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva (isključujući zadruge, proizvođačke grupe/organizacije) iskazana u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva. Dokument izdaje Savjetodavna služba.</p> <p>Fizičke i pravne osobe moraju biti upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi, a proizvođačke grupe/organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim uz tržište poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000 kuna te za sve</p>

integrirane i zajedničke projekte.

Korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.

Ako projekt zahtijeva provedbu postupka ocjene o potrebi procjene i/ili procjene utjecaja zahvata na okoliš u skladu s odredbama posebnog propisa kojim se uređuje procjena utjecaja zahvata na okoliš, ista se mora provesti prije ulaganja.

(Ukoliko zakonodavstvo Europske unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti Zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 12 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo.

Mladi poljoprivrednik koji po prvi put uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo kao nositelj gospodarstva/odgovorna osoba može podnijeti Zahtjev za potporu za ulaganja namijenjena dostizanju standarda Europske unije, koja se odnose na poljoprivrednu proizvodnju, uključujući sigurnost na radu unutar najviše 24 mjeseca od datuma uspostavljanja gospodarstva.

Korisnici u teškoćama u smislu smjernica Europske unije o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama nisu prihvatljivi kao korisnici.

Korisnik prilikom podnošenja Zahtjeva za isplatu, mora dokazati stručnu osposobljenost za bavljenje poljoprivrednom djelatnošću sukladno sljedećim kriterijima:

a) za obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i obrt:

– nositelj ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno vlasnik obrta ili jedan od stalno zaposlenih u obrtu ima završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u trajanju od najmanje 3 godine.

b) za pravne osobe:

– najmanje jedan stalno zaposleni ima završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u trajanju od najmanje 3 godine.

c) za mlade poljoprivrednike:

– završen tečaj stručnog osposobljavanja/obrazovanja iz odgovarajućeg područja (formalni tečajevi koje provode učilišta ili tečajevi financirani iz Mjere 1 PRR) ili srednju školu ili fakultet iz odgovarajućeg područja ili ima radno iskustvo iz tog područja u trajanju od najmanje 3 godine.

Kao odgovarajuće područje, ovisno o ulaganju, podrazumijeva se poljoprivreda, veterina, prerada hrane.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu bez obzira na broj aktivnosti iz pojedinih operacija ne može iznositi više od 50.000 EUR u kunskoj protuvrijednosti.

Cijelo područje na kojem će se ulagati u navodnjavanje, kao i sva druga područja čiji okoliš može biti zahvaćen tim ulaganjem moraju biti uključena u plan upravljanja vodnim područjima u skladu s uvjetima iz Okvirne direktive o vodama (OJL 327, 22. 12. 2000).

Mjerenje zahvaćenih količina vode mora biti uspostavljeno ili se mora uspostaviti na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora. Za ulaganja u zamjenu ili poboljšanje postojeće instalacije sustava navodnjavanja korisnik mora dostaviti potvrdu proizvođača da će novi sustav navodnjavanja osigurati uštedu vode od najmanje 25 posto u odnosu na tehničke parametre postojeće instalacije ili

infrastrukture.

(Ulaganje u zamjenu ili poboljšanje postojeće instalacije sustava navodnjavanja, ako ulaganje zahvaća površinske ili podzemne vode čiji je status manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima, zbog razloga vezanih uz količinu vode, mora osigurati učinkovito smanjenje potrošnje vode na razini ulaganja za barem 50 posto od potencijalne uštede vode.

Ulaganja u građenje novih sustava navodnjavanja koja rezultiraju neto povećanjem navodnjavane površine te koja utječu na podzemne ili površinske vode prihvatljiva su samo ako status vode nije manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima zbog razloga vezanih uz količinu vode.

Za ulaganja u sustave navodnjavanja potrebno je ishoditi prethodno odobrenje projekta od Ministarstva, uprave nadležne za vodno gospodarstvo. Prethodno odobrenje projekta obuhvaća ispunjenje uvjeta korištenja i zaštite voda sukladno nacionalnom zakonodavstvu te ciljeva zaštite okoliša iz Okvirne direktive o vodama.

Tlo mora biti prikladno za navodnjavanje na cijeloj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom.

Postrojenje za proizvodnju električne energije priključuje se na infrastrukturu poljoprivrednog gospodarstva, iza obračunskog mjernog mjesta poljoprivrednog gospodarstva kao korisnika elektroenergetske mreže te se proizvedena električna i toplinska energija prvenstveno koristi za podmirenje potrošnje električne i toplinske energije toga gospodarstva.

Korisnicima se dopušta prodaja (viškova) električne i toplinske energije u elektroenergetsku i toplinsku mrežu uz uvjet iz stavka 12. ovoga članka te uz način priključenja određen stavkom 8. ovoga članka.

Prije izgradnje postrojenja, korisnik sredstava je dužan osigurati odgovarajuće uvjete korištenja priključenja, odnosno budućeg korištenja mreže.

Postrojenje za proizvodnju toplinske i električne energije koje koristi obnovljive izvore energije na poljoprivrednom gospodarstvu mora:

imati instaliranu snagu manju ili jednaku priključnoj snazi poljoprivrednog gospodarstva,

imati planiranu godišnju proizvodnju toplinske i/ili električne energije manju ili jednaku godišnjoj potrošnji poljoprivrednog gospodarstva i koristiti minimalno 50 posto toplinske energije.

Godišnja potrošnja poljoprivrednog gospodarstva je najveća godišnja potrošnja u zadnjih pet godina ili planirana potrošnja nakon gradnje ili rekonstrukcije poljoprivrednog gospodarstva koja su planirana u sklopu ulaganja, ako je ta planirana potrošnja veća. U slučaju električne energije, godišnja potrošnja se odnosi na potrošnju na obračunskom mjestu iza koje se gradi postrojenje.

Za proizvodnju električne energije iz biomase prihvatljivo je korištenje silažnog kukuruza, žitarica, usjeva bogatih škrobom i šećerom dobivenih iz poljoprivredne proizvodnje, i to maksimalno do 20 posto od ukupno potrebne količine za biomasom na poljoprivrednom gospodarstvu na godišnjoj razini.

Ulaganja u postrojenja za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe iz biomase su isključena iz potpore, ako ista ne koriste minimalni postotak ukupne godišnje učinkovitosti postrojenja.

dokazivanje ukupne godišnje energetske učinkovitosti na proizvodnom postrojenju moraju biti osigurana mjerenja, odnosno na proizvodnom postrojenju mora biti ugrađena mjerna oprema.

Integriranim projektom smatra se onaj projekt koji objedinjuje Operacije iz Podmjere 4.1. i Podmjere 4.2. pod uvjetom da:

a) korisnik koji prijavljuje integrirani projekt mora zadovoljiti propisane uvjete odabranih operacija/podmjera,

- b) minimalan postotak iznosa prihvatljivog ulaganja bez općih troškova Podmjere 4.1. mora biti viši od 51 posto, odnosno minimalan postotak iznosa prihvatljivog ulaganja bez općih troškova Podmjere 4.2. mora biti viši od 10 posto u ukupnom iznosu prihvatljivih ulaganja bez općih troškova,
- c) ulaganja koja su predmet integriranog projekta, moraju biti proizvodno povezana,
- d) uvećani intenzitet potpore od 20 i više postotnih bodova odnosi se na vrijednost ukupno prihvatljivih troškova cjelokupnog integriranog projekta,
- e) korisnik je dužan izraditi jedan zajednički poslovni plan (Podmjera 4.1., Podmjera 4.2.) u kojem će biti prikazana dva projekta kao jedan integrirani projekt kod kojeg ekonomski i/ili okolišni i/ili energetske rezultate mora biti bolji nego da su rađeni kao pojedinačni projekti,
- f) ukoliko korisnik podnosi zahtjev za integrirani projekt, isti ne može prijaviti ulaganja koja nisu u okviru prijavljenog integriranog projekta.
- (17) Ukoliko korisnik ne udovoljava uvjetima iz stavka 16. ovoga članka, isti se neće smatrati integriranim projektom te korisnik neće moći ostvariti pravo na uvećanje intenziteta potpore od dodatnih 20 postotnih bodova niti će se dodijeliti potpora za troškove iz operacije 4.2.1. ili 4.2.2.
- (18) Ukoliko korisnik podnosi Zahtjev za potporu za integrirani projekt, a ostvari dodatne postotne bodove za ostale slučajeve unutar pojedine operacije u Podmjeri 4.1., ostvareni intenzitet potpore primjenjuje se na cijeli integrirani projekt.
- (19) Ukoliko korisnik podnosi Zahtjev za potporu za integrirani projekt uz Zahtjev za potporu mora priložiti troškovnik radova/ponudu iz kojih je jasno vidljivo koji se troškovi odnose na Podmjeru 4.1., a koji na Podmjeru 4.2. Ova odredba se odnosi na sva prihvatljiva ulaganja iz Podmjere 4.1. i Podmjere 4.2.
- Zajedničkim projektom smatraju se ulaganja provedena od strane 2 ili više korisnika u Podmjeri 4.1. te predmet ulaganja koriste svi korisnici zajedničkog projekta. Jedan korisnik ne može koristiti više od 70 posto predmeta zajedničkog projekta. Korisnici sklapaju Ugovor o poslovnoj suradnji kojim definiraju jednog korisnika koji će biti podnositelj Zahtjeva za potporu u ime njih u kojem će biti definiran način korištenja predmeta ulaganja zajedničkog projekta od strane svih korisnika zajedničkog projekta. Ugovor mora biti sklopljen na rok od najmanje 10 godina računajući od trenutka podnošenja Zahtjeva za potporu te isti mora sadržavati podatke od korisnika o postotku korištenja predmeta zajedničkog projekta.
- Ukoliko u projektu ulaganje obuhvaća kupnju zemljišta i/ili objekata radi realizacije projekta i opće troškove, opći troškovi i troškovi kupnje zemljišta i/ili objekata mogu iznositi najviše 15 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova s tim da opći troškovi ne smiju prelaziti 5 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova bez općih troškova.
- Za ulaganje u nabavu traktora, korisnik na kraju ulaganja mora zadovoljiti i specifične kriterije iz Priloga V. ovoga Pravilnika. Korisnik je dužan uz Zahtjev za potporu dostaviti Izjavu da mu nisu dodijeljena sredstva za iste prihvatljive troškove u okviru ove Podmjere za koju je podnio Zahtjev za potporu od strane središnjih tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te svake pravne osobe koja dodjeljuje državne potpore.
- (Ulaganje u sektor pčelarstva u okviru ove Podmjere nije prihvatljivo.
- Nakon konačne isplate, korisnik je dužan najmanje narednih pet godina baviti se poljoprivrednom proizvodnjom za koju je ostvario potporu.

	<p>Trajanje projekta nakon izdavanja Odluke o dodjeli sredstava do podnošenja posljednjeg Zahtjeva za isplatu može trajati najduže:</p> <p>a) do 24 mjeseca za građenje i podizanje nasada, b) do 12 mjeseci za opremanje.</p>
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: 5.000,00 EUR Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50 posto od ukupnih prihvatljivih troškova. 2. Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima, i to za: <ol style="list-style-type: none"> a) mlade poljoprivrednike koji su unutar pet godina prije datuma podnošenja Zahtjeva za potporu postavljeni kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva, b) zajedničke projekte, c) integrirane projekte, d) ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima (članak 31. i 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013), a sukladno posebnim propisima koji uređuju isto područje, f) ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima (članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013) i ekološkom poljoprivredom (članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013), a sukladno posebnim propisima koji uređuju isto područje.
Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljivi materijalni troškovi za sufinanciranje jesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika s pripadajućom opremom i infrastrukturom, b) ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s pripadajućom opremom i infrastrukturom, c) ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu na poljoprivrednim površinama s pripadajućom opremom i infrastrukturom. <p>Prihvatljiv trošak za sufinanciranje je i stjecanje objekata, strojeva i opreme kroz financijski leasing do iznosa tržišne vrijednosti imovine.</p> <p>Prihvatljivi nematerijalni troškovi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kupnja ili razvoj računalnih programa, b) kupnja prava na patente i licence, c) autorska prava, d) registracija i održavanje žigova i e) ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem. <p>Prihvatljivi opći troškovi su usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti do 10 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih</p>

	troškova projekta, a sukladno članku 18. stavku Pravilnika za provedbu Podmjere 4.1.
Neprihvatljivi troškovi	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje:</p> <p>a) porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te ima pravo na odbitak PDV-a,</p> <p>b) drugi porezi, naknade, doprinosi,</p> <p>c) kamate,</p> <p>d) rabljena: poljoprivredna mehanizacija i oprema, gospodarska vozila te radni strojevi,</p> <p>e) svi troškovi održavanja i amortizacije,</p> <p>f) troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja,</p> <p>g) troškovi vlastitog rada,</p> <p>h) operativni troškovi,</p> <p>i) kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja, kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,</p> <p>j) troškovi nastali prije podnošenja Zahtjeva za potporu, osim općih troškova i troškova kupnje zemljišta/objekata, ali ne prije 1. siječnja 2014. godine,</p> <p>k) nepredviđeni troškovi i</p> <p>l) plaćanje u gotovini.</p>
Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • veličina gospodarstva • broj korisnika uključenih u ulaganje (prednost - zajednički projekti i projekti koje provode proizvođačke grupe i organizacije) • obrazovanje i iskustvo korisnika/nositelja projekta (prednost - viši stupanj obrazovanja i iskustvo u poljoprivredi) • ulaganja u prioritetne sektore sukladno SWOT analizi i definiranim potrebama • tip ulaganja (prioritet - složenija ulaganja) • ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces • ulaganje doprinosi obnovi, očuvanju i poboljšanju ekosustava • ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene • ulaganje u područjima s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima • ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	5,07% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH

Doprinosu prioritetu/ima EPFRR	<p>P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru</p> <p>Fokus područje: 5C) <i>Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva</i></p> <p>Učinkovita zamjena fosilnih goriva obnovljivim izvorima energije povećat će korištenje obnovljivih izvora energije na poljoprivrednim gospodarstvima.</p>
---------------------------------------	--

Naziv aktivnosti 1.2.	Ulaganje u povećanje preradbenih kapaciteta poljoprivrednih operacija			
Obrazloženje aktivnosti	<p>Operacije se odnose na povećanje prerađenih poljoprivrednih proizvoda, povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima, uvođenje novih tehnologija zbog povećanja konkurentnosti gospodarstava te lakšeg opstanka na tržištu. Akcijama će se poticati proizvodnja energije na poljoprivrednim gospodarstvima transformacijom većih količina otpada u iskoristiv izvor energije te povećanje dobiti od poljoprivredne proizvodnje. Aktivnost 1.2. doprinosi ostvarenju cilja ZPP-a koji se odnosi na jačanje konkurentnosti poljoprivrede, a posredno, kroz poticanje mjera energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, stvaranju akcija protiv klimatskih promjena. Tipovi operacija koji su planirani kroz ovu Aktivnost doprinose ostvarenju fokus područja 3A (Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupinama proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija) Programa ruralnog razvoja RH te fokus području 5C (olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarenja).</p>			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	<p>Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.</p>			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2017., 2018. i 2019. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 1.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)

	Broj aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja (npr. u poljoprivredna gospodarstva, u obradu i plasiranje na tržište poljoprivrednih proizvoda, TO 1.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirane aktivnosti ovog tipa)	0	4
--	--	--	---	---

Naziv tipa operacije	TO 1.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima (tip operacije 4.2.1. PRR RH)
Korisnici	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fizičke i pravne osobe koje se bave ili se namjeravaju baviti preradom proizvoda iz Dodatka 1. Ugovora o EU 2. Pravne i fizičke osobe koje udovoljavaju kriteriju 1, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla
Aktivnosti unutar tipa operacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gradnja i/ili opremanje objekata za preradu, prodaju, prezentaciju poljoprivrednih proizvoda s pratećom infrastrukturom 2. Nabava mehanizacije, vozila, strojeva i opreme
Uvjeti prihvatljivosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. ulaganja se moraju odnositi na preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda iz Dodatka I Ugovora o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva, 2. korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu, 3. korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000,00 HRK te za sve integrirane i zajedničke projekte, 4. proizvođačke grupe/organizacije moraju biti priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda, ukoliko zakonodavstvo Unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti Zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 12 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo (sukladno članku 17. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013), 5. projekti koji budu imali značajno negativan utjecaj na okoliš neće biti financirani sredstvima javne potpore osim ako su poduzete korektivne mjere propisane od strane nadležnog tijela.
Iznosi potpore	Najniži iznos potpore: 10.000,00 EUR Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR
Intenzitet potpore 1. i 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50 posto od ukupnih prihvatljivih troškova. 2. Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima, i to za:

	<p>a) ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost,</p> <p>b) ulaganja koja provode proizvođačke organizacije.</p>
Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljivi materijalni troškovi za sufinanciranje jesu:</p> <p>a) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za poslovanje s mlijekom i preradom mlijeka s pripadajućom opremom i unutarnjom i vanjskom infrastrukturom, uključujući rashladnu opremu za sirovo mlijeko,</p> <p>b) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za klanje, rasijecanje, preradu (mesa, jaja) te uskladištenje hrane životinjskog podrijetla s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom,</p> <p>c) ulaganje u građenje i/ili opremanje centra (sabirališta) za sakupljanje i preradu otpada i nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom,</p> <p>d) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu voća, povrća, grožđa (osim za proizvodnju vina), aromatičnog, začinskog i ostalog bilja, cvijeća i gljiva s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom uključujući preradu ostataka iz proizvodnje,</p> <p>e) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu maslina, komine masline s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom,</p> <p>f) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu žitarica, uljarica i industrijskog bilja s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom,</p> <p>g) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu, punjenje i pakiranje pčelinjih proizvoda s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom,</p> <p>h) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu ostalih proizvoda navedenih u Prilogu I. ovoga Pravilnika, s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom,</p> <p>i) ulaganje u građenje i/ili opremanje ostalih gospodarskih objekata, upravnih prostorija s pripadajućim sadržajima, opremom i infrastrukturom koji su u funkciji djelatnosti prerade,</p> <p>j) ulaganje u kupnju mehanizacije, gospodarskih vozila, strojeva i opreme,</p> <p>k) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda,</p> <p>l) ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za obradu otpadnih voda u preradi i trženju, filtriranje zraka i rashladne sustave s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom,</p> <p>m) ulaganje u laboratorij i laboratorijsku opremu na poljoprivrednom gospodarstvu za vlastite potrebe gospodarstva,</p> <p>n) ulaganje u kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta do 10 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova ulaganja (bez općih troškova) uz mogućnost kupnje prije podnošenja Zahtjeva za potporu,</p> <p>o) ulaganja u prilagodbu novouvedenim standardima sukladno članku 17. Uredbe (EU) br. 1305/2013.</p> <p>p) ulaganja radi povećanja energetske učinkovitosti sukladno propisima koji reguliraju područje energetske učinkovitosti.</p> <p>Prihvatljiv trošak za sufinanciranje je i stjecanje objekata, strojeva i opreme kroz financijski leasing do iznosa tržišne vrijednosti</p>

	<p>imovine.</p> <p>Prihvatljivi nematerijalni troškovi jesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, registracija i održavanje žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem. <p>Prihvatljivi opći troškovi u jesu usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti do 10 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.</p>
<p>Neprihvatljivi troškovi</p>	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje:</p> <ol style="list-style-type: none"> porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te ima pravo na odbitak PDV-a, drugi porezi, naknade, doprinosi, kamate, rabljena: poljoprivredna mehanizacija i oprema, gospodarska vozila te radni strojevi, svi troškovi održavanja i amortizacije, troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja, kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, troškovi vlastitog rada, operativni troškovi i troškovi nastali prije podnošenja Zahtjeva za potporu, osim općih troškova i troškova kupnje zemljišta/objekata, ali ne prije 1. siječnja 2014. godine, nepredviđeni troškovi i plaćanje u gotovini.
<p>Kriterij odabira za tip operacije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • veličina gospodarstva • broj korisnika uključenih u ulaganje (prednost - zajednički projekti i projekti koje provode proizvođačke grupe i organizacije) • obrazovanje i iskustvo korisnika/nositelja projekta (prednost - viši stupanj obrazovanja i iskustvo u poljoprivredi) • ulaganja u prioritetne sektore sukladno SWOT analizi i definiranim potrebama • tip ulaganja (prioritet - složenija ulaganja) • ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces

	<ul style="list-style-type: none"> • ulaganje doprinosi obnovi, očuvanju i poboljšanju ekosustava • ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanju pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene • ulaganje u područjima s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima • ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	9,63% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH
Doprinosu prioritetu/ima EPFRR	<p>P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi</p> <p>Fokus područje: 3A) <i>Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija</i></p> <p>Stvaranjem uvjeta za preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda te poticanje na sudjelovanje u lancima opskrbe i udruživanje u proizvođačke organizacije potaknut će se stvaranje dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda.</p>

Naziv aktivnosti 1.3.	Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava
Obrazloženje aktivnosti	<p>Tipovi operacija koji se potiču odnose se na razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava zbog povećanja poljoprivredne proizvodnje te podizanja njihove konkurentnosti na tržištu poljoprivrednih proizvoda i efikasnije proizvodnje. Želi se povećati broj mladih poljoprivrednika zbog povećanja poljoprivredne proizvodnje te zadržavanja mladih u ruralnim sredinama i osiguranja dohotka. Uravnotežen razvoj ruralnih gospodarstava te stvaranje i zadržavanje radnih mjesta jedan je od ciljeva Strategije EUROPA 2020. Aktivnostima koje su predviđene kroz ovaj cilj doprinijeti će se ostvarenju zadanih rezultata prioriteta 2 (poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama) te prioriteta 6 (promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima). Realizacijom projekata direktno će se utjecati na postizanje ciljeva fokus područja 2A (poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja tržišnog sudjelovanja i usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije) i 2B (olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede i generacijske obnove).</p>

Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2017. 2018. i 2019. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 1.3.1. - Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima TO 1.3.2. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj korisnika(gospodarstava)koji primaju potporu u svojtvu mladih poljoprivrednih gospodarstava za pokretanje poslovanja (TO 1.3.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
	Ukupna realizirana ulaganja TO 1.3.1., TO 1.3.2)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	30.000,00 EUR	95.000,00 EUR

Naziv tipa operacije	TO 1.3.1. - Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima (tip operacije 6.1.1. PRR RH)
Korisnici	<ol style="list-style-type: none"> Korisnici su mladi poljoprivrednici - u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu registrirani kao nositelji poljoprivrednog gospodarstva za koje se traži potpora, u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu nisu registrirani kao nositelji poljoprivrednog gospodarstva za koje se traži potpora. Osobe koje udovoljavaju kriteriju 1, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla
Aktivnosti unutar tipa operacije	

	<p>Prihvatljive aktivnosti odnose se na:</p> <p>a) kupnju domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala,</p> <p>b) kupnju, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda iz Priloga I. ovoga Pravilnika osim proizvoda ribarstva,</p> <p>c) kupnju ili zakup poljoprivrednog zemljišta,</p> <p>d) kupnju poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme,</p> <p>e) podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada,</p> <p>f) uređenje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje,</p> <p>g) građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe vlastitih poljoprivrednih proizvoda,</p> <p>h) stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda iz Priloga I,</p> <p>i) operativno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva.</p>
Uvjeti prihvatljivosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poljoprivredno gospodarstvo za koje će mladi poljoprivrednik pripremiti poslovni plan pripada ekonomskoj veličini iskazanoj u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 8.000 EUR do 49.999 EUR) u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu 2. podnošenje poslovnog plana koji treba biti u potpunosti proveden u razdoblju manjem od tri godine 3. potpora za mlade poljoprivrednike ograničena je na mikro i mala poduzeća 4. odgovarajuća stručna znanja i vještine u području poljoprivrede 5. procjena poslovnog plana (pokazatelja koji se odnose na kvalitetu i održivost) 6. korisnik nije registriran kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava duže od 18 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za potporu.
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: nije određeno</p> <p>Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	Intenzitet potpore: 100% prihvatljivih troškova
Prihvatljivi troškovi	Sukladno definiranim prihvatljivim aktivnostima. Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava za provođenje prihvatljivih aktivnosti navedenih u poslovnom planu.
Neprihvatljivi troškovi	Koji nisu u skladu s definiranim prihvatljivim aktivnostima i nisu navedeni u poslovnom planu.

<p>Kriterij odabira za tip operacije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • veličina poljoprivrednog gospodarstva • vlasnički status poljoprivrednog potencijala (prednost ima vlasništvo u odnosu na najam ili ostale ugovorne sporazume); • korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe) • obrazovanje i odgovarajuće radno iskustvo korisnika (prednost imaju korisnici s višim obrazovanjem i odgovarajućim radnim iskustvom u poljoprivredi ili drugom odgovarajućem sektoru) • bavljenje poljoprivredom u prioritetnim sektorima sukladno pokazateljima SWOT analize • mjesto ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva na područjima s nižim indeksom razvijenosti) • mjesto ulaganja je na područjima s prirodnim i ostalim ograničenjima u poljoprivredi • korisnik će se baviti ekološkom poljoprivredom ili agro-okolišnim mjerama
<p>Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.</p>	<p>5,07%</p>
<p>Doprinosu prioritetu/ima EPFRR</p>	<p><i>P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama</i> <i>Fokus područje: 2B) Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede i olakšavanje generacijske obnove</i></p>

<p>Naziv tipa operacije</p>	<p>TO 1.3.2. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava (tip operacije 6.3.1. PRR RH)</p>
<p>Korisnici</p>	<p>Korisnici su mala poljoprivredna gospodarstava</p>
<p>Aktivnosti unutar tipa operacije</p>	<p>Prihvatljive aktivnosti odnose se na :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kupnju domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala, 2. kupnju, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda iz Priloga I. ovoga Pravilnika osim proizvoda ribarstva 3. kupnju ili zakup poljoprivrednog zemljišta 4. kupnju poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme, 5. podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada,

	<p>6. uređenje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje,</p> <p>7. građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe vlastitih poljoprivrednih proizvoda,</p> <p>8. stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda iz Priloga I,</p> <p>9. operativno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva.</p>
Uvjeti prihvatljivosti	<p>Poljoprivredno gospodarstvo u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu pripada ekonomskoj veličini iskazanoj u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 eura do 7.999 eura.</p> <p>U trenutku podnošenja zahtjeva za potporu poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstva sukladno Zakonu o poljoprivredi.</p> <p>Korisnik je dužan izraditi poslovni plan za razvoj malog poljoprivrednog gospodarstva,</p> <p>Korisnik u poslovnom planu obavezno mora definirati ciljeve, koje je dužan ostvariti u okviru najmanje jedne od aktivnosti, a koje se moraju odnositi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizaciju i/ili unapređenje procesa rada i poslovanja i/ili – povećanje proizvodnog kapaciteta iskazanom kroz povećanje ukupnog standardnog ekonomskog rezultata. <p>Korisnik je dužan ostati unutar poljoprivrednog gospodarstva i zadržati poljoprivredno gospodarstvo najmanje pet godina nakon konačne isplate potpore iz ove mjere.</p>
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: nije određeno</p> <p>Najviši iznos potpore: 15.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	Intenzitet potpore: 100% prihvatljivih troškova
Prihvatljivi troškovi	Potpore se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava za provođenje prihvatljivih aktivnosti navedenih u poslovnom planu, a sukladno prihvatljivim aktivnostima.
Neprihvatljivi troškovi	Koji nisu u skladu s definiranim prihvatljivim aktivnostima i nisu navedeni u poslovnom planu.
Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • veličina poljoprivrednog gospodarstva • korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe) • utjecaj planiranih djelatnosti na okoliš (prednost imaju djelatnosti s pozitivnim utjecajem na okoliš) • mjesto ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva na područjima s nižim indeksom razvijenosti) • strateška područja (prednost imaju planinska područja)

Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	4,56%
Doprinos prioritetu/ima EPFRR	<p>P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama</p> <p><i>Fokus područje: 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije</i></p>

Strateški cilj 2	DIVERSIFIKACIJA POLJOPRIVREDNIH AKTIVNOSTI UZ INKLUZIVNO RURALNO PODRUČJE			
Obrazloženje cilja	<p>Demografska obnova ruralnih područja jedan je od ciljeva Programa ruralnog razvoja. Kako bi se potakao ostanak mladih u ruralnim područjima odnosno njihov povratak iz gradova, nužno je osigurati primjerene životne i radne uvjete. Analiza stanja pokazala je da na području LAG-a Zagorje - Sutla postoji razvijena mreža javne infrastrukture (društvene) koja je glavni preduvjet za uspjeh i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti (oblika turizma) na ruralnom području. Ujedno, izoliranost naselja i disperziranost se može iskoristiti u razvoju ruralnog turizma koji je vezan uz prirodnu baštinu. Na taj način može se unaprijediti prepoznatljivost Hrvatskog zagorja kao jedinstvenog brenda. Bogat kulturno umjetnički život te brojne kulturne manifestacije prisutne na području LAG-a mogu se iskoristiti za nadopunjavanje turističke ponude. Iako je prisutno smanjenje broja nezaposlenih na području LAG-a, primjetan je konstantan pad broja stanovnika, starenje stanovništva te koncentracija stanovnika u urbanim sredinama, ali i disperzija stanovništva po udaljenim naseljima što zahtijeva dodatne napore u planiranju prostora. Na području LAG-a posluje više od 39% ukupnog broja OPG-ova na području Krapinsko-zagorske županije, a vidljivo je da je i 8,9% nositelja OPG-a mlađe od 40 godina. Stoga je svrha ove mjere omogućiti mladim poljoprivrednicima ulaganja u stvaranje konkurentne i održive poljoprivredne proizvodnje, ali i zapošljavanje i izvan poljoprivrednih zanimanja, odnosno razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na gospodarstvima.</p>			
Financijska alokacija % do 2020. godine	6,68% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH			
Očekivani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostavljene nove nepoljoprivredne aktivnosti na gospodarstvima 2. Razvijene postojeće nepoljoprivredne aktivnosti na gospodarstvima 3. Stvorena nova radna mjesta 			
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu za ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima (TO 2.1.1. i TO 2.1.2.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2
	Radna mjesta stvorena u projektima za koje je dodijeljena potpora	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2

Popis aktivnosti	AKTIVNOST 2.1.1.- Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti AKTIVNOST 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima
Doprinosi prioritetima i fokus područjima PRR	P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta

Naziv aktivnosti 2.1.	Potpورا ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (tip operacije 6.2.1. PRR RH)			
Obrazloženje aktivnosti	Operacije se odnose na povećanje novih nepoljoprivrednih djelatnosti zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja na poljoprivrednim gospodarstvima te osiguranje povećanog dohotka i opstanka na tržištu te povećanje postojećih nepoljoprivrednih djelatnosti zbog podizanja konkurentnosti postojeće ponude te prepoznatljivosti na tržištu. Aktivnost 2.2. i tipovi operacija unutar Cilja 2 odnose se na potporu razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima. Tipovi aktivnosti su tako osmišljeni da doprinose ostvarenju prioriteta 6 PRR-a RH (primicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima), a konkretno fokus području 6A (olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta).			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2019. i 2020. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 2.1.1. - Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti TO 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Ukupna realizirana ulaganja (javna i privatna sredstva, TO 2.1.1., TO 2.1.2)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0 EUR	65.817,60 EUR

	Broj korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu za ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima (TO 2.1.1. i TO 2.1.2.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2
--	--	--	---	---

Naziv tipa operacije	TO 2.1.1. - Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (tip operacije 6.2.1. PRR RH)
Korisnici	Korisnici su poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava te fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreću novu nepoljoprivrednu djelatnost u ruralnim područjima.
Aktivnosti unutar tipa operacije	<p>Prihvatljive aktivnosti odnose se na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. turizam u ruralnom području (građenje i/ili opremanje objekata i/ ili turističke infrastrukture za pružanje turističkih i/ili ugostiteljskih usluga sukladno propisima iz područja turizma i ugostiteljstva), 2. tradicijske, umjetničke obrte, izradu suvenira (građenje i/ili opremanje objekata u kojima se obavlja djelatnost tradicijskih obrta, uključujući objekte u kojima se obavlja pakiranje i trženje proizvoda tradicijskih obrta), 3. pružanje usluga u ruralnim područjima, poljoprivredi i šumarstvu (građenje i/ili opremanje objekata za pružanje usluga u ruralnim područjima), 4. preradu, marketing i izravnu prodaju lokalnih proizvoda (građenje i/ili opremanje objekata za preradu, skladištenje, pakiranje i/ili izravnu prodaju lokalnih proizvoda).
Uvjeti prihvatljivosti	<ol style="list-style-type: none"> a) Korisnik mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava najmanje jednu godinu prije podnošenja zahtjeva za potporu. b) Poljoprivredno gospodarstvo u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu pripada ekonomskoj veličini iskazanoj u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 1.000 eura. c) Ulaganje u pokretanje nepoljoprivredne djelatnosti se provodi u ruralnom području u naseljima s najviše 5.000 stanovnika u području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište poljoprivrednog gospodarstva. d) Korisnik mora izraditi poslovni plan za pokretanje nepoljoprivredne djelatnosti. e) Prihvatljive aktivnosti moraju biti u skladu s važećim strateškim ili planskim dokumentima jedinice lokalne samouprave.

	<p>f) Kod ulaganja u pružanje usluga u ruralnim područjima korisnik treba uspostaviti knjigovodstvo ili odgovarajuću evidenciju sukladno nacionalnim propisima najkasnije na kraju provedbe aktivnosti kako bi dokazali pružanje usluga trećim stranama.</p> <p>g) Korisnik treba biti registriran i obavljati djelatnost/aktivnost u skladu s nacionalnim zakonodavstvom najkasnije do podnošenja zadnjeg zahtjeva za isplatu.</p> <p>h) Produkt prerade/predmet trženja mora biti proizvod koji nije obuhvaćen Dodatkom I Ugovora o EU.</p> <p>i) Proizvodi vezani za provođenje aktivnosti, vezani za ponudu hrane i pića – turizam u ruralnom području i koji su ulaz aktivnosti prerade/trženja moraju biti proizvedeni/trženi u skladu s propisima o hrani i potjecati izravno iz vlastite poljoprivredne proizvodnje ili mogu biti nabavljeni izravno (bez posrednika) od drugog poljoprivrednog gospodarstva upisanog u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava osim proizvoda koji se ne proizvode na poljoprivrednim gospodarstvima a nužni su za pružanje turističkih usluga te preradu i trženje proizvoda.</p> <p>j) Nakon konačne isplate potpore, korisnik je dužan najmanje narednih pet godina baviti se aktivnošću za koju je ostvario potporu.</p> <p>k) Na jednom poljoprivrednom gospodarstvu ista nepoljoprivredna djelatnost ne može se pokrenuti dva ili više puta u cijelom programskom razdoblju 2014. – 2020.</p>
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: nije određeno</p> <p>Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	Intenzitet potpore: 100% prihvatljivih troškova
Prihvatljivi troškovi	Sukladno definiranim prihvatljivim aktivnostima. Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava za provođenje prihvatljivih aktivnosti navedenih u poslovnom planu.
Neprihvatljivi troškovi	Koji nisu u skladu s definiranim prihvatljivim aktivnostima i nisu navedeni u poslovnom planu.
Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • obrazovanje i profesionalno iskustvo (prednost se daje obrazovanju i stručnim vještinama vezanim uz nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje) • mjesto ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva na područjima s nižim indeksom razvijenosti) • korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe) • broj novih/sačuvanih poslova uključujući i povećanje zaposlenja na puno radno vrijeme • utjecaj planiranih djelatnosti na okoliš (prednost imaju djelatnosti s pozitivnim utjecajem na okoliš)
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020. godine	5,07%

<p>Doprinosu prioritetu/ima EPFRR</p>	<p>P6: Promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta</p>
<p>Naziv tipa operacije</p>	<p>TO 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima (mjera 6.4.1. PRR RH)</p>
<p>Korisnici</p>	<p>Korisnici su poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika te fizičke osobe koje su nositelji ili članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreću ili razvijaju nepoljoprivredne djelatnosti.</p>
<p>Aktivnosti unutar tipa operacije</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. turizam u ruralnom području (građenje i/ili opremanje građevina i/ili turističke infrastrukture za pružanje turističkih i/ili ugostiteljskih usluga) 2. tradicijski obrt, umjetnički obrti uključujući i obrte za izradu suvenira i rukotvorina (građenje i/ili opremanje građevina u kojima se obavlja proizvodnja i/ili trženje) 3. pružanje usluga u ruralnim područjima, poljoprivredi i šumarstvu (građenje i/ili opremanje građevina za pružanje usluga u ruralnim područjima) i 4. prerada, marketing i izravna prodaja proizvoda koji nisu obuhvaćeni Dodatkom I Ugovora o funkcioniranju EU (građenje i/ili opremanje građevina za preradu, skladištenje, pakiranje i/ili izravnu prodaju proizvoda koji nisu obuhvaćeni Dodatkom I Ugovora o funkcioniranju EU).
<p>Uvjeti prihvatljivosti</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korisnik mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednika najmanje jednu godinu prije podnošenja Zahtjeva za potporu. 2. Korisnik u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu mora pripadati ekonomskoj veličini poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 2.000 eura. 4. Ulaganje se provodi u naseljima s najviše 5.000 stanovnika na području jedinice lokalne samouprave u kojoj se nalazi sjedište korisnika. Korisnik mora izraditi poslovni plan 5. Prihvatljiva ulaganja moraju biti u skladu s važećim strateškim i planskim dokumentima jedinice lokalne samouprave u kojoj se provodi ulaganje.

	<p>6. Kod ulaganja korisnik mora uspostaviti knjigovodstvo ili odgovarajuću evidenciju sukladno posebnim propisima koji reguliraju predmetno ulaganje najkasnije na kraju ulaganja kako bi dokazao pružanje usluga trećim stranama.</p> <p>7. Korisnik mora biti registriran i obavljati djelatnost u skladu s posebnim propisima koji uređuju područje obavljanja djelatnosti najkasnije do podnošenja zadnjeg Zahtjeva za isplatu.</p> <p>8. Proizvod prerade/predmet trženja mora biti proizvod koji nije obuhvaćen Dodatkom I. Ugovora o funkcioniranju EU.</p> <p>9. Proizvodi koji se koriste unutar ulaganja moraju potjecati izravno iz vlastite poljoprivredne proizvodnje ili mogu biti nabavljeni izravno (bez posrednika) od drugog poljoprivrednika upisanog u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava</p> <p>10. Proizvodi koje ne proizvode poljoprivrednici, a nužni su za pružanje turističkih usluga te preradu i trženje, izuzeti su od odredbe iz točke 9.</p> <p>11. Korisnik prilikom podnošenja Zahtjeva za potporu mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.</p> <p>12. Korisnik mora biti u rangu mikro ili malog poduzeća sukladno Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva («Narodne novine» br. 29/02, 63/07, 53/12, i 56/13) koji ispunjava uvjete prihvatljivosti propisane ovim Pravilnikom, a koji je izravno odgovoran za početak, upravljanje, provedbu i rezultate projekta/operacije.</p> <p>13. Korisnici u teškoćama u smislu Smjernice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (SL C 249, 31. 7. 2014.) nisu prihvatljivi kao korisnici.</p>
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: 3.500,00 EUR</p> <p>Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intenzitet potpore po projektu iznosi do 70 % od ukupnih prihvatljivih troškova 2. Nema uvećavanja intenziteta potpore
Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljivi troškovi za sufinanciranje su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. građenje građevina 2. nabava novih strojeva i opreme, uključujući računalni softver 3. registracija i održavanje žigova 4. opći troškovi i 5. ulaganje u kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta, do 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih ulaganja (bez općih troškova) uz mogućnost kupnje prije podnošenja Zahtjeva za potporu. <p>Opći troškovi nastali prije podnošenja Zahtjeva za potporu i tijekom provedbe ulaganja prihvatljivi su u iznosu do 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova (bez općih troškova) i uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – troškove pripreme poslovnog plana u iznosu do 2 % od ukupno prihvatljivih iznosa ulaganja (bez općih troškova) – troškove pripreme dokumentacije u iznosu do 2 % od ukupno prihvatljivih iznosa ulaganja (bez općih troškova)

	<p>– troškove projektno-tehničke dokumentacije, geodetskih usluga, elaborata i certifikata te troškove nadzora i vođenja projekta u iznosu koji čini razliku zbroja troškova navedenih u podstavku 1. i 2. ovoga stavka i gornje granice od 10 % od ukupno prihvatljivih iznosa ulaganja (bez općih troškova).</p> <p>Prihvatljivi su samo oni opći troškovi vezani za ulaganje koji su nastali nakon 1. siječnja 2014. godine.</p> <p>Opći troškovi prihvatljivi su samo uz ulaganje za koje je podnesen Zahtjev za potporu.</p>
Neprihvatljivi troškovi	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV), u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te ima pravo na odbitak PDV-a 2. drugi porezi, prirezi, naknade, doprinosi i druga davanja 3. kamate 4. rabljeni strojevi i oprema 5. kupnja vozila 6. održavanje građevine i oprema za održavanje građevine 7. troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski i operativni troškovi, troškovi osiguranja, troškovi održavanja i amortizacije, troškovi zakupa kao što je marža zakupodavca 8. novčane kazne, financijske kazne i troškovi parničnog postupka 9. troškovi nastali prije podnošenja Zahtjeva za potporu, osim općih troškova, ali ne prije 1. siječnja 2014. godine 10. opći troškovi vezani uz ulaganje koje je bilo predmet Zahtjeva za potporu ako ulaganje nije odobreno 11. nepredviđeni radovi u građenju i ostali nepredviđeni troškovi i 12. troškovi plaćanja u gotovini.
Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • obrazovanje i profesionalno iskustvo (prednost se daje obrazovanju i profesionalnim vještinama vezanim uz ulaganje); • broj novih/sačuvanih poslova uključujući i povećanje zaposlenja na puno radno vrijeme • korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe) • utjecaj planiranih djelatnosti na okoliš (prednost imaju djelatnosti s pozitivnim utjecajem na okoliš) <p>stupanj gospodarske razvijenosti područja ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju područja s nižim indeksom razvijenosti)</p>
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	1,6%

Doprinos prioritetu/ima EPFRR	P6: Promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta
--------------------------------------	--

Strateški cilj 3	PODRŠKA ODRŽIVOM RAZVOJU PROSTORA KAO TEMELJ ŽIVOTA BUDUĆIH GENERACIJA			
Obrazloženje cilja	<p>Ruralno područje koje obuhvaća LAG karakterizirano je sa zaostajanjem u gospodarskom razvoju s niskim dohotkom po glavi stanovnika u odnosu na nacionalni prostor, smanjenim brojem visokoobrazovanog stanovništva u odnosu na nacionalni prosjek te dvije jedinice koje spadaju u 2. skupinu razvijenosti prema Indeksu razvijenosti. Područje LAG-a spada u 3. skupinu po indeksu razvijenosti (83,75% stupanj razvijenosti), no nedovoljna iskorištenost kulturno povijesnih značajki, iako područje LAG-a obiluje bogatom baštinom, dugogodišnji nedostatak ulaganja u modernizaciju društvene infrastrukture upravo dovodi do neatraktivnosti ruralnog prostora uzrokujući daljnji odljev stanovništva u urbane prostore, daljnje smanjenje broja stanovnika i smanjenu kvalitetu života. Prirodna baština, a naročito šume, nedovoljno je istražena i zaštićena što dovodi do lošeg ukupnog stanja pogotovo privatnih šuma, a to se odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost. Šume su ugrožene i prekomjernim branjem zaštićenih prirodnih vrsta. Iako je razvijena mreža društvene / javne infrastrukture (75,7 km biciklističkih staza, 46 km šetnica i 43,71 km vinskih staza), postoje i dodatna izletišta i objekti kulturne baštine, javne infrastrukture (igrališta) koja je potrebno dodatno urediti kroz sustavna ulaganja. Postojeće oblike društvene infrastrukture moguće je dodatno razvijati i kombinirati s turističko-rekreativnim sadržajima pogotovo kroz aktiviranje civilnog društva koje svojim aktivnostima doprinosi ukupnom društvenom razvoju područja (33% udruga KZZ je registrirano na području LAG-a i potrebno ih je dodatno osposobiti i ojačati za aktivno djelovanje u društvenom životu). Aktivnostima unutar Cilja 3 doprinijet će se stvaranju preduvjeta za poticanje socio-ekonomskog rasta u zaustavljanje depopulacijskog trenda.</p>			
Financijska alokacija % do 2020. godine	43,04% sredstava LAG-a ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH			
Očekivani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poboljšani životni uvjeti u ruralnim sredinama 2. Poboljšana dostupnost javnim uslugama koje doprinose boljoj kvaliteti života 3. Izgrađena mala lokalna infrastruktura 4. Povećana okolišna vrijednost šuma 			
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Šume/druga šumska područja za koja su sklopljeni ugovori o	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani	0	3

	upravljanju kojima se podupire bioraznolikost (ha)	projekti ovog tipa)		
	Postotak ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanih usluga / infrastruktura (TO 3.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	5%	30%
Popis aktivnosti	Aktivnost 3.1. – Potpora za lokalnu društvenu infrastrukturu Aktivnost 3.2. – Potpora održivom korištenju šuma i razvoj šumske zajednice			
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR	<p>P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom Fokus područje: 4A) <i>Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000. i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza</i></p> <p>P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6B) <i>Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima</i></p>			

Naziv aktivnosti 3.1.	Potpore za lokalnu društvenu infrastrukturu
Obrazloženje aktivnosti	Razvoj temeljnih usluga i organizacija slobodnog vremena za stanovništvo potiče se s ciljem zadržavanja mladih na ruralnom području te stvaranja kvalitetne društvene infrastrukture i unapređenja kvalitete života. Dugoročni strateški cilj ZPP-a je poticanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih zajednica, a ovim se aktivnostima direktno doprinosi ostvarenju prioriteta 6 PRR-a RH (promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima). Potpore za razvoj društvene infrastrukture u naseljima želi se poboljšati uvjete života u ruralnim područjima što je u skladu s fokus područjem 6B (poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima).
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godina

Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 3.1.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja u temeljne lokalne usluge za ruralno stanovništvo (TO 3.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	11

Naziv tipa operacije	TO 3.1.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu (tip operacije 7.4.1. PRR RH)
Korisnici	<p>Korisnici su:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) jedinice lokalne samouprave, b) trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave, c) javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija, d) udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo (isključujući lokalne akcijske grupe) i čije su djelatnosti sukladno ciljnim skupinama i klasifikaciji djelatnosti udruga, povezane s prihvatljivim ulaganjem, e) lokalne akcijske grupe koje su odabrane unutar Programa ruralnog razvoja.
Aktivnosti unutar tipa operacije	<p>Prihvatljiva ulaganja su građenje i/ili opremanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dječjeg igrališta, 2. sportske građevine, 3. biciklističke staze i trake, 4. tematskog puta i parka, 5. građevine za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu (dječji vrtić, rekonstrukcija i opremanje prostora za izvođenje programa predškole u osnovnoj školi te rekonstrukcija i opremanje prostora za igraonicu pri knjižnici, zdravstvenoj, socijalnoj, kulturnoj i sportskoj ustanovi, udruzi te drugoj pravnoj osobi u kojima se

	<p>provode kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi),</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. javne zelene površine (park i slično.), 7. pješačke staze, 8. pješačke zone, 9. tržnice
Uvjeti prihvatljivosti	<p>Uvjeti prihvatljivosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ulaganje je prihvatljivo u naseljima s najviše 5 000 stanovnika, b) ukoliko se ulaganje nalazi na području više naselja svako naselje mora ispuniti uvjet iz točke a) ovoga članka, c) ulaganje je prihvatljivo ako je u skladu s razvojnom dokumentacijom i prostornim planom jedinice lokalne samouprave, d) korisnik mora osigurati da je ulaganje u funkciji uključujući održavanje i upravljanje najmanje pet godina od dana konačne isplate sredstava, e) korisnik je dužan uz Zahtjev za potporu priložiti izjavu gradskog / općinskog vijeća/ gradske skupštine grada Zagreba o suglasnosti za provedbu ulaganja na području jedinice lokalne samouprave, f) posebni interes za lokalno stanovništvo iz članka 21., stavka 1, točke d) se dokazuje unutar izjave iz točke e) ovoga članka, g) korisnik je dužan uz Zahtjev za potporu priložiti izjavu da će ulaganje biti dostupno lokalnom stanovništvu i različitim interesnim skupinama, h) U slučaju ulaganja u opremanje objekata koji nisu u vlasništvu korisnika, korisnik mora dostaviti Ugovor o najmu koji mora biti sklopljen na rok od najmanje deset godina, računajući od trenutka podnošenja Zahtjeva za potporu. Navedeni Ugovor mora biti upisan u zemljišne knjige. i) Provedba ulaganja od dana izdavanja Odluke o dodjeli sredstava do dana podnošenja posljednjeg Zahtjeva za isplatu može trajati najduže do 24 mjeseci.
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: 15.000,00 EUR Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intenzitet javne potpore po projektu/operaciji unutar ovog tipa operacije iznosi: do 80 posto od ukupnih prihvatljivih troškova za ulaganje koje se nalazi u jedinici lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti 100 posto prosjeka Republike Hrvatske i više, do 90 posto od ukupnih prihvatljivih troškova za ulaganje koje se nalazi u jedinici lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti 75 posto do manje od 100 posto prosjeka Republike Hrvatske, do 100 posto od ukupnih prihvatljivih troškova za ulaganje koje se nalazi u jedinici lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti manji od 75 posto prosjeka Republike Hrvatske.
Prihvatljivi troškovi	<p>Troškovi su prihvatljivi ukoliko su u skladu s prihvatljivim aktivnostima. Prihvatljivi nematerijalni troškovi:</p>

	<p>a) kupnja ili razvoj računalnih programa,</p> <p>b) kupnja prava na patente i licence,</p> <p>c) autorska prava,</p> <p>d) registracija i održavanje žigova i</p> <p>e) ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.</p> <p>f) opći troškovi prihvatljivi iznose do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta</p> <ul style="list-style-type: none"> - troškovi pripreme poslovnog plana prihvatljivi u iznosu do 2 posto od ukupno prihvatljivih iznosa ulaganja (bez općih troškova) ali ne više od 10.000 eura u kunskoj protuvrijednosti, - troškovi pripreme dokumentacije prihvatljivi u iznosu do 2 posto od ukupno prihvatljivih iznosa ulaganja (bez općih troškova) ali ne više od 20.000 eura u kunskoj protuvrijednosti, - troškovi projektno-tehničke dokumentacije, geodetskih usluga, elaborata i certifikata te troškovi nadzora i vođenja projekta prihvatljivi u iznosu koji čini razliku između troškova navedenih u točki a) ovoga stavka i gornje granice od 10 posto od ukupno prihvatljivih iznosa ulaganja (bez općih troškova). - prihvatljivi su samo oni opći troškovi vezani za ulaganje, a koji su nastali od 1. siječnja 2014. godine. - opći troškovi prihvatljivi su samo uz prijavu ulaganja.
<p>Neprihvatljivi troškovi</p>	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje su:</p> <p>a) porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV), u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te ima pravo na odbitak PDV-a</p> <p>b) drugi porezi, naknade i doprinosi,</p> <p>c) kamate,</p> <p>d) rabljeni strojevi i oprema</p> <p>e) vozila,</p> <p>f) održavanje građevine i oprema za održavanje građevine,</p> <p>g) troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski i operativni troškovi, troškovi osiguranja te svi troškovi održavanja i amortizacije,</p> <p>h) novčane kazne, financijske kazne i troškovi parničnog postupka,</p> <p>i) troškovi nastali prije podnošenja Zahtjeva za potporu, osim općih troškova, ali ne prije 1. siječnja 2014. godine,</p> <p>j) opći troškovi vezani uz ulaganje koje je bilo predmet Zahtjeva za potporu, ukoliko ulaganje nije odobreno,</p> <p>k) nepredviđeni radovi u građenju i ostali nepredviđeni troškovi,</p> <p>l) plaćanje u gotovini.</p>

Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • regionalni razvojni indeks (prioritet ulaganjima s nižim stupnjem razvijenosti) • tip ulaganja (prioritet je ulaganje u rekonstrukciju) • doprinos gospodarskom i društvenom razvoju ruralnog prostora u skladu s ciljevima 2020 (prioritet ulaganju koje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta) • broj potencijalni krajnjih korisnika (prioritet imaju ulaganja s većim brojem krajnjih korisnika)
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	31,45%
Doprinos prioritetu/ima EPFRR	P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6.B) <i>Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima</i>

Naziv aktivnosti 3.2.	Potporna održivom korištenju šuma i razvoj šumske infrastrukture			
Obrazloženje aktivnosti	Uređenje i promocija šumske infrastrukture s ciljem zaštite i očuvanja šuma kroz stvaranje dodatnih sadržaja za lokalno stanovništvo i ljubitelje prirode ostvarit će se kroz tip operacija predviđenih unutar aktivnosti. Ova aktivnost doprinosi ostvarenju fokus područja 4A te obuhvaća edukaciju, informiranje i podizanje svijesti stanovništva o nužnosti očuvanja šumskih ekosustava. Aktivnosti su u skladu s prioritetom 4 (obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom).			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2019. i 2020. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 3.2.1. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj operacija (ulaganja) kojima se poboljšava otpornost i ekološka	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog	0	3

	vrijednost šumskih ekosustava (TO 3.2.1.)	tipa)		
	Područja obuhvaćena ulaganjima kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
	Ukupni javni rashodi u EUR (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	113.917,11 EUR

Naziv tipa operacije	TO 3.2.1. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture (tip operacije 8.5.2. PRR RH)
Korisnici	<ol style="list-style-type: none"> 1. Šumoposjednici 2. Trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske 3. Udruženja šumoposjednika 4. Udruge civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode
Aktivnosti unutar tipa operacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izgradnja poučnih staza 2. Izgradnja malih rekreacijskih objekata 3. Postavljanje signalizacije 4. Postavljanje informativnih ploča i vidikovaca
Uvjeti prihvatljivosti	Korisnici moraju dobiti prethodnu suglasnost fizičkih i pravnih osoba koje upravljaju šumama i šumskim zemljištem na kojem je projekt planiran.
Iznosi potpore	Najniži iznos potpore: 5.000,00 EUR Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR
Intenzitet potpore 1. i 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intenzitet potpore je 100% prihvatljivih troškova.

Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljivi troškovi u okviru operacije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Materijali 2. Oprema 3. Usluge 4. Radovi 5. Druga prihvatljiva mala infrastruktura s ciljem uspostave poučnih staza, vidikovaca i malih rekreacijskih objekata za javnu upotrebu (npr. uređenje staza, informativni znakovi, informativne ploče, nadstrešnice, namještaj od prirodnog drva na izletištima i dr.) 6. Usluge konzultanta i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekata, uključujući poslovne planove, studije izvedivosti, analize troškova i koristi te drugu projektnu dokumentaciju i tehničku dokumentaciju (studije utjecaja na okoliš i prirodu) u maksimalnom iznosu od 10% ukupnih prihvatljivih troškova 7. Opći troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva za potporu prihvatljivi su samo ako su nastali nakon 01. siječnja 2014. godine
Neprihvatljivi troškovi	Neprihvatljivi troškovi su oni koji nisu u skladu s prihvatljivim aktivnostima te nisu navedeni u poslovnom planu.
Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • okolišna vrijednost šumskog područja na kojem se planira operacija (npr. Natura 2000, ekološka mreža itd.); • prioritet se daje operacijama koji uključuju informacije o okolišu i elemente podizanja svijesti (npr. informativne ploče, tematske poučne staze itd.); • ciljane teme iz područja šumarstva
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020. godine	11,55%
Doprinos prioritetu/ima EPFRR	<p>P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom</p> <p>Fokus područje: <i>4A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000. i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobrazu</i></p>

Obrazloženje cilja	Na području LAG-a postoji mali broj zadruga (6) što ukazuje na potrebu daljnjeg jačanja zadrugarstva kako bi pojedinačni proizvođači putem udruživanja zajedno mogli uspješno poslovati. S druge strane, veliki broj PG-a pri čemu se većina stanovništva bavi poljoprivrednom proizvodnjom za svoje potrebe, ukazuje na snažnu priliku za daljnjim umrežavanjem. Aktivnostima predloženim kroz ovaj Cilj će se utjecati na usklađivanje ponude (poljoprivredne proizvodnje) i potražnje (tržištem), a kako bi se ojačali proizvođački kapaciteti, koncentrirala ponuda te stvorila dodana vrijednost u poljoprivredi i ruralnom prostoru. Kroz stvaranje kratkih lanaca opskrbe promovirat će se lokalni proizvodi, njihova tradicijska vrijednost i prepoznatljivost. Time se direktno prodire do krajnjih kupaca i stvara se baza za daljnji razvoj tržišta poljoprivrednih proizvoda.			
Financijska alokacija % do 2020. godine	4% sredstava LAG-a ostvarenih kroz mjeru 19.2. PRR RH			
Očekivani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udružena poljoprivredna gospodarstva s manjom proizvodnjom u proizvođačke grupe 2. Olakšan izlazak poljoprivrednih gospodarstava na tržište 3. Konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava 4. Bolja razmjena informacija, znanja i roba radi proizvodnje/prerade zajedničkih proizvoda u poljoprivredi 5. Povećano sudjelovanje proizvoda s dodanom vrijednošću na lokalnom tržištu 			
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima i kratkim lan cima opskrbe te proizvođačkim skupinama/organizacijama	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	10
Popis aktivnosti	Aktivnost 4.1. – Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga) Aktivnost 4.2. – Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja			
Doprinosi prioritetima i fokus područjima PRR	P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi Fokus područje: 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija			

Naziv aktivnosti 4.1.	Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga)			
Obrazloženje aktivnosti	<p>Uspostava partnerstva, osnivanje i rad proizvođačkih grupa i organizacija s ciljem zajedničkog plasmana proizvoda na tržište te lakše prodaje proizvoda organizacijom zelenih sajmova, korištenja novih tehnologija i usluga u plasmanu proizvoda na tržište uspostavom web stranice i mobilne aplikacije. Aktivnost 4.1. pridonosi ostvarenju fokus područja 3A (poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija) te konkretno prioritetu 3 (promicanje organizacije lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi). Osnaživanje rada zadruga i osnivanje proizvođačkih organizacija udružiti će male poljoprivrednike te pojačati njihovu konkurentnost na tržištu i ojačati ponudu na lokalnom tržištu poljoprivrednih proizvoda.</p>			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	<p>Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.</p>			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2019. i 2020. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 4.1.1. – Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj aktivnosti kojima je dodijeljena potpora (osnovane skupine proizvođača, TO 4.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
	Broj gospodarstava koje sudjeluje u skupinama proizvođača koje primaju potporu (TO 4.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	7
	Ukupni javni rashodi u EUR (TO 4.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu	0	26.003,94 EUR

		financirani projekti ovog tipa)		
--	--	---------------------------------	--	--

Naziv tipa operacije	TO 4.1.1. - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija (tip operacije 9.1. PRR RH)
Korisnici	Proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora poljoprivrede, u rangu malih i srednjih poduzeća, priznate ili u postupku priznavanja od strane ministarstva nadležnog za poljoprivredu.
Aktivnosti unutar tipa operacije	Osnivanje i rad proizvođačkih grupa i organizacija u sektoru poljoprivrede omogućit će prilagodbu proizvodnje (ponude) zahtjevima tržišta (potražnje), bolju poziciju proizvoda i njihovu konkurentnost na tržištu kao i smanjenje udjela posredničke prodaje. Zajednički plasman proizvoda na tržište omogućit će lakšu prodaju proizvoda svih članova proizvođačke grupe ili organizacije. Sudjelovanje u proizvođačkoj grupi ili organizaciji omogućit će primjenu novih tehnologija i inovacija. Proizvođačka grupa ili organizacija ostvaruje potporu na osnovu poslovnog plana koji mora biti odobren od ministarstva nadležnog za poljoprivredu koje je priznalo proizvođačku grupu ili organizaciju.
Uvjeti prihvatljivosti	Korisnik mora ispunjavati uvjete: <ol style="list-style-type: none"> 1. Proizvođačka grupa ili organizacija mora imati najmanje 5 članova 2. Proizvođačka grupa ili organizacija predaje poslovni plan za petogodišnje razdoblje, navodeći jasne ciljeve proizvođačke grupe ili organizacije, koji mora sadržavati sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> - Prilagodbu proizvodnje i proizvoda zahtjevima tržišta - Zajedničko plasiranje proizvoda na tržište uključujući pripremu za prodaju, centralizaciju, prodaje i ponude kupcima na veliko - Zajednička pravila o proizvodnji, posebno u pogledu ubiranja plodova i dostupnosti - Razvoj poslovnih i marketinških vještina te olakšavanje inovativnih procesa.
Iznosi potpore	Najviše 10 % vrijednosti godišnje utržene proizvodnje, ne više od 50.000 EUR godišnje, bez obzira na stvarni obračun moguće potpore.
Intenzitet potpore 1. i 2.	Najviše 10 % vrijednosti godišnje utržene proizvodnje, ne više od 50.000 EUR godišnje, bez obzira na stvarni obračun moguće potpore.
Prihvatljivi troškovi	Troškovi moraju biti u skladu s Poslovnim planom proizvođačke grupe ili organizacije.
Neprihvatljivi troškovi	Troškovi koji nisu u skladu s Poslovnim planom proizvođačke grupe ili organizacije.

Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • broj udruženih proizvođača • broj proizvođača proizvoda s oznakom kvalitete • vrijednost godišnje utržive proizvodnje • proizvođačke grupe ili organizacije iz prioriternih sektora definiranih u SWOT analizi • proizvođačke grupe ili organizacije iz područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostalim područjima s posebnim ograničenjima • lokacija ulaganja prema indeksu razvijenosti JLS ili se ulaganje odvija u više od jedne županije
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	2,64%
Doprinosu prioritetu/ima EPFRR	<p>P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi</p> <p>Fokus područje: <i>3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija</i></p>

Naziv aktivnosti 4.2.	Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja
Obrazloženje aktivnosti	Razvoj intenzivnije komunikacije između proizvođača i potrošača u pogledu kulturne prepoznatljivosti proizvoda, tradicionalnih načina proizvodnje i podrijetla sastojaka zbog povećanja prodaje proizvoda na lokalnom tržištu i lakšeg plasmana proizvoda do krajnjih potrošača. Ova aktivnost u skladu je s fokus područjem 3A (poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija) te konkretno prioritetu 3 (promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi). Cilj je razvijanje kvalitetne komunikacije između proizvođača i potrošača, a kako bi se razvila dodana vrijednost proizvoda te stekla naklonost i lojalnost kupaca.
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a zadužene za pripremu natječajne dokumentacije, objavu poziva, administrativnu kontrolu te provjeru projektnog dosjea. U nositelje ubrajamo i povjerenstvo za odabir projekata koje će izvršiti kvalitativnu provjeru projekata. Stručne službe potom upućuju projektne prijedloge u Agenciju za plaćanja te ukoliko se projekti odobre, vrše kontrolu i nadzor projekata.

Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2020. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 4.2.1. – Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u suradnji / lokalnom promicanju među subjektima u lancu opskrbe (TO 4.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	10
	Ukupni javni rashodi u EUR (TO 4.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	13.436,06 EUR

Naziv tipa operacije	TO 4.2.1. – Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta (tip operacije 16.4.1. PRR RH)
Korisnici	<ol style="list-style-type: none"> 1. pravne osobe iz poljoprivrednog i prehrambenog sektora i njihova udruženja; 2. proizvođačke grupe i organizacije; 3. druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe i drugi relevantni dionici.
Aktivnosti unutar tipa operacije	Aktivnosti se odnose na aktivnosti promocije i suradnje među subjektima u lancu opskrbe.
Uvjeti prihvatljivosti	<p>Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) suradnja se odnosi na horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe radi uspostave i razvoja kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta; b) korisnik mora dostaviti plan o konkretnom projektu; c) da bi suradnja bila prihvatljiva mora se udružiti najmanje 2 dionika;

	<p>d) kratki lanac opskrbe smije sadržavati samo jednog posrednika između proizvođača i potrošača;</p> <p>e) mjesto proizvodnje odnosno prerade proizvoda ne smije biti udaljeno više od 50 kilometara od potrošača.</p>
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: 10.000,00 EUR</p> <p>Najviši iznos potpore: 50.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	<p>1. Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.</p>
Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljivi troškovi u sklopu ove operacije jesu:</p> <p>a) tekući troškovi suradnje;</p> <p>b) promotivne aktivnosti</p> <p>Svi troškovi vezani uz redovne aktivnosti bilo kojeg dionika u projektu suradnje su neprihvatljivi. Tekući projekti su isključeni iz potpore.</p>
Neprihvatljivi troškovi	<p>Neprihvatljivi su oni troškovi koji nisu u skladu s prihvatljivim aktivnostima. Svi troškovi vezani uz redovne aktivnosti bilo kojeg dionika u projektu suradnje su neprihvatljivi. Tekući projekti su isključeni iz potpore.</p>
Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • veći broj proizvođača proizvoda s oznakom kvalitete • suradnja u područjima s prirodnim i drugim posebnim ograničenjima • lokacija ulaganja prema indeksu razvijenosti JLS • doprinos bioekonomiji i zaštiti okoliša • projekti vezani uz prioritetne sektore sukladno SWOT analizi
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	<p>1,36%</p>
Doprinosu prioritetu/ima EPFRR	<p>P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi</p> <p>Fokus područje: 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija</p>

Strateški cilj 5	POTPORA ODRŽIVOM RAZVOJU LOKALNOG PODRUČJA LAG-a			
Objasnenje cilja	<p>LAG predstavlja partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora koji zajednički rade na poboljšanju uvjeta života na području LAG-a. Stoga je nužno konstantno educirati stanovnike područja LAG-a o novim modelima i mogućnostima rasta i razvoja te jačanja kvalitete života, ali usporedo je nužno ispitivati njihove potrebe i viđenje razvoja kako bi se realno stanje odrazilo kroz kvalitetno strukturiranu strategiju razvoja LAG-a. Članove LAG-a i zaposlenike LAG-a potrebno je dodatno usavršavati kako bi mogli djelovati kao motivatori u zajednici, ali i kako bi na kvalitetan način mogli oslušivati potrebe zajednice i osmišljavati kvalitetne odgovore na potrebe zajednice. Velik broj udruga na području LAG-a omogućava da se potiče daljnji socijalno-gospodarski razvoj područja, a kroz daljnji razvoj poslovnih zona i jačanje gospodarskih subjekata moguće je stvoriti mrežu za jasnu artikulaciju socio-ekonomskih uvjeta razvoja. Prilikom razvoja predstavlja i bogata ponuda dodatnih oblika obrazovanja stanovništva čime se jača demografska slika stanovništva. Strateški položaj LAG-(granično područje s Republikom Slovenijom) omogućava stvaranje kvalitetnih veza za provedbu transnacionalnih projekata u kojima se razmjenjuju stavovi, iskustva i primjeri dobre prakse u razvoju poljoprivrede i nepoljoprivrednih djelatnosti. Bogatstvo kulture, prirodnih vrijednosti i očuvanost krajolika dobra su osnova za stvaranje dodatne turističke ponude ili razvoj drugih nepoljoprivrednih djelatnosti na području LAG-a, a oblikovano i temeljeno na primjerima dobre prakse kroz međuteritorijalne i transnacionalne projekte.</p>			
Financijska alokacija %	<p>5% sredstava od sredstava ostvarenih kroz Podmjeru 19.2. PRR RH za provedbu aktivnosti suradnje 25% sredstava od sredstava ostvarenih kroz Podmjere 19.2. i 19.3. PRR RH za tekuće troškove i animaciju</p>			
Očekivani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povećana razina edukacije i informiranosti ruralnog stanovništva 2. Poboljšani ruralni životni i radni uvjeti 3. Stvorena nova radna mjesta 4. Provedeni projekti suradnje 			
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odnosno očekivanih rezultata	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Stvorena/očuvana radna mjesta kroz projekte kojima je dodijeljena potpora (LEADER)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	5
Popis aktivnosti	<p>Aktivnost 5.1. - Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS-a Aktivnost 5.2. - Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama</p>			
Doprinosi i fokus	<p>P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima</p>			

područjima PRR

Naziv aktivnosti 5.1.	Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS-a			
Obrazloženje aktivnosti	<p>Aktivnost se odnosi na edukacija članova, zaposlenika i volontera LAG-a zbog razmjene i povećanja znanja te bolje osposobljenosti za provedbu LRS-a te organizaciju radionica za lokalne dionike o LRS-u zbog prezentacije aktivnosti LAG-a te povećanja iskorištenosti sredstava predviđenih LRS-om. Provođenjem ove aktivnosti direktno se implementira LEADER pristup u zajednici i to kroz pristup razvoju odozdo prema gore (bottom-up). Glavni preduvjet ispunjenja ciljeva 1 – 4 je jačanje kapaciteta LAG-a, pokrivanje troškova za administriranje provedbe LRS-a te provedbu svih postupaka praćenja i provedbe. Provedba LEADER pristupa doprinjet će dostizanju svih 6 zadanih prioriteta Europske unije, a posebno se ovim operacijama direktno doprinosi fokus području 6B (poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima). LEADER pristup omogućava da se lokalna zajednica uključi u oblikovanje razvoja regije u kojoj živi, a temelji se na jačanju svojih konkurentskih prednosti. Ovim aktivnostima najviše se ostvaruju zadani rezultati prioriteta 6 – promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoj u ruralnim područjima.</p>			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a koje provode natječaje u okviru pojedinih tipova operacija, upravljaju svakodnevnim poslovima LAG-a te organiziraju i provode aktivnosti animacije.			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 5.1.1. - Provedba operacija unutar CLLD strategije TO 5.1.2. – Tekući troškovi i animacija			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Ukupni javni rashodi u EUR – potpora za provedbu operacija u	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog	205.000,00 EUR	985.030,14 EUR

	sklopu lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD, TO 5.1.1.)	tipa)		
	Ukupni javni rashodi u EUR – potpora za tekuće troškove i animaciju (TO 5.1.2.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	129.412,50 EUR	258.570,41EUR

Naziv tipa operacije	TO 5.1.1. - Provedba operacija unutar CLLD strategije (Podmjera 19.2. PRR RH)
Korisnici	Korisnici su odabrani LAG-ovi.
Aktivnosti unutar tipa operacije	Sukladno LRS-u i u skladu sa strategijom izraženom u programu, nakon odobrenja za dodjelu sredstava iz PRR 2014. - 2020., LAG-ovi će moći odabrati projekte za korisnike s područja LAG do razine od dodijeljenih sredstava. Nakon odabira projekata od strane LAG-a, Agencija za plaćanja će obaviti potrebne kontrole i isplatu sredstava nosiocima projekta. Jednom kada LAG bude odabran ili odbijen za ovaj tip operacije, više neće biti prihvatljivo stvaranje novih obveza ili troškova u okviru operacije Pripremna pomoć.
Uvjeti prihvatljivosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. nositelj projekta mora zadovoljiti uvjete prihvatljivosti za tip operacije propisane Programom i provedbenim podzakonskim aktima. 2. nositelj projekta mora imati stalno prebivalište ili biti registriran ili imati podružnicu unutar područja koje obuhvaća odabrani LAG. 3. nositelj projekta mora biti odabran na natječaju koji je raspisao odabrani LAG. 4. projekt mora biti u skladu s vrstom potpore, intenzitetom potpore, najmanjim i najvišim iznosom potpore, prihvatljivim korisnicima, prihvatljivim ulaganjima, uvjetima prihvatljivosti, prihvatljivim i neprihvatljivim troškovima te općim uvjetima koji su navedeni u Programu i podzakonskim aktima za provedbu pojedine mjere, podmjere, tipa operacije. 5. projekt se mora provoditi na području odabranog LAG-a. 6. najviši iznos vrijednosti projekta za koji korisnik podnosi zahtjev za potporu u Podmjeri 19.2. iznosi do 100.000 eura u protuvrijednosti u kunama ili do najvišeg iznosa propisanog Programom i podzakonskim aktima za provedbu pojedine mjere, podmjere, tipa operacije.
Iznosi potpore	Najniži iznos potpore: definiran pojedinim tipom operacije Najviši iznos potpore: definiran pojedinim tipom operacije

Intenzitet potpore 1. i 2.	Intenzitet i maksimalna visina potpore po projektu ovisi o vrsti projekta, ograničenjima zadanim PRR 2014 - 2020, a dodatno će se razraditi u provedbenim aktima/ natječajima. Projekti koje odabire LAG mogu imati veći intenzitet potpore u odnosu na intenzitet koji je određen u mjerama PRR 2014. - 2020. Prilikom odlučivanja o intenzitetu potpore za određeni projekt, LAG će uzeti u obzir neke od sljedećih kriterija: zajednički interes, zajedničke korisnike, javni pristup rezultatima provedenog projekta, inovativan karakter projekta na lokalnoj razini, raspoloživu alokaciju sredstava, itd.. LAG može dodijeliti maksimalno 20% višu stopu potpore od propisane za određeni projekt u PRR-u 2014. - 2020. do maksimalne potpore od 100% po projektu, ovisno o važećim uvjetima državnih potpora.
Prihvatljivi troškovi	Projekti sufinancirani kroz operaciju provedba operacija u okviru CLLD strategije su projekti manjeg razmjera, projekti inovativno-eksperimentalnog karaktera koji se provode na području LAG-a. Projekti moraju biti u skladu s LRS-om LAG-a i PRR 2014 – 2020. Prihvatljivi troškovi opisani su pod specifičnim operacijama, podmjerama ili mjerama u PRR 2014. - 2020. i ovisе o odabranoj vrsti projekta. Prihvatljivi troškovi obuhvaćaju građevinske troškove, nabavku opreme, kupnju ili razvoj kompjuterskog softvera i kupnju patenata, licenci, zaštićenih znakova i ostalih nematerijalnih ulaganja povezanih s materijalnim ulaganjima, opći troškovi, itd.
Neprihvatljivi troškovi	Oni koji nisu definirani Strategijom i nisu u skladu s važećim pravilnicima za provedbu pojedinih mjera u okviru PRR RH.
Kriterij odabira za tip operacije	Kriteriji odabira projekata na razini LAG-a usklađeni su sa sljedećim principima: <ul style="list-style-type: none"> • kvorum od najmanje 51% članova Upravljačkog odbora mora odobriti odabir projekata • objektivni, transparentni i mjerljivi kriteriji na razini LAG za odabir projekata • kod glasovanja o odabiru projekata, sukob interesa mora se izbjeći kroz poštivanje procedure o izbjegavanju sukoba interesa • postupak ocjenjivanja i odabira projekata mora biti transparentan i načela za ovaj postupak moraju biti opisani u LRS-u
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020.	Nije primjenjivo za ovaj tip operacije.
Doprinos prioritetu/ima EPFRR	P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Naziv tipa operacije	TO 5.1.2. – Tekući troškovi i animacija (Podmjera 19.4. PRR RH)
Korisnici	1. Korisnik mora biti odabran unutar tipa operacije 19.2.1.od strane Agencije za plaćanja.

Aktivnosti unutar tipa operacije	Odabrani LAG-ovi unutar Podmjere 19.2 ostvaruju pravo na potporu za tekuće troškove i animaciju vezane uz troškove zaposlenika, ureda, opreme, odnosa s javnošću, monitoringa i evaluaciju LRS-a, razmjenu iskustava, pomoć pri pripremi projekta i slične aktivnosti iz dodijeljenog iznosa sredstava.
Uvjeti prihvatljivosti	<ol style="list-style-type: none"> (1) Korisnik mora biti odabran unutar tipa operacije 19.2.1. od strane Agencije za plaćanja. (2) Aktivnosti moraju biti završene i odnositi se na razdoblje koje obuhvaća zahtjev za isplatu. (3) U zahtjevu za isplatu jasno se moraju razdvojiti tekući troškovi i animacija. (4) Svi računi moraju biti plaćeni prije podnošenja zahtjeva za isplatu.
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: nije određeno</p> <p>Najviši iznos potpore: do 25 % od ukupno dodijeljenih javnih izdataka kroz LRS</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	Za navedene aktivnosti LAG može koristiti do 25% iznosa od ukupno dodijeljenih javnih izdataka LRS.
Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljive aktivnosti/troškovi unutar tekućih troškova su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. djelatnici i administrativni troškovi odabranih LAG-ova kao što su troškovi ureda LAG-a (najamnine, režije, uredski materijal itd.), troškovi djelatnika (place, putni troškovi itd.), uredska oprema itd. 2. troškovi treninga za djelatnike i članove (treninzi za promotore projekata se ne smiju financirati unutar tekućih troškova) kao što su troškovi stručnjaka, najam prostora za trening, hrana i piće, putni troškovi, dnevnice itd. 3. troškovi vezano za odnose s javnošću kao što su promotivni materijali, mrežne stranice, promotivne aktivnosti itd. 4. financijski troškovi kao što su bankovne i poštanske naknade, itd. 5. troškovi umrežavanja kao što je sudjelovanje djelatnika i članova LAG-a na sastancima, uključujući sastanke Mreže za ruralni razvoj i Europske mreže za ruralni razvoj, nacionalne i europske mreže LAG-ova 6. troškovi monitoringa i evaluacije LRS-a (na razini LAG-a) kao što su troškovi stručnjaka, itd. <p>Prihvatljive aktivnosti/troškovi unutar animacije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. razmjena znanja između dionika kao što su troškovi puta u smještaja, kotizacije, itd. 2. informiranje i promidžba LRS-a kao što su javni skupovi, letci, brošure, web stranice, itd. 3. pomoć potencijalnim korisnicima za razvoj projekata i pripremu prijave kao što su putni troškovi, uredska oprema, itd. 4. operativni troškovi nastali za potrebe animacije kao što su najamnine, režije, uredski materijal, uredska oprema, itd. 5. troškovi osoblja nastali provedbom animacije kao što su plaće, putni troškovi, itd. 6. troškovi nastali provedbom animacije kao što su uredski materijal, trošak stručnjaka, itd.
Neprihvatljivi troškovi	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te ima pravo na odbitak PDV-a

	<ol style="list-style-type: none"> 2. drugi porezi, naknade, pristojbe i doprinosi osim prihvatljivih naknada i pristojbi kod putovanja i smještaja, javnog bilježnika, biljega, poštarina, doprinosa iz i na plaće zaposlenika, naknade prijevoza na i s posla, naknada za pribavljanje podatka iz institucija i ustanova potrebnih za rad LAG-a 3. kamate i tečajne razlike, 4. rabljeni strojevi i oprema, 5. vozila, 6. troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata i amortizacija, 7. troškovi jamstva i slične naknade, 8. novčane kazne, financijske kazne te troškovi parničnog i upravnog postupka, 9. troškovi nastali prije dana podnošenja zahtjeva za potporu, 10. stipendije i nagrade
Kriterij odabira za tip operacije	Nije primjenjivo za ovaj tip operacije.
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020. godine	Nije primjenjivo za ovaj tip operacije, 25% od realiziranih sredstava kroz podmjeru 19.2. i 19.3.
Doprinosu prioritetu/ima EPFRR	P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: <i>6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima</i>

Naziv aktivnosti 5.2.	Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama
Obrazloženje aktivnosti	Ova aktivnost obuhvaća sudjelovanje u radu LEADER mreže te učešće u radionicama/događanjima u organizaciji drugih institucija i organizacija zbog razmjene znanja i iskustava te umrežavanja sa srodnim organizacijama. Sudjelovanje u projektima iz područja djelovanja LAG-a kao partner i/ili nositelj zbog nadogradnje specifičnim znanjima i iskustvima te razvoja područja obuhvaćenog LAG-om doprinijet će provedbi projekata vezanih uz identificirane sektorske teme i fokus područja LAG-a. Ciljevi primjene LEADER pristupa su, između ostalih, stvaranje novih, održivih mogućnosti zarade, diversifikacija gospodarskih aktivnosti, ohrabrivanje i razvoj aktivnosti ruralnog stanovništva da zajednički djeluje putem projekata suradnje te transfer postignuća, iskustava i stručnog znanja te

	dostupnost informacija i zaključaka. Upravo se kroz Aktivnost 5.2. doprinosi ostvarenju zadanih ciljeva i to kroz stvaranje platforme za suradnju među područja i interesnih skupina. Stoga Aktivnost 5.2. direktno doprinosi fokus području 6B (poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima) i prioritetu 6 – promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoj u ruralnim područjima.			
Odgovorni za provedbu Aktivnosti	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a koje organiziraju susrete s ciljem poticanja suradnje, pripremaju projekte suradnje. Nositelji aktivnosti su i članovi povjerenstva za ocjenjivanje projektnih prijedloga koji ocjenjuju kvalitetu projekata suradnje.			
Vremensko razdoblje za provedbu Aktivnosti	2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godina			
Popis tipova operacija za provedbu Aktivnosti	TO 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a			
Popis indikatora Aktivnosti	Naziv pokazatelja	Početna vrijednost (2014.)	Provjera rezultata (2018.)	Ciljana vrijednost (2023.)
	Ukupni javni rashodi u EUR - priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalne akcijske grupe (TO 5.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	49.251,51 EUR	49.251,51 EUR

Naziv tipa operacije	TO 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a (Podmjera 19.3. PRR RH)
Korisnici	Korisnici su odabrani LAG-ovi.
Aktivnosti unutar tipa operacije	Pripreme međuteritorijanih i/ili transnacionalnih projekata suradnje.
Uvjeti prihvatljivosti	1. cilj, tip ili tematsko područje planiranog projekta suradnje mora biti: <ul style="list-style-type: none"> - jačanje mladih poljoprivrednika na području LAG-a - poticanje/ informiranje ranjivih grupa za rad kroz OPG i razvijanje nepoljoprivrednih proizvoda - jačanje kapaciteta žena za poduzetništvo kroz razvoj OPG-ova koje za specifičnu proizvodnju i usluge u ruralnom području (npr. proizvodnja kozmetike, suvenira, uzgoj ljekovitog bilja i sl.)

	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje osoba u nepovoljnom položaju za uključivanje u društvene i gospodarske aktivnosti na području LAG-a u svrhu suzbijanja socijalne isključenosti i siromaštva - financiranje projekata u domeni male infrastrukture kao jačanje kvalitete života stanovnika - razmjena dobre prakse u provedbi projekata financiranih kroz LRS - razvoj međusektorske suradnje i LEADER principa na području LAG-a <p>2. upravno (izvršno) tijelo LAG- a mora donijeti odluku o pokretanju pripremnih aktivnosti za provedbu planiranog projekta suradnje</p> <p>3. troškovi moraju nastati najduže 18 mjeseci od dana donošenja odluke o pokretanju pripremnih aktivnosti za provedbu planiranog projekta suradnje</p> <p>4. pripremne aktivnosti provode se na području partnera koji planiraju sudjelovati u projektu</p> <p>5. u planirani projekt suradnje moraju biti uključena najmanje 2 partnera</p> <p>6. u projektima suradnje koji se planiraju provoditi s partnerima izvan granica EU, prihvatljive su samo aktivnosti koje se odnose na ruralno područje</p> <p>7. planirani projekt suradnje mora ostvariti najmanje 40 bodova za kriterije odabira zahtjeva za potporu</p>
Iznosi potpore	<p>Najniži iznos potpore: nije definiran</p> <p>Najviši iznos potpore: 100.000,00 EUR</p>
Intenzitet potpore 1. i 2.	<p>1. 100% prihvatljivih troškova suradnje, a ne više od 5% iznosa od ukupno dodijeljenih javnih izdataka LRS-a</p>
Prihvatljivi troškovi	<p>Prihvatljivi troškovi odnose se na troškove koji su izravno povezani s provedbom međuteritorijanih i/ili transnacionalnih projekata suradnje i na onaj dio troškova iz ukupnih troškova projekta suradnje, koje sufinancira odabrani LAG i koji su navedeni u financijskom planu.</p>
Neprihvatljivi troškovi	<p>Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a te ima pravo na odbitak PDV-a 2. drugi porezi, naknade, pristojbe i doprinosi osim prihvatljivih naknada i pristojbi kod putovanja i smještaja, javnog bilježnika, biljega i poštarina 3. kamate i tečajne razlike 4. rabljeni strojevi i oprema 5. vozila 6. troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata i amortizacija 7. troškovi jamstva i slične naknade 8. novčane kazne, financijske kazne te troškovi parničnog i upravnog postupka

	<p>9. troškovi nastali prije dana donošenja odluke o pokretanju pripremnih aktivnosti za provedbu planiranog projekta suradnje</p> <p>10. troškovi nastali nakon 18 mjeseci od dana donošenja odluke o pokretanju pripremnih aktivnosti za provedbu planiranog projekta suradnje</p> <p>11. troškovi pripreme i podnošenja zahtjeva za isplatu</p> <p>12. stipendije i nagrade</p> <p>13. troškovi pretplate na časopise i magazine</p> <p>14. troškovi edukacije i osposobljavanja</p> <p>15. troškovi izrade studija, analiza, mišljenja, strategija i slično.</p>
Kriterij odabira za tip operacije	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt jasno navod poveznicu s prihvatljivim aktivnostima suradnje navedenim u LRS-u • Projekt obuhvaća aktivnosti navedene u LRS-u • Projekt je održiv i nakon iskorištenja javnih sredstava (jasno je opisana institucionalna, financijska održivost te održavanje koncepta održivog razvoja) • Javni pristup rezultatima projekta • Zajednički interes • Ciljane skupine projektne ideje (nezaposleni, žene, mladi, osobe s invaliditetom, osobe treće životne dobi, socijalno osjetljive skupine, poljoprivrednici, mikro poduzetnici) • Utjecaj na okoliš
Financijska alokacija iz proračuna LRS-a do 2020. godine	Nije primjenjivo za ovaj tip operacije, 5% od realiziranih sredstava kroz podmjeru 19.2.
Doprinos prioritetu/ima EPFRR	P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima Fokus područje: 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

ODABIR PROJEKATA NA RAZINI LAG-a

Odabir projekata na razini LAG-a definira se internim proceduralnim aktima LAG-a, a osnova za izradu akata je procedura opisana u ovom poglavlju.

Procedura odabira projekata sastoji se od:

1. FAZA – DEFINIRANJE OPĆIH UVJETA PRIHVATLJIVOSTI

Opći uvjeti prihvatljivosti odnose se na definiranje strateških prioriteta i tipova operacija u skladu s LRS-om LAG-a Zagorje - Sutla, identificiranje prihvatljivih prijavitelja sukladno raspisu ciljeva, aktivnosti i tipova operacija u LRS-u:

- **Strateški prioriteti** – kako je definirano na sjednici Upravnog odbora LAG-a Zagorje - Sutla, 07.12.2015. godine, strateški prioriteti razvoja su: CILJ RAZVOJA BROJ 1 – Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a, CILJ RAZVOJA BROJ 2 – Diversifikacija poljoprivrednih aktivnosti uz inkluzivno ruralno područje LAG-a, CILJ RAZVOJA BROJ 3 – Podrška održivom razvoju prostora kao temelj života budućih generacija, CILJ RAZVOJA BROJ 4 – Jačanje lokalnog tržišta i prepoznatljivosti prostora LAG-a, CILJ RAZVOJA BROJ 5 – Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a.
- **Tipovi operacija** – odnose se na usklađenost prihvatljivih projekata i aktivnosti unutar projekata s Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine (PRR) te predloženim mjerama ruralnog razvoja na nacionalnoj razini.
- **Prihvatljivi prijavitelji** – u skladu s identificiranim prihvatljivim projektima i tipovima operacija u odnosu na mjere ruralnog razvoja u Republici Hrvatskoj, izrađuje se detaljan opis prihvatljivih prijavitelja s uvjetima prihvatljivosti.

Detaljan opis tipova operacija, prihvatljivih aktivnosti, uvjeta prihvatljivosti, prihvatljivih i neprihvatljivih troškova, prihvatljivih prijavitelja i intenziteta potpore nalazi se u ovom prilogu (Dodatak 6).

2. FAZA – PRIPREMA DOKUMENTACIJE

Priprema dokumentacije za prikupljanje projekata obuhvaća pripremu tehničke dokumentacije za objavu javnog poziva – tekst natječaja, upute za prijavitelje, prijavne obrasce i popratnu dokumentaciju. Pripremljeni obrasci objavit će se na internetskim stranicama LAG-a te svih članova LAG-a (koji imaju Internet stranice) kako bi bili dostupni u elektronskoj verziji svim potencijalnim prijaviteljima.

3. FAZA – OBJAVA POZIVA

Poziv se objavljuje sukladno izrađenom Godišnjem akcijskom planu provedbe LRS-a u tekućoj godini. Natječaj za dodjelu sredstava za pojedini Tip operacije raspisuje se samo ukoliko je Agencija za plaćanja na nacionalnoj razini raspisala najmanje jedan natječaj za taj tip operacije. Poziv

se objavljuje na internetskim stranicama LAG-a te svih članova LAG-a koji imaju funkcionalne i operativne Internetske stranice te se informacija o otvorenom natječaju objavljuje u tiskanom izdanju regionalnog tjednika ili dnevnog tiska. Tijekom otvorenog poziva nužno je organizirati minimalno 1 info-dan za potencijalne prijavitelje s jasnim uputama o ispunjavanju obrazaca, ciljem i svrhom prijave projekata. Ovaj info dan moguće je iskoristiti kao komunikacijski alat za promicanje temeljenih načela LAG-a, dodatnu animaciju članova te širenje svijesti o zajedničkom lokalnom djelovanju te participativnom pristupu u upravljanju lokalnim područjem. U fazi objave poziva potrebno je odrediti jednu kontakt osobu koja će zaprimati i odgovarati na pitanja korisnika zaključno do 7 dana prije zatvaranja Poziva.

4. FAZA – ZAPRIMANJE, OCJENJIVANJE I ODABIR PROJEKATA

Projektni prijedlozi zaprimaju se putem službene adrese LAG-a Zagorje Sutla na način i u vrijeme kako je definirano Uputama za prijavitelje. Ocjenjivanje projekata vrši se prema unaprijed određenim kriterijima opisanim u narednom poglavlju – Kriteriji za odabir projekata. Ocjenjivanje se vrši kroz dva kruga: administrativna sukladnost i ocjena kvalitete projekta. Administrativna prihvatljivost ocjenjuje se u odnosu na dostavu svih potrebnih dokumenata propisanih natječajem. Ukoliko dokumenti nedostaju, od prijavitelja se traži nadopuna nakon čega sve projekti upućuju u fazu procjene kvalitete projekta. Nakon kvalitativne procedure ocjene Povjerenstva za odabir projekata, izrađuje se rang lista prihvatljivih projekata na osnovi prikupljenih bodova. Rang lista se upućuje Upravnom odboru na odobrenje. Projekt može biti odabran za financiranje ako udovolji kriterijima:

1. Najmanje 51% članova upravnog odbora odobri projekt;
2. Odabir projekata izvršen je temeljem objektivnih, transparentnih i mjerljivih kriterija navedenih u ovoj Strategiji;
3. Primijenjene su sve aktivnosti za sprečavanje sukoba interesa kod odlučivanja o odobravanju projekata.

Rang lista odobrenih projekata objavljuje se na Internet stranicama LAG-a (projekti odobreni od strane Upravnog odbora za svaki pojedini natječaj).

Projekte ocjenjuje Odbor za ocjenjivanje. Odbor za ocjenjivanje predstavlja tijelo LAG-a koje ocjenjuje zaprimljene projekte u sklopu Poziva za dostavu projekata, a u svrhu provedbe projekata u skladu sa strateškim ciljevima razvoja LAG-a Zagorje - Sutla.

U Odbor se uključuju osobe koje poznaju lokalne potrebe područja LAG-a Zagorje - Sutla te posjeduju relevantno iskustvo u pripremi i provedbi projekata. Odbor za ocjenjivanje projekata čini minimalno 5 članova i to:

1. Predstavnik jedinice lokalne samouprave
2. Predstavnik udruge
3. Predstavnik pravne osobe (tvrtka, obrtnik, OPG)
4. Dva neovisna stručnjaka – vanjska člana koji nisu nužno aktivni na području LAG-a a posjeduju relevantno iskustvo.

Za svakog člana Odbora imenuje se i zamjena člana po istom ključu koji će sudjelovati u slučaju spriječenosti člana ili pojave sukoba interesa.

Tijekom obrade prijave projekata, sukob interesa kontrolira tijelo LAG-a odgovorno za njihovu obradu. Član povjerenstva za odabir mora povjerenstvo za odabir unaprijed obavijestiti o mogućem sukobu interesa kako bi mu ostavio dovoljno vremena da, po potrebi, ponovno organizira postupak. Isključeni član povjerenstva ne sudjeluje ni u jednom dijelu selekcijskog postupka gdje se manifestira njegova povezanost s podnositeljem. Svaki član Povjerenstva potpisuje Izjavu o nepostojanju sukoba interesa kojom jasno izjavljuje da li je ili nije član udruge ili drugog tijela koja se prijavljuje na poziv za dostavu projektnih prijedloga sa svojim projektnim idejama. Isto se odnosi na sve članove obitelji odabranog člana Povjerenstva. U obavljanju dužnosti člana/ice Povjerenstva za dodjelu financijskih potpora projektima ili programima području LAG-a Zagorje - Sutla, svaki imenovani član/ica rukovodit će se načelima nepristranosti i povjerljivosti uz časno, pošteno, savjesno i odgovorno obnašanje prihvaćenog članstva.

U Povjerenstvu za odabir projekata ne mogu sudjelovati:

1. Osobe koje su podnositelji, predstavnici, članovi obitelji ili rođaci podnositelja prijave;
2. Osobe koje su u poslovnom, radnom ili drugačijem odnosu s podnositeljem prijave;
3. Osobe koje su povezane s podnositeljem na drugi način ili postoje okolnosti koje mogu utjecati na objektivnost pri odabiru.

Na ovaj način osigurava se transparentnost selekcijskog postupka sukladno Uredbi (EU) br.1030/2013, članak 34.

Svaki ocjenjivač izrađuje tablicu s kriterijima odabira i ostvarenim bodovima te dodatnim komentarima. Temeljem izrađene tablice, stručne službe LAG-a izrađuju rang listu projekata prema ostvarenom broju bodova (broj bodova prikazan je kao prosječan broj bodova danih od strane svakog ocjenjivača) koja se upućuje Upravnom odboru na odobrenje.

5. FAZA – PODNOŠENJE ODABRANIH PROJEKATA U AGENCIJU ZA PLAĆANJA

Nakon završetka natječaja za pojedini Tip operacije, LAG Zagorje - Sutla u roku od 60 dana dostavlja Agenciji za plaćanja dokumentaciju vezanu za postupak odabira i to:

1. Popis osoba koje su sudjelovale u odabiru projekata;
2. Zapisnik sa sjednice ocjenjivačkog tijela;
3. Tablica s prikazom kriterija odabira i ostvarenog broja bodova po svakom ocjenjivaču;
4. Rang lista svih prijava;
5. Zapisnik sa sjednice Upravnog odbora na kojoj je projekt odabran za financiranje.

Agencija za plaćanja na nacionalnoj razini provodi postupak provjere usklađenosti odabira projekata LAG-a s kriterijima navedenim u Strategiji. Agencija za plaćanja nakon provedenog postupka, obavještava LAG, a nositelj pojedinog projekta u slučaju pozitivnog odgovora, mora podnijeti zahtjev za potporu Agenciji za plaćanja. Agencija za plaćanja na nacionalnoj razini provjerava prihvatljivost odabranog projekta na razini LAG-a prema posljednjem objavljenom natječaju na nacionalnoj razini. Nakon provedene administrativne kontrole za koje je Agencija za plaćanja

donijela odluku o dodjeli sredstava, nositelj projekta podnosi zahtjev za isplatu sredstava putem AGRONET aplikacije koja se nalazi na www.apprrr.hr.

Lista potvrđenih i odobrenih projekata od strane Agencije za plaćanja objavljuje se na Internet stranicama LAG-a Zagorje - Sutla.

Aktivnosti provedbe projekata mogu započeti nakon donošenja odluke o dodjeli sredstava.

KRITERIJI ZA ODABIR PROJEKATA

Odabir projekata vrši Odbor za ocjenjivanje prema definiranim kriterijima za odabir projekta unutar Svakog strateškog cilja. Kriteriji odabira navedeni su na razini Tipa operacija unutar pojedinog Strateškog cilja ove Strategije.

1. Kriteriji odabira unutar Strateškog cilja 1 - PROMOVIRANJE USPJEŠNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA NA PODRUČJU LAG-a

TO 1.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava (tip operacije 4.1.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Veličina gospodarstva	Maksimalno 20
	Do 14.999	15
	Od 15.000 do 49.000	20
	Od 50.000 do 99.999	18
	Od 100.000 do 499.999	10
	Preko 500.000	5
2.	Udruživanje proizvođača (proizvođačka grupa/organizacija, zadruga ili zajednički projekt)	20
3.	Stručna sprema i radno iskustvo nositelja ili člana/odgovorne osobe ili zaposlenika	Maksimalno 5
	VSS, VSS agronomskog ili veterinarskog smjera ili min. 8 g. radnog iskustva u poljoprivredi	5
	SSS agronomskog ili veterinarskog smjera ili min. 4 g. radnog iskustva u poljoprivredi	3
4.	Ulaganje u prioritetne sektore (voće i povrće, stočarstvo (uključujući peradarstvo))	20
5.	Tip ulaganja	Maksimalno 15
	ulaganje u izgradnju, rekonstrukciju i/ili modernizaciju (sa ili bez opremanja)	15
	ulaganje u opremanje	10
	nabava poljoprivredne mehanizacije	5
6.	Ulaganjem se uvodi inovativni tehnološki proces	10
7.	Ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s	Maksimalno 15

	niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene	
	ulaganje doprinosi povećanju učinkovitosti u korištenju vode u poljoprivredi (fokus područje 5A)	5
	ulaganje doprinosi povećanju učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane (fokus područje 5B)	5
	ulaganje doprinosi smanjenju emisije stakleničkih plinova i amonijaka iz poljoprivrede (fokus područje 5D)	5
8.	Ulaganje u područjima s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima	5
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		100
PRAG PROLAZNOSTI		30

TO 1.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš (tip operacije 4.1.2. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Veličina gospodarstva	Maksimalno 20
	Do 14.999	15
	Od 15.000 do 49.000	20
	Od 50.000 do 99.999	18
	Od 100.000 do 499.999	10
	Preko 500.000	5
2.	Korišteno poljoprivredno zemljište (broj uvjetnih grla po hektaru)	Maksimalno 15
	od 0,62 do 1,2	10
	od 1,3 do 2,4	15
3.	Ulaganje u zaštićenim područjima prirode, područjima ekološke mreže i zonama ranjivim nitratima	20
4.	Udruživanje proizvođača (proizvođačka grupa/organizacija, zadruga ili zajednički projekt)	20
5.	Ulaganjem se uvodi inovativni tehnološki proces	10
6.	Ulaganjem se uvodi inovativni tehnološki proces	10
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		65
PRAG PROLAZNOSTI		20

TO 1.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije (tip operacije 4.1.3. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Veličina gospodarstva	Maksimalno 20
	Do 14.999	15
	Od 15.000 do 49.000	20
	Od 50.000 do 99.999	18
	Od 100.000 do 499.999	10
	Preko 500.000	5
2.	Sirovina obnovljivih izvora energije – biomasa	10
3.	Ulaganje na objektima bez mogućnosti pristupa električnoj mreži	20
4.	Učinkovitost u korištenju OIE – kogeneracijska postrojenja	20
5.	Ulaganje u područjima s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima	5
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		75
PRAG PROLAZNOSTI		10

TO 1.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima (tip operacije 4.2.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Veličina poduzeća	Maksimalno 15
	Mikro i mala	15
	Srednja	10
2.	Proizvođačka grupa/organizacija/zadruga/zajednički projekt	15
3.	Ulaganje u prioritetne sektore (prerada mesa i mlijeka, prerada voća i povrća)	20
4.	Tip ulaganja	Maksimalno 15
	Ulaganje u izgradnju i opremanje	10
	Ulaganje u rekonstrukciju, modernizaciju ili opremanje postojećih objekata	15
5.	Ulaganje u proizvodne procese iz sheme kvalitete	15
6.	Inovativnost	Maksimalno 15
	ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces	15
	uvođenje novog proizvoda, novog i unaprijeđenog tehnološkog procesa ili marketinškog alata	10
7.	Ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene kroz povećanje učinkovitosti u korištenju energije (fokus područje 5B)	15

8.	Indeks razvijenosti JLS (po mjestu ulaganja)	Maksimalno 10
	manji od 50% prosjeka Republike Hrvatske	10
	između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske	8
	između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske	6
	između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske	2
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		105
PRAG PROLAZNOSTI		35

TO 1.3.1. - Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima (tip operacije 6.1.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 10
	8.000 € – 24.999 €	5
	25.000 € – 49.999 €	10
2.	Vlasnički status poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 10
	Korisnik ima pravo korištenja poljoprivrednog potencijala kao vlasnik/posjednik poljoprivrednog potencijala	10
	Korisnik ima pravo korištenja poljoprivrednog potencijala drugom ugovornom obvezom na razdoblje dulje od 15 godina	5
3.	Stručna sprema i radno iskustvo korisnika	Maksimalno 15
	Korisnik ima završen diplomski (Ms) ili preddiplomski (Bs) studij agronomskog ili veterinarskog smjera	15
	Korisnik ima završenu srednju školu iz područja poljoprivrede ili veterine	10
	Korisnik ima 2 godine radnog iskustva na poljoprivrednom gospodarstvu i potvrdu o stručnom obrazovanju i osposobljavanju iz područja poljoprivrede ili veterine koji je priznat od strane nadležnog tijela	7
4.	Stupanj razvijenost JLS-a u kojem se provode aktivnosti iz poslovnog plana sukladno indeksu razvijenosti	Maksimalno 10
	manji od 50% prosjeka Republike Hrvatske	10
	između 50% i 100% prosjeka Republike Hrvatske	8
	100% i više od prosjeka Republike Hrvatske	6
5.	Status zaposlenja korisnika	Maksimalno 10
	Korisnik je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen 3 godine i više	10

	Korisnik je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen manje od 3 godine	5
6.	Aktivnosti iz poslovnog plana se provode u područjima s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima	10
7.	Aktivnosti iz poslovnog plana se odnose na prioritetne sektore voće, povrće, stočarstvo	15
8.	Aktivnosti iz poslovnog plana se odnose na ekološku poljoprivredu, sustave kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode i agro-okolišne mjere	10
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		90
PRAG PROLAZNOSTI		30

TO 1.3.2. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava (tip operacije 6.3.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 10
	2.000 € – 3.999 €	7
	4.000 € – 7.999 €	10
2.	Status zaposlenja nositelja poljoprivrednog gospodarstva ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 15
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen 3 godine i više	15
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen manje od 3 godine	10
3.	Aktivnosti iz poslovnog plana imaju pozitivan utjecaj na okoliš	5
4.	Stupanj razvijenost JLS-a u kojem se provode aktivnosti iz poslovnog plana sukladno indeksu razvijenosti	Maksimalno 10
	manji od 50% prosjeka Republike Hrvatske	10
	između 50% i 100% prosjeka Republike Hrvatske	8
	100% i više od prosjeka Republike Hrvatske	6
5.	Udaljenost /izoliranost područja (aktivnosti se provode na brdsko-planinskom području)	15
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		55
PRAG PROLAZNOSTI		20

2. Kriteriji odabira unutar Strateškog cilja 2 - DIVERSIFIKACIJA POLJOPRIVREDNIH AKTIVNOSTI UZ INKLUZIVNO RURALNO PODRUČJE

TO 2.1.1. - Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (tip operacije 6.2.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Stručna sprema i radno iskustvo nositelja poljoprivrednog gospodarstva ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ima završen sveučilišni (preddiplomski ili diplomski ili poslijediplomski studij) ili stručni studij (stručni studij ili specijalistički diplomski stručni studij) vezano za nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje	10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ima završenu srednju školu vezano za nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje	7
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ima 2 godine radnog iskustva i ovjeren završetak stručnog tečaja vezano za nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje	5
2.	Stupanj razvijenost JLS-a u kojem se provode aktivnosti iz poslovnog plana sukladno indeksu razvijenosti	Maksimalno 10
	manji od 50% prosjeka Republike Hrvatske	10
	između 50% i 100% prosjeka Republike Hrvatske	8
	100% i više od prosjeka Republike Hrvatske	6
3.	Status zaposlenja nositelja poljoprivrednog gospodarstva ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen 3 godine i više	10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen manje od 3 godine	5
4.	Aktivnosti iz poslovnog plana doprinose očuvanju/stvaranju novih radnih mjesta	Maksimalno 15
	Aktivnostima iz poslovnog plana očuvati će se postojeća radna mjesta ili ista povećati do uključujući 0.5 radnih mjesta, iskazano u ekvivalentu pune zaposlenosti (FTE)	5
	Aktivnosti iz poslovnog plana doprinijeti će povećanju radnih mjesta više od 0.5 do uključujući 2 radna mjesta, iskazano u ekvivalentu pune zaposlenosti (FTE)	10
	Aktivnosti iz poslovnog plana doprinijeti će povećanju radnih mjesta i to više od 2, iskazano u ekvivalentu pune zaposlenosti (FTE)	15

5.	Aktivnosti iz poslovnog plana imaju pozitivan utjecaj na okoliš	5
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		50
PRAG PROLAZNOSTI		15

TO 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima (mjera 6.4.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Stručna sprema i radno iskustvo nositelja poljoprivrednog gospodarstva ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ima završen sveučilišni (preddiplomski ili diplomski ili poslijediplomski studij) ili stručni studij (stručni studij ili specijalistički diplomski stručni studij) vezano za nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje	10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ima završenu srednju školu vezano za nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje	7
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ima 2 godine radnog iskustva i ovjeren završetak stručnog tečaja vezano za nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje	5
2.	Ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta	Maksimalno 15
	Stvaranje i zadržavanje jednog ili više stalnih radnih mjesta iz područja turizma na ruralnom području ili prerade	15
	Stvaranje i zadržavanje jednog ili više stalnih radnih mjesta iz područja turizma na ruralnom području ili prerade	10
	Stvaranje sezonskih/povremenih radnih mjesta u svim područjima	5
3.	Status zaposlenja nositelja poljoprivrednog gospodarstva ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva	Maksimalno 10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen 3 godine i više	10
	Nositelj poljoprivrednog gospodarstva ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen manje od 3 godine	5
4.	Stupanj razvijenost JLS-a u kojem se ulaganje provodi sukladno indeksu razvijenosti	Maksimalno 10
	manji od 50% prosjeka Republike Hrvatske	10
	između 50% i 100% prosjeka Republike Hrvatske	8
	100% i više od prosjeka Republike Hrvatske	6

5.	Aktivnosti iz poslovnog plana imaju pozitivan utjecaj na okoliš	5
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		50
PRAG PROLAZNOSTI		25

3. Kriteriji odabira unutar Strateškog cilja 3 - PODRŠKA ODRŽIVOM RAZVOJU PROSTORA KAO TEMELJ ŽIVOTA BUDUĆIH GENERACIJA

TO 3.1.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu (tip operacije 7.4.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Stupanj razvijenost JLS-a u kojem se ulaganje provodi sukladno indeksu razvijenosti	Maksimalno 20
	I. skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 50 % prosjeka RH	20
	II. skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti od 50 % do manje od 75 % prosjeka RH	10
	III. skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti od 75 % do manje od 100 % prosjeka RH	15
	IV. skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti od 100 % do manje od 125 % prosjeka RH	5
2.	Tip ulaganja/prioritetno ulaganje	Maksimalno 20
	ulaganje u rekonstrukciju (sa ili bez opremanja)	20
	ulaganje u građenje i opremanje	10
	ulaganje u građenje	5
3.	Doprinos kvaliteti života (potencijalni korisnici)	Maksimalno 20
	Ulaganja u građevine za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu (dječji vrtići, rekonstrukcija i opremanje prostora za izvođenje programa predškole u osnovnim školama te rekonstrukcija i opremanje prostora za igraonice pri knjižnicama, zdravstvenim, socijalnim, kulturnim i sportskim ustanovama, udrugama te drugim pravnim osobama u kojima se provode kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi uz suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta sukladno odredbama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi)	20
	Ulaganje u javno dostupnu infrastrukturu otvorenu za sve pojedince i sve interesne skupine (javne zelene površine – parkovi i sl.; pješačke staze; pješačke zone; dječja igrališta, sportske i građevine kojim ne upravlja udruga, rekreacijske zone na rijekama i jezerima, biciklističke staze i trake,	15

	tematski putovi i parkovi, turistički informativni centri)	
	Ulaganje u multifunkcionalnu društvenu infrastrukturu za javnu uporabu kojom se koristi više od četiri interesnih skupina (kulturni centri, sportske građevine) kojom upravlja udruga	10
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		70
PRAG PROLAZNOSTI		25

TO 3.2.1. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture (tip operacije 8.5.2. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Ulaganje se provodi u zaštićenoj prirodnoj mreži (ekološka mreža, Natura 2000)	Maksimalno 10
	DA	10
	NE	5
2.	Tip ulaganja/prioritetno ulaganje	Maksimalno 20
	Izgradnja poučnih staza	20
	Izgradnja malih rekreacijskih objekata	15
	Postavljanje signalizacije	10
	Postavljanje informativnih ploča i vidikovaca	5
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		30
PRAG PROLAZNOSTI		15

4. Kriteriji odabira unutar Strateškog cilja 4 - JAČANJE LOKALNOG TRŽIŠTA I PREPOZNATLJIVOSTI PROSTORA LAG-A

TO 4.1.1. - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija (tip operacije 9.1.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Broj članova proizvođačke grupe ili organizacije	Maksimalno 20
	7-15	7
	16-30	10
	31-50	13
	51-100	16
	više od 101	20
2.	Proizvođačke grupe ili organizacije koje su nositelji proizvoda s oznakom kvalitete	15
3.	Vrijednost godišnje utržene proizvodnje / obujam proizvodnje (u kn/kg/kom)	Maksimalno 20
	<u>Voće i povrće (u kn)</u> 3.000.000 - 5.000.000	10

	5.000.001 - 10.000.000	15
	više od 10.000.001	20
	<u>Mlijeko i mliječni proizvodi (u kg)</u>	
	3.000.000 - 10.000.000	10
	10.000.001 - 100.000.000	15
	više od 100.000.001	20
	<u>Svinjetina (u kom)</u>	
	4.000 - 10.000	10
	10.001 - 50.000	15
	više od 50.001	20
4.	Proizvođačka grupa ili organizacija registrirana u području sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostalim područjima s posebnim ograničenjima	najviše 10
	Gorsko-planinska područja (GPP)	10
	Područja s značajnim prirodnim ograničenjima (PPO)	6
	Područja s posebnim ograničenjima (PSO)	4
5.	Stupanj razvijenosti jedinice područne (regionalne) samouprave u kojoj je registrirana proizvođačka grupa ili organizacija	najviše 10
	vrijednost indeksa razvijenosti manji od 75% prosjeka Republike Hrvatske	10
	vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske	8
	vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske	6
	vrijednost indeksa razvijenosti veći od 125% prosjeka Republike Hrvatske	4
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		75
PRAG PROLAZNOSTI		21

TO 4.2.1. – Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta (tip operacije 16.4.1. PRR RH)		
R.br.	Kriterij	Bodovi
1.	Broj proizvođača u kratkom lancu opskrbe	Maksimalno 10
	3-10	8
	10-20	14
	>20	20
2.	Kratak lanac opskrbe proizvođača s oznakom kvalitete	15
3.	Ulaganje u prioritetnim sektorima sukladno SWOT analizi	Maksimalno 10
	Voće i povrće	10

	Mlijeko	8
	Stočarstvo	6
4.	Ulaganje u području sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostalim područjima s posebnim ograničenjima	Maksimalno 10
	Gorsko-planinska područja (GPP)	10
	Područja s značajnim prirodnim ograničenjima (PPO)	8
	Područja s posebnim ograničenjima (PSO)	6
5.	Stupanj razvijenosti jedinice područne (regionalne) samouprave u kojoj je registrirana proizvođačka grupa ili organizacija	Maksimalno 10
	vrijednost indeksa razvijenosti manji od 75% prosjeka Republike Hrvatske	10
	vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske	8
	vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske	6
6.	Doprinos zaštiti okoliša	5
MAKSIMALNI BROJ BODOVA		60
PRAG PROLAZNOСТИ		20

5. Kriteriji odabira unutar Strateškog cilja 5 - POTPORA ODRŽIVOM RAZVOJU LOKALNOG PODRUČJA LAG-a

TO 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a (Podmjera 19.3. PRR RH)			
R.br.	KRITERIJ	OPIS KRITERIJA	MAKSIMALAN BROJ BODOVA
1.	DOPRINOS PROJEKTA SURADNJE CILJEVIMA LRS	<p>Projekt jasno navodi poveznicu s prihvatljivim aktivnostima suradnje navedenim u LRS-u:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. DA = 5 bodova 2. NE = 0 bodova <p>Projekt obuhvaća aktivnosti navedene u LRS:u</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Više od 3 = 5 bodova 2. 1 – 3 aktivnosti = 3 boda 3. NE OBUHVAĆA NITI JEDNU NAVEDENU AKTIVNOSTI = 0 bodova 	5
2.	FINANCIRANJE	<p>Projektna ideja ima zatvorenu financijsku konstrukciju (osigurano financiranje):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. DA, 100% financiranje kroz LRS = 15 bodova 2. DA, 75% financiranje kroz LRS, 25% vlastito 	15

		<p>financiranje = 10 bodova</p> <p>3. DA, 50% financiranje kroz LRS, 50% vlastita sredstva = 5 bodova</p> <p>4. NEMA zatvorenu financijsku konstrukciju ili je vlastito financiranje manje od 50% za projekte koji moraju imati osigurano minimalno 50% vlastitog financiranja) = 0 bodova</p> <p><i>NAPOMENA: AKO PROJEKT NEMA ZATVORENU FINANCIJSKU KONSTRUKCIJU AUTOMATSKI SE ODBACUJE</i></p>	
3.	ODRŽIVOST	<p>Projekt je održiv i nakon iskorištenja javnih sredstava (jasno je opisana institucionalna, financijska održivost te podržavanje koncepta održivog razvoja):</p> <p>1. DA = 5 bodova</p> <p>2. NE = 0 boda</p>	5
4.	UPRAVLJANJE PROJEKTIMA	<p>Ocjena sposobnosti i reference podnositelja / nositelja projekta</p> <p>1. 3 i više provedenih projekata minimalne vrijednosti 30.000 kuna = 3 boda</p> <p>2. 1 – 3 uspješno provedena projekta minimalne vrijednosti 30.000 kuna = 2 boda</p> <p>3. 1 uspješno proveden projekta minimalne vrijednosti 30.000 kuna = 1 bod</p> <p>4. NEMA PROVEDENIH PROJEKATA = 0 bodova</p>	3
5.	JEDNAKE MOGUĆNOSTI	<p>Ciljane skupine projektne ideje (nezaposleni, žene, mladi, osobe s invaliditetom, osobe treće životne dobi, socijalno osjetljive skupine, poljoprivrednici, mikro poduzetnici):</p> <p>1. Prioritetna skupina uključuje 2 i više ciljanih skupina = 3 boda</p> <p>2. Prioritetna skupina uključuje 1 ciljanu skupinu = 1 bod</p> <p>3. PROJEKT NE UKLJUČUJE NAVEDENE CILJANE SKUPINE = 0</p>	3
6.	JAVNI PRISTUP REZULTATIMA	<p>Dostupnost rezultata projekata krajnjim korisnicima:</p> <p>1. Minimalno 30% stanovništva LAG-a može koristiti rezultate projekta = 3 boda</p> <p>2. Samo ograničeni broj korisnika može iskoristiti rezultate</p>	3

		projekta (manje od 5% stanovnika LAG-a) = 1 bod 3. Stanovništvo LAG-a ne može koristiti rezultate = 0 bodova	
7.	UTJECAJ NA OKOLIŠ	Utjecaj na okoliš je: 1. Pozitivan = 3 boda 2. Neutralan = 1 bod 3. Negativan = 0 bodova	3
UKUPAN MAKSIMALAN BROJ BODOVA			37
PRAG PROLAZNOSTI			15

6. Dodatni kriteriji za odabir projektnih prijedloga (LEADER/CLLD)

Kriteriji		Maks. broj bodova
Opći kriteriji	Opis kriterija	
Inovativnost	<p>a) Projektni prijedlog zasniva se na revitalizaciji i promociji tradicijske baštine, vještina i metoda</p> <ul style="list-style-type: none"> • revitalizacija/promocija tradicijske baštine, vještina i metoda – 5 bodova • ako NE – 0 <p>b) Projektni prijedlog doprinosi povećanju vrijednosti lokalnih proizvoda i/ili usluga, uvodi nove proizvode i usluge</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ako DA – 5 bodova • Ako NE – 0 bodova 	10
Financiranje	<p>Projektni prijedlog ima zatvorenu financijsku konstrukciju (osigurano financiranje)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ako DA – 10 bodova • ako NE – 0 <p>Projektni prijedlog ima osigurano minimalno 50% vlastitih sredstava (za projekte koji moraju imati osigurano min. 50% vlastitih izvora financiranja)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ako ima 75% - 10 bodova • ako ima 50-75% - 5 bodova • ako ima manje od 50% - 0 bodova 	10
Ujednačen razvoj cijelog područja	<p>Projektni prijedlog pridonosi ujednačenom razvoju cijelog područja LAG-a</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektna ideja pridonosi ujednačenom razvoju svih JLS – 6 bodova • projektna ideja pridonosi ujednačenom razvoju 50% JLS – 4 boda • projektna ideja pridonosi ujednačenom razvoju 1 JLS – 2 boda 	10

	<p>Ciljevi i očekivani rezultati projekta korisni su za sve stanovnike područja LAG-a (s naglaskom na osjetljive skupine društva)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ako DA – 4 boda • djelomično – 2 boda • ako NE – 0 bodova 	
Uključenost lokalne zajednice	<p>U realizaciju projektne ideje uključeni su predstavnici više sektora (javni, privatni, civilni)</p> <ul style="list-style-type: none"> • uključeni predstavnici sva 3 sektora – 10 bodova • uključeni predstavnici 2 sektora – 5 bodova • uključeni predstavnici 1 sektora – 2 boda <p>Projektني prijedlog kreiran je primjenom načela „<i>odozdo prema gore</i>“</p> <ul style="list-style-type: none"> • ako DA – 5 boda • ako NE – 0 bodova 	10
Održivost	<p>Projekt je održiv i nakon obveze od 5 godina nakon zadnje isplate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ako DA – 10 bodova • ako NE – 0 bodova 	10
Primjena u drugim područjima/ multiplikacija učinaka	<p>Projektني prijedlog primjenjiv je i u drugim područjima, i omogućuje umrežavanje aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ako DA – 10 bodova • Ako NE – 0 bodova 	10
Upravljanje projektima	<p>Ocjena sposobnosti i reference podnositelja/nositelja projektnog prijedloga</p> <ul style="list-style-type: none"> • nema provedenih projekata vrijednosti veće od 5.000 EUR – 10 bodova • manje od 3 uspješno provedena projekta vrijednosti veće od 5.000 EUR – 5 boda • 3 i više uspješno provedenih projekata vrijednosti iznad 5.000 EUR – 0 bodova 	10
Jednake mogućnosti	<p>Ciljane skupine projektnog prijedloga su iz osjetljivih skupina društva (žene, mladi, osobe 3. životne dobi, osobe s posebnim potrebama) – povećanje socijalne inkluzije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektني prijedlog uključuje 2 i više osjetljivih skupina – 10 bodova • Projektني prijedlog uključuje 1 osjetljivu skupinu – 5 bodova • Projektني prijedlog NE uključuje osjetljive skupine – 0 bodova 	10
Projektنا ideja značajno doprinosi jačanju identiteta/prepoznatljivosti područja LAG-a	<ul style="list-style-type: none"> • ako DA - 5 • ako NE - 0 	5
Projektنا ideja značajno doprinosi očuvanju prirodnih, kulturno-povijesnih i tradicijskih vrijednosti LAG-a	<ul style="list-style-type: none"> • ako DA - 5 • ako NE - 0 	5

Projektna ideja značajno doprinosi općem povećanju kvalitete života na području LAG-a <ul style="list-style-type: none">• ako DA - 5• ako NE - 0	5
Ukupan broj bodova:	95

DODATAK 7 – PREGLED POKAZATELJA

Pregled pokazatelja učinaka LRS koji se prati na godišnjoj razini u svojstvu ostvarenja ciljeva dan je u nastavku. Važno je napomenuti kako su pokazatelji učinka tzv. Impact indicators temeljem smjernica Europske komisije – CAP evaluation and monitoring indicators¹ pokazatelji utjecaja LRS na ostvarenje općih ciljeva ZPP-a. Oni promatraju dugoročni učinak LRS na promjene u području obuhvata LAG-a. Obzirom na činjenicu kako nije omogućen sustav praćenja u Republici Hrvatskoj na razini indikatora učinaka ZPP-a, a niti su poznate početne vrijednosti u bazama podataka u Republici Hrvatskoj, LAG Zagozje – Sutla odlučio se na slijedeći prikaz indikatora učinaka LRS:

CILJ	Naziv pokazatelja učinka	Početna vrijednost 2014. godina	Provjera dostignuća 2018. godina	Ciljana vrijednost 2023. godina	Učinak na ciljeve ZPP-a ²
1. Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a	Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora za ulaganje u modernizaciju ili restrukturiranje	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	2	19	Ovaj cilj i njegovi pokazatelji proizvode učinak na ostvarenje ZPP Cilja 1
2. Diversifikacija poljoprivrednih aktivnosti uz inkluzivno ruralno područje	Broj(gospodarstava) koji primaju potporu za ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2	Ovaj cilj i njegovi pokazatelji proizvode učinak na ostvarenje ZPP Cilja 1
	Radna mjesta stvorena u projektima za koje je dodijeljena potpora	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2	Ovaj cilj i njegovi pokazatelji proizvode učinak na ostvarenje ZPP Cilja 3
3. Podrška održivom razvoju prostora kao temelj života budućih generacija	Šume/druga šumska područja za koja su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupire bioraznolikost	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	3	Ovaj cilj i njegovi pokazatelji proizvode učinak na ostvarenje ZPP Cilja 2

¹ Uredba (EU) 834/2014 od 22.06.2014, Uredba (EU) 808/2014 od 17.06.2014.

² Ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike definirani su u RH Zakonom o poljoprivredi NN30/15

	(ha)				
	Postotak ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanih usluga / infrastruktura (TO 3.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	5%	30%	Ovaj cilj i njegovi pokazatelji proizvode učinak na ostvarenje ZPP Cilja 3
4. Jačanje lokalnog tržišta i prepoznatljivosti prostora LAG-a	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima i kratkimalancima opskrbe te proizvođačkim skupinama/organizacijama	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	10	Ovaj cilj i njegovi pokazatelji proizvode učinak na ostvarenje ZPP Cilja 1
5. Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a	Stvorena/očuvana radna mjesta kroz projekte kojima je dodijeljena potpora (LEADER)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	5	Ovaj cilj i njegovi pokazatelji proizvode učinak na ostvarenje ZPP Cilja 3

Pregled pokazatelja rezultata koji se prati na godišnjoj razini u svojstvu ostvarenja aktivnosti dan je u nastavku.

AKTIVNOST	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost 2014. godina	Provjera dostignuća 2018. godina	Ciljana vrijednost 2023. godina
1.1. Ulaganja u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	Ukupna realizirana ulaganja (javna i privatna sredstva, TO 1.1.1., TO 1.1.2., TO 1.1.3.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	175.000,00 EUR	265.792,54 EUR
	Broj aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja (npr. u restrukturiranje ili modernizaciju, TO 1.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirane aktivnosti ovog tipa)	2	11
1.2. Ulaganje u povećanje preradbenih kapaciteta poljoprivrednih operacija	Broj aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja (npr. u poljoprivredna gospodarstva, u obradu i plasiranje na tržište poljoprivrednih proizvoda, TO 1.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirane aktivnosti ovog tipa)	0	4

1.3. Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava	Ukupna realizirana ulaganja (javna i privatna sredstva, TO 1.3.1., TO 1.3.2)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	30.000,00	95.000,00 EUR
	Broj korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu u svojstvu mladih poljoprivrednih gospodarstava za pokretanje poslovanja (TO 1.3.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
2.1. Ulaganja u razvoj novih i postojećih nepoljoprivrednih usluga	Broj korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu za ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima (TO 2.1.1., TO 2.1.2.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2
	Ukupna realizirana ulaganja (javna i privatna sredstva, TO 2.1.1., TO 2.1.2)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0 EUR	65.817,60 EUR
3.1. Potpora za lokalnu društvenu infrastrukturu	Broj aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja u temeljne lokalne usluge za ruralno stanovništvo (TO 3.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	11
3.2. Potpora održivom korištenju šuma i razvoj šumske infrastrukture	Broj operacija (ulaganja) kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	3
	Područja obuhvaćena ulaganjima kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
	Ukupni javni rashodi u EUR (TO 3.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	113.917,11 EUR
4.1. Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga)	Broj aktivnosti kojima je dodijeljena potpora (osnovane skupine proizvođača, TO 4.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
	Broj gospodarstava koje sudjeluje u skupinama proizvođača koje primaju potporu (TO 4.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	7
	Ukupni javni rashodi u EUR (TO 4.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	26.003,94 EUR

4.2. Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u suradnji / lokalnom promicanju među subjektima u lancu opskrbe (TO 4.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	10
	Ukupni javni rashodi u EUR (TO 4.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	13.436,06 EUR
5.1. Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS	Ukupni javni rashodi u EUR – potpora za provedbu operacija u sklopu lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD, TO 5.1.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	205.000,00 EUR	985.030,14 EUR
	Ukupni javni rashodi u EUR – potpora za tekuće troškove i animaciju (TO 5.1.2.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	129.412,50 EUR	258.570,41 EUR
5.2. Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama	Ukupni javni rashodi u EUR - priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalne akcijske grupe (TO 5.2.1.)	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	49.251,51 EUR	49.251,51 EUR

Pregled pokazatelja izlaza koji se prati na godišnjoj razini u svojstvu ostvarenja tipova operacija dan je u nastavku.

TIP OPERACIJE	Naziv pokazatelja izlaza	Početna vrijednost 2014. godina	Provjera dostignuća 2018. godina	Ciljana vrijednost 2023. godina
TO 1.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava (tip operacije 4.1.1. PRR RH)	Broj realiziranih projekata u sektoru povrćarstva	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	1	2
	Broj realiziranih projekata u sektoru voćarstva	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2
	Broj realiziranih projekata u sektoru stočarstva	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
	Nabavljene oprema / strojevi	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	1 kom	10 kom
	Stvorena/očuvana radna mjesta	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do	1	2

	kao rezultat provedbe projekta	sad nisu financirani projekti ovog tipa)		
TO 1.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš (tip operacije 4.1.2. PRR)	Količina nabavljene opreme / strojeva	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	1 kom	5 kom
	Broj grla stoke na koji se odnosi provedba projekata sa ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	10	50
TO 1.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije (tip operacije 4.1.3. PRR RH)	Broj opremljenih objekata za proizvodnju energije	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2
	Ukupno ulaganje u proizvodnju obnovljive energije	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	50.000,00 EUR	50.000,00 EUR
TO 1.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima (tip operacije 4.2.1. PRR RH)	Broj objekata za preradu, prezentaciju i prodaju poljoprivrednih proizvoda	Ovaj podatak nije moguće odrediti u 2014. godini pošto se ne vodi statistika, ovim pokazateljem pratit će se objekti realizirani kroz direktnu potporu kroz LRS	0	4
TO 1.3.1. - Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima (tip operacije 6.1.1. PRR RH)	Broj mladih poljoprivrednika, nositelja OPG-a koji su ostvarili potporu kroz LRS	Kroz dostupne podatke na razini RH, s područja LAG-a ne postoje mladi poljoprivrednici koji su ostvarili potporu kroz ovaj tip operacija	0	1
	Stvorena radna mjesta kao rezultat provedbe projekta	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	1
TO 1.3.2. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih	Broj malih poljoprivrednih gospodarstava koja su primila	Kroz dostupne podatke na razini RH, s područja LAG-a ne postoje	0	3

gospodarstava (tip operacije 6.3.1. PRR RH)	potporu kroz LRS	mali poljoprivrednici koji su ostvarili potporu kroz ovaj tip operacija		
TO 2.1.1. - Potpora ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (tip operacije 6.2.1. PRR RH) TO 2.1.2. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima (mjera 6.4.1. PRR RH)	Broj OPG-a koji nude nepoljoprivredne usluge na području LAG-a	Kroz dostupne podatke na razini RH, nije moguće odrediti koliki se broj OPG-a bavi i ponudom turističkih usluga, kroz ovaj indikator pratit će se broj OPG-a koji se ponuditi nove turističke usluge kroz LRS	0	2
	Stvorena radna mjesta kao rezultat provedbe projekta	0 (kroz LRS ili aktivnosti LAG-a do sad nisu financirani projekti ovog tipa)	0	2
	Nabavljena oprema za modernizaciju nepoljoprivrednih djelatnosti kroz provedene investicije	Kroz dostupne podatke na razini RH, nije bilo realiziranih investicija za ovaj tip operacija, ovim indikatorom mjere se izlazni pokazatelji provedenog projekta	0 kom	2 kom
TO 3.1.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu (tip operacije 7.4.1. PRR RH)	% obnovljenih igrališta u odnosu na ukupan broj igrališta	Ukupan broj igrališta na području LAG-a iznosi 132	2%	6%
	Broj ulaganja u obnovu ostale lokalne/društvene infrastrukture (osim igrališta)	Početna vrijednost ovog pokazatelja iznosi 0 pošto se na razini LAG-a ove aktivnosti kroz LRS nisu provodile	1	6
TO 3.2.1. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture (tip operacije 8.5.2. PRR RH)	Broj uređenih tematskih putova kroz šume sukladno prihvatljivim ulaganjima prema TO	Početna vrijednost ovog pokazatelja iznosi 0 pošto se na razini LAG-a ove aktivnosti kroz LRS nisu provodile	0	3
TO 4.1.1. - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija (tip operacije 9.1. PRR RH)	Broj proizvođačkih grupa na području LAG-a	0	0	1
TO 4.2.1. – Kratki lanci	Broj projekata suradnje	0	0	1

opskrbe i lokalna tržišta (tip operacije 16.4.1. PRR RH)				
TO 5.1.1. - Provedba operacija unutar CLLD strategije (podmjera 19.2. PRR RH)	Broj raspisanih natječaja da dodjelu potpore	0	21	37
	Broj zaprimljenih prijava na otvorene natječaje	0	30	60
TO 5.1.2. – Tekući troškovi i animacija (podmjera 19.4. PRR RH)	Broj zaposlenih u LAG-u	4	4	4
	Broj sudionika u aktivnostima animacije	167	200	500
TO 5.2.1. - Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a (podmjera 19.3. PRR RH)	Broj aktivnosti za pripremu projekata suradnje (stručni posjeti, konferencije i sl.)	2	2	4
	Broj ostvarenih međuteritorijanih projekata suradnje	0	1	1
	Broj ostvarenih transnacionalnih projekata suradnje	0	0	2
	Broj sudionika na događanjima u okviru projekata	0	50	100

DODATAK 8 – DETALJAN AKCIJSKI PLAN PROVEDBE

CILJ 1	Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a						
AKTIVNOST 1.1.	Ulaganja u unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje, obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika veće od 6.000 € za ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća i veća od 8.000 € za ostala ulaganja; Fizičke i pravne osobe koje se bave ili se namjeravaju baviti preradom proizvoda iz Dodatka 1. Ugovora o EU; Pravne i fizičke osobe koje udovoljavaju kriteriju 1 ili 2, a čije se sjedište nalazi i ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	26,96%						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/					
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	50.000,00	75.000,00	50.000,00	50.000,00	40.792,54
PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	2	3	2	2	2
CILJ 1	Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a						
AKTIVNOST 1.2.	Ulaganje u povećanje preradbenih kapaciteta poljoprivrednih operacija						
ODGOVORNE OSOBE	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje						

ZA PROVEDBU	projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje, obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika; Fizičke i pravne osobe koje se bave ili se namjeravaju baviti preradom proizvoda iz Dodatka 1. Ugovora o EU; Pravne i fizičke osobe koje udovoljavaju kriteriju 1 ili 2, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	9,63%						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/	/				/
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	0	30.000,00	15.000,00	50.000,00	0
PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	0	1	2	1	0
CILJ 1	Promoviranje uspješnog i održivog gospodarstva na području LAG-a						
AKTIVNOST 1.3.	Ulaganje u povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje, obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	Korisnici su mladi poljoprivrednici - u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu registrirani kao nositelji poljoprivrednog gospodarstva za koje se traži potpora, u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu nisu registrirani kao nositelji poljoprivrednog gospodarstva za koje se traži potpora; Korisnici su mala poljoprivredna gospodarstava; Osobe koje udovoljavaju kriteriju 1 ili 2, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje - Sutla						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	9,63%						
PROVEDBA PO GODINAMA							

PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/	/				/
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	00,00	30.000,00	15.000,00	50.000,00	0,00
PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	0	2	1	2	0

CILJ 2	Diversifikacija poljoprivrednih aktivnosti uz inkluzivno ruralno područje						
AKTIVNOST 2.1.	Ulaganja u razvoj novih i postojećih nepoljoprivrednih usluga						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje, obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	Korisnici su poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava te fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreću novu nepoljoprivrednu djelatnost u ruralnim područjima. Korisnici su poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika te fizičke osobe koje su nositelji ili članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreću ili razvijaju nepoljoprivredne djelatnosti. Osobe koje udovoljavaju kriteriju 1 ili 2, a čije se sjedište nalazi, a ulaganje odvija na području LAG-a Zagorje – Sutla.						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	6,68%						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/	/	/	/		
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	00,00	0,00	0,00	50.000,00	15.817,60
PROCIJENJENI	0	0	0	0	0	1	1

BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE							
---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

CILJ 3	Podrška održivom razvoju prostora kao temelj života budućih generacija						
AKTIVNOST 3.1.	Potpora za lokalnu društvenu infrastrukturu						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje, obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	a) jedinice lokalne samouprave; b) trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave; c) javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija; d) udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo (isključujući lokalne akcijske grupe) i čije su djelatnosti sukladno ciljnim skupinama i klasifikaciji djelatnosti udruga, povezane s prihvatljivim ulaganjem; e) lokalne akcijske grupe koje su odabrane unutar Programa ruralnog razvoja						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	31,45%						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/					
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	51.677,15	103.354,30	77.515,72	51.677,15	25.838,57
PROCIJENJENI	0	0	3	2	3	2	1

BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE							
CILJ 3	Podrška održivom razvoju prostora kao temelj života budućih generacija						
AKTIVNOST 3.2.	Potpora održivom korištenju šuma i razvoj šumske infrastrukture						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje, obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	Šumoposjednici; Trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske; Udruženja šumoposjednika; Udruge civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	11,55%						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/	/	/	/		
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	0,00	0	0	1	2
PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	0	0	0	51.677,15	62.239,96

CILJ 4	Jačanje lokalnog tržišta i prepoznatljivosti prostora LAG-a
AKTIVNOST 4.1.	Poticanje uspostave proizvođačkih organizacija i grupa (te zadruga)
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje,

	obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	Proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora poljoprivrede, u rangu malih i srednjih poduzeća, priznate ili u postupku priznavanja od strane ministarstva nadležnog za poljoprivredu.						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	2,64%						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/	/	/	/		/
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	0,00	0,00	0,00	26.003,94	
PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	0	0	0	1	0
CILJ 4	Jačanje lokalnog tržišta i prepoznatljivosti prostora LAG-a						
AKTIVNOST 4.2.	Razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta kroz suradnju lokalnih proizvođača i njihovih udruženja						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Administrativne osobe zaposlene u LAG-u odgovorne su za objavljivanje poziva za prikupljanje projekata, tehničku podršku povjerenstvu za ocjenjivanje te kreiranje liste projekata za financiranje, obradu tehničke i prijavne dokumentacije prijavitelja te upućivanje u Agenciju za plaćanja.						
CILJANA SKUPINA	Pravne osobe iz poljoprivrednog i prehrambenog sektora i njihova udruženja; Proizvođačke grupe i organizacije; Druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe i drugi relevantni dionici						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	1,36%						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/	/	/	/	/	
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13.436,06

PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	0	0	0	0	1
--	---	---	---	---	---	---	---

CILJ 5	Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a						
AKTIVNOST 5.1.	Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS-a						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a koje provode natječaje u okviru pojedinih tipova operacija, upravljaju svakodnevnim poslovima LAG-a te organiziraju i provode aktivnosti animacije.						
CILJANA SKUPINA	Svi prihvatljivi korisnici sukladno definiranim kriterijima prihvatljivosti; Stručne službe LAG-a te lokalno stanovništvu uključeno u aktivnosti animacije						
% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine	25% ostvarenih sredstava za provedbu LRS-a						
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/					
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	0,00	64.706,25	64.706,25	64.706,25	64.706,25
PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	5	8	8	11	7
CILJ 5	Potpora održivom razvoju lokalnog područja LAG-a						
AKTIVNOST 5.2.	Umrežavanje i uspostava suradnje sa srodnim organizacijama						
ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU	Nositelji aktivnosti su stručne službe LAG-a						
CILJANA SKUPINA	Stručne službe LAG-a te lokalno stanovništvu uključeno u aktivnosti animacije						

% SUFINANCIRANJA IZ LRS-a do 2020. godine		5% ostvarenih sredstava za provedbu LRS-a					
PROVEDBA PO GODINAMA							
PROVEDBA	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina
	/	/					
PRORAČUN U EUR DO 2020. GODINE	0,00	00,00	9.860,00	39.440,00			
PROCIJENJENI BROJ PROJEKATA DO 2020. GODINE	0	0	1 pripremljen	2 pripremljena	1 u provedbi	0	2 u provedbi

DODATAK 9 – IDENTIFICIRANI RIZICI U PROVEDBI STRATEGIJE LAG-a ZAGORJE-SUTLA

U pripremi Strategije identificirani su glavni rizici provedbe koji se mogu pojaviti kao prepreka uspješnoj implementaciji Strategije. Evaluacija Strategije u obzir treba uzeti identificirane rizike, a na razini godišnjeg akcijskog plana provedbe nužno je predvidjeti operativne i strateške rizike koji bi se mogli pojaviti i ugroziti uspješnu provedbu na godišnjoj razini.

Rizik	Utjecaj	Mjere za ublažavanja rizika
Odljev zaposlenika i nedostatak ključnih kompetencija u upravljanju Strategijom	Srednji	Osiguravanje potrebnim materijalnih i financijskih uvjeta za neometan rad Ureda uz implementaciju preporuka za provedbu Strategije danih kroz evaluacijska izvješća.
Nedostatak kapaciteta postojećeg ljudskog kapitala LAG-a za dostizanje ciljeva u zadanim rokovima	Visok	Potporna radu LAG-a osigurana od strane Upravnog odbora i Skupštine uz ublažavanje političkih utjecaja. Korištenje savjetodavnih usluga vanjskih suradnika te suradnja s LEADER mrežom Hrvatske kao tehničkom pomoći. Specijalizirane edukacije za zaposlenike LAG-a, Upravni odbor i Skupštinu koji se odnosi na procese upravljanja, komunikaciju, razmjena iskustva s partnerskim LAG-ovima.
Sukob interesa u donošenju ključnih odluka	Srednji	Uspostava internog sustava za izbjegavanje sukoba interesa, a posebice kod odabira projekata što je potrebno osigurati potpisivanjem Izjave o nepristranosti. Kontinuirana edukacija članova Upravnog odbora i Skupštine o važnosti djelovanja LAG-a kao sustava za opći razvoj područja čime se žele nadići osobni interesi pojedinih društvenih skupina.
Negativna percepcija LAG-a u javnosti	Visok	Organizacija redovitih javnih tribina i širenje informacija kroz strukturirane komunikacijske kanale kako bi se izbjeglo pogrešno tumačenje informacija. Izrada komunikacijske strategije koja je popraćena vizualnim identitetom koji se temelji na identificiranim vrijednostima i načelima razvoja LAG-a.
Promjena javnih politika uz provedbu Programa ruralnog razvoja	Visok	Kontinuirano praćenje zakonskih smjernica i problematike ruralnog razvoja

		u Republici Hrvatskoj kroz uključivanje u stručne skupine na nacionalnoj razini, suradnja s LEADER mrežom Hrvatske te APRRR-om.
Nedostatak finansijskih sredstava za provedbu Strategije	Visok	Aktivnostima za jačanje rada LAG-a i njegovu promociju kao i sredstva NZRCD iz programa „Europa +“. Izrada detaljnog finansijskog plana rada LAG-a.
Nedostatak natječaja na nacionalnoj razini što uzrokuje ne otvaranje natječaja na razini LAG-a	Srednji	Manjak otvorenih natječaja na nacionalnoj razini uzrokuje promjenu u dinamici raspisivanja natječaja na razini LAG-a te posljedično promjene u Akcijskom planu provedbe. Nužno je povezati se u vertikalnu strukturu te surađivati s nacionalnim tijelima kod planiranja provedbe na godišnjoj razini uz potporu LEADER mreže Hrvatske.

DODATAK 10 – POPIS ČLANOVA SKUPŠTINE, UPRAVNOG I NADZORNOG ODBORA I STRUČNIH SURADNIKA

ČLANICE I ČLANOVI SKUPŠTINE

r. br.	Ime i prezime	Spol	Sektor
1.	Zlatko Brlek	M	javni
2.	Gordan Šoban	M	javni
3.	Igor Jambrešić	M	gospodarski
4.	Ilija Kranjčec	M	gospodarski
5.	Dalibor Šoban	M	civilni
6.	Annamarija Vuga	Ž	civilni
7.	Marko Vešligaj	M	javni
8.	Josip Krušlin	M	civilni
9.	Darko Topolko	M	gospodarski
10.	Anita Miklaužić	Ž	javni
11.	Natalija Leskovar	Ž	javni
12.	Tajana Broz	Ž	civilni
13.	Zvonko Škreblin	M	javni
14.	Marijan Biruš	M	civilni
15.	Dražen Ljubić	M	civilni
16.	Martina Lugarić	Ž	civilni
17.	Mladen Šurbek	M	gospodarski
18.	Dalibor Hržica	M	civilni
19.	Zvonko Jutriša	M	javni
20.	Anica Kovačić	Ž	javni
21.	Đurđica Mesarić	Ž	javni
22.	Milan Brezinščak	M	gospodarski
23.	Anita Grofelnik	Ž	gospodarski
24.	Darko Herak	M	javni
25.	Danijela Pongrac	Ž	javni
26.	Ana Skomina	Ž	civilni
27.	Damir Otročak	M	civilni
28.	umirovljenik - Stjepan Zorman	M	civilni
29.	Tatjana Borošak	Ž	civilni
30.	Dragutin Kasteljan	M	javni
31.	Želimir Vlasisavljević	M	javni
32.	Branko Pratengrazer	M	civilni
33.	Rudolf Tramišak	M	civilni
34.	Zelenjak - Dora Greblički	Ž	gospodarski
35.	Vedran Lutring	M	civilni
36.	Željka Töpfer	Ž	javni
37.	Renato Ilić	M	javni
38.	Mladen Hercigonja	M	javni
39.	Autoprijevoz i niskogradnja- Marko Iveković	M	gospodarski
40.	Robert Romić	M	javni
41.	Veronika Kolman	Ž	civilni

42.	Tomislav Novak	M	gospodarski
43.	Željko Kodrnja	M	javni
44.	Stjepan Regvat	M	javni
45.	Davor Sladović	M	civilni
46.	Lidija Jurak	Ž	gospodarski
47.	Hrvoje Karažija	M	civilni
48.	Danijel Kodrnja	M	gospodarski
49.	Danijela Stojić	Ž	civilni
50.	Nevenka Gregurić	Ž	javni
51.	Tin Šemovčan	M	civilni
52.	Jasenka Borovčak	Ž	civilni
53.	Ivana Radanović	Ž	civilni
54.	Andreja Šagud	Ž	javni
55.	Maja Poljak	Ž	gospodarski
56.	Marko Kos	M	javni
57.	Žaklina Vukić	Ž	javni
58.	Senka Vorih	Ž	civilni
59.	Kristina Krznar	Ž	civilni
60.	Ivica Roginić	M	gospodarski
61.	Nenad Veček	M	gospodarski
62.	Ernest Svažić	M	javni
63.	Martina Ljubej	Ž	civilni
64.	Petar Lovrečić	M	gospodarski
65.	Nives Vuglec	Ž	gospodarski
66.	Nadica Majsec-Kobaš	Ž	javni
67.	Martina Crljen	Ž	gospodarski

PREDSJEDNIK, ZAMJENIK

r. br.	Ime i prezime	Spol	Sektor
1.	Predsjednik – Marko Vešligaj	M	javni
2.	Zamjenica predsjednika – Nevenka Gregurić	Ž	javni

ČLANICE I ČLANOVI UPRAVNOG ODBORA

R.br.	Ime i prezime	Spol	Sektor
1.	Nevenka Gregurić	Ž	Javni
2.	Ivana Radanović	Ž	civilni
3.	Maja Poljak	Ž	gospodarski
4.	Marko Vešligaj	M	Javni
5.	Tajana Broz	Ž	civilni
6.	Ernest Svažić	M	Javni
7.	Nives Vuglec	Ž	gospodarski
8.	Martina Crljen	Ž	gospodarski
9.	Marijan Birus	M	civilni
10.	Milan Brezinščak	M	gospodarski
11.	Danijela Maček	Ž	civilni
12.	Veronika Kolman	Ž	civilni
13.	Ana Skomina	Ž	civilni
14.	Ilija Kranjčec	M	gospodarski
15.	Želimir Vlavisavljević	M	Javni

16.	Ivica Roginić	M	gospodarski
17.	Nenad Veček	M	gospodarski

STRUČNI SURADNICI I SURADNICE

Tajana Broz, voditeljica LAG-a:

- Diplomirana politologinja s desetogodišnjim iskustvom u radu u neprofitnom sektoru kao voditeljica programa u udruzi. Provodila i surađivala na projektima financiranim iz lokalnih, nacionalnih i europskih izvora, a vezano uz rodnu ravnopravnost, razvoj civilnog društva i jačanje participativnog modela demokracije. Sudjelovala u izradi nekoliko lokalnih i regionalnih strategija razvoja kao i strategija i akcijskih planova za razvoj civilnog društva, promicanje ravnopravnosti spolova i aktivnog sudjelovanja mladih u društvu te je 2012. - 2015. godine bila vanjska članica Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora. Kao edukatorica radila je s različitim ranjivim grupama - ženama s invaliditetom, ženama u ruralnom području, mladima, ali i službenicima i dužnosnicima na lokalnoj i regionalnoj razini. Polaznica je različitih domaćih i međunarodnih edukacijskih programa među kojima se ističu Akademija za politički razvoj i Program International Visitors Leadership Državnog tajništva Sjedinjenih Američkih Država te program American Council for Young Political Leaders.

Jelena Knjaz, voditeljica ureda LAG-a:

- Magistra ekonomije s radnim iskustvom u radu u neprofitnom sektoru kao voditeljica projekata i programa usmjerenih mladima i radu kao predavačica predmeta Informatika za srednjoškolsko obrazovanje. Pripremala i provodila projekte i programe financirane iz javnih izvora. Sudjelovala je u koordinaciji i tehničkoj organizaciji aktivnosti na različitim projektima, evaluaciji projekata, njihovih aktivnosti i rezultata. Upoznata je sa zakonskim propisima za organizacije civilnog društva. Članica je Savjeta mladih Grada Zaboka i zamjenica članice Savjeta mladih Krapinsko-zagorske županije te volonterka. Pohađala je edukacije u svrhu jačanja kapaciteta. među kojima je YINTRO trening, trening za trenere na kojem su obrađene teme timskog rada, delegiranje, mentorstvo i slično.

Tina Berić Vuk, stručna suradnica:

- Tina Berić Vuk, završila XII. Opću gimnaziju u Zagrebu, SSS, diplomirala na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu (Opatija) ekonomist, VŠS, s radnim iskustvo kao poslovna tajnica/prevoditeljica (tajnički poslovi te prijevodi sa i na engleski jezik te djelomično njemački jezik), ima iskustva na poslovima fakturiranja te na poslovima uvoza i izvoza, radila u državnom sektoru kao administratorica, pisala zapisnike i sl., radila na poslovima utuženja te pratila financijske kartice klijenata, educirala se za turističkog vodiča (kroz Wellness 5+ projekt financiran sredstvima EU-a), položila 1. stupanj talijanskog jezika.

Jelena Vuk Lipnjak, stručna suradnica:

- Diplomirana inženjerka geodezije s iskustvom u radu u jedinici lokalne samouprave kao tehnička koordinatorica projekata iz Operativnog programa IPA te INTERREG IIIA programa prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska. U implementaciji projekata (stekla iskustvo u radu kao vodeći i projektni partner) organizirala je, provodila i nadzirala različite projektne aktivnosti u skladu s planom rada, podnosila izvještaje projektnog tima, medijske i završne izvještaje, pripremala promotivne materijale za informiranje javnosti, nadzirala i izvještavala o tehničko-financijskom napretku u skladu s postavljenim rokovima i troškovima. Polaznica je

međunarodnih radionica za pripremu projekata u svrhu prijave na natječaj. Pripremala je projekte na natječaje za financiranje: usklađivala projektne ideje s uvjetima natječaja, definirala projektne aktivnosti, projektne partnere, troškove, investicije dopuštene natječajem, stope i iznose sufinanciranja projekata, moguće trajanje projekta i dr. specifične uvjete koje natječajni propisuju (utjecaji na zaštitu okoliša, rodnu ravnopravnost te utjecaj projekta na lokalnu zajednicu), pripremala projektnu dokumentaciju (dokaze o vlasništvu zemljišta - u slučaju izgradnje, tehničku dokumentaciju - idejni, glavni i izvedbeni projekt s troškovnicima, građevinsku dozvolu, elaborate sukladno Zakonu o prostornom uređenju, zatim ekonomsko-financijske studije koje dokazuju izvedivost projekta, dokaze o sufinanciranju, studije izvedivosti, studije o utjecaju na okoliš itd.). Kao stručna suradnica ima stečeno trogodišnje iskustvo u radu u ovlaštenoj geodetskoj poslovnici na geodetskim izmjerama za potrebe inženjerskih projekata te izradi geodetskih elaborata u funkciji rješavanja imovinsko-pravnih poslova i ostalih geodetskih usluga.

Blanka Stipčić Berić, stručna suradnica:

- Završen Stručni studij poslovne ekonomije, smjer trgovinsko poslovanje s desetogodišnjim iskustvom u računovodstvu, planu i analizi poslovanja. 2015. godine završeno stručno osposobljavanje na Institutu za menadžment za Voditeljicu za izradu i provedbu projekata EU fondova. Sudjelovala kao stručni suradnik na izradi Strategije razvoja općine Kraljevec na Sutli. Kao predsjednica DND-a Kraljevec na Sutli osmislila i provela nekoliko projekata vezanih za dobrobit djece te organizirala Međunarodni dječji festival. Stekla iskustvo u vođenju grupa od 20-ak volontera te na volonterskoj bazi 4 godine vodi dječji zbor. Kao nositeljica OPG-a napisala dva projekta koji su u fazi evaluacije te je još jedan u pripremi.

Dalibor Hržica, stručni suradnik:

- Diplomirani ekonomist, s desetogodišnjim iskustvom u radu sa udrugama, aktivan u više neprofitnih kulturnih i braniteljskih organizacija. Autor i voditelj nekoliko projekata na temu revitalizacije kulturno-povijesne baštine, financiranih iz lokalnih i nacionalnih izvora. Posebno treba istaknut projekt "Deca iščeju Veroniku" 2010., 2011., 2012. godine. Inicijator međunarodne suradnje Krapinsko-zagorske županije s drugim državama. Sudjelovao u izradi Strategije razvoja Općine Krapinske Toplice 2014. - 2020. Kao suradnik posebice radi sa različitim ranjivim skupinama, djecom i braniteljima. Polaznik nekoliko stručnih usavršavanja. Završio program Političke akademije.